C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Pratchett Terry\Pratchett Terry - Úžasná Zeměplocha - 20 - Hrrr na ně.pdb

PDB Name: Úžasná zeměplocha - 21
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 17.5.2004
Modification Date: 17.5.2004
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Terry Pratchett - HRR NA NĚ!

Byla temná, bezměsíčná noc, což bylo pro úmysly Kuboše Janečka velmi vhodné.
Vydal se na lov Zvědavých olihní, kterým se tak říkalo, protože to jednak byly olihně a jednak byly zvědavé. Jejich zvědavost byla tím, co k nim také přilákalo zvědavost lidí.
Obvykle věci probíhaly takto: Krátce po tom, co olihně připluly zvědavě obhlédnout světlo lucerny, kterou Kuboš Janeček zavěsil na vnější bok člunu, začaly se s dvojnásobnou zvědavostí zajímat o způsob, jakým mnohé z jejich středu se zašplouchánim mizely směrem vzhůru.
Některé z nich si dokonce chtěly zvědavě prohlédnout tu špičatou věc se zpětnými háčky, která se k nim tak rychle přibližovala od hladiny, ale většina z nich na to neměla dost času.
Zvědavé olihně byly výjimečně zvědavé. Ke svému neštěstí nebyly příliš dobré v praktickém využití získaných poznatků.
Do míst, kde se vyskytovaly, to bylo daleko, ale Kubešovi se ten výlet obvykle více než vyplatil. Zvědavé olihně byly malé, neškodné, jejich loviště se velmi těžce hledala a gourmeti celého světa se shodli v tom, že na světě neexistuje tvor, který by měl odpornější chuť než ony. To mělo za následek, že se po nich vzápětí nesmírně zvýšila poptávka v jistých velmi drahých restauracích, kde z nich ti nejzkušenější šéíkuchaři s neobvyklou péčí připravovali po-
"Ty se koukej chytit vesel a já mu nacpu ty jeho zkažené černé zuby do chřtánu!"
Les slyšel, jak se v druhém člunu ozvalo: "Podívej se, jak ten žebrák, který si říká rybář - tfuj! - ten zloděj ryb -"
"Vesluj!" zařval jeho otec. "K veslům!" zařval hlas v druhém člunu. "A čí jsou vlastně ty olihně, táto?" zeptal se Les.
"Naše!"
"Fakticky? Už před tím, než jsme je chytili?" "Buď zticha a vesluj!"
"člun se nehýbá, na něčem jsme uvázli, táto!" "Pod náma je alespoň tři sta fathomů vody, hochu! Na čem bychom asi tak uvázli, he?"
Les se pokusil vyprostit veslo z jakési věci, která se vynořovala z šumícího moře. "Vypadá to jako... kuře, tati!"
Odněkud z hlubin se ozval jakýsi zvuk. Znělo to jako nějaký gong, nebo zvony, které se pomalu přibližují.
"Kuřata neumějí plavat!"
"Tohle je ale železné, tati!"
Kuboš se potácivě přesunul na záď člunu.
Bylo to kuře vyrobené ze železa. Tedy spíše kohout. Byl pokrytý mořskými řasami a ulitami mušlí, a jak se pomalu zvedal na pozadí noční oblohy ke hvězdám, stékaly z něj pramínky slané vody.
Kohout seděl na kříži podobném bidélku.
Na každém rameni kříže bylo jedno písmeno.
Kuboš Janeček přidržel pochodeň blíž k onomu podivnému předmětu.
"Co to má u všech -"
Pak vytáhl veslo ze závěsu a sedl si na lavičku vedle syna.
"Pádluj jak ďábel, Leši!"
"Co se děje, tati?"
"Mlč a pádluj! Musíme pryč!"
"Je to obluda, táto?"
"Je to horší než obluda, synu!" vykřikl Kuboš, když se obě vesla ponořila do vody.
Věc teď už byla poměrně vysoko a bylo vidět, že je umístěna na jakési věži...
"Co je to, tati? Co je to?"
"Je to ta zatracená větrná korouhev!"

Nedošlo, tedy podle obvyklých měřítek, k žádné zvláštní geologické činnosti. Potápění světadílů bývá obvykle doprovázeno výbuchy sopek, zemětřesením a flotilami malých loděk plných moudrých starců, dychtících stavět pyramidy a tajemné kamenné kruhy v nějaké nové zemi, kde býti vlastníkem pravého, prastarého okultního vědění znamená býti středem pozornosti místních krásek. Když se však vynořil tenhle ostrov, nezpůsobil nic jiného než zčeření fyzikálního uspořádání věcí. Ale drželo se více méně z dohledu, jako kočka, která byla několik dnů z domova a ví, že vám to dělalo starosti.

Přílivová vlna, která zasáhla pobřeží Kruhového moře, byla ve chvíli, kdy tam dorazila, vysoká sotva nějaký ten metr nebo dva a komentoval ji jen málokdo. Samozřejmě, v nízko položených močálovitých oblastech zaplavila voda nějaké ty vesnice, v nichž se utopilo pár desítek lidí, o které se nikdo nezajímal. Ale z čistě geologického hlediska se vlastně vůbec nic nestalo.
Z čisté geologického hlediska.

"To je město, tati! Podívej, vidíš všechna ta okna -"
"Říkal jsem ti, abys mlčel a vesloval!" Ulicemi se valila mořská voda. Na obou stranách se z hučícího a bublajícího příboje vynořovaly obrovské budovy pokryté řasami a ulitami korýšů.
Otec i syn se snažili alespoň zčásti ovládat člun, který byl vtahován stále dál. A protože první lekce, kterou dostanete při kurzu veslování, je, že je to činnost, při níž se díváte opačným směrem, než plujete, neviděli druhý člun...
"Ty blbče!"
"Ty tupče!"
"Nedotýkej se toho domu! Tahle zem náleží Ankh-Morporku!"
Oba čluny se zatočily v krátkodobém víru. "Zabírám tuhle zem jménem Šerifa z Al Kali."
"My ji viděli první! Lesbíne! Řekni mu, že jsme ji viděli první!"
"My ji viděli dřív první, dlouho před váma, houby, a ne že jste ji viděli vy první!"
"Lesi, tys ho viděl, viděl jsi, že se mě pokusil praštit veslem!"
"Ale táto, když tak máváš tou vidlicí -"
"Vidíš ten zákeřný způsob, jak se nás pokusili napadnout, Acháne?"
Vtom kýly obou člunů ošklivě zaskřípaly a obě lodice, které najednou trčely v mokrém bahně, se začaly pokládat na bok.
"Podívej, táto, támhle je zajímavá socha -"
"Vložil nohu na klačskou půduí Ty zloději olihní!"
"Okamžitě sundej ty svoje špinavé sandály z ankh-morporské země!"
"Oh, táto -"
Oba rybáři na sebe přestali ječet hlavně proto, aby nabrali dech. Krabi prchali na všechny strany. Voda mizela mezi chomáči řas a nechávala po sobě cestičky v šedivé naplavenině.
"Otče,, pohleď, tamten dům má ještě barevné dlaždice na -"
"Je moje!"
"Ne, moje!"
Lesův zrak se střetl Achanovým.
Pohled, který si vyměnili, byl krátký, nicméně, abychom tak řekli, těhotný informacemi. První v řadě byla ta, že trapnost jejich otců dosahuje meziplanetárních rozměrů, a od ní se odvíjely všechny další.
"Táto, my přece nemusíme - "
"Ty sklapni! Já přece nemyslím na nic jiného než na tvou budoucnost, chlapče a -"
"Jo, ale kdo se stará o to, jestli jsme ji viděli první nebo ne? Jsme všichni kolik desítek kilometrů od domova! Takže kdo se to dozví, tati?"
Oba lovci olihní se na sebe zuřivě zadívali.
Nad hlavami se jim tyčily budovy, z nichž odkapávala voda. Ve stěnách zely velké otvory, které mohly být dveřmi, a jiné, menší, i když nezasklené, které mohly být okny, ale všechny byly dokonale temné. Tu a tam měl Les dojem, že slyší, jak se něco s tichým zvukem plazí kolem.
Kuboš Janeček si odkašlal. "Ten kluk má pravdu," zabručel. "Je nesmysl, abychom se tady takhle hádali. Jen my čtyři."
"Bodejť," přikývl Arif.
Pomalu začali couvat a jeden druhého při tom ostražitě pozoroval. Pak téměř ve stejné chvíli, takže to zaznělo jako dvojhlas, oba vykřikli: "Chop se člunu!"
Nastalo několik zmatených okamžiků a pak obě dvojice, s čluny nad hlavami, běžely a klouzaly ulicemi pokrytými blátem.
Oba staří rybáři museli zastavit, vrátit se a s výkřiky "takže i únosce, co?" si vyměnit syny.
Jak ví každý, kdo se zabývá historií, odměny se nedostává cestovateli či průzkumníkovi, jehož noha jako první stane na panenské zemi, ale tomu, kdo pak tutéž nohu dostane co nejrychleji domů. Jestliže je ona noha stále ještě spojena s jeho tělem, je to prémie navíc.

Ankh-morporské korouhvičky se točily a skřípěly ve větru.
Je třeba poznamenat, že málokterá z nich reprezentovala některého ze zástupců Avis domestica. Byli mezi nimi rozličtí draci, ryby & podivná zvířata. Na střeše budovy Cechu vrahů se právě přetočila do nového směru černá plechová silueta jednoho z nich, s pláštěm a dýkou pohotově. Na budově Cechu žebráků se napřahovala k nebesům hubená žebrácká ruka a skřípavě prosila vítr o měďák. Nad sídlem řeznického cechu se otáčelo rypákem proti větru prase a na střeše Cechu zlodějů se pomalu otáčel skutečný, i když už mírně rozložený, neregistrovaný zloděj a ukazoval, jak vysoko to může člověk dotáhnout, když se opravdu snaží, v tomto případě, když se snaží krást bez platné licence.
Korouhev na kopuli hlavní budovy Neviditelné univerzity se otáčela velmi pomalu a neukáže změnu větru přinejmenším ještě půl hodiny, ale faktem je, že nad městem se šířil nezaměnitelný pach moře.
Bylo již tradicí, že se na náměstí Polámaných měsíců vedly rozpravy a monology na prázdných bedýnkách od mýdla. Scházeli se tam řečníci různého založení, tvaru, původu a inteligence, i když slovo řečníci je tady trochu přehnané

vzhledem k tomu, že zahrnuje i chlubivé žvanily, věčné karatele a do sebe zahleděné mumlaly, kteří se v davu vyskytovali s železnou pravidelností a v téměř pravidelných vzdálenostech. Lidé tady tradičně pronášeli, co si myslí, a to tak silným hlasem, jakého jen byli schopni. Říkalo se, že dokonce i Patricij na tuto tradici pohlíží laskavým okem. Pohlížel. A hodně pozorně. Není pochyb, že pro něj někdo na místě dělal i poznámky.
Stejným způsobem k té záležitosti přistupovala Hlídka.
To není špiclování, říkal si velitel Elánius. Špiclování je, když se plížíte po večerech městem, nahlížíte tajně do oken a posloucháte za dveřmi. Když ale zůstanete stát v pozadí jen proto, abyste neohluchli, nemá to se špiclováním nic společného.
Bezmyšlenkovitě natáhl ruku a rozškrtl si zápalku o seržanta Navážku.
"To sem byl já, pane," připomenul mu Navážka vlídně.
"Promiňte, seržante," broukl Elánius a zapálil si doutník.
"Nic se neděje," ujistil ho Navážka.
Oba pak obrátili svou pozornost zpět k mluvčím.
To ten vítr, pomyslel si Elánius. Ten s sebou přináší něco nového...
Obvykle se hovořící zabývali různými tématy, mnohá z nich se týkala věcí na hranici příčetnosti, jiná se dokonce už pohybovala v těch mírumilovných údolích na druhé straně. Dnes však byli všichni..., jak bychom to řekli... monomaniakální.
"- je čas, aby dostali pořádnou lekci!" ječel nejbližší z nich. "Proč ti naši ‚takzvaní páni' nevěnují pozornost hlasu lidu? Ankh-Morpork už má dost těch nadutých lupičů! Kradou nám naše ryby, ničí náš obchod, a teď nám ještě ke všemu chtějí ukrást naši zem!"
Bylo by mnohem lepší, kdyby byli lidé jásali, pískali a aplaudovali, říkal si Elánius. Většinou lidé kolem řečníků jásali a fandili, děj se co děj, aby je podnítili k dalším výlevům. Jenže jak se zdálo, kruh kolem tohohle muže mu přisvědčoval. Pomyslel si: Oni skutečně přemýšlejí o tom, co říká...
"Ukradli mi zboží!" vykřikoval jiný řečník, stojící nedaleko toho prvního. "Je to zem krvežíznivých pirátů! Byl jsem přepaden na moři! Ve výsostných vodách Ankh-Morporku!"
Ozval se užaslý a všeobecně pohoršený šepot.
"A co vám vlastně ukradli, pane Kuňkinsi?" ozval se najednou hlas z pozadí davu.
"Náklad jemného hedvábí!"
Dav vztekle zasyčel.
"Ale? Tak ne polovyschlý rybí odpad a zkažené maso? To přece bývá váš obvyklý náklad, že?"
Pan Kuňkins se vypjal na špičky, aby viděl mluvčího.
"Byl to náklad nejjemnějšího hedvábí!" trval na svém pevně. "A zajímá to město? Houbeles!"
Ze zástupu se ozvaly výkřiky: "Hanba! Fuj!"
"A oznámil to někdo městu?" zeptal se pátravý hlas.
Lidé začali natahovat krky, aby lépe viděli. A když se dav poněkud rozestoupil, odhalil postavu sira Elánia, vrchního velitele Městské hlídky.
"No, to jaksi... Já...".začal Kuňkins. "Hm... totiž...já..."
"Mě to zajímá," oznámil mu chladně Elánius. "Nemělo by být příliš těžké objevit náklad jemného hedvábí, které páchne po zkažených rybích vnitřnostech." Ozval se smích. Ankhmorporčané meh' ve svých pouličních představeních vždycky rádi nějaké to oživení.
Elánius promluvil k seržantu Navážkovi, aniž při tom ovšem spustil oči z Kuňkinse. "Navážko, půjdete tady s panem Kuňkinsem, ano? Jeho loď se jmenuje Milka, pokud se nepletu, a myslím, že je fialová. On vám ukáže všechny přístavní doklady, obchodní a nákupní smlouvy, celní prohlášení, účty a takové ty legrace a myslím, že s tím budeme hotoví, než bys řekl švec."
Ozvalo se zazvonění, jak Navážkova obrovská tlapa vyletěla k helmě.
"Rozkaz, pane!"
"E... é... to nemůžete," bránil se rychle Kuňkins.
"Oni... totiž... oni mi taky ukradli i všechny papíry!"
"Vážně? Snad proto, aby mohli to zboží vrátit zpět do obchodu, kdyby se jim náhodou nezamlouvalo?"
"No... a kromě toho, moje loď už vyplula! Jo! Už je na moři. Vyplula! Snažím se co nejrychleji nahradit ztrátu, která mi tou loupeží vznikla!"
"Vyplula? A bez kapitána?" zajímal se udiveně Elánius. "Takže lodi velí pan Dobšíček? Váš první důstojník?"
"Ano, jistě-"
"A to jsou věci!" zvolal Elánius a s divadelním gestem luskl prsty. "Nějakého člověka toho jména máme od včerejšího večera v ajnclíku na základě obvinění z nemístné opilosti..., takže ho budeme muset obvinit ještě z krádeže osobních papírů a vystupování pod cizím jménem, co? No, nevím, to je další papírování, víte ty věci se neuvěřitelně množí..."
Kuňkins se pokoušel dívat jinam, ale Elániův pohled jeho oči vždycky přitáhl zpět. Podle občasného zachvění spodního rtu se dalo předpokládat, že se chystá k protiútoku, ale byl dost bystrý na to, aby si uvědomil, že Elániův úsměv je stejně veselý jako ten, který se v mořských vodách rychle přibližuje k tonoucímu. A na hřbetě má zahnutou ploutev.
Kuňkins učinil moudré rozhodnutí a vzdal se. "Já bych... hm... tedy já bych si měl vyřídit, totiž... dovolíte, hm..." zahuhlal a začal se prodírat zástupem, který chvilku čekal, jestli se nestane něco zajímavého, a pak se zklamaně rozptýlil, aby si hledal jinou zábavu.
"Vy chcete, abych tam šel a podíval se na tu loď?" zeptal se Navážka.

"Ne, seržante. Nebude tam ani stopy po nějakém hedvábí a nebudou tam žádné papíry. Nebude tam nic než zápach starých zkažených ryb, ze kterého se zvedá žaludek."
"No ne! Takže ti zatracení Klačané ukradnou všecko, co není přibité, co?"
Elánius zavrtěl hlavou a vykročil na další cestu. "V Klači trollové nežijí, že?" zeptal se.
"Ne, pane. To je tím vedrem. Trollí mozky ve vedru nepracují. Kdybych musel jet do Klače," pokračoval Navážka a klouby jeho rukou, které táhl za sebou, s tichým bink bink klepaly o dláždění, "tak tam bych byl fakticky hloupej."
"Navážko?"
"Ano, pane?"
"Nikdy nejezdi do Klače!"
"Ne, pane!"
Další řečník přilákal ještě větší skupinu posluchačů. Stál před velkým transparentem, který hlásal: ŠPINAVÉ CIZÁCKÉ RUCE - PRYČ OD LEPŠE!
"Lepš," řekl Navážka. "Teda řeknu vám, pane, že to je jméno, ve kterým nejni ani zoubek."
"To je ta země, která se vynořila minulý týden z moře," vysvětlil mu Elánius poněkud sklíčeně.
Poslouchali, zatímco mluvčí vyvolával, že Ankh-Morpork má povinnost chránit své přátele a příbuzné v nové zemi.
Navážka se zatvářil nejistě.
"Jak to, že tam má někdo přátele a příbuzný, když se ta zem zrovna vynořila z moře?"
"Dobrá otázka," přikývl Elánius.
"To že jako třeba zadržovali dech?"
"O tom pochybuju."
Ve vzduchu toho visí víc než jen slaný mořský vzduch, pomyslel si Elánius. Byl tady nějaký tajemný spodní proud. Cítil to. Najednou se všechny problémy změnily v jediný. V Klač.
Ankh-Morpork žil s Klačem v míru, nebo alespoň v neválečném stavu, přinejmenším celé století. Konec konců, vždyť to byla vedlejší země, sousedé.
Sousedé.. .pch! Cožpak to něco znamená? Členové Hlídky by vám mohli o sousedech vyprávět nějaké věci. A což teprve právníci, zvláště ti hodné bohatí, pro něž slovo "soused" zamenalo totéž co "muž, který se dokáže celých dvacet let soudit o pásek zahrady široký deset centimetrů". Lidé vedle sebe dokážou žít celá desetiletí, den co den si cestou do práce přátelsky pokynou na pozdrav, a pak se stane nějaká jednoduchá, obyčejná věc, a už musíte jednomu z nich z hlavy vytahovat vidle.
A teď se z moře zvedla nějaká zatracená skála a všichni se začali chovat, jako kdyby Klač dovolil svému psovi štěkat celou noc.
"Aagragaah," začal temně Navážka.
"Mně to nevadí, hlavně mi ale neplivej na nohu," prohlásil Elánius.
"Já jenom že -" Navážka mávl obrovskou rukou, Jako, že... je to jako ty věci, co vždycky přijdou..." zarazil se a zadíval se na své prsty, zatímco rty se mu nehlučně pohybovaly, "ve čtyřech. Aagragaah. Tím se doslova myslí ten čas, kdy uvidíte padat malý oblázky a víte, prostě a jednoduše najednou víte, že teďka přijde kamenná lavina a spadne vám na hlavu, ale že už je pozdě začít utíkat. Tak ten moment, to je aagragaah."
Elániovy rty se tiše pohnuly. "Předtucha?"
"Jo, to je ta věc."
"A z čeho to slovo pochází?"
Navážka pokrčil rameny. "Možná že má jméno po tom zvuku, co vy vydáte, když vám na hlavu spadne tisíc tun kamení."
"Předtuchy..." Elánius si pohladil bradu. "Jo. Taky jich mám celou řádku..."
Sesuvy půdy a laviny, pomyslel si. V jednom okamžiku je to ta překrásná poetická bílá krajina, nad níž tiše krouží padající sněhové vločky - a najednou se dá do pohybu celé horské úbočí.
Navážka na něj vrhl pohled koutkem oka. "Já vím, že o mně říkají ‚stačí stlouct dohromady dvě fošny a budou chytřejší než Navážka'," řekl, "ale já dobře vím, kterým směrem ten vítr věje."
Elánius se podíval na svého podřízeného s novým respektem.
"Takže ty to taky cítíš, co?"
Troll si dvakrát klepl do helmy, aby naznačil, že on skutečně ví své.
"Vždyť je to celkem jasný," zabručel, "vidíte tam nahoře na střechách všechny ty kuřata, draky a zvířata? A toho chudáka na střeše Cechu zlodějů? Stačí, když se budete dívat na ně. Oni to vědí. Hrom ať do mě bací, jestli vím, jak to tak vždycky poznají, že ukazujou správným směrem."
Elánius se poněkud uvolnil. Na trolla nebyla Navážkova inteligence špatná, dala by se zařadit někam mezi inteligenci sépie a sborové tanečnice, ale dalo se na něj spolehnout v tom, že jí nedovolí, aby ho zpomalila.
Navážka mrknul. "A připadá mi to jako takový ten čas, kdy jeden jde a najde si pořádný obušek a pak si sedne a poslouchá dědu, jak vykládá o všech těch trpaslíkách, co pomlátil, když byl mladej," řekl. "V tom větru je totiž něco divnýho, rozumíte?"
"Ehm... ano..." přikývl Elánius.
Kdesi nad hlavou mu zazněl pleskot křídel. Povzdechl si. Blíží se zpráva.
Nese ji holub.
Ale vyzkoušeli přece všechno, no ne? Bahenní dráčci měli sklony vybuchovat ve vzduchu, pidimužíci většinou zprávy sežrali a helmy s namontovanými signalizačními semafory skutečně nebyly příliš úspěšné. Zvláště za větrného počasí ne. Pak Pleskot Řiťka poukázala na to, že ankh-morporští holubi jsou za ty roky, kdy je pronásledovaly lstivé chrliče,

mnohem chytřejší než jiní holubi. Elánius se na druhé straně utěšoval tím, že to zas není nic tak zvláštního, protože v Ankh-Morporku rostly na každém starém chlebě věci, které byly chytřejší než většina holubů.
Zašmátral v kapse a vytáhl hrst zrní. Holub, poslušen dlouhodobého výcviku, se mu usadil na rameno. Pak, poslušen svého krátkodobého vnitřního pnutí, se tam Elániovi... se tam uvolnil.
"Víš, musíme určitě najít něco lepšího," řekl Elánius, když rozbaloval papírek se zprávou. "Pokaždé, když pošleme nějakého holuba svobodníku Dolutryskovi, on ho prostě sní."
"No, vždyť je to chrlíc," zamyslel se Navážka. "Myslí si, že mu posíláme svačinku."
"Ale," zabručel Elánius. "Jeho lordstvo se dožaduje mé návštěvy. To je radosti."

Lord Vetinari měl pozorný výraz, protože už dávno zjistil, že když mají lidé pocit, že je jim pozorně naslouchán, většinou je to uklidňuje.
A na schůzce, jako byla tahle, kdy s ním hovořili vedoucí zástupci města, naslouchal s obzvláštní péčí, protože tady mu všichni říkali to, co chtěli, aby slyšel. Věnoval velkou pozornost prostoru mimo slova a kolem nich. Tam se ukrývaly věci, o nichž lidé doufali, že je on, Patricij, neví, a nestáli ani o to, aby se je dozvěděl.
Průběžně věnoval pozornost věcem, jejichž vyřčení se už nějakou dobu vyhýbal lord Odkraglli, hlava Cechu vrahů, který dlouze promluvil o úrovni výcviku vrahů a jejich významu pro celé město. Jeho hlas nakonec tváří v tvář nevyčerpatelné Vetinariho pozornosti umlkl.
"Děkuji vám, lorde Odkraglli," řekl Vetinari. "Jsem si jist, že teď, po tom všem, co jsme se dozvěděli, budeme spát ještě mnohem neklidněji. Jen jednu maličkost... mám vzdálený dojem, že slovo ‚vrah' ve skutečnosti pochází z klačtiny?"
"Tedy, jaksi... když to tak chcete..."
"A mám také dojem, že mnoho vašich studentů, abychom tak řekli, pochází z Klače a jeho sousedních zemí, nebo se mýlím?"
"Nesrovnatelná kvalita vzdělání, které poskytujeme..."
"Právě o tom mluvím. Takže vy mi tady ve skutečnosti říkáte, že jejich vrazi se svou profesí zabývali dřív než naši lidé, dokonale se vyznají v našem městě a všechno jejich umění jste jim ještě pomohli rozvinout k naprosté dokonalosti, je to tak?"
"Ehm..."
Patricij se obrátil k pánu Kruppkoffovi.
"Ale ve zbraních máme samozřejmě převahu, je to tak, pane Kruppkoffe?"
"No samozřejmě. Říkejte si o trpaslících, co chcete, ale v poslední době jsme vyrobili několik skvělých věciček," tetelil se prezident Cechu zbrojířů.
"Hm. No, tak to mě rozhodně poněkud uklidnilo."
"Ano," přikývl Kruppkoff. Zdálo se, že je v jistých rozpacích. "Jenže bych rád... Víte, při výrobě zbraní je tady jedna věc... velmi důležitá věc, totiž..."
"Myslím, že chcete říci, že ta nejdůležitější věc na výrobě zbraní je skutečnost, že je to obchod," přerušil ho Patridg.
Kruppkoff vypadal, jako kdyby ho někdo právě sundal ze skřipce a natáhl ho na skřipec mnohem větší.
"Ehm... ano."
"Že ve skutečnosti jsou zbraně na prodej."
"Ehm... přesně."
"A jsou pro každého, kdo si je přeje koupit a může zaplatit."
"Ehm... přirozeně."
"Bez ohledu na to kdo, jak a kde je bude používat?"
Výrobce zbraní byl, jak se zdálo, na okamžik dost zmatený.
"Prosím? Obávám se, že... aha. No samozřejmě. Jsou to přece zbraně."
"Předpokládám také, že v minulých letech byl jedním z nejbližších odbytišť Klač?"
"Tedy, víte... ano... Šerif je potřeboval, aby zklidnil pohraniční oblasti a..."
Patricij zvedl ruku. Važuzel, jeho úředník a sekretář, mu podal kus papíru.
"Velký Nivelátor, desetipolohový, pět set liber těžký samostříl umístěný na pohyblivém podvozku?" řekl. "A co to tady ještě... ano... Meteor, automatický vrhač bojových hvězdic. Stíná na dvacet metrů. Pokud není hlava čistě useknuta, dostanete své peníze zpět."
"Slyšel jste, vaše lordstvo, někdy o T'rusech?" zeptal se Kruppkoff. "Říká se, že jediný způsob, jak pacifikovat některého z nich, je opakovaně a dlouho do něj bušit sekerou a to, co zbyde, zahrabat pod kámen. A to si ještě vybrat hodně velký kámen."
Jak se zdálo, Patricije právě zaujal velký náčrt Derviše Mk III., což byl vrhač bolasů spojených břitvodrátem. Nastalo bolestivé ticho. Kruppkoff se pokusil trapnou pauzu vyplnit, což je vždycky chyba.
"Kromě toho jsme jedním z nejpotřebnějších a nejzaměstnanějších výrobních odvětví v Ankh-Mor-porku," zamumlal.
"A hlavně ve vývozu vašich zbraní za hranice," odpověděl mu lord Vetinari. Vrátil papír svému sekretáři a obdařil Kruppkoffa přátelským úsměvem.
"Mám opravdu radost, že si náš průmysl vede tak skvěle," řekl. "Zvláště tohle povedu v patrnosti."
Pečlivě sepjal ruce. "Gentlemani, situace je velmi vážná."
"Čí?" zeptal se Kruppkoff.
"Prosím?"
"Cože? Oh... myslel jsem na něco jiného, vaše lordstvo..."
"Mluvím o tom, že se poměrně dost našich občanů vydalo na ten prokletý ostrov. Stejně tak, pokud mám zprávy, se

tam vydalo i dost obyvatel Klače."
"A proč se tam vlastně naši lidé vydávají?" zajímal se pan Tichokrad Bahno z Cechu zlodějů.
"Protože oplývají nezdolným průkopnickým duchem a hledají v nové zemi bohatství a.... ještě nějaký ten majetek navíc."
"A proč tam táhnou Klačané?"
"Hm, ti? Protože je to spolek bezpáteřních oportunistů, kteří vždycky koukají, jak by k něčemu přišli zadarmo," odpověděl lord Vetinari.
"To bylo mistrovské vyjádření, když dovolíte, vaše lordstvo," ozval se pan Kruppkoff, který cítil, že se ocitá na poněkud pevnější půdě.
Patricij znovu zabodl pohled do svých poznámek. "Oh, já se omlouvám," řekl. "Zdá se, že jsem ty poslední věty přečetl ve špatném pořadí... Pane Kosopáde, myslím, že vy byste k tomu mohl také něco říci?"
Předseda Cechu právníků a advokátů si odkašlal. Zaznělo to jako smrtelný chropot a technicky vzato to ani nic jiného nebylo, protože ten muž byl už několik set let zombií. Historické zápisy však poukazovaly pouze na jedinou změnu, kterou bylo možno zaznamenat v životě pana Kosopáda, a sice tu, že po smrti začal pracovat i o poledních přestávkách.
"Jistě, samozřejmě," řekl a otevřel velký úřední foliant. "Historie Lepše a okolí je poněkud nejasná.
Ví se, že se tyčily nad mořskou hladinou před více než tisíci lety a byly v té době podle záznamů součástí ankh-morporské říše -"
"Jaký je původ těch záznamů a je v nich podchyceno, kdo přiřkl Lepš a okolí našemu městu?" zajímal se Patricij.
Otevřely se dveře a do místnosti vstoupil Elánius. "Ach, veliteli, sedněte si. Pokračujte, pane Kosopáde."
Zombie jsou nerady přerušovány. Pan Kosopád si znovu šustivě odkašlal. "Ty záznamy o prastaré ztracené zemi jsou staré několik set let a pocházejí z našich archivů. Jsou to, pochopitelně, naše záznamy."
"Jen naše?"
"Nedokážu si představit, kde bychom vzali nějaké jiné a proč by se tím měly zabývat," odpověděl pan Kosopád škrobeně.
"Třeba klačské, například," ozval se Elánius od vzdálenějšího konce stolu.
"Sire Samueli, vždyť v klačtině ani neexistuje slovo právník," odpověděl pan Kosopád.
"Ne?" ušklíbl se Elánius. "Tak to mají štěstí." "Náš názor je," pokračoval Kosopád, který si natočil židli tak, aby se nemusel dívat na Elánia, "že tahle nová země nám patří na základě Výhradního přednostního práva, extrateritoriality, ale především díky, a to je nejdůležitější, Acquiris Quodcumque Rapis. Pokud tomu totiž dobře rozumím, byl to právě jeden z našich rybářů, kdo na ni tentokrát vstoupil jako první."
"No, já slyšel, že Klačané tvrdí, že to byl naopak jeden z jejich rybářů," podotkl Vetinari.
Elániovi se tiše pohybovaly rty. Tak jakže to říkal ? Acquiris... "Co si utrhneš, je tvoje?" řekl nahlas.
"No, jejich slovo snad v tomto případě nebudeme považovat za rozhodující, ne?" pokračoval Kosopád, který Elánia okatě ignoroval. "Promiňte, vaše lordstvo, ale já nevěřím, že by si měl dát pyšný Ankh--Morpork předepisovat bandou lupičů s ručníky kolem hlav, co má a nemá dělat."
"Jistěže ne! Je na čase, aby tenhle klačský póvl konečně dostal pořádnou lekci," prohlásil lord Žraloun. "Vzpomínáte si na tu loňskou nepříjemnost se zelím? Odmítli přijmout celých deset lodních nákladů!"
"A přitom každý ví, že housenky dodávají zelí na chuti," prohlásil vzadu více méně pro sebe Elánius.
Patricij po něm vrhl rychlý pohled.
"Správně!" přikývl Žraloun. "Výživné bílkoviny! A vzpomínáte na ty potíže, které měl kapitán Kuňkins se svým nákladem skopového? Tenkrát ho chtěli dokonce uvěznit. Chtěli ho strčit do klačského vězení."
"Ale to snad ne? Maso je přece nejlepší, když začne zelenat," podivoval se sám pro sebe vzadu Elánius.
"No, ono se pod vším tím jejich kari stejně nepozná, jakou má chuť," přikyvoval Kruppkoff. "Kdysi jsem byl na večeři na jejich vyslanectví a víte, co mě prakticky přinutili sníst? Byly to ovčí -"
"Promiňte, pánové," řekl Elánius a vstal. "Musím vyřídit nějaké neodkladné záležitosti."
Kývl na pozdrav Patriciji a spěšně vyšel z místnosti. Zavřel za sebou dveře a s úlevou se nadechl čerstvého vzduchu, i když v této chvíli by se byl spokojeně a zhluboka nadechl i vzduchu v koželužně.
Strážnice Řiťka*1 vstala a upřela na něj pohled plný očekávání. Seděla vedle malé bedýnky, která tiše a mírumilovně povrkávala.
"Něco se děje. Doběhněte do..., tedy chtěl jsem říci, pošlete holuba do Dvora," řekl Elánius.
"Ano, pane?"
"S okamžitou platností ruším veškeré volno a dovolené a nařizuji, aby se všichni důstojníci i poddůstojníci, a tím myslím opravdu všichni, sešli ve Dvoře řekněme... v šest."
"Rozumím, pane. To bude možná vyžadovat dva holuby, pokud se mi nepodaří psát dostatečně malým písmem."
Řiťka odspěchala.
Elánius vyhlédl z okna. Před palácem obvykle vládl čilý ruch, ale dnes tam bylo vidět... ani snad ne dav, ale mnohem víc lidí než obvykle. Jako kdyby na něco čekali.
Klač!
Každý to věděl.
Starý Navážka měl pravdu. Mohli jste zaslechnout, jak padají malé oblázky. To není jen obyčejná hádka mezi rybáři, je to sto let...,, jak to vyjádřit..., jako když se dva velcí mužští snaží vejít dojedná malé místnosti, pokoušejí se být jeden na druhého slušní, ale pak přijde den, kdy se jeden z nich musí protáhnout, a netrvá dlouho a oba o sebe rozbíjejí nábytek.
Ale něco takového by se stát nemělo, že? Podle toho, co slyšel, je současný Šerif velmi schopný muž, který se ze všech sil snaží nastolit mír v divokých pohraničních oblastech své říše. A v Ankh-Morporku přece žila spousta

Klačanů, u všech všudy! Žili tady Klačané, kteří se v Ankh-Morporku narodili! Potkali jste třeba mladíka, který měl ve tváři vepsáno velbloudi a z bot mu čouhal velbloudí T'rus, ale když otevřel ústa, měl tak hutný ankh-morporský přízvuk, že byste po něm mohli chodit. Jistě, existují tady všechny ty vtípky o legračních jídlech a zvycích, ale na tom přece...
Ty vtipy nejsou ani nijak zvlášť vtipné, když o tom tak přemýšlí...
Jenže když uslyšíte výbuch, je zbytečné zabývat se tím, jak dlouho syčela zápalná šňůra.
Když se vrátil zpět do místnosti, ozývaly se tam zvýšené hlasy.
"Právě proto, lorde Žraloune," říkal právě Patricij, "že staré časy dávno pominuly. Dnes už se nepovažuje za... vhodné... poslat tam válečnou loď, aby, jak jste se vyjádřil, ukázala těm cizozemským buranům, jak nepravými cestami se ubírají. Tak za prvé, nemáme žádné válečné lodi, a to od okamžiku, kdy se před čtyřmi sty let potopila Mary-Jane. A časy se změnily. V dnešních dnech nás pozoruje celý svět, vážený lorde. Dnes už si nemůžete dovolit utrhnout se na svět slovy ‚na co čumíš?' a udělat mu monokl." Opřel se v sedadle. "Máme tady Chimérii, Maalinku, Efebe a Tsort. A dnes už musíme vlastně počítat i s Muntabem. A s Omnií. Některé z těch národů jsou opravdu mocné, pánové. Je pravda, že mezi nimi jsou i takové, kterým se nelíbí ta neustálá klačská rozpínavost, ale nás nemají rády o nic víc."
"Ale sakra, a proč ne?" zajímal se lord Žraloun.
"Především proto, že s těmi, které jsme neokupovali, jsme vedli nějakou tu válku," vysvětloval trpělivě lord Vetinari, "a z nějakých důvodů jim ta jatka, při kterých zahynuly tisíce lidí, nějak zůstala v paměti."
"Jo tak historie, pch," ušklíbl se lord Žraloun, "to je přece všechno dávná minulost."
"Dobré místo pro historii," prohlásil Patricij uštěpačně.
"Ne, chtěl jsem tím říct: proč nás ty národy nemají rády dnes? Dlužíme jim nějaké peníze?"
"Ne. Většinou dluží nějaké peníze ony nám. Což je, pochopitelně, pro jejich averzi mnohem lepší důvod."
"A co Sto Lat a Pseudopolis a další města?" zajímal se lord Odkraglli.
"Ani ta nás v lásce příliš nemají."
"A proč ne? Vždyť sdílíme společné kulturní dědictví," argumentoval lord Žraloun.
"To jistě, drahý pane, jenže to společné dědictví spočívá především v tom, že jsme spolu vedli války," odpověděl Patricij. "A tady nevidím nic, co by nás mohlo spojovat. A to je, řekl bych, skutečně dost nepříjemné, skoro nešťastné, protože shodou okolností nemáme armádu. Já tedy neprošel žádným vojenským vzděláním, ale mám dojem, že chcete-li vést válku, a navíc úspěšnou, musíte něco takového mít."
Rozhlédl se po přítomných.
"Faktem je," dodal s důrazem, "že Ankh-Morpork se přímo fanaticky bránil postavení armády."
"Všichni víme, proč lidé armádě nedůvěřují," ozval se lord Odkraglli. "Spousta ozbrojených mužů, kteří se potulují po městě a nemají celkem nic na práci..., za chvíli začnou mít různé nápady..."
Elánius viděl, že se všechny hlavy obracejí k němu.
"Tak by mě zajímalo," prohlásil nahlas a s křišťálovou jasností, "jestli tohle náhodou neměla být narážka na Elánia Kamennou tvář, který vedl vzpouru proti vládě tyranského monarchy ve snaze dát tomuhle městu alespoň nějakou svobodu a spravedlnost? Řekl bych skoro, že ano! A nebyl on náhodou v té době velitelem Hlídky? Dobré nebe, vidíte, ano, vlastně byl! Nebyl on nakonec pověšen a rozčtvrcen a pohřben v pěti hrobech? A nebyl to náhodou vzdálený předek dnešního velitele? Pozor, ty náhody se nám nějak podezřele množí, že?" Jeho hlas přešel z nepřirozené veselosti k nepřátelskému vrčení. "Tak dobrá! Tím jsme si to vysvětlili. A teď - má snad někdo ještě nějakou připomínku, než budeme pokračovat?"
Nastalo všeobecné poposedávání a sborové odkašlávání.
"A co žoldnéři," nadhodil po chvilce Tichokrad Bahno.
"Potíž s žoldnéři spočívá v tom," obrátil se k němu Patricij, "že těm musíte za to, že válčí, platit. A pokud nemáte skutečně hodně velké štěstí, dopadne to tak, že jim na konci budete muset zaplatit ještě mnohem víc za to, aby toho nechali -"
Žraloun udeřil do stolu.
"Tak tedy dobrá, hrr na ně!" vykřikl. "Sami!"
"Možná že nám ani nic jiného nezbude," přikývl klidně lord Vetinari. "Potřebovali bychom nějaké peníze. Chtěl jsem vám totiž právě sdělit, že si žádné žoldnéře nemůžeme dovolit."
"Jak je to možné?" podíval se na něj lord Odkraglli pobouřeně. "Cožpak neplatíme své daně?"
"Aha, víte, napadlo mě, že by na to mohla přijít řeč," přikývl Patricij. Pozvedl ruku a jeho úředník mu do ní vložil bez nejmenšího zaváhání další list papíru.
"Tak se na to podívejme... aha, tady. Cech vrahů: hrubý zisk v loňském roce 13 207 048 ankh-morporských tolarů. Daň ze zisku zaplacená za loňský rok - čtyřicet sedm AMT, dvaadvacet pencí a něco, co se po bližším prozkoumání ukázalo být bajionským půl-dongem, který má hodnotu jedné osminy penny."
"To ale bylo naprosto legální! Cech účetních -"
"Ach ano. Cech účetních: hrubé příjmy 7 999 011 AMT. Zaplacené daně: nula. Ale okamžik... aha... ano. Žádali o návrat přeplatku daně z předloňského roku ve výši 200 000 AMT."
"A mohl bych vám přesně říci, kolik jsme dostali, a to včetně bajionského půl-dongu," odpověděl škrobeně pan Ojíněný, hlava Cechu účetních.
"No, víte, účel světí prostředky," odpověděl mu Vetinari chladně.
Odhodil papír na stůl. "Daně, pánové, jsou hodně podobné obyčejnému venkovskému hospodaření. Cílem je vymačkat z krávy maximální množství mléka při minimálním bučení. Bohužel, musím vám sdělit, že jediné, co už delší dobu z města mačkám, je právě to bučení."

"To nám snad chcete říci, že Ankh-Morpork zbankrotoval?" ozval se Odkraglli.
"Jistě. A přitom je přeplněn bohatými lidmi. Doufám, že část svého bohatství použili na nakup mečů."
"A vy jste tohle všeobecné vyhýbání se daním dovolil?" naklonil se kupředu lord Žraloun.
"Och, tady se přece nikdo daním nevyhnul," zavrtěl hlavou lord Vetinari. "Natož aby jim dokonce unikl. Prostě jen zatím nebyly zaplaceny."
"To je ale nechutný stav veřejných záležitostí!"
Patricij pozvedl obočí. "Veliteli Elánie?"
"Pane?"
"Byl byste tak laskav a sestavil oddíl ze svých nejzkušenějších mužů, spojil se s mými výběrčími daní a vybral se zpětnou platností všechny daně a nedoplatky? Můj úředník vám vydá seznam hříšníků, seřazených dle velikosti částek."
"Rozumím, pane. A kdyby nám náhodou odporovali?"
"Ale jděte, veliteli. Jak by vám mohli odporovat? Je to společná vůle představených města." Vzal do ruky papír, který mu podal pobočník. "Tak se na to podívejme. V čele seznamu -"
Lord Žraloun si spěšně odkašlal. "No, na takové nesmysly už je podle mě příliš pozdě," řekl.
"Tahle voda už uplynula," dodal lord Odkraglli.
"Kde ty loňské sněhy jsou," připojil se k němu Kosopád.
"Já svoje daně zaplatil," řekl Elánius.
"Dovolte mi tedy, abych to shrnul," přerušil je Vetinari. "Myslím, že nikdo nestojí o to, aby se dva velké a dospělé národy praly o nějaký mizerný kámen. Nechceme bojovat, ale -"
"Ale kdybychom museli, tak hrr na ně, ukázali bysme těm -" začal znovu lord Žraloun.
"Nemáme lodě. Nemáme armádu. Nemáme ani peníze," pokračoval Patricij. "Zbývá nám ovšem umění diplomacie. Je až neuvěřitelné, co můžete dokázat správně volenými slovy."
"Naneštěstí většina lidí správným slovům naslouchá mnohem pozorněji, když k tomu v ruce držíte něco ostrého a špičatého," neodpustil si lord Odkraglli.
Lord Žraloun zaklepal na stůl. "My přece s těmi lidmi mluvit nemusíme! Pánové... gentlemani... je na čase, abychom jim ukázali, že s námi nikdo nebude manipulovat! Musíme vytvořit vlastní oddíly!"
"Oh, myslíte soukromé armády?" nadhodil Elánius. "Pod velením někoho, jehož veškeré vojenské předpoklady spočívají v tom, že si může dovolit zaplatit tisícovku legračních čepic?"
Najednou se přes stůl někdo naklonil. Elánius si až do té chvíle myslel, že ten člověk spí, a když teď lord Rzezacz promluvil, znělo to skutečně, jako když zívá.
"Jehož schopnosti velet leží v tisícileté výchově ve velení, pane," řekl.
To "pane" Elánia neobyčejně popudilo. Věděl, že je obyčejný člověk, pravděpodobně dokonalý vzor obyčejného člověka, ale raději by se propadl, než by odpustil svoje "sire" člověku, který vyslovuje slova "schopnosti velet" jako "chropoty, schuopnuosty, chropoty, foelet, chropoty".
. "Ano," ušklíbl se, "ta vaše dobrá výchova a rod. Děkuju pěkně, něčeho takového jsem raději ušetřen, jestliže to využíváte jen k tomu, abyste dali své lidi nesmyslně pozabíjet po celých -"
"Ale pánové, prosím," přerušil je Patricij. Potřásl hlavou. "Jen žádné hádky. Uvědomte si, že tohle je, konec konců, válečná porada. Co se týká založení vlastních oddílů, no, to je vaše prastaré a nezdanitelné právo. Dodávání ozbrojených mužů v době ohrožení a nouze je jednou z povinností gentlemana. Historie stojí na vaší straně. Precedenty jsou naprosto jasné a já se proti nim stavět nemohu. Musím dodat, že si to nemohu dovolit."
"Vy jim vážně chcete dovolit, aby si hráli na vojáčky?" řekl Elánius.
"Ale veliteli Elánie," prohlásil s úsměvem pan Kruppkoff, "vy sám jako voják musíte -"
Někteří lidé na sebe dokážou přitáhnout pozornost výkřikem. Jiní tlučou do stolu, nebo dokonce do někoho jiného. Elánius toho docílil tím, že ztuhl, neudělal prostě vůbec nic. Vyzařoval z něj chlad. Rysy jeho tváře vypadaly jako vytesané z kamene.
"Já nejsem voják."
A pak udělal Kruppkoff tu chybu, že se pokusil o odzbrojující úsměv.
"Ale jděte, veliteli, vaše helma a zbroj a všechny ty ostatní věci..., vždyť je to nakonec totéž, nemyslíte?"
"Ne. To tedy není."
"Gentlemani..." lord Vetinari položil ruku dlaní na stůl, což znamenalo, že schůzka je u konce. "Mohu jen opakovat, že zítra proberu celou tu věc s princem Khufhrem -"
"O tom jsem slyšel jen to nejlepší," vskočil mu do řeči lord Rzezacz. "Přísný, ale spravedlivý. Jeden se neubrání obdivu k tomu, co dokázal v jejích pohraničních krajích. Je to velmi -"
"Ne, pane. To mluvíte o princi Sakapakovi," přerušil ho Patricij. "Khufhr je mladší z obou sourozenců. Přijíždí sem jako speciální vyslanec svého bratra."
"On? Ten ? Ten člověk je lump! Podvodník! Lhář! Říká se o něm, že bere úpl-"
"Děkuji vám za vaše diplomatické informace, lorde Rzezaczi," přerušil ho Patricij. "Ale musíme si poradit se situací, jaká je. Vždycky existuje nějaká cesta. Naše národy mají mnoho společných zájmů. A jistě to hodně vypovídá o vážnosti, s jakou princ Sakapak přistupuje k celé té záležitosti, když k nám vysílá vlastního bratra, aby ji projednal. Je to další krok k porozumění mezi našimi národy."
"Má sem přijet nějaký klačský hlavoun?" ozval se Elánius od konce stolu. "Nikdo mi to neřekl!"
"I když se to může zdát podivné, sire Samueli, jsem občas schopen vládnout tomuto městu celé minuty, aniž bych potřeboval vašich rad a vedení."

"Chtěl jsem tím jen říci, že ve městě panují silné protiklačské nálady a -"
"Tak to je opravdu pěkně mazaná taškařice," oznámil lord Rzezacz tím speciálním aristokratickým šeptem, který se nesl až ke stropu. "Je to urážka, posílat sem zrovna jeho!"
"Byl bych rád, abyste dohlédl na průchodnost ulic a zajistil volnou cestu městem, Elánie," usekl Patricij stroze. "Vím, že právě na takových věcech si dáváte záležet. Úředně je tady, protože ho mágové pozvali na svou velkou výroční slavnost. Čestný doktorát a takové ty věcičky. A pak jeden z těch jejich opulentních obědů. Rád jednám s lidmi potom, co je Neviditelná univerzita nakrmila. Většinou se mi pak nešpacírují sem a tam a souhlasí prakticky se vším, jestliže v nich vzbudím přesvědčení, že dostanou jedlou sodu, žaludeční kapky a malou sklenici vody. A teď, gentlemani... jestliže mě omluvíte..."
"Šlechtici a představení cechů odcházeli samostatně i po dvojicích a tiše spolu hovořili.
Patricij si uspořádal papíry, pečlivě sklepl každý štůsek a pak zvedl hlavu.
"Zdá se, že vrháte stín, veliteli."
"Nechcete jim přece doopravdy dovolit, aby si vytvořili vlastní oddíly, že ne?" řekl Elánius.
"Neexistuje jediný zákon, který by to zakazoval, Elánie. A zaměstná je to. Každý šlechtic je oprávněn, a já se obávám, že byl dokonce povinen, dodat určitý počet mužů, když to město vyžadovalo. A samozřejmě každý občan má právo nosit zbraň. To byste měl nosit v hlavě."
"Zbraně, to je jedna věc. Ale vyzbrojit lidi a hrát si s nimi na vojáčky, to je něco jiného." Elánius se opřel klouby o stůl a naklonil se kupředu.
"Víte, pane," pokračoval, "nemohu si pomoci, ale myslím si, že naproti, v Klači, dělá právě skupinka pitomců totéž. Říkají Šerifovi: „Je čas ukázat těm bílým ďáblům v Ankh-Morporku, zač je toho loket, uffendi.' A až tam bude pobíhat spousta lidí se zbraněmi a vykřikovat nesmysly o válce, začne docházet k nehodám. Byl jste někdy v hospodě, kde jsou všichni ozbrojení? Jistě, na začátku se každý chová slušně, ale pak si nějaký trouba omylem přihne z cizího tupláku, nebo sebere něčí drobné, a za pět minut sbíráte z rozlitého piva nosy -"
Patricij upřel pohled na Elániovy klouby a zíral na ně, dokud Elánius ruce nezvedl.
"Elánie, zítra budete na mágském conviviu*2. Poslal jsem vám písemnou zprávu."
"Já ale žádnou -" Elániovi se do hlavy zrádně vplížila představa nepřečtených papírů, které se mu hromadí na stole.
"Aha, hm," přikývl.
"Velitel Hlídky vede procesí ve slavnostní uniformě. Je to prastarý obyčej."
"Já? A mám pochodovat přede všemi?"
"Jistě. Je to.... velmi občanské. Jsem si jistý, že si to připomenete. Vyjadřuje to přátelské spojení mezi univerzitou a civilní správou města, které, jak se zdá, je založeno především na jejich slibu, že udělají cokoliv, o co je budeme žádat, a na našem slibu, že od nich nic žádat nebudeme. Prostě a jednoduše je to vaše povinnost. Tradice to vyžaduje. A lady Berankinová mi slíbila, že dohlédne na to, abyste tam byl včas, s hladce vyholeným obličejem a svátečním výrazem."
"Vy jste o tom mluvil s mou ženou?"
"Jistě. Je na vás velmi pyšná. Věří, že jste schopen velkých věcí, Elánie. Musí pro vás být velkou oporou."
"No, já... abych se... ano."
"Výborně. Oh ano, ještě jedna věc, Elánie. Vrazi a zloději se mi tady shodli, ale abychom si pojistili všechny možnosti..., považoval bych za velkou službu, kdybyste zajistil, aby po princi nikdo neházel zkažená vejce a takové věci. To většinou člověka popudí."

Obě strany se ostražitě pozorovaly. Byli to staří nepřátelé. Vyzkoušeli své síly mnohokrát, okusili jak vítězství, tak porážku; mnohokrát proti sobě nastoupili na zelený trávník.
Klouby zbělely. Špičky bot netrpělivě rozkopávaly zem.
Kapitán Karotka několikrát udeřil míčem o zem.
"Tak fajn, mládenci, ještě jeden pokus, co vy na to? A tentokrát žádné surovosti. Kájínku, co to jíš?"
Šikula Žduchl se bolestivě zašklebil. Nikdo neznal jeho křestní jméno. Děti, se kterými vyrůstal, neznaly jeho jméno. Jeho matka, kdyby vůbec někdy zjistil, kdo byla jeho matka, by pravděpodobně neznala jeho jméno. Ale Karotka to nějakým způsobem zjistil. Kdyby mu řekl Kájínku někdo jiný, už by touhle dobou pátral po svých uších. Ve své ústní dutině.
"Žvýkačku, pane."
"Přinesl jsi jí dost pro všechny?"
"Ne, pane."
"Tak buď tak hodný a dej ji pryč. Takže může -okamžik, co to máš v rukávě, Gusto?"
Mladík známý jako Špindíra se neunavoval zapíráním.
"Mám kudlu, pane Karotko."
"A já bych se skoro vsadil, že ty jsi jich přinesl dost pro všechny, hm?"
"Jasňačka, pane." Špindíra se usmál. Bylo mu deset.
"Tak do toho, odlož je na hromadu k ostatním..."
Strážník Půlbotka nahlížel přes zeď a obcházela ho hrůza. V široké uličce bylo nějakých padesát chlapců. Jejich průměrný věk mohl být kolem jedenácti let. Průměrný věk, co se otrlosti a zlých povah týče, alespoň 163.I když ankh-morporský fotbal obvykle neměl branky v obvyklém slova smyslu, tady byla na každém konci uličky vytvořena jedna. K vyznačení tyčí byla použita časem prověřená metoda -nakupení věcí, které byly právě po ruce.
Dvě tyče, dvě hromádky. Nože a tupé předměty.
Uprostřed chlapců, kteří na sobě měli barvy těch nejnebezpečnějších pouličních gangů, poklepával kapitán Karotka o

zem nafouknutým prasečím měchýřem.
Svobodníka Půlbotku napadlo, jestli by se tam neměl rozeběhnout a přispět svému nadřízenému na pomoc, ale jak se zdálo, ten byl v naprostém klidu a pohodě.
"Hej, kapitáne?" odvážil se po chvíli.
"Ahoj, Regu. Dávám si tady přátelák ve fotbale. Tohle je strážník Půlbotka, mládenci."
Padesát párů očí se na chvíli otočilo k Reginaldovi: Budem si ten tvůj ksich pamatovat, poldo.
Reg obešel zeď a oči si všimly šípu, který mu prošel hrudním plátem a vyčuhoval několik centimetrů ze zad.
"Došlo k nějakým trablím, pane," oznamoval Reg. "Řekl jsem si, že nejlíp udělám, když zavolám vás. Je to dost divoká záležitost..."
"Jdu hned. Tak, kluci, lituju, ale slyšeli jste to. Zahrajte si pěkně spolu, ano? A doufám, že vás všechny uvidím v úterý, abysme si spolu zazpívali a opekli si nějakého toho buřta."
"Jasná páka, pane," přikývl Karel Žduchl.
"A desátnice Angua říkala, že se vás pokusí naučit táborový pokřik. To vytí se vám bude určitě líbit."
"To bude fajn," přikývl Špindíra.
"Ale co ještě uděláme, než se rozloučíme?"
Grázlíci gangu Sekáčů a Mohocků*3 na sebe upřeli ostýchavé pohledy. Obvykle nebyli nervózní z ničeho, protože bylo zakázáno projevovat obavy, nebo dokonce strach za jakýchkoliv okolností. Ale zatímco se pravidla klanů mladých zločinců od sebe případ od případu lišila, nikoho nikdy nenapadlo, že by mohl existovat někdo jako Karotka.
Rozhlíželi se jeden po druhém pohledy jestli-o-tomhle-jen-pípneš a pak postupně zvedali ruce do výše ramen, natáhli ukazováčky a sborem zvolali: "Hop, hop, hop!"
"Kop, kop, kop," odpověděl Karotka srdečně. "Výborně, Regu, můžeme jít."
"Jak to děláte, kapitáne?" nadhodil strážník Půlbotka, když dvojice strážců pořádku zašla za první roh.
"To nic není, prostě jenom zvednete oba ukazováčky takhle do výše ramen," odpověděl mu Karotka. "Ale byl bych rád, kdybyste to nikomu neříkal, protože to má být tajné znám-"
"Ale vždyť jsou to lumpové, kapitáne! Mladí zabijáci! Zločinci."
"No, jsou trochu nevycválaní, ale pod drsnou slupkou jsou to v jádru hodní hoši, stačí, když si člověk udělá dost času, aby jim alespoň zčásti porozuměl -"
"Já slyšel, že nikomu nedali dost času, aby jim mohl porozumět. Ví pan Elánius o tom, co tady provádíte?"
"Jistým způsobem o tom ví, ano. Řekl jsem mu, že bych rád založil klub pro děti z ulice, a on mi odpověděl, že se mu ten nápad opravdu moc líbí, hlavně pokud je vezmu tábořit někam na hodně vysoký strmý útes, kde vane silný vítr. Ale takové věci on říká pořád. A jsem si jistý, že bychom ani nechtěli, aby byl jiný, že? Takže, kde jsou rukojmí?"
"Je to znovu u Vortina, kapitáne. Ale... tentokrát je to... o něco horší než..."
Za nimi se zatím ostražitě pozorovali Sekáči s Mohocky. Pak si posbírali své zbraně a opatrně začali vyklízet pole. Ne že bychom si to s vámi měli strach rozdat, říkaly jejich výrazy, jenže teď máme zrovna na práci důležitější věci, takže se sýpem a jdeme zjistit co a jak.

Ač to bylo dost nezvyklé, v docích nebyl slyšet žádný velký křik a dohadování. Lidé byli příliš zaměstnaní, než aby měli čas myslet na peníze.
Seržant Tračník a desátník Nóblhóch se opírali o úhledně srovnanou hromadu dřeva a pozorovali jakéhosi muže, který s velkou pečlivostí a láskou maloval na příď lodi jméno Leopard z Ankh-Mor-porku. Už okrasně vykružoval předposlední písmeno, aniž si uvědomil, že v prvním slově zapomněl a. Oba strážníci si spokojeně užívali nenáročné představení.
"Byl jste někdy na moři, seržo?" zajímal se Noby.
"Pch, já? To tedy ne!" odpověděl seržant. "Mě kariéra mořskýho vlka nikdy nezajímala!"
"Mě taky ne," přikývl Noby. "Mně stačili ti, co jsem chyt já. Mořský vlci! To by mně ještě chybělo! Natož aby mé zajímala choroba nějakýho mořskýho vlka."
"Aha."
"Já sám jsem dost čistotnej."
"Možná, ale nevíš, co to znamená ‚kariéra mořskýho vlka'."
"To nevím, seržo."
"To znamená, že se někdo stane námořníkem. Moři se ale sakra nedá věřit. Když jsem byl malej, měl jsem takovou knížku o malým klukovi, kterej se na nějakej čas promění v mořskýho víla a žije na mořským dně -"
"A ta kariéra -"
"Takže tam žije a všude kolem něj jsou hodný mluvící rybičky a růžový škeble a takový věci, a pak jsem byl na prázdninách v Quirmu, viděl jsem popr-vý moře a pomyslel jsem si: tady se valí, hurá! A kdyby naše máma neuměla pořádně běhat, kdo ví, jak by to bylo dopadlo. Ten kluk v ty knize uměl dejchat pod vodou, rozumíš, tak jak jsem to měl vědět? Všechno, co se vypráví o moři, jsou jenom zatracený lži. Samý kecy a v nich sem tam ústřice."
"Strejda my mámy byl námořník," řekl Noby. "Ale po ty velký epidemii padnul do rukou verbířům a byl násilím odvedenej. Opila ho parta farmářů, a když se druhej den ráno probudil, zjistil, že je přivázanej k pluhu."
Chvíli zamyšleně mlčeli.
"Vypadá to, jako kdyby nás čekal boj, seržo," řekl Noby, když písmomalíř začal poslední písmeno nápisu.
"To dlouho nepotrvá. Ti Klačané jsou jenom smečka zbabělců," zavrtěl Tračník hlavou. "Stačí, abychom jim dali okusit chladné oceli, a uvidíš, jak jim bude vyletovat písek za patama."
Seržant Tračník měl široké vzdělání. Měl v hlavě uloženo všechno, co se naučil ve škole "Náš táta vždycky říkal", v

institutu "Podle selského rozumu" a teď byl studentem rozšířeného postgraduálního kurzu "Jeden chlápek v hospodě tvrdil".
"Takže by to nemělo bejt nijak těžký je vyřídit?" ujišťoval se Noby.
"A navíc mají úplně jinou barvu než my," pokračoval Tračník. "Teda rozhodně než já," dodal, když spěšně přelétl různobarevné odstíny pokožky Nobyho těla. Ale na světě pravděpodobně nežil druhý člověk, který by měl stejnou barvu jako desátník Nóblhóch.
"Svobodník Postihnout je hezky hnědej," ozval se Noby. "Ale toho jsem nikdy neviděl utíkat. Ale jestli je příležitost napsat na někoho náboženskej pamflet, dá se do toho starej Myčák jako teriér."
"No jo, ale Omnijci jsou skoro jako my," upozorňoval ho Tračník. "Trochu divní, ale v podstatě skoro stejní. Ne, Klačana poznáš hlavně podle toho, jak vyslovuje všechna ta slova s ‚al' na začátku, rozumíš? Protože to je vždycky spolehlivě prozradí. To oni vymysleli všechna slova začínající na ‚al' Podle toho je vždycky poznáš, ty Klačany. Jako třeba al-kohol, chápeš?"
"Oni vymysleli pivo?"
"Jo."
"To bylo chytrý."
"Já bych neřekl zrovna chytrý," zabručel seržant Tračník, který si pozdě uvědomil, že udělal taktickou chybu. "Měli spíš štěstí, řekl bych."
"A co ještě udělali?"
"No, pak je tady..." Tračník mačkal paměť. "Pak je tady tahle al-gebra. To je jako počítání, jenže s písmenama. To je pro... pro lidi..., co nejsou dost chytrý na to, aby dokázali počítat s číslama, chápeš?"
"Fakticky?"
"Samozřejmě," přikývl Tračník pevně. "Abych řekl pravdu," pokračoval mnohem jistěji, protože objevil cestičku ven, "slyšel jsem na univerzitě jednoho mága, který říkal, že Klačani vlastně nevymysleli vůbec nic. Říkal, že jejich největší příspěvek byl v matice. Já se ho zeptal jakej a on mi odpověděl, že přej vymysleli nulu."
"Tak to mi nijak chytrý nepřipadá," řekl Noby. "Každej dokáže nic nevymyslet. Já taky nic nevymyslel."
"Přesně to říkám," přikývl spokojeně Tračník. "Já mu řekl, že existujou lidi, kteří vymysleli čísla jako například čtyři a a -"
"- sedm -"
"-jasně, co byli géniema. Nic nemusíš vymejšlet. To tady bylo vždycky. Oni na to asi jenom přišli."
"To je tím, že tam mají všude tu poušť," zamyslel se Noby."
"Bodejť! Skvělá úvaha! Poušť. Vždyť poušť, jak každej ví, je vlastně nic. Nic - to je pro ně přírodní zdroj. Logicky. Zatímco my jsme mnohem civilizovanější a máme kolem sebe mnohem víc věcí, který můžeme počítat, a proto jsme vymysleli čísla. To je jako... Heleď, říká se, že Klačani vymysleli astronomii -"
"Al-tronomii," snažil se mu pomoci Noby.
"Ne, ne... ne, Noby, myslím, že v té době už objevili písmeno es, stejně ho asi neobjevili, ale ukradli ho u nás..., ale oni prostě astronomii museli vymyslet, protože, krucipísek, na co by jinak čuměli, když ne na oblohu? Každej může koukat na hvězdy a dávat jim jména. Ale když tvrděj, že to vymysleli, to už je trochu silný kafe. Nechodíme přece kolem dokola a netvrdíme, že jsme něco vymysleli, jenom proto, že jsme si to vomrkli rychlejc než ostatní, ne?"
"Taky jsem slyšel, že máj spoustu různejch podivnejch bohů," nadhodil Noby.
"Jasně, a taky bláznivý kněze," přikývl Tračník. "Půlka z nich má pěnu u huby. Věřej na celou řadu pitomejch nesmyslů."
Chvíli znovu mlčky pozorovali malíře. Tračník se obával otázky, která vzápětí zákonitě přišla.
"A jak se teda doopravdy lišej od těch našich kněží?" zeptal se Noby. "Rozumíte, někteří naši knězi máj taky -"
"Doufám, že nemáš v úmyslu chovat se nepatrioticky," přerušil ho Tračník příkře.
"Ne, jasně, že ne. Jen tak jsem se ptal. Je mi jasný, že musej bejt mnohem horší než ti naši, už proto, že jsou to cizinci a maj jinou barvu a vůbec..."
"A samozřejmě jsou celý žhaví do boje," pokračoval Tračník. "Jsou to strašní násilníci, rváči, a ty jejich zahnutý šavle..."
"Myslíte jako... třeba že na tebe zuřivě zaútočej, zatímco budou zbaběle prchat potom, co jsme jim dali okusit naší chladné oceli?" řekl Noby, který měl občas až zrádně přesnou paměť na podrobnosti.
"Nedá se jim věřit, jak říkám. A po jídle hlasitě krkají, abys věděl."
"Hrozný..., ale to vy taky, seržo."
"Jo, ale já nepředstírám, že to patří k dobrým způsobům, Noby."
"No, musím říct, že jsem fakticky rád, že jsem tady s várna, seržo, a že to dokážete všechno tak pěkně vysvětlit," liboval si Noby. "Je úžasný, co vy všechno víte."
"Sám sebe dokážu občas překvapit," přiznal Tračník skromně.
Písmomalíř u lodi si poodešel a zaklonil se, aby se pokochal svou prací. Pak zpozoroval svou chybu. Slyšeli, jak se mu z hrdla vydral zoufalý sten, a oba spokojeně pokývali hlavami.

Jak Karotka už před časem zjistil, vyjednávání o rukojmí je vždy velmi ošemetná věc. Ať raději mluví ten druhý, až si rozmyslí, o čem.
Karotka si proto teď krátil čas tím, že seděl u obrácené káry, kterou používala Hlídka jako provizorní štít proti tu a tam vystřelenému šípu, a psal domů. Jeho činnost byla provázena častým vraštěním čela, okusováním tužky a také tím, co velitel Elánius nazýval balistickým přístupem k pravopisu a interpunkci.

Drazí mami a tati,
doufám, že vás tenhle dopis přinatrefí při dobrém zdraví, při němž se já taky nacházím. Děkuju vám za balík trpasličího chleba, co jste mi poslali, podělil jsem se o něj s ostatními trpaslíky z Hlídky a ti říkají, že je dokonce lepší než Ocelokůrkův (Kupujte chleba, který má říz!) a že chuť doma kovaného bochníku ničím nepřekonáš, takže skvělá práce, mami!
S Vlčí smečkou, o které jsem vám psal, jde všechno jako po másle, ale velitel Elánius z toho žádnou radost nemá. Já mu říkal, že jsou to uvnitř dobří kluci a že jim jistě hodně pomůže, když se naučí kráčet po tajných stezkách přírody a žít v divočině, a on mi na to řekl, že to už se bohužel naučili dávno. Ale stejně mi dal pět tolarů, abych koupil fotbalový míč, což dokazuje, že i on se o ně přece jen zajímá.
V Hlídce se teď objevilo dost nových tváří, což je samozřejmě dobře, když teď máme ty potíže s Klačem, vypadá to smrtnicky vážně, cítím, že je to ten známý úklid před bouří, a vím, že se nepletu.
Musím už končit, protože se nějací zlodějové vloupali do Vortinova skladu šperků a drahých kamenů a vzali si desátnici Anguu jako rukojmí. Obávám se hlavně, aby nedošlo k nějakému strašnému krveprolití.
Zůstávám
váš milující syn
Karotka Rudykopalson (kapitán)
PS. Zítra zase napíšu.

Karotka pečlivě složil dopis a zasunul si ho pod hrudní plát.
"Myslím, že už měli dost času na to, aby zvážili naši nabídku, strážníku."
Půlbotka zalistoval ve štůsku umaštěných papírů a vytáhl další list.
"No, teď už jsme se dostali k trestnému činu zcizení drobných mincí z misky slepého žebráka," řekl. "A tohle! Tohle je fakticky vydařený zločin..."
Karotka si vzal list papíru dojedná ruky, megafon do druhé a opatrně zvedl hlavu nad okraj převrácené káry.
"Přeji vám znovu dobré ráno!" řekl vesele. "Našli jsme další zločin. Zcizení šperků pouliční -"
"Ano! Ano! Udělali jsme to!" ozval se výkřik z budovy.
"Vážně?" podivil se Karotka. "Vždyť jsem ještě ani neřekl, co to je?"
"To je jedno, udělali jsme to. A teď už bychom mohli vyjít ven?" Do zvuku hlasu se mísilo ještě něco jiného. Znělo to jako neustálé hluboké vrčení.
"Myslím, že byste mi měli alespoň vyjmenovat, co jste ukradli," pokračoval Karotka.
"Hm... prsteny? Zlaté prsteny!"
"Je mi líto, o žádných prstenech nebyla řeč."
"Perlový náhrdelník? Jo, přesně to je -"
"Přihořívá, ale pořád ještě to není ono."
"Náušnice?"
"Ó, tak teď už jste opravdu blízko," povzbuzoval lupiče Karotka.
"A nebyla to náhodou koruna? Třeba jenom korunka?"
Karotka se naklonil k strážníkovi. "Tady se píše, že to byla tiára, Regu, takže co kdybychom jim to -?" Vstal. "Jsme ochotní přijmout .korunku'. Skvělá práce!"
Pak se znovu obrátil ke strážníku Půlbotkovi.
"Je to opravdu v pořádku, Regu, že? Není to náhodou nátlak, že ne?"
"Nevím, jak by to mohlo být něco takového, kapitáne. Víte sám, oni se vloupali dovnitř, oni si vzali rukojmí..."
"No, myslím, že máš pravdu -"
"Prosím, ne! Hodnej! Lehni!"
"Tak se zdá, že to bychom měli, pane," prohlásil Reginald Půlbotka, vyhlížející přes okraj káry. Přiznali se nám ke všemu, s výjimkou toho, že by dělali toho exhibicionistu v Hajdově parku -"
"To jsme taky udělali!" vykřikl někdo v domě.
"- a to byla ženská..."
"Udělali jsme to!" Tentokrát zněl hlas mnohem výš. "A teď,prosím, můžeme vyjít ven?"
Karotka vstal a pozvedl megafon. "Byli byste, pánové, tak laskaví a vyšli ven s rukama nad hlavou?"
"To si děláte srandu?" zasténal někdo a zaznělo několikeré zuřivé zavrčení.
"Dobrá, tak alespoň držte ruce tak, abych na ně viděl."
"Na to můžete vzít jed, pane!"
Na ulici se vypotáceli čtyři muži. Jejich potrhané oblečení vlálo ve větru. Když se k nim Karotka přiblížil, ukázal jejich vůdce rozhořčeným gestem na vstupní dveře.
"Majitel toho místa by měl bejt popravenej!" vykřikl. "Chovat takovou divokou bestii v pokladnici, to je nepoctivý! My jsme se tam docela mírumilovně vloupali a to zvíře se na nás docela bezdůvodně vrhlo!"
"Střílelijste tady po strážníkovi Půlbotkovi," upozornil je Karotka.
"Ale nechtěli jsme ho trefit! My ho nechtěli trefit!"
Strážník Půlbotka ukázal na šíp, který mu trčel z hrudního plátu.
"To je vidět," ušklíbl se. "Je to ručně kované a my si opravy zbroje musíme platit ze svého, a na tomhle už navěky zůstanou následky, rozumíte? Ať dělám co dělám."
Jejich zhrozené pohledy spočinuly na švech, které měl kolem krku a zápěstí, a došlo jim, že i když se lidská rasa

objevuje v mnoha barvách, jen málokdo z živých je popelavě šedý s nádechem do zelena.
"Poslyšte, vy jste zombie!"
"Správně. Snad byste si nechtěli kopnout do člověka, který je po smrti?" odpověděl strážník Půlbotka ostře.
"A vzali jste si desátnici Anguu jako rukojmí. Dámu," dodal Karotka klidným hlasem. Byl velmi slušný. Ale bylo zřejmé, že jasně naznačuje, že někde uvnitř v něm hoří zápalná šňůra a že by nebylo moudré čekat, až dohoří k sudu.
"No ano... totiž my jsme... no..., ale musela nějak utéct, když se objevilo to stvoření..."
"Takže vy jste ji nechali tam vevnitř?" zeptal se Karotka ledovým hlasem.
Muži padli na kolena. Jejich vůdce pozvedl v prosebném gestu ruce.
"Prosím! My jsme jen zloději a lupiči! Jinak ale nejsme zlí lidi!"
Karotka kývl na strážníka Půlbotku. "Odveďte je do Dvora, strážníku."
"Provedu!" odpověděl Reginald a s ošklivým zábleskem v oku natáhl samostříl. "Díky vám jsem o deset tolarů chudší," upozorňoval zloděje. "Radím vám, abyste se nepokoušeli o útěk."
"Ne, pane. Něco takového by nás ani nenapadlo, pane!"
Karotka vešel do zšeřelé budovy. Ze dveří vyhlížely vyděšené tváře. Cestou k pokladně vrhal uklidňující úsměvy na všechny strany. Desátnice Angua si právě upravovala uniformu.
"Ještě než začneš, ti musím říct, že jsem nikoho nepokousala," oznámila mu, když se objevil ve dveřích. "Nemají ani lehké zranění. Roztrhala jsem jim jenom kalhoty. A že by to byla procházka Vonavou květinovou zahradou, tak to tedy ne."
Ve dveřním otvoru se objevil vyděšený obličej.
"Ach, to je pan Vortin," řekl Karotka. "Myslím, že zjistíte, že je všechno v pořádku. Jak se zdá, nechali tady všechno, co se chystali odnést."
Obchodník s diamanty na něj v úžasu zíral.
"Ale vždyť měli rukojmí!"
"Jenže včas poznali, že kráčejí po nesprávných cestách," odpověděl mu Karotka.
"A taky... taky tady bylo slyšet nějaké zuřivé vrčení..., znělo to, jako kdyby tady byl vlk nebo co..."
"Ach, ano," přikývl Karotka. "Víte, když se ti lupiči šli vzdát, tak se..." Karotka poskytl klenotníkovi něco, co vlastně ani nebylo vysvětlením, ale protože tón jeho hlasu rozhodně tvrdil, že to nevysvětlitelné je, věřil mu to pan Vortin ještě pět minut potom, co Karotka s Anguou odešli.
"Tak to je hezký začátek dne," prohlásil Karotka.
"Děkuju ti, ano, nepřišla jsem k žádnému úrazu," řekla Angua.
"Po takových akcích vždycky všechno na nějakou chvíli vypadá, jako že to má smysl."
"Mám jen rozcuchané vlasy a zničenou novou blůzu."
"Skvělá práce."
"Někdy mám dojem, že vůbec neposloucháš, co ti říkám," posteskla si Angua.
"To rád slyším," přikývl Karotka.

Nastoupila celá Hlídka. Elánius se rozhlédl po tom moři tváří.
U všech bohů, pomyslel si. Kolik jich to už máme? Před několika lety by se dali příslušníci Hlídky spočítat na prstech jedné ruky slepého řezníka, a teď...
A támhle ještě přicházejí další!
Naklonil se bokem ke kapitánu Karotkovi. "Co je to za lidi?"
"Strážníci, pane. Vy jste je přijal."
"Já? Vždyť většinu z nich jsem nikdy ani neviděl!"
"Podepsal jste papíry, pane. A každý měsíc jim podepisujete výplaty. Tedy skoro každý měsíc."
V jeho hlase zazněl náznak kritiky. Elániův přístup k administrativě byl jednoduchý. Nedotkl se jí, dokud někdo nezačal opravdu křičet, a to už byly všechny doklady v takovém stavu, že věděl, že mu ty hromady papíru musí někdo pomoci probrat.
"No dobrá, ale jak se ke stráži dostali?"
"Obvyklým způsobem, pane. Nechali jsme je přísahat, pak jsme každému dali helmu -"
"Moment! Támhleto je Reg Půlbotka! On je přece zombie! Pořád z něj opadávají kousky!"
"Je to velké zvíře v komunitě nemrtvých, pane," přikývl spokojeně Karotka.
"Jak ten se sem dostal?"
"Přišel sem minulý týden a stěžoval si na to, že strážníci obtěžovali nějakého bubáka, pane. Byl, hm, velmi vehementní, pane. Tak jsem ho přesvědčil, že Hlídka by potřebovala nějakého experta, a on se rozhodl stát se členem."
"A co ty stížnosti? Přestalo to?"
"Máme jich dvakrát tolik než předtím. Všechny od nemrtvých. A všechny na pana Půlbotku. Je to psina, pane."
Elánius vrhl na svého kapitána pohled koutkem oka.
"On je tím velmi dotčen, pane. Prohlásil, že zjistil, že nemrtví vůbec nechápou, jak obtížná je policejní služba v multivitální společnosti."
Dobří bohové, pomyslel si Elánius, to je přesně to, co bych na jeho místě udělal já. Jenže já bych to udělal proto, že nejsem hodný člověk. Karotka je hodný člověk, vždyť za to byl prakticky několikrát vyznamenán, a ten by jistě ne...
Ale věděl, že se to nikdy nedozví. Někde za Karotkovým nevinným pohledem se ukrývaly ocelové dveře.
"A přijímal jste ho vy, že?"
"Ne, pane, vy, pane. Vy jste vyplnil jeho nástupní rozkaz, výstrojní list a umístěnku."

Elániovi znovu přeletěla před očima hromada papírů, a hlavně děsivé množství dokladů, které musel podepisovat. Jenže podepsat se musely a další muže opravdu potřebovali. Šlo jen o to, že to měl být on, kdo ty muže...
"A verbovat smí každý člen Hlídky od hodnosti seržanta," řekl Karotka, který jako by mu četl myšlenky. "To je součástí Základních řádů. Stránka dvaadvacet, pane. Hned pod tím flekem od čaje."
"A vy jste jich naverboval... kolik?"
"Och, snad jen jednoho nebo dva. Máme stále dost vysoký podstav, pane. Pořád bychom potřebovali nějakou tu ruku navíc."
"V případě Reginalda Půlbotky jistě. Tomu nějaká ta ruka upadne každou chvíli."
"Nechcete promluvit k mužstvu, pane?"
Elánius se rozhlédl po shromážděném... množství. Jiné slovo se v tomto případě nedalo použít. Tedy přesněji řečeno, bylo jich dost, ale nebylo by správné, aby některé z nich použil.
Byli mezi nimi velikáni i mrňousové, obtloustlí i hubení, trollové ještě mechem obrostlí, bradatí trpaslíci, támhle se tyčila mohutná hliněná postava golema, strážníka Dorfla, támhle stáli nemrtví... a dodnes si nebyl jist, zda by vůbec nějaký termín dokázal zahrnout desátnici Anguu, velmi inteligentní dívku a v případě potřeby neméně užitečnou vlčici. Každý pes, jiná ves, řekl o nich kdysi seržant Tračník. A co ves, to bláznivý pes, protože normální člověk by se nestal policajtem.
Technicky vzato byli všichni v uniformách, až na to, že většina z nich měla trochu jinou uniformu než ostatní. Každého po nástupu poslali do skladiště, aby si vybral, co by se na něj hodilo, a teď před Elániem stálo něco jako putovní výstava: komické helmice v průběhu věků.
"Ehm... dámy a pánové -" začal.
"Buďte zticha, prosím, a poslouchejte velitele Elánia!" zařval Karotka.
Elánius zjistil, že se dívá přímo do očí desátnice Anguy, která se opírala o zeď. Dívka bezmocně obrátila oči k nebi.
"Ano, ano, děkuji vám, kapitáne," řekl Elánius. Pak se znovu obrátil k hustým šikům ankh-morporských statečných. Otevřel ústa. A pak je až na jeden koutek zase rychle zavřel. A tím koutkem rádoby nenápadně prohodil: "Co je ten malý kousek na hlavě strážníka Pazourka?"
"To je kandidát čekatel strážník skřet Cvoček Cvrkal, pane. On má rád dobrý výhled."
"Ale vždyť je to skřet!"
"Skvělý postřeh, pane."
"Další z těch vašich?"
"Našich, pane," odpověděl Karotka a znovu použil ten svůj konejšivý tón. "Ano, pane. Minulý týden byl přidělen na uliční stanici ve Štěbetalské."
"Och, bohové..." zamumlal Elánius.
Cvoček Cvrkal si všiml jeho pohledu a zasalutoval. Měřil dvanáct centimetrů.
Elániovi se podařilo znovu nabýt na okamžik ztracenou duševní rovnováhu. Tlustí a hubení, vysocí a malí... každý z nás je pes z nějaké vsi.
"Nebudu vás zdržovat dlouho," řekl. "Všichni mě znáte... no, většina z vás mě zná," dodal a vrhl kosý pohled na Karotku, "a já nejsem zvyklý vést dlouhé proslovy. Jsem si však jistý, že jste si všichni všimli, jak ta záležitost kolem Lepše rozvlnila hladinu veřejného mínění a pobouřila lidi. Hodně a bezostyšně se mluví o válce. Podívejte, válka - to není naše věc. Válka je věcí vojáků. Naše věc je udržovat mír a klid. Chci vám však něco ukázat -"
O krok ustoupil a elegantním gestem něco vytáhl z kapsy. Tedy měl to v úmyslu. Ozvalo se tiché zapraskání látky, a to něco, co se zachytilo v podšívce, přece jen povolilo.
"Ksakru... hm..."
Z roztržené kapsy vytáhl kus lesklého dřeva. Na jeho konci byla stříbrná hlavice ve tvaru knoflíku.
Policisté natáhli krky.
"Tohle... tedy tohle... jaksi..." Elánius na okamžik zatápal v řeči. "Před několika týdny za mnou přišel jeden starý muž z paláce. Dal mi tuhle zatracenou věcičku. Má na sobě nápis Regalie Velitele Hlídky, město ankh-morporské. Víte, že v paláci nikdy nic nevyhodí."
Neurčitě symbolem zamával. Dřevo bylo neobyčejně těžké.
"Tady nahoře, na tom knoflíku, to má erb, podívejte se." Třicet strážníků se pokusilo podívat.
"A já si pomyslel... pomyslel jsem si, dobrý bože, tohle mám nosit? Ale když jsem o tom chvíli přemýšlel, řekl jsem si, ale ne, vlastně je to správné, konečně někdo po dlouhé době něco pochopil správně. Není to zbraň, je to jen předmět. Není určen k tomu, aby se používal, ale aby byl vlastněn. A to je vlastně podstata celé věci. Totéž jako s uniformami, Podívejte, vojenská uniforma má z vojáka udělat součástku celku, má docílit toho, aby splynul s ostatními stejně oblečenými, zatímco policejní uniforma má za úkol -"
Elánius umlkl. Užaslé výrazy na tvářích před ním mu říkaly, že začal stavět domeček z karet, který nemá základnu z dostatečného počtu listů.
Odkašlal si.
"No dobrá," pokračoval s pohledem, který naznačoval, že by všichni měli zapomenout posledních dvacet vteřin, "naší povinností je zabránit lidem, aby se prali a bojovali spolu. V ulicích se děje hodně podivných věcí. Pravděpodobně jste slyšeli o tom, že se znovu zřizují soukromé oddíly. Dobrá, pokud lidé chtějí, ať se do nich hlásí. Ale my bychom neměli povolit žádná srocení lidí. Ve městě panuje ošklivá nálada. Nevím, co všechno se může stát, ale až se to stane, my budeme u toho." Rozhlédl se po místnosti. "A ještě jedna věc. Zítra přijede ten nový klačský vyslanec, nebo jak mu to říkají. Nemyslím, že by měl Cech vrahů nějaké ošklivé úmysly, ale my dnes v noci zkontrolujeme celou trasu, po které se zítra bude ubírat mágský průvod. Pěkný malý kšeftíček pro noční směnu. A dnes máme noční směnu všichni."

Z hrdel přítomných se vydral bolestný sten.
"Jak říkal můj starý seržant: Kdo nesnese nějaký ten žertík, neměl se dát nalejt," pokračoval Elánius. "Hezká podrobná kontrola, potřeseme si rukou se všemi klikami na cestě a pěkně si provětráme uniformy. Prostě a jednoduše, klasická policejní práce. Nějaké dotazy? Výborně. Takže vám mnohokrát dě-kuju za pozornost."
Mužstvo si uvědomilo, že se může rozejít, a při tom pomyšlení se v jeho řadách ozval tichý hovor a všichni se uvolnili.
Karotka začal tleskat.
Nebyl to potlesk, kterým obvykle ti prostřední nabádají ty dole, aby zatleskali těm nahoře*4. Bylo v něm skutečné nadšení, což bylo ještě o něco horší. Několik nových, citlivějších strážníků se přidalo, a stejně jako několik oblázků může strhnout lavinu, strhli i oni ostatní, takže vzápětí naplnil místnost zvuk humanoidních dlaní narážejících o sebe.
Elánius se zamračil.
"Velmi podnětné, pane!" obrátil se k němu Karotka, když se potlesk změnil v pravou bouři.

Na Ankh-Morpork se snesl déšť. Naplnil okapy, zaplnil město a pak ho odvál vítr. Chutnal slaně.
Chrlice se vyplížily z temných koutů, kde se ukrývaly přes den, a uhřadovaly se na římsách a věžích. Roztáhly uši a křídla, aby zachytily a prosály z vody všechno, co bylo k jídlu. Bylo úžasné, co všechno v Ankh-Morporku pršelo. Déšť žab a drobných ryb byl celkem běžný, i když déšť, při němž padaly kovové kostry postelí, vzbudil jisté komentáře.
Přes okno Ossiho Náporky se lil hustý proud vody z prasklého okapu na střeše. Ossi seděl na posteli, protože v místnosti nejenže nebyla žádná židle, ale ani žádný další kus nábytku. V té chvíli mu to vůbec nevadilo. Během minuty dvou bude pravděpodobně velmi vzteklý. Ale je taky možné, že ne.
Ne že by byl Ossi jakýmkoliv způsobem nepříčetný. Přátelé by o něm řekli, že je to tichý člověk, který si žije sám pro sebe, ale neřekli to, protože žádné přátele neměl. Byla tady ale skupina mužů, kteří chodili cvičit každého úterního večera na lukostřeleckou střelnici a on s nimi potom občas zašel na pivo, seděl a poslouchal, jak si povídají. Jednou dokonce našetřil nějaké peníze a zaplatil rundu, i když ani tak si ho asi nebudou pamatovat, a když, tak takovým tím způsobem "aha... jo... Ossi". Tak to mezi lidmi bývá. Lidé měli sklony vypouštět ho z paměti, nebrat ho na vědomí, stejně jako vy nevěnujete téměř žádnou pozornost prázdnému prostoru.
Nebyl hloupý. Hodně přemýšlel o různých věcech. Někdy seděl a přemýšlel celé hodiny, upíral pohled na protější stěnu, kam za deštivých nocí zatékalo a kde prosáklá voda vytvořila mapu Klače.
Někdo zabušil na dveře. "Pane Náporko? Můžu dovnitř?"
"Mám teď něco důležitého na práci, paní Strávená," odpověděl Náporka a zasunul klobouk pod postel k časopisům.
"Jedná se o nájemné!"
"Ano, paní Strávená?"
"Znáte má pravidla!"
"Zaplatím vám zítra, paní Strávená," řekl Ossi a vyhlédl z okna.
"Hotově na dlaň, a do oběda, jinak jdete!"
"Jistě, paní Strávená."
Slyšel, jak dupe dolů po schodech.
Velmi pomalu napočítal do padesáti, pak se sehnul a vytáhl znovu svůj klobouk.

Angua byla na obchůzce s desátníkem Nóblhóchem. Nebylo to sice zdaleka ideální uspořádání, ale Karotka byl určen jako univerzální náhradník, obcházel město a měl zaskočit a pomoci všude, kde bylo třeba, a Alfréd Tračník, který mimochodem sestavoval rozpis služeb, měl nepřekonatelné nutkání dodělat jakousi administrativní práci v teple na strážnici. Takže byly vytvořeny dvojice ze zbylých partnerů. Hrozná představa.
"Mohl bych si s várna promluvit, slečno?" nadho-
dil Noby, zatímco zkoušeli zámky u dveří a svítili lucernami do temných uliček.
"Prosím, Noby?"
"Je to osobní."
"Och."
"Víte, já bych se zeptal Freda, ale on by mi nerozuměl a já si myslím, že vy mně rozumět budete, protože jste ženská. Tedy alespoň většinou. Bez urážky."
"Copak bys chtěl vědět, Noby?"
"Je to o... o mých... o mém pohlavním životě, slečno."
Angua mlčela. Déšť bubnoval Nobymu do špatně padnoucí helmice.
"Myslím, že je na čase, abych se tomu podíval zpříma do tváře, slečno."
Angua v duchu proklela svou živou obrazotvornost.
"A, hm..., jak si představuješ, že bys to udělal, Noby?"
"No, víte, objednal jsem si poštou různý věci, slečno. Mastičky a tak."
"Mastičky," opakovala Angua nevýrazně.
"Který se vetřou," snažil se ji Noby uvést do obrazu.
"Vetřou se."
"A takovou tu věcičku, co s ní děláte různý věci -"
"Och, bohové..."
"Promiňte, slečno?"
"Cože? Aha... chvilku jsem myslela na něco jiného. Pokračuj. Takže s ní děláš různé věci?"
"Jo. Aby se mi zvětšily bicepsy a tak."

"Aha, cvičíš. Vážně?" Nezdálo se, že by měl Noby nějaké bicepsy, které by stály za řeč. Ve skutečnosti je ani moc neměl na čem mít. Technicky vzato měl paže, protože jeho ruce přiléhaly k ramenům, ale víc se o tom říci nedalo.
Zděšený zájem nakonec překonal Anguin ostych.
"Ale proč, Noby?"
Rozpačitě sklopil oči.
"No... víte... já bych... děvčata a tak..."
K Anguinu překvapení se Noby červenal.
"To jako myslíš..." začala. "Ty bys chtěl..., ty hledáš..."
"Ó ne, slečno, mně nejde jen o... Heleďte, když chcete, aby všechno bylo tak, jak má být... já tedy ano, takže ne," vysvětloval Noby vyčítavě. "Já chci říct, že jak člověk stárne, žejo, napadá ho, že by se měl usadit, najít si někoho, s kým by mohl ruku v ruce jít po tom hrbolatým chodníku života... Proč máte tak otevřenou pusu, slečno?"
Angua rychle zavřela ústa.
"Ale já nějak ne a ne potkat žádné děvče," pokračoval Noby. "Teda, víte, já potkávám různý holky, ale ony většinou utečou."
"A to i přesto, že se mažeš krémy."
"Jo."
"A že cvičíš."
"No."
"No, vidím, že ses do toho pustil ze všech stran," poznamenala Angua. "Jenom by mě zajímalo, v čem je ta chyba."
Povzdechla si. "A co Vitálie Třásníková z Jilmové ulice?"
"Ta má dřevěnou nohu."
"Hm, a co Pravdomluva Strkvorová, to je příjemné děvče, má stánek s ústřicemi a srdcovkami na Ojíněné ulici?"
"Myslíte Kladivounku? Pořád smrdí rybama. A šilhá."
"Ale má své vlastní živobytí. A vaří skvělou rybí polévku."
"A šilhá."
"No, ona tak docela nešilhá, Noby."
"No, to máte určitě pravdu, ale dobře víte, co tím myslím."
Angua musela v duchu připustit, že to opravdu ví. Pravdomluva měla opak šilhání. Jak se zdálo, její oči měly neodolatelnou touhu nahlédnout do k nim přiléhajícího ucha. Když jste s ní mluvili, museli jste neustále potlačovat pocit, že až váš hovor skončí, rozejde se Pravdomluva dvěma různými směry. Ryby ale kuchala jako mistr své profese.
Angua si znovu povzdechla. Tyhle příznaky znala. Říkaly, že dotyčný touží po spřízněné duši, vřelém srdci a někom, kdo by se s ním podělil o starosti, radosti a práci, ale dříve či později se list požadavků rozšířil o kůži jako hedvábí a hruď, která by nahradila stádečko krav.
S výjimkou Karotky. To bylo skoro... to byla jedna z těch věcí, které ji na něm téměř popouzely. Měla podezření, že by mu nevadilo, kdyby si oholila hlavu nebo vypěstovala plnovous. Ne že by si toho nevšiml, prostě by mu to nevadilo, a to ji z nějakého nepochopitelného důvodu rozčilovalo.
"Jediné, co bych ti mohla poradit," řekla, „je, že ženy jsou často přitahovány muži, kteří je dokážou rozesmát."
Noby pookřál. "Vážně? V tom případě by mně to nemělo dělat žádné velké potíže."
"Výborně."
"Lidi se mi smějou skoro pořád."
Vysoko nad nimi Ossi Náporka, který vůbec nevnímal déšť, jenž ho už dávno promočil na kůži, zkontroloval nepromokavý obal svého luku a usadil se k dlouhému čekání.

Déšť je přítelem policajtů. Dnes večer většina lidí vystačí se zločiny spáchanými pod střechou.
Elánius stál v závětří jedné z fontán na náměstí Polámaných měsíců. Fontána už celé roky nefungovala, ale Elánius byl stejně mokrý, jako kdyby tryskala naplno. Ještě nikdy předtím nezažil déšť, který by padal vodorovně.
Široko daleko nebylo živé duše. Déšť pochodoval náměstím jako... jako armáda. A najednou se mu z podvědomí vynořila představa. Vzpomínka z mládí. Je legrační, jak se tyhle věci ukrývají v temných koutech vašeho mozku a najednou na vás odněkud vyskočí.
Déšť dopadající na hladinu vody...
Ach ano... Když byl malý chlapec, hrál si na to, že dešťové kapky, dopadající do vody proudící u chodníků, jsou vojáci. Miliony vojáků. A bublinky, které se po některých kapkách objevily na hladině, to byli jezdci. Právě teď si nevzpomínal, co byli chcíplí psi, kteří tu a tam pluli stokami. Nejspíš nějaké dobývací stroje.
Kolem bot se mu točila voda, s níž se mísila ta, která odkapávala z pláště. Když se pokusil zapálit si doutník, vítr mu sfoukával sirky, a i kdyby se mu to podařilo, z okraje helmy mu stékalo tolik vody, že by mu doutník stejně uhasila.
Ušklíbl se do tmy.
Byl momentálně šťastný muž. Byla mu zima, byl promoklý a sám a pokoušel se ukrýt před tím nejošklivějším počasím, jaké si jen člověk dokáže představit. Ve tři hodiny ráno. Podobně ovšem strávil už několik nejkrásnějších nocí svého života. V takových chvílích prostě můžete... jistým způsobem nahrbit ramena, takhle, zatáhnout mezi ně hlavu, takhle, a stát se malým soukromým vesmírem tepla a klidu, zatímco do helmy vám bubnuje déšť, mozek vám pravidelně tiká a vy si probíráte svět...
Bylo to jako za těch starých dnů, když se o Hlídku nikdo nezajímal, natož aby se o ni staral, a jediné, co strážník opravdu musel, bylo vyhýbat se malérům. To byly dny, kdy nebylo moc co na práci.
Jenže ono i tenkrát bylo co na práci, ozval se jeho vnitřní hlas. Ale ty jsi to prostě nedělal.

Cítil váhu služebního obušku ve speciální kapse, kterou mu Sibyla všila do kalhot. Proč je to jen kus obyčejného dřeva? ptal se sám sebe, když ho vytáhl. Proč ne meč?
Tohle je symbolem moci. A vzápětí si uvědomil, proč tím symbolem nikdy nemůže být meč...
"Haló, vy tam, dobrý občane! Mohu se zeptat, co tady děláte tak časně ráno?"
Povzdechl si. V temnotě se objevila lucerna obklopená kruhem kalného světla, které se lámalo v proudech padající vody.
Haló, vy tam, dobrý občane... v celém městě existoval jediný člověk, který by řekl něco takového a přitom svá slova myslel zcela vážně,
"To jsem já, kapitáne."
"Kruhová svatozář se přiblížila a osvětlila mokrou tvář kapitána Karotky. Mladý muž vysekl předpisové zasalutování - a to prosím v pitomé tři hodiny ráno a za počasí, že by člověk psa nevyhnal, pomyslel si Elánius -, to by vehnalo slzu štěstí do očí i tomu nejzavilejšímu seržantovi, chorobně závislému na drilu.
"Co děláte v tomhle počasí venku, pane?"
"Chtěl jsem jen... Chtěl jsem zkontrolovat, jak to jde."
"To jste mohl všechno klidně nechat na mně," řekl Karotka. "Přenesení pravomocí je klíčem k úspěšnému velení."
"Ano? Skutečně?" zajímal se Elánius kysele. "Přísahám, člověk se celý život učí, že?" A ty se skutečně učíš, dodal v soukromí své hlavy. A byl si téměř jistý, že to byla myšlenka zlá a hloupá.
"Už jsme skoro skončili, pane. Zkontrolovali jsme všechny prázdné domy. Na trase bude od rána speciální oddíl strážníků. A chrliče budou tak vysoko, jak to jen bude možné. A víte, jak ti jsou dobří jako pozorovatelé."
"Chrliče? Já myslel, že máme jen strážníka Do-lutryska..."
"A teď ještě četníka Frontona, pane."
"Jeden z těch vašich?"
"Našich, pane. Podepsal jste jeho -"
"Ano, ano, určitě jsem to udělal. Kruci!"
Závan větru zachytil proud vody padající z přeplněného okapu a chrstl ji Elániovi za krk.
"Říká se, že ten nový ostrov narušil a změnil vzdušné proudy," podotkl Karotka.
"Nejen ty vzdušné," zabručel Elánius. "Spousta povyku pro nic... tedy pro pár mizerných čtverečních kilometrů bahna a pár starých zřícenin! Koho to zajímá?"
"Říkají, že je ten kus země strategicky nesmírně důležitý," nadhodil Karotka, který se držel o krok za Elániem.
"A k čemu? Vždyť s nikým neválčíme. Pch! Ale mohli bychom začít válku jen proto, abychom si udrželi nějaký pitomý ostrov, který by pro nás byl důležitý pouze v případě, že bychom s někým válčili, co?"
"Hm, já si myslím, že jeho lordstvo to během dnešního dne vyřeší. Jsem si jistý, že když se kolem stolu sejdou lidé umírněných názorů a dobré vůle, neexistuje problém, který by nedokázali vyřešit," odpověděl mu Karotka vesele.
A to on si jistě je, pomyslel si Elánius zachmuřeně. On si je opravdu jistý. "Víte toho o Klači hodně?" zeptal se.
"No, něco jsem si přečetl, pane."
"Říká se, že je to prakticky samý písek."
"Tak nějak, pane. Asi ano."
Někde před nimi se ozval praskot a vzápětí výkřik. Policisté jsou znalci výkřiků. Pro znalce byl nebetyčný rozdíl mezi výkřikem "Jsem přimáznutej, a teďka jsem si ještě navíc šláp na prsty u rukou a nemůžu vstát!" a výkřikem "Bacha! Má nůž!".
Oba muži se dali do běhu.
V úzké uličce zaplálo světlo. Těžké kroky mizely ve tmě.
Světlo se linulo rozbitým výkladem malého obchodu. Elánius se protáhl vchodem, stáhl si promočený plášť a hodil ho na oheň, který hořel uprostřed místnosti.
Ozval se sykot a vzduchem se rozšířil pach horké kůže.
Elánius ustoupil a pokusil se zjistit, kde to, u všech kozlů, je.
Zíralo na něj několik lidí. Jeho mysl pomalu shromažďovala klíče k záhadě: turban, dlouhý plnovous, ženské klenoty...
"Odkud sem přišel? Co je to za člověka?"
"Ehm... dobré ráno?" řekl obezřetně. "Zdá se, že tady došlo k nějaké nehodě, co?" Opatrně zvedl plášť.
V loužičce kouřícího oleje ležela roztříštěná láhev.
Elánius vrhl pohled k rozbitému oknu. "Aha..."
Další dva lidé v místnosti byli chlapec, skoro tak vysoký jako jeho otec, a malá holčička, která se pokoušela ukrýt za matku.
Elánius cítil, jak mu žaludek ztěžkl jako olovo.
Ve dveřích se objevil Karotka.
"Ztratil jsem je," vypravil ze sebe zadýchaně. "Myslím, že byli tři. V tom dešti není vidět skoro na krok... Oh. hleďme, to je přece pan Mwibarak.
U bohů, co se to tady stalo?""Kapitáne Karotko! Někdo nám právě hodil oknem do bytu hořící láhev s olejem A pak sem vběhl tenhle otrhanec a uhasil ji!"
"Co to říkal? A co jste to říkal vy?" díval se Elánius z jednoho na druhého. "Vy umíte klačsky?"
"Trochu, ale ne moc dobře," přiznával Karotka poctivě. "Ani za nic se nedokážu naučit tu jejich hrdelní výslovnost -"
"Ale... rozuměl jste tomu, co říkal?"
"To ano. Mimochodem, velice vám děkoval. "Nelamte si s tím hlavu, pane Muibaraku. Ten muž je z Hlídky."
"Ale mluvíte docela -"

Karotka si klekl a prohlížel si pozorně zbytky láhve.
"No, víte přece, jako to bývá. Člověk sem tu a tam zajde při noční šichtě na teplý preclík s kmínem a snaží se, aby řeč nestála. Jistě jste si všiml toho zvláštního slova, pane."
"No... myslíte to... vindalú, jestli to bylo..."
"To znamená zápalná puma, pane."
"Já vím, kapitáne."
"To je opravdu moc špatná věc. Kdo by mohl udělat něco takového?"
"Myslíte právě dnes?" zamračil se Elánius. "Myslím, že půlka města."
Podíval se bezmocně na Muibaraka. Vzdáleně jeho tvář poznával. Povědomá se mu zdála i tvář paní Muibarakové. Byly to... prostě tváře. Obvykle jste je vídali na druhém konci rukou, které vám nabízely porci kari nebo nějaký ten kebab. Někdy se o stánek staral hoch. Obchod otevíral velmi časně ráno a o co dříve měl otevřeno, o to později zavíral večer, v době, kdy ulice patřily pekařům, kriminálníkům a policistům.
Elánius to místo znal pod jménem Pozemská jídla. Noby říkal, že Muibarak chtěl nějaké slovo, které vyjadřuje "obyčejný, prostý, každodenní", a vyptával se po okolí, až narazil na takové, jehož zvuk se mu líbil.
"Ehm... řekněte mu... řekněte mu, že tady zůstanete, a já se vrátím na strážnici a pošlu sem někoho, aby vás vystřídal," řekl Elánius.
"Děkuji vám," řekl Muibarak.
"Ach, vy rozumíte -" Elánius se cítil jako hlupák. "Ale samozřejmě, že ano. Vždyť už tady musíte být alespoň... kolik?... pět šest let?"
"Deset let, pane."
"Opravdu," vypravil ze sebe Elánius trochu horečnatě. "Tak dlouho? No, myslím... dobře, raději abych už šel... Přeju dobré ráno -"
Vyběhl do deště.
Musím tam chodit už celé roky, pomyslel si, když procházel temnotou a boty mu šplouchaly v kalužích. Ale vím, co to znamená vindalú. A... korma...? Karotka tady byl sotva deset minut, a hlaholí tím jazykem jako domorodec.
Dobrý bože, v trpasličtině bych se domluvil a umím říct v trollštině takové ty základní věcičky, jako třeba "položte okamžitě ten kámen, nebo jste zatčen", ale...
Vdusal na strážnici a voda z něj odstřikovala na všechny strany. Alfréd Tračník tiše podřimoval za stolem. Z piety k tomu, že se s Alfrédem znají celé ty dlouhé roky, si Elánius stahoval plášť zvláště hlučně. Když se otočil, seděl seržant Tračník v pozoru.
"Netušil jsem, že jste dnes v noci venku, pane."
"Je to neoficiální, Frede," odpověděl mu Elánius. Od jistých lidí mu slůvko pane nevadilo. Bylo to zvláštní, ale měl pocit, že oni si to právo jistým způsobem zasloužili. "Pošlete někoho do jídelny Pozemská jídla ve Skandální uličce, ano? Stala se tam nějaká nepříjemnost."
Došel ke schodům.
"Zůstáváte tady, pane?"
"Ano," přikývl Elánius zachmuřeně. "Musím dodělat nějaké papíry."

Na Lepš se lil déšť tak hustý, že ostrovu snad ani nestálo za to zvedat se z mořských hlubin.
Většina badatelů-průzkumníků spala ve svých člunech. Na ostrově, který se tak náhle zvedl z mořského dna, sice byly budovy, ale...
... ty tak nějak nebyly úplně v pořádku.
Kuboš Janeček vyhlédl zpod plachty, kterou natáhl nad palubu. Občas se zablesklo a chomáče mlhy, stoupající z mokré země, v jejich svitu vždycky zbělely jako mléko.
Město v záři blesků vypadalo až příliš zlověstně. Byly tam sice věci, které dokázal rozeznat - pilíře a schodiště, lomené oblouky a tak dále -, ale byly tam také jiné... Otřásl se. Vypadalo to, jako kdyby se kdysi člověk pokusil dodat lidský vzhled stavbám, které byly až příliš staré...
Příčinou toho, že všichni zůstávali ve člunech, byl jeho syn.
Toho rána se na břeh vypravila skupina ankh-morporských rybářů, aby se poohlédla po hromadách pokladů, které, jak každý ví, pokrývají mořské dno, a našla dočista umytou, hladce dlážděnou plochu. Překrásné modré a bílé dlaždice vytvářely obrazce mořských vln, lastur a v jejich středu byl obraz kalmara.
A Lesbín prohlásil: "To je pěkně velká chobotnice, co, tati?"
Všichni se rozhlédli po okolních budovách, pokrytých řasami a mořskou trávou, a všem najednou se v hlavě zrodila Myšlenka. Nikdo ji sice nevyslovil, ale skládala se z mnoha malých myšlenek, tak jako se v některých jezerech skládá z malých vlnek dlouhý zčeřený pruh, nebo jak se tiché šplouchání temných podzemních vod mění v ohlušující hukot.
Vyvolávala představu rohovitých zobáků ukrytých v hlubinách a oněch podivných věcí, jejichž zbytky občas uváznou v rybářských sítích, nebo je vlny vyplaví na mořský břeh*5. Občas rybáři vytáhnou z moře věci, které jim dokážou znechutit ryby na celý život.
A najednou všichni ztratili chuť dál pátrat, a to hlavně z obavy, aby náhodou něco nenašli.
Kuboš Janeček zatáhl hlavu zpět pod plachtu.
"Proč se nevrátíme domů, táti?" dotazoval se jeho syn. "Říkal jsi přece, že ti z toho místa běhá po zádech mráz."
"To jo, ale je to ankh-morporský mráz, jasné?
A nedovolíme, aby běhal po zádech nějakým cizincům."
"Tati?"

"Copak, chlapče?"
"Kdo to byl pan Hong?"
"Jak to mám vědět?"
"Já jenom, že když jsme se vraceli zpátky ke člunům, jeden z mužských řekl: ‚Všichni víme, co se stalo panu Hongovi, když tenkrát za úplňku otevřel tu svou rybí restauraci U tří veselých štěstí na místě, kde býval chrám starého rybího boha v Dagonově ulici, ne...?' No a já to nevím."
"Hm..." Kuboš Janeček zaváhal. Konec konců, Les už byl velký hoch...
"On... zavíral tak trochu ve spěchu, hochu. Tak rychle, že tam dokonce nechal nějaké věci."
"Jaké?"
"No, když už to musíš vědět, tak půl ucha a jednu ledvinu."
"Pozor!"
Člun se zakýval, dřevo zapraštělo. Janeček s trhnutím zvedl plachtu. Zalila ho sprška slané vody. Odněkud zblízka se z vlhké temnoty ozval hlas: "Proč nemáš rozsvícenou lucernu, ty šakalův bratrance?"
Janeček vytáhl lucernu zpod plachty a pozvedl ji nad hlavu.
"A co děláte v ankh-morporských výsostných vodách, vy odporní požírači velbloudů?"
"Tyhle vody jsou naše!"
"My jsme tady byli první!"
"Jo? My jsme tady byli první."
"Poškodili jste mně člun! To je pirátství!"
Kolem se ozývaly další výkřiky.
Obě průzkumné flotily se ve tmě srazily. Čeleny trhaly lanoví a plachty. Trupy duněly. Kontrolovaná panika, jak by se dala nazvat obvyklá plavba na plachetní lodi, se změnila v paniku nekontrolovanou, která se skládala z temnoty, spršek slané vody cárů plachtoviny a nerozpletitelné spleti lanoví.
V takových situacích se obvykle odněkud vynoří prastaré, i když nepsané zákony moře, které tváří v tvář nebezpečí sjednotí všechny námořníky proti společnému nepříteli, jímž je věčně hladový a neklidný oceán.
Bohužel, v této konkrétní situaci se vynořil z podpalubí své lodi jen pan Arif a udeřil pana Janečka veslem po hlavě.

"Hmmm? Sože?"
Elánius otevřel jedno oko, to, které bylo schopno reagovat. Naskytl se mu hrozný pohled.
... přečetl jsem mu jeho práva, načež on řekl, jděte se vycpat chlupatý. Seržant Navážka ho, napomenul a, on vykřikl, au...
Je asi mnoho věcí, ve kterých nejsem dobrý, pomyslel si velitel Elánius, ale je pravda, že alespoň nezacházím s čárkami ve větě jako s ocasem ve hře Přišpendlete oslíkovi ocásek...
Odkulil hlavu z listu popsaného Karotkovým frakturovým rukopisem. Hromada papírů se pod ním posunula.
Elániův psací stůl se stal proslulým. Kdysi na něm byly srovnány štůsky papírů, ale ty se, jak už to mají papíry ve zvyku, sesuly, když dosáhly určité výše, a pokryly celý stůl silnou souvislou vrstvou, která se postupně změnila v cosi, co se podobalo rašelině. Někteří lidé říkali, že někde pod onou vrstvou by se daly najít talíře se zbytky jídel. Nikdo nestál o to si to ověřovat. Jiní lidé totiž tvrdili, že se ve vrstvě něco hýbá.
Ozvalo se diskrétní zakašlání. Elánius otočil hlavu a hleděl přímo do růžové tváře Jeefese, butlera lady Berankinové. A svého butlera, technicky vzato, i když na to Elánius zrovna takhle velmi nerad myslel.
"Myslím, že bychom se měli pustit čile do díla, sire Samueli. Přinesl jsem vám slavnostní uniformu a holení máte připraveno vedle umyvadla." "Cože? Co se děje?"
"Během hodiny máte být na univerzitě. Lady Sibyla mi ráčila sdělit, že pokud tam nebudete včas, použije vaše vnitřnosti jako materiál k pletení, sire." "Usmívala se při tom?" zajímal se Elánius a pracně se zvedal na nohy, aby potácivým krokem došel k umyvadlu ve stojanu u stěny. "Jen velmi mírně, sire." "Och, bohové..." "Přesně tak, sire."
Elánius se chvíli pokoušel holit, zatímco Jeefes za ním něco leštil a kartáčoval. Venku začaly městské hodiny odbíjet desátou.
Když jsem si sedal ke stolu, musely být skoro čtyři, pomyslel si Elánius. Vím, že jsem slyšel střídání hlídek v osm, a pak jsem musel vyřešit nějaké Nobyho výdaje, a když nic jiného, tak to je vysoká matematika...
Pokusil se zívat a současně se holit, což ovšem nikdy není ten nejlepší nápad.
"Sakra!"
"Hned vám donesu nějaký ubrousek, sire," řekl Jeefes, aniž se ohlédl. Zatímco si Elánius opatrně tupoval bradu, butler pokračoval: "Rád bych využil této příležitosti a předložil vám jednu záležitost jisté důležitosti, sire..."
"Ano?" Elánius s mírně nejistým výrazem zíral na rudé spodky, které se zdály být hlavní součástí jeho slavnostní uniformy.
"S politováním vám musím oznámit, že vás bohužel budu nucen požádat, abyste mě laskavě uvolnil ze svých služeb, sire. Rád bych nastoupil do vojska, abych hájil naše barvy."
"A které že barvy by to měly být, Jeefesi?" zajímal se sir Elánius a pozvedl košili s balonovými rukávy. Pak ale jeho mozek konečně dohonil uši. "Vy se chcete stát vojákem?"
"Říká se, že Klač už konečně musí jednou dostat pořádnou lekci. Jeefesové nikdy nezklamali, když jejich vlast zavolala. Myslel jsem si, že těžká pěchota lorda Adventuria by pro mě byla to pravé. Mají velmi atraktivní uniformy v červené a bílé. Se zlatými šňůrami."
Elánius si natáhl boty. "Vy máte nějaké vojenské zkušenosti, že?"
"Oh nikoliv, sire. Ale učím se rychle, sire, a myslím, že mám jistou praxi s porcovacím nožem." V butlerově tváři se

odrážela vlastenecká ostražitost.
"Na krocanech a tak..." nadhodil Elánius.
"Přesně tak, sire," přikývl butler, který leštil Elániovu helmici.
"A vy jste odhodlán vyrazit do boje proti ječícím klačským hordám, je to tak?"
"Když už by k tomu došlo, sire..." přikývl Jeefes. "Myslím, že je dostatečně vyleštěná, sire."
"Prý je to země ze samého písku."
"Jistěže, sire," přikývl Jeefes a upravil Elániovi podbradník.
"A kamenitá. Velmi kamenitá. Spousta kamení. A prachu."
"Místy prý vyschlá na troud, sire. Myslím, že máte pravdu."
"Takže právě do téhle země pískově zbarveného prachu a pískově zbarveného kamení a pískově zbarveného písku chcete vpochodovat vy, Jeefesi, se svou zkušeností v porcování krocanů a v červenobílé uniformě?"
"Se zlatými šňůrami, sire." Jeefes vystrčil bradu. "Ano, sire. Kdyby to bylo nutné."
"A vám na té představě nepřipadá nic divného?"
"Sire?"
"Zapomeňte na to." Elánius zažíval. "No, budeme vás velmi postrádat, Jeefesi." Jiní však asi ne, pomyslel si. Zvlášť když jim zbude čas na druhý výstřel.
"Och, lord Adventurio říká, že to všechno skončí nejpozději do svátků Prasečí hlídky, sire."
"Vážně? Nevěděl jsem, že už to začalo."

Elánius seběhl dolů, přímo do oblaku kořeněné vůně kari.
"Trochu jsme vám nechali, pane," oznámil mu seržant Tračník. "Když ho ten kluk přinesl, tvrdě jste spal."
"Byl to ten Muibarakův kluk," dodával Noby, který po cínovém talíři honil posledních pár zrnek rýže. "Bylo toho aspoň pro půlku celý šichty."
"Výhody vyplývající z povinností," řekl Elánius a spěšně vykročil ke dveřím.
"Chleba a mangový čatný a kdovíco ještě," dodával Tračník šťastně. "Já vždycky říkal, že na zafačovanou hlavu není Muibarak tak špatný."
Loužička syčícího oleje... Elánius se u dveří zastavil. Rodina, která se choulí dohromady... Vytáhl hodinky. Bylo dvacet minut po desáté. Když poběží...
"Frede, mohl bys na okamžik do mé kanceláře?" řekl. "Jde jen o pár vteřin."
"Už jdu, pane."
Elánius následoval seržanta nahoru po schodech a zavřel za sebou dveře.
Noby a ostatní strážníci napínali uši, seč byli, ale neslyšeli víc než tiché mumlání, které zanedlouho zmlklo.
Pak se dveře znovu otevřely. Elánius sešel po schodech.
"Noby, byl bych rád, kdy ses za mnou během pěti minut vydal na univerzitu, ano? Chtěl bych s vámi pro všechny případy zůstat ve styku, a k téhle uniformě neponesu klec s holubem, ani kdybyste mě na kolenou prosili."
"Rozumím, pane."
Elánius odešel.
O několik vteřin později sešel do hlavní místnosti opatrně seržant Tračník. Měl mírně skelný pohled a přešel zpět ke svému stolu s hranou sebejistotou, jakou dávají na odiv jen ti, kteří mají skutečné starosti. Chvilku si pohrával s nějakými papíry a pak řekl:
"Poslyš, ty si přece neděláš starosti s tím, jak ti lidi říkají, že ne, Noby?"
"To bych celej život nedělal nic jinýho, než si dělal starosti, seržo," prohlásil desátník Nóblhóch vesele.
"Jasně. Jasně! A mně je taky jedno, jak mi lidi říkají." Tračník se poškrábal na hlavě. "Nějak to všechno nedává smysl, vážně. Řekl bych, že se sir Samuel asi poslední dobou moc nevyspí."
"Je to hrozně zaměstnanej člověk, Frede."
"Jo, pokouší se stihnout všechno, a všechno sám, v tom je ta potíž. A... Noby?"
"No?"
"Pro tebe jsem seržant Tračník, jasné?"

Podávali tam sherry. Při takových příležitostech se vždycky podávalo sherry. Samuel Elánius se na sklenice s rudohnědým obsahem dokázal dívat zcela lhostejně, protože už nějakou dobu pil jen ovocné šťávy. Slyšel, že se sherry vyrábí tak, že se nechá shnít obyčejné dobré víno. Prostě a jednoduše nedokázal najít v sherry žádný smysl.
"A pokusíš se vypadat důstojně, viď?" naklonila se k němu lady Sibyla a upravila mu plášť.
"Jistě, má drahá."
"Jak se budeš snažit vypadat?"
"Důstojně, má drahá."
"A prosím, zkus se chovat alespoň trochu diplomaticky."
"Jistě, má drahá."
"Jak se pokusíš chovat?"
"Diplomaticky, má drahá."
"Same! Už zase používáš ten podpantofelní tón hlasu!"
"Jistě, má drahá."
"Víš, že to od tebe není hezké."
"Není, má drahá." Elánius zvedl ruku v divadelním gestu vyjadřujícím podvolení se. "Dobrá, dobrá, dobrá. To ta pera.

A tyhle kalhoty." Zamrkal a kradmo se pokusil alespoň částečné si přearanžovat našponované spodky v obavě, aby mu náhodou Cech městských brašnářů a pytlíkářů nenabídl čestné předsednictví. "Víš, co myslím. Co by tomu lidi řekli, kdyby mě viděli?"
"Ale samozřejmě, že tě takhle uvidí, Same. Vždyť ty celé to procesí povedeš. A já jsem na tebe opravdu moc pyšná." Pak mu sebrala nějaké smítko z ramene*6.
Mám na helmici pera, pomyslel si Elánius zachmuřeně. A směšné kalhoty. A vyleštěný hrudní plát. Hrudní plát by neměl být vyleštěný. Měl by být tak poškrábaný a poznačený v bojích, aby se nedal pořádně vyleštit. A diplomatická řeč? Kde bych se zrovna já naučil vést diplomatické řečičky?
"A teď musím jít a prohodit pár slov s madam Žralounovou," řekla lady Sibyla. "Nepotřebuješ nic? Jsi v pořádku? Pořád zíváš!"
"To víš, že jsem v pořádku. Tuhle noc jsem toho prostě moc nenaspal."
"Slibuješ, že odsud neutečeš?"
"Já? Já nikdy neutíkám."
"Tuhle před tím velkým soaré s genovským velvyslancem jsi utekl. Všichni tě viděli."
"Moment! To jsem právě dostal zprávu, že S'Suťův gang vykrádá Vortinův trezor!"
"Ale ty už přece nemusíš nikoho pronásledovat, Same. Na to teď máš spoustu lidí."
"Ale stejně jsme je dostali," přerušil ji Elánius s neobyčejným uspokojením.
Kromě toho si navíc skvěle užil. Nebylo to jen samo pronásledování, co ho tak opájelo, onen běh nocí, sametový plášť narychlo pověšený na větev stromu, klobouk odhozený do kaluže, ale bylo to i vědomí, že zatímco podniká tohle, nemusí jíst malé nezáživné chlebíčky a vést ještě nezáživnější řeči. Není to správná policejní práce, pomyslel si Elánius, pokud neděláte něco, co by mnoho lidí vidělo raději, kdybyste nedělali.
Když Sibyla zmizela v davu, našel si příhodný koutek, pohodlně se v něm opřel a vypadal, jako když klasicky číhá. Byla to strategická pozice, ze které mohl přehlédnout téměř celou Velkou síň univerzity. Mágy měl docela rád. Nepáchali zločiny. Tedy ne ten typ zločinů, který by byl Elánia zajímal. Okultisté byli Elániovi lhostejní. Mágové mohli klidně narušit samu podstatu času a vesmíru, ale protože z toho nevyplývalo žádné papírování, bylo to, co se Elánia týkalo, v pořádku.
A že se jich ve Velké síni sešlo požehnaně a všichni v celé své slávě. Bylo máloco pěknějšího než mág ve formálním oděvu a tak to i zůstane, pokud ovšem někdo nenajde způsob, jak třeba pomocí gumové hadice a nějakého plynu nafukovat rajky. Ale i mágové s tím měli plné ruce práce, protože zbytek hostů byli buď šlechtici, nebo představení cechů a městské správy, nebo jejich kombinace, a příležitost, jakou bylo convivium, probudila páva v každém z nich. Pohledem klouzal z jedné rozpovídané tváře k druhé a Hne přemýšlel o tom, čím se ten který host slavnosti provinil*7.
Byla tady dokonce i celá řádka vyslanců. Ty bylo možno rozeznat velmi snadno. Většinou byli oblečeni do národních kostýmů, ale protože jejich národní kostýmy vypadaly převážně jako oblečení obyčejného rolníka či domorodce, vyjímali se v téhle společnosti poněkud nemístně. Těla sice oblékli do různých pláten, per či hedvábí, ale jejich duch se neodbytně halil do společenského oděvu.
Postávali v malých skupinách. Jeden nebo dva si ho všimli, když procházeli kolem, a s úsměvem mu pokynuli na pozdrav.
Svět nás pozoruje, pomyslel si Elánius. Kdyby se něco zvrtlo a kvůli tomu hloupému Lepši začala válka, budou to tihle muži, nebo muži jim podobní, kdo se bude dohadovat, jak se zachovat k vítězi, ať už se jím stane kdokoliv. Nebude záležet na tom, kdo začal, na tom, jak byla válka vedena a vybojována, oni budou rozhodovat, jak věci půjdou pak. Představují to, co lidé nazývají "mezinárodní společností". A i když všichni používáme slovo "společnost", ani jeden z nás si není tak docela jistý, co nebo kdo to je.
Pokrčil rameny. Tohle, díky bohům, nebyl jeho svět.
Pomalu se přesunul k desátníku Nóblhóchovi, který stál u hlavního vchodu. Ten se snažil držet v jakémsi křečovitě pokrouceném polopředklonu, což bylo nejblíže, jak se dokázal živý desátník Nóbl-hóch dostat k pozoru.
"Všechno v pořádku, Noby?" zeptal se koutkem úst Elánius.
"Ano, pane."
"Vůbec nic se neděje?"
"Ne, pane. Dokonce i holubi jsou v naprostém klidu."
"Cože? Nikde nic?"
"Ne, pane."
"Včera byl ve městě malér na malér!"
"Byl, pane."
"A řekl jsi Fredovi, že kdyby se někde něco dělo, má okamžitě poslat holuba -"
"Jistě, pane."
"A co Stínov?" vyzvídal Elánius dychtivě. "Tam se přece vždycky něco děje..."
"Mrtvý klid, pane."
"Proklatě!"
Elánius potřásl hlavou nad tou trestuhodnou nedůvěryhodností ankh-morporského zločineckého bratrstva.
"No, tak bys třeba mohl vzít cihlu a-"
"Lady Sibyla byla velmi přesná, co se týče toho, jak, proč a dokdy tady máte zůstati" odpověděl mu desátník Nóblhóch s pohledem upřeným přímo před sebe.
"Přesná?"
"Ano, pane. Zastavila se tady a hovořila se mnou. Taky mi dala tolar," odpověděl Noby.

"Ach, sire Samueli!" ozval se najednou Elániovi za zády dunivý hlas, "myslím, že jste se ještě nesetkal s princem Khufhrem, že ne?"
Otočil se. Mířil k němu arcikancléř Vzoromil Výsměšek, jemuž se v patách drželi dva snědí muži. Elánius rychle nasadil služební výraz.
"Tohle je, pánové, velitel Elánius. Same... ne, už zase to dělám všechno špatně, že, zase jsem popletl celý protokol. Když ono je toho teď tolik najednou. Kvestor se zase zamknul v univerzitním sejfu a nedovedeme si představit, jak se mu to podařilo, i když si tam s sebou vzal klíč, chápete, co tím myslím, vždyť ona zevnitř není klíčová dírka a..."
Zatímco Výsměšek pokračoval ve své litanii, natáhl první tmavší muž k Elániovi ruku. "Já jsem princ Khufhr," řekl. "Můj koberec přistál teprve před dvěma hodinami."
"Koberec? Aha... ovšem... přiletěl jste..."
"Ano, bylo velmi chladno, a samozřejmě o dobrém jídle nemůže být ani řeči. A mimochodem, dostal jste svého muže, veliteli?"
"Promiňte, ale já vám nerozumím?"
"Mám dojem, že náš vyslanec mi vyprávěl, jak jste musel minulý týden narychlo opustit recepci...?" Princ byl vysoký muž, který měl předtím, než mu opulentní večeře dodaly až příliš na váze, pravděpodobně i atletickou postavu. A měl plnovous. Všichni Klačané měli plnovous. Tenhle Klačan měl navíc velmi inteligentní pohled. Až znepokojivě inteligentní. Podívali jste se mu do očí a pohled vám oplácelo několik vrstev jediné osobnosti.
"To... Aha. Ano. Jistě, dostali jsme ho," vzpamatoval se konečně Elánius.
"Skvělá práce. Vidím, že se bránil."
To Elánia překvapilo. Princ si nenápadně poklepal na bradu. Elániova ruka vyletěla vzhůru a nahmátla malý kousek náplasti.
"Tohle... hm... ano."
"Velitel Elánius vždycky dostane svého muže," řekl princ.
"No, tak tohle bych přímo ne-"
"Slyšel jsem, že vám říkají Vetinariho teriér," pokračoval princ. "Vždycky jde po horké stopě a nikdy se nevzdává."
Elánius opětoval princův chladný vědoucí pohled.
"Předpokládám, že vzato kol a kolem, jsme všichni jen něčí psi," odpověděl chabě.
"Abych řekl pravdu, považuji naše setkání za velmi šťastnou náhodu, veliteli."
"Vážně?"
"Právě jsem přemýšlel o významu slova, které na mě křičeli cestou sem. Byl byste tak laskav a vysvětlil mi ho?"
"Ehm... pokud budu..."
"Myslím, že to bylo... Znělo to jako... aha, ano... ovázaná hlava...?"
Princův pohled se nořil do Elániových očí.
Elánius si uvědomoval, že jeho myšlenky několikanásobně zrychlily a dospěly ke svému vlastnímu rozhodnutí. Tobě to vysvětlíme později, říkaly mu. Teď jsi na nějaké vysvětlování příliš unavený. Přesně v téhle chvíli a s tímhle člověkem je ze všeho nejlepší mluvit pravdu...
"Zafačovaná hlava... je narážka na vaši pokrývku hlavy," odpověděl.
"Aha. A to má být nějaký hloupý žert?"
On to samozřejmě ví, pomyslel si Elánius. A ví, že já to vím...
"Ne. Je to urážka," odpověděl.
"Ale? No, nikdo nás nemůže činit zodpovědným za to, co vykřikují nějací hlupáci na ulici, že veliteli?" Princ se na Elánia upřímně usmál. "A musím vás opravdu pochválit."
"Promiňte..."
"Za šíři vašich znalostí. Tuhle otázku jsem položil dnešního rána celému tuctu lidí a - věřil byste tomu? - ani jediný z nich nevěděl, co to znamená. A jak se zdá, všechny je přepadl náhlý záchvat kašle."
Nastala diplomatická odmlka, do níž se někdo zachichotal.
Elánius dovolil očím, aby sklouzly z princovy tváře na obličej druhého muže, který mu nebyl představen. Ten byl hubenější a menší než princ; pod černým turbanem viděl Elánius tu nejpřeplněnější tvář, s jakou se kdy setkal. Nos podobný supímu zobáku obklopovala celá spleť šrámů. Muž měl něco jako knír a bradku, ale množství jizev ovlivnilo vzrůst a rozmístění vousů. Ten člověk vypadal, jako kdyby ho někdo udeřil přes ústa ježkem. Mohl být libovolného věku. Některé z jizev vypadaly velmi čerstvě.
Vzato kol a kolem, byla to tvář, na jejímž základě by jejího majitele kterýkoliv policista okamžitě uvěznil. Neexistovala možnost, že by mohl být v jakémkoliv směru nevinný.
Zachytil Elániův pohled a usmál se. Elánius v životě neviděl takové množství zlata pohromadě.
Pak si ale uvědomil, že zírá, zatímco by měl vést diplomatickou konverzaci.
"Tak jak to vypadá?" začal opatrně, "popereme se o ten hloupý Lepš, nebo co uděláme?"
Princ pohrdavě pokrčil rameny.
"Fuj," řekl. "Pár čtverečních kilometrů neobydlené a výjimečně úrodné země se skvělým kotvištěm a nepřekonatelnou strategickou polohou? Nebylo by až nepochopitelně nelogické, kdyby kvůli něčemu takovému vedly dva civilizované státy válku?"
Elánius znovu cítil, jak na něm ulpél pohled, který téměř čte v jeho mysli. No co, k čertu s tím vším. "Promiňte, v tomhle diplomatickém jednání nejsem nijak zvlášť dobrý. Myslíte to, co jste právě řekl, vážně?"
Ozvalo se další zachichotání. Elánius se znovu otočil a zadíval se do ušklíbající se zjizvené tváře. A uvědomil si pach, ne pach, ale odér hřebíčku.

Dobří bohové, on tu věc žvýká...
"Hm," pokýval princ hlavou, "vy se ještě neznáte s naším Jedenasedmdesátihodinovým Ahmedem?"
Ahmed se znovu pokřiveně usmál a sklonil hlavu. "Uffendi," řekl hlasem, který zněl jako zvuk přehrabávaného štěrku.
A to bylo všechno. Ne "Tohle je Jedenasedmdesátihodinový Ahmed, kulturní atašé" nebo "Jedenasedmdesátihodinový Ahmed, můj osobní strážce,", dokonce ani "Jedenasedmdesátihodinový Ahmed, chodící pokladna a muchobijce". Bylo jasné, že další je na Elániovi.
"To je... hm... neobvyklé jméno," řekl.
"Ale vůbec ne," zavrtěl hlavou princ. "V mé vlasti je Ahmed jméno velmi obyčejné."
Naklonil se mírně kupředu. Elánius si uvědomil, že je to předehra k nějaké důvěrné odbočce. "Mimochodem, nebyla ta půvabná dáma, kterou jsem právě zahlédl, vaše první žena?"
"Ehm... ona je... všechny mé ženy," připustil Elánius. "A co vlastně tady -"
"Mohl bych vám za ni nabídnout dvacet velbloudů?"
Elánius chvilku opětoval pohled tmavých očí, pak se podíval na Ahmedův čtyřiadvacetikarátový úsměv a řekl: "To je další test, že?"
Princ se narovnal a zdálo se, že je potěšen.
"Skvělé, sire Samueli. Jste opravdu dobrý. Věřil byste, že pan Bahno Tichokrad z Cechu lupičů byl ochoten jít na patnáct?"
"Za paní Tichokradovou?" Elánius pohrdavě mávl rukou. "Houby... čtyři velbloudi, možná čtyři velbloudi a jeden kozel, kdyby stála v příhodném světle. A kdyby se oholila."
Celý zástup kolujících hostů se při výbuchu princova smíchu otočil.
"Výborně. Opravdu skvěle! Obávám se, veliteli, že někteří z vašich spoluobčanů mají dojem, že protože naši lidé vymysleli vyšší matematiku a celodenní táboření v přírodě, jsme dokonalí divoši, kteří prodávají své ženy při každé vhodné příležitosti a nemusí při tom mít ani... řekněme pod turbanem. Jsem překvapen, že mi chtějí udělit čestnou akademickou hodnost, když vezmeme v potaz, jak strašlivě jsem zaostalý."
"Ano? A jakou hodnost, jestli se mohu zeptat?" zajímal se Elánius. Nebylo divu, že byl tenhle muž diplomatem. Nedalo se mu věřit jediné slovo, jeho myšlenky kličkovaly, ale navzdory tomu si Elánius nedokázal pomoci, ten člověk se mu líbil.
Princ vytáhl ze záhybů svého oděvu dopis.
"Jak se zdá, tak je to Doctorum Jollickus cum Alte Bellum... Je snad něco v nepořádku, sire Samueli?"
Elániovi se podařilo přeměnit zrádný smích v záchvat kašle. "Ne, nic," zavrtěl hlavou, "to nic."
Zoufale toužil po tom změnit předmět hovoru. Naštěstí se tady objevilo něco, co mu tuto příležitost poskytlo.
"Proč má pan Ahmed na zádech zavěšený ten obrovský zahnutý meč?" zeptal se.
"Hm, je vidět, že jste policista, když si všímáte takových věcí -"
"To přece nemůže být myšleno jako skrytá zbraň, že? Vždyť je ta věcička skoro větší než on sám. Vždyť on je prakticky vzato skrytý vlastník!"
"To je obřadní záležitost," odpověděl princ. "A vždycky, když ho někde musí nechat, je nesmírně nervózní."
"A co je vlastně jeho skutečné -"
"Aha, tady jste," řekl Výsměšek. "Myslím, že jsme skoro připraveni. Víš, že jdeš jako první v čele procesí, Same -"
"Ano, to vím," přikývl Elánius. "Právě jsem se ptal Jeho Výsosti, jakou -"
"- a jestliže vy, Vaše Výsosti, a vy, pane - na mou duši, to je ale velký meč, zaujmete svá místa mezi čestnými hosty, budeme moci v šejku letu vyrazit..."
Zatímco se za ním řadil vznešený a pestrobarevný zástup hostí a mágů, přemýšel Elánus o tom, jak zvláštní je myšlení policajta. Policajt začne někoho podezřívat ve chvíli, kdy se k němu ten dotyčný obrátí s laskavou tváří a chová se příjemně, a jediným důvodem onoho podezření je fakt, že každý, kdo se najednou začne chovat mile k policajtovi, musí mít něco za lubem. Samozřejmě, je to na jedné straně diplomat, ale i tak... já jen doufám, že nikdy nestudoval cizí, natož pak mrtvé jazyky.
Někdo poklepal Elániovi na rameno. Když se obrátil, zíral přímo do čtyřiadvacetikarátového úsměvu Jedenasedmdesátihodinového Ahmeda.
"Kdhdybhyste nhához dou zhměnhil nházor, uffendhi, dhal bych vám pěthadhvacet vhelbhloudů, žhtádný phrobhlém," řekl Ahmed a vytahoval si při tom hřebíček z mezery mezi zuby. "Nechť jsou vhaše bhedra phlná ovhoce!"
Zamrkal. Bylo to jedno z nejsugestivnějších gest, jaká kdy Elánius v životě viděl. "To má být další -" začal, ale muž už stačil zmizet v davu.
"Má bedra plná ovoce?" opakoval si. "No tohle!"
Jedenasedmdesátihodinový Ahmed se mu v tom okamžiku zjevil v hřebíčkovém závanu u druhého lokte. "Odhešel jsem, ale jheště jhedhnou jsem se vhrátil," oznámil Elániovi se šťastným úsměvem. "Princ vzkhazuje, že then thitul ve vhašem jhazyce zní Dhoktor Vheshelé Shtarhé Bhely. Dhalší mhágský fór, co? Khrálhovskhy se bhavíme."
A byl pryč.

Convivium bylo jednou z největších každoročních událostí v životě Neviditelné univerzity. Původně to byla jen promoční slavnost, ale během let se vyvinula v jakousi oslavu přátelských vztahů mezi univerzitou a městem, prakticky v oslavu skutečnosti, že lidé v těchto dnech už byli velmi zřídka měněni ve škeble a jiné měkkýše. Protože se ve městě neslavily takové věci jako například volba nového starosty nebo výročí založení parlamentu, bylo convivium jednou z mála oficiálních příležitostí, kdy si mohli obyvatelé tropit šprýmy z lidí sociálně výše postavených, nebo alespoň z každého, kdo nosil těsné kalhoty a podivné kostýmy a oblečení.

Původní malá oslava se během času rozrostla tak, že se teď pořádala v městské Opeře. Podezřívaví lidé, to je lidé jako Elánius, si ovšem mysleli, že se pořádá v Opeře proto, aby se mohlo pořádat procesí. Nic nemohlo překonat sevřené řady mágů, pomalu kráčejících městem v duchu všeobecného přátelství, aby tak nenápadně připomněli městu, a hlavně těm chytřejším, že tomu tak nebývalo vždycky. Zdálo se, že mágové říkají: "Podívejte se na nás. Kdysi jsme vládli městu. Podívejte se na naše těžké hole s hlavicemi na konci. Každá z nich by dokázala v nepovolaných rukou napáchat nedozírné škody, není tedy dobře, že jsou právě v těchto chvílích v rukou povolaných? A není také dobře, že spolu všichni tak pěkně vycházíme?"
A kdosi kdysi rozhodl, že velitel Hlídky půjde ze symbolických důvodů v čele průvodu. Celé roky to bylo úplně jedno, protože žádný velitel Hlídky neexistoval, ale dneska město velitele mělo a byl jím Samuel Elánius. V rudé blůze s mohutnými prostříhanými rukávy, rudých našponovaných spodcích a krátkých kalhotách s balonovými nohavicemi, které podle vzhledu vyšly z módy už v době, kdy byl pazourek nejostřejším výkřikem řezací techniky. V nevelkém, dokonale vyleštěném hrudním krunýři a helmě s péřovým chocholem.
A opravdu by se potřeboval trochu prospat.
A musel v ruce nést obušek.
Upíral na tu zatracenou věc oči, když vycházel hlavní branou univerzity. Noční déšť dokonale vyčistil oblohu. Z města stoupala vodní pára.
Když upíral oči na obušek, nemusel se dívat na ty lidi, kteří se při pohledu na něj smáli.
Chyba byla jen v tom, že se musel dívat na tu zatracenou věc.
Na obušku byl malý štítek, který musel nejdříve vyčistit, aby si mohl přečíst nápis Ochránce královského míru.
To jeho pocity přece jen mírně vylepšilo.
Pera a staré drahocennosti, zlaté šňůry a kožišiny...
Možná že to bylo tím, že byl Elánius unaven, nebo snad proto, že se pokoušel odizolovat si okolní svět, ale zjistil, že jeho nohy zpomalují do tradičního líného kroku pochůzkáře a mysl se začíná obírat nenáročnými myšlenkami a útržky vzpomínek.
Byl to téměř Pavlovův reflex*8. Nohy se zvedaly, chodidla došlapovala a mozek přepnul do známého režimu. Je třeba říci, že to nebyl žádný nepřítomný stav nebo hluboké zasnění. Jeho oči, uši a nos se jednoduše napojily přímo na starý, ale dokonale spolehlivý poplašný systém "pozor podezřelý mizera" a umožnily tak mozku běžet na volnoběh.
...Kožešiny a obtažené kalhoty... Co je to za oblečení pro strážníka? Potlučená zbroj, umaštěné koženky a potrhaná košile, tu a tam potřísněná krví, přednostně cizí... To je ono... příjemný pocit oblých kamenů dláždění pod podrážkami... opravdu uklidňující...
Zatím se procesí v řadách za ním šířila a všichni zpomalovali, aby s Elániem udrželi krok.
...Pch, Ochránce královského míru, to určitě... starce, který obušek donesl, se zeptal: "A kterou míru máte na mysli?"
Jeho vtip však padl do kamenných uší... Stejně je to pěkně hloupá věcička, pomyslel si, kus dřevěné kulatiny s kusem stříbra na konci... Dokonce i obyčejný strážník má poctivý meč. Co od něj čekají, že s tím snad bude na zločince mávat?... U bohů, už to bylo nějaký ten měsíc, co měl možnost projít se takhle pěkně po městských ulicích..., ale že je dneska venku lidí, co?... Asi je nějaký trh nebo průvod nebo něco takového...
"No nazdar," vydechl kapitán Karotka, který stál v davu na chodníku. "Co to dělá?"
Hned vedle něj stál nějaký Aurientálec, pravděpodobně Agateánec, a zuřivě mačkal páčku svého ikonografii.
Velitel Elánius se zastavil a s nepřítomným pohledem v očích si zasunul obřadní obušek pod jednu paži a druhou zvedl k helmě.
Turista se podíval na Karotku a uctivě ho zatahal za okraj blůzy.
"Mohl byste mi říci, prosím, co on to teď dělá?"
"Ehm... on teď... vytahuje..."
"Ne, to snad ne," vydechla Angua.
".. .vytahuje z helmy obřadní balíček cigaret," dopověděl Karotka. "Och... a teď si jednu zapaluje..."
Turista několikrát pohnul páčkou.
"To je jistě velmi starodávná tradice?"
"Přímo pamětihodná," zamumlala Angua.
V davech se rozhostilo ticho. Nikdo nechtěl narušit Elániovo soustředění. Zavládlo ono hutné, téměř hmatatelné ticho, kdy tisíce lidí zadržují dech.
"Co dělá teď?" zeptal se Karotka.
"Copak nevidíš?" odpověděla mu Angua.
"Ne, když jsem si zakryl oči rukama. Chudák..."
"Teď právě... vypouští kroužek kouře..."
"...tak to je první dnešní cigareta, to při ní dělá vždycky..."
"...teď vykročil dál, ale vytáhl si z podpaží ten obušek a pohazuje si s ním, víš, stejně jako to dělá s mečem, když přemýšlí... Vypadá docela šťastně..."
"Myslím, že na tuhle chvíli štěstí nikdy nezapomene," zamumlal Karotka.
Mezi lidmi se ozval sílící šum. Celé procesí se za Elániem zastavilo. Některé snáze ovlivnitelné osoby, které si nebyly jisté tím, co mají dělat, a jistý počet těch, kteří požili větší množství skvělého univerzitního sherry, se začali prohledávat, aby našli nějaký předmět, jímž by si mohli pohazovat. Konec konců, byl to tradiční obřad. Jestliže se na takové věci díváte tak, že nebudete dělat to či ono, protože vám to připadá divné, můžete se rovnou sbalit a jet domů.
"Je strašně unavený, tím je to," prohlásil Karotka. "Dohlížel na všechno celé dny. Chodil po denních i nočních hlídkách. Víš, jak je pečlivý a jak si chce všechno ověřit sám."

"No, doufejme, že teď Patricij nebude nic namítat a dovolí, aby takový i zůstal."
"Jeho lordstvo by přece nikdy..., nebo že by přece, co myslíš?"
Kolem se začal ozývat smích. Elánius si přehazoval obřadní obušek z jedné ruky do druhé.
"Dokáže vyhodit meč tak vysoko, že se třikrát obrátí ve vzduchu, a pak ho klidně chytí -"
Elánius otočil hlavu. Pak zvedl pohled vzhůru. Obušek zachřestil na dláždění a zapomenutý se odkutálel do louže.
Elánius se rozeběhl.
Karotka se za ním okamžik díval a pak se pokusil uvidět to, co spatřil jeho velitel.
"Nahoře na Barbicanu..." řekl. "Támhle v tom okně... není tam někdo? Promiňte. Dovolíte? Dovolíte? Promiňte -" Začal se prodírat zástupem.
Elánius se mezitím změnil v malou postavičku v dálce a za ním se jako křídla vzdouval rudý plášť.
"No a? Vždyť hodně lidí ve městě pozoruje průvod odněkud z výšky," vrtěla hlavou Angua. "Co je tak divného na tom, že -"
"Ale tam nikdo být nemá!" vysvětloval jí přes rameno Karotka, který se teď, když se vymanil z davu, dal do běhu. "Barbican a hradby jsou zapečetěné!"
Angua se rozhlédla. Všechny tváře byly obráceny k dění na ulici a hned vedle byl jakýsi vůz. Povzdechla si a zmizela za ním s výrazem až podezřele nevinným. Ozvalo se hlasité nadechnutí, tichý, podivný, ale rozhodně lidský zvuk, pak tlumené zakňučení a vzápětí na dláždění zachřestily kovové součásti výstroje.

Elánius nevěděl, proč se dal do běhu. Bylo to díky šestému smyslu. Vyrazil ve chvíli, kdy jeho zadní mozek přijal zprávu, že se něco děje, neměl čas o tom přemýšlet, a tak prostě uvedl do chodu svaly.
Nikdo se nemohl dostat na vrchol Barbicanu. Barbican byl opevněnou branou ve dnech, kdy ještě Ankh-Morpork nepovažoval útočící armádu za skvělé nové odbytiště, a tedy vítaného obchodního partnera. Některé části opevnění se sice stále ještě užívaly, ale jinak hradby představovaly čtyř- až šestipatrové hromady zřícenin, v nichž nebyly jediné schody, kterým by trochu opatrný člověk důvěřoval. Dlouhé roky byly ruiny považovány celým zbytkem města za neoficiální zdroj staviva. Za větrných nocí se z nich trhaly a padaly větší či menší kusy. Vyhýbaly se jim dokonce i chrliče.
Uvědomoval si, že šum davu za jeho zády se změnil ve směs výkřiků. Jeden nebo dva lidé zaječeli. Neotočil se. Ať už se děje cokoliv, Karotka se o to postará.
Něco ho předeběhlo. Vypadalo to tak, jak by vypadal vlk, kdyby jeden z jeho prapředků byl dlouhosrstý klačský lovecký pes, jedno z těch elegantních zvířat, která jako by se skládala z aerodynamického čenichu a spousty hebké lesklé srsti.
Zvíře ho lehce předběhlo a zmizelo v napůl vyvrácené bráně.
Když dovnitř dorazil Elánius, nebylo nikde v dohledu. Jenže to nebyla nepřítomnost vlka, co přitáhlo jeho pozornost, protože tu na sebe naopak upoutala přítomnost mrtvoly ležící v hromadě zvětralého zdiva.
Jednou z věcí, které Elánius vždycky říkal, tedy jednou z těch několika věcí, které vždycky říkal -a nikdo si nedovolí nesouhlasit s velícím důstojníkem -, bylo to, že v některých situacích na vás zapůsobí nějaká zanedbatelná maličkost, věcička, které byste si za jiných okolností ani nevšimli, chytí vaše smysly pod krkem a zaječí "tady jsem!".
Ve vzduchu se vznášel lehký náznak těžké kořeněné vůně. A ve spáře mezi dvěma dlaždicemi ležel hnědočerný hřebíček.

Bylo pět hodin. Elánius s Karotkou seděli v před-pokoji Patricijovy kanceláře a jejich hluboké mlčení bylo narušováno jen nepravidelným tikotem hodin.
Po nějaké chvíli se ozval Elánius: "Půjčte mi to, já se na to ještě jednou podívám."
Karotka poslušně vytáhl z kapsy malý obdélník papíru. Elánius si ho prohlédl. Nebylo pochyb o tom, co je na něm zachyceno. Vsunul si ho do kapsy.
"Ehm... proč si ho chcete nechat, pane?"
"Nechat si co?" obrátil se k němu udiveně Elánius.
"Tu ikonografii, kterou jsem si půjčil od toho Aurientálce?"
"Nevím, o čem mluvíte," odpověděl Elánius.
"Ale vždyť jste-"
"Myslím, že v Hlídce daleko nedojdete, když kolem sebe budete vidět věci, které tam nejsou."
"Och."
Zdálo se, že hodiny tikají hlasitěji.
"Vy o něčem přemýšlíte, sire. Že mám pravdu?"
"To je činnost, kterou svůj mozek občas zaměstnávám, kapitáne. I když se to možná někomu může zdát divné."
"A o čem přemýšlíte, pane?"
"O tom, o čem chtějí, abych přemýšlel," odpověděl Elánius.
"Kdo oni?"
"To ještě nevím. Jedno po druhém."
Ozval se zvonek.
Elánius vstal. "Víte, co vždycky říkám," obrátil se ke Karotkovi.
Karotka si sundal přilbu a přeleštil ji rukávem. "Ano, pane. ‚Každý je něčím vinný, zvláště ti, kteří nejsou', pane."
"Ne, tohle ne..."
"Ehm... ‚Vždycky mějte na paměti fakt, že se můžete smrtelně mýlit', pane?"

"Ne, tohle taky ne."
"Hm... ‚Jak je vůbec možné, že se Noby stal strážníkem', pane? To říkáte opravdu často."
"Ne! Mám na mysli .Vždycky se chovej jako hlupák', Karotko."
"Aha, dobrá, pane. Ode dneška si budu pamatovat, že tohle vždycky říkáte."
Zasunuli si helmice do podpaží. Elánius zaklepal.
"Vstupte!"
Patricij stál u okna.
V místnosti dále posedávali či postávali ostatní včetně lorda Rzezacze. Elánius nikdy nepochopil, podle čeho byli představitelé městské správy vybíráni. Občas měl dojem, že se objeví sami od sebe jako napínáček v podrážce vašich bot.
"Ach, Elánius," řekl Vetinari.
"Sire."
"Nebudeme chodit kolem horké kaše, Elánie. Jak se tam ten člověk dostal, když vaši lidé včera večer tak pečlivě prohledali celé okolí? Magie?"
"To zatím nedokážu říci, sire."
Karotka, který upíral nehybný pohled přímo před sebe, zamrkal.
"Předpokládám, že vaši lidé prohledali Barbican, že?"
"Ne, sire."
"Neprohledali?"
"Ne, sire. Prohledal jsem ho sám."
"Vy jste ho prohledal osobně, Elánie?" zeptal se Bahno Tichokrad z Cechu zlodějů.
Kapitán Karotka v tomto okamžiku věděl docela přesně, co si jeho nadřízený myslí.
"Přesně tak... Bahno," odpověděl Elánius, aniž otočil hlavu. "Jenže... teď si myslíme, že tam někdo pronikl v místech, kde jsou zatlučená okna. Povolil prkna, prolezl dovnitř a prkna za sebou zase opatrně přitáhl. Byl tam částečně setřený prach a -"
"A vy jste si toho, Elánie, nevšiml?"
Elánius si povzdechl. "Za dne byste sotva našel ta zatlučená okna, Tichokrade, natož abyste si v noci všiml stop v prachu." My jsme si jich taky nevšimli, dodal v duchu Elánius. Angua na nich objevila lidský pach.
Lord Vetinari se posadil za stůl. "Situace je velmi vážná, Elánie."
"Ano, sire?"
"Jeho Jasnost je velmi vážně raněna. A princ Sakapak, pokud to dobře chápu, je vzteky téměř bez sebe."
"Navíc trvá na tom, aby jeho bratr neopustil stěny vyslanectví," dodal lord Rzezacz. "To je promyšlená urážka. Jako kdybychom ve městě neměli dostatek dobrých chirurgů."
"To je samozřejmě pravda," přikývl Elánius. "Mnozí z nich by ho dokázali dokonale ostříhat a oholit."
"To si ze mě děláte legraci, Elánie?"
"Jistě, že ne, sire," odpověděl Elánius. "Podle mého názoru neexistují na světě chirurgové, kteří by měli na zemi čistší piliny než ti naši."
Rzezacz na něj upřel mírně nejistý pohled.
Patricij si odkašlal.
"Zjistili jste, kdo byl vrahem?" zeptal se Patricij.
Karotka čekal, že Elánius odpoví "možným hem, sire", ale ten místo toho řekl:
"Ano. Je to - jmenoval se Ossi Náporka, sire. Žádné jiné jméno jsme neobjevili. Bydlel v Obchodní ulici. Vykonával různá příležitostná zaměstnání. Tak trochu samotář. Žádní příbuzní, žádní přátelé. Pokračujeme v pátrání."
"A nic víc, chlapi, nevíte?" ozval se lord Odkraglli.
"Trvalo nějakou dobu, než jsme ho identifikovali," odpověděl Elánius nevzrušeně.
"Ale? A proč?"
"Na to vám nemohu dát technicky vyčerpávající odpověď, sire, ale zdálo se mi, že mrtvý nebude potřebovat rakev, myslím, že stačí, když ho položí mezi dvoje dveře od stodoly."
"Provedl to sám?"
"Našli jsme jen to jedno tělo, sire. A spoustu spadlého zdiva, takže to vypadalo jako -"
"Tím jsem myslel, jestli patřil k nějaké organizaci? Nějaký náznak toho, že by to byl Antiklačan?"
"Kromě toho, že by jednoho zabil? Vyšetřování pokračuje, sire."
"Berete to všechno vážně, Elánie?"
"Pověřil jsem tou věcí své nejlepší muže, sire. (Kdo vypadá ustaraně?) Seržanta Tračníka a desátníka Nóblhócha. (Kdo vypadá, že se mu ulevilo?) Jsou to velmi zkušení muži. Základní kameny celé Hlídky."
"Tračník a Nóblhóch?" nadhodil Patricij. "Skutečně?"
"Jistě, sire."
Jejich pohledy se na velmi kratičký okamžik setkaly.
"Zachytili jsme různé signály, některé velmi hrozivé, Elánie," pokračoval Vetinari.
"Co k tomu mohu říci, sire? Zahlédl jsem někoho nahoře na věži, rozeběhl jsem se, pak prince zasáhl šíp a já v přízemí věže našel muže, který byl více než mrtev. Vedle něj ležel zlomený luk a spousta zříceného zdiva. Včerejší bouře pravděpodobně uvolnila další kusy v celém opevnění. Nemohu si vymyslet věci, které neexistují, sire."
Karotka pozoroval tváře kolem stolu. Na většině z nich se objevil výraz úlevy.
"Osamělý lučištník," řekl Vetinari. "Šílenec posedlý nějakou nesmyslnou utkvělou představou. Zahynul v okamžiku,

kdy se pokusil o atentát, jehož obětí měl být klačský... ehm, potentát. A samozřejmě díky hrdinské akci našich statečných strážníků bylo zabráněno alespoň tomu, aby svůj hnusný čin dokonal."
"Hrdinská akce?" nadhodil Odkraglli. "Já vím, že kapitán Karotka se rozeběhl k hloučku nejdůležitějších osob v procesí, aby je chránil vlastním tělem, a Elánius vyrazil přímo k věži, ale poslyšte, Elánie, vaše podivné chování těsně předtím -"
"To je teď naprosto nepodstatné," umlčel ho Vetinari gestem. V jeho hlase znovu zazněl poněkud nepřítomný tón, jako kdyby mluvil k někomu jinému. "Kdyby velitel Elánius nezpomalil procesí, měl by ten zlosyn bezpochyby mnohem lepší podmínky k výstřelu. Takhle propadl panice a vystřelil předčasně. Ano... tohle by mohl princ akceptovat."
"Princ?" nechápal Elánius. "Ale vždyť ten chudák-"
"Jeho bratr," vysvětlil Patricij.
"Aha. Ten hodný, myslíte?"
"Děkuji vám, veliteli," ukončil rozhovor Vetinari. "Děkuji vám, pánové. Dál už vás nebudu zdržovat. Ano, Elánie, ještě na slovíčko, buďte tak laskav. Vy ne, kapitáne Karotko. Jsem si jistý, že i v téhle chvíli někdo ve městě páchá zločiny."
Elánius zůstal stát s pohledem upřeným na vzdálenou stěnu místnosti, zatímco ostatní odcházeli. Když zůstali sami, zvedl se Vetinari od stolu a přešel k oknu.
"Jsou to opravdu podivné dny, veliteli," řekl.
"Sire?"
"Tak například jsem se dozvěděl, že dnes odpoledne byl kapitán Karotka na střeše Opery a střílel odtamtud lukem na lukostřelecké terče, které mu stavělo několik strážníků."
"Je to velmi bystrý mladík, sire."
"Je možné, že vzdálenost mezi střechou Opery a jeho cíli byla stejná jako vzdálenost mezi vrcholkem Barbicanu a místem, kde byl zraněn princ, co říkáte?"
"Možné by to bylo, sire."
Vetinari si povzdechl. "A proč by to tak asi Karotka dělal?"
"Je to legrační věc, sire, ale zrovna včera mi povídal, že existuje jistý zákon, který nařizuje, aby se každý občan města denně cvičil alespoň jednu hodinu v lukostřelbě. Jak se zdá, ten zákon vstoupil v platnost v roce 1356 a nikdy nebyl -"
"Víte, proč jsem před chvílí poslal kapitána Karotku pryč, Elánie?"
"Nemám ani tušení, sire."
"Kapitán Karotka je poctivý mladý muž."
"Jistě, sire."
"A všiml jste si, že pokaždé, když řeknete přímou lež, zamrká?"
"Skutečně, sire?" A sakra.
"Už jsem nedokázal snášet, jak se ta jeho počestná tvář celou tu dobu pocukává, veliteli."
"Jste velmi laskav, sire."
"Tak kde byl ten druhý střelec, Elánie?"
Kruci! "Druhý střelec, sire?"
"Nenapadlo vás někdy, Elánie, že byste se pokusil o divadelní kariéru? Thespidova kára, hm?"
V téhle chvíli bych na ni vylezl, i kdyby mířila přímo do pekla, pomyslel si Elánius.
"Ne, sire."
"Škoda. Jsem přesvědčený, že divadlo ve vás ztratilo velkého umělce. Říkal jste, myslím, že ten muž za sebou znovu prkna přitáhl."
"Ano, sire."
"A přitloukl je, ano?"
Do psí nohy! "Ano, sire."
"Zvenčí."
A do šakalí řiti! "Ano, sire."
"Pak to musel být velmi schopný osamělý lukostřelec."
Elánius se neunavoval odpovědí. Vetinari usedl zpět za svůj stůl, pozvedl sepjaté prsty ke rtům a podíval se přes jejich špičky na Elánia.
"Skutečně jste ten případ svěřil Tračníkovi a Nóblhóchovi?"
"Ano, sire."
"Kdybych se vás náhodou zeptal proč, tak byste asi předstíral, že mi nerozumíte, že?"
Elánius nakrabatil čelo v grimase toho nejupřímnějšího úžasu. "Sire?"
"Jestli ještě jednou řeknete sire tímhle přihlouplým tónem, Elánie, přísahám, že vám to osladím."
"Jsou to dobří muži, sire."
"Dobrá, ale někteří lidé si o nich myslí, že jsou bez fantazie, pomalí a... jak bych to řekl..., že si vybudovali jistou schopnost přijmout první vysvětlení, které se naskytne, a pak se uklidit na nějaké tiché místo, aby si v klidu zakouřili? Že nemají ani špetku představivosti? Že nedokážou vystoupit z hlubin mokrého chodníku? Sklony k ukvapeným závěrům?"
"Doufám, že neberete schopnosti mých mužů na lehkou váhu, sire."
"Elánie, těžko brát na lehkou váhu něco, co lehce zvážíte i bez váhy."
"Sire?"
"Ale na druhé straně... je pravda, že nepotřebujeme žádné komplikace, Elánie. Chytrý osamělý blázen... no, bláznů je dost. Politováníhodný incident."
"Ano, sire." Ten člověk, pomyslel si Elánius, vypadá opravdu znepokojeně a neuškodila by špetka účasti.

"Fred a Noby také nemají rádi komplikace, sire."
"Potřebujeme jednoduché odpovědi, Elánie."
"Sire, Fred a Noby jsou právě ti nejlepší, když se jedná o jednoduché odpovědi."
Patricij se otočil a znovu vyhlédl z okna.
"Aha," řekl po chvíli. "Jednoduší muži snadno spatří jednoduchou pravdu."
"To je ono, sire."
"Učíte se rychle, Elánie."
"To já sám nedokážu posoudit, sire."
"A až tu jednoduchou pravdu najdou, Elánie?"
"Pravda je pravda, o tu se můžete těžko přít."
"Podle mých zkušeností, Elánie, se můžete přít o cokoliv."

Když Elánius odešel, seděl lord Vetinari chvíli nehybně za stolem a nevidoucí pohled upíral do neurčitá. Pak vytáhl ze zásuvky Míč, přešel ke stěně a zmáčkl na ní jisté místo.
Ozval se zvuk pohybujícího se protizávaží. Část stěny se odsunula stranou.
Patricij tiše vešel do úzké chodby. Ta byla jen tu a tam slabě osvětlována světlem pronikajícím spárami kolem nevelkých panelů. Byly to malé desky, které, tiše odsunuty, umožnily nahlédnout do přilehlé místnosti - většinou očima některého z příhodných portrétů.
Byly to pozůstatky po prvním vládci. Vetinari se . něčím takovým nikdy neunavoval. Dívat se na někoho cizíma očima, to nebyl jeho styl.
Musel urazit slušný kus cesty po temných schodištích a neosvětlených zatuchlých chodbách. Občas udělal jeden či celou sérii podivných pohybů, jejichž význam byl naprosto nepochopitelný. Celkem bezmyšlenkovitě se v chůzi dotkl stěny tady a pak zas tam. V jedné dlážděné chodbě, osvětlené jen trochou světla z malého okénka, na jehož existenci už zapomněli všichni, s výjimkou těch nejoptimističtějších much, odskákal něco jako "panáka". Jak poskakoval z jedné dlaždice na druhou, zavlálo za ním podkasané roucho a pod ním zableskla nahá kolena.
Nic z toho, co udělal, nevyvolalo žádnou odezvu. Konečně dorazil ke dveřím, které s viditelnou dávkou opatrnosti odemkl.
Vzduch za nimi byl plný čpavého kouře a pravidelný zvuk |puf-puf, který zaslechl ke konci cesty v chodbě, zesílil.
Z kouře zazněl jakýsi hlas. "Ale čert aby to vzal."
Nebyl nešťastný, zněl v něm spíše tón, jaký by člověk použil vůči štěněti, jež navzdory všem výchovným pokusům už zase sedí vedle vlhké skvrny, která se rychle šíří po koberci.
Když se kotouče dýmu poněkud rozptýlily, obrátil se nejasný obrys mluvčího k Vetinarimu a muž s nepřítomným úsměvem řekl: "Tentokrát to trvalo celých patnáct vteřin, můj pane! Není pochyb o tom, že princip je správný!"
To byl jeden z charakteristických rysů Leonarda da Quirm - začínal rozhovor odnikud, předpokládal, že každý je přítel, který se o jeho práci hluboce zajímá, a považoval za samozřejmé, že je stejně inteligentní jako on.
Vetinari upíral oči na malou hromádku zohýba-ného kovu.
"Co to bylo, Leonardo?"
"Pokusné zařízení na přeměnu chemické energie na energii mechanickou, přesněji řečeno na rotační pohyb," odpověděl Leonardo. "Abyste rozuměl, potíž spočívá v tom, jak dostat tyhle malé kuličky černého prachu do spalovací komory jednu po druhé v přesných časových intervalech. Když tam náhodou vletí dvě najednou, pak dostaneme... jak bych vám to... no, jednoduše stroj s vnějším spalováním."
"A... hm... k čemu to bude dobré?" zajímal se Patricij.
"Věřím, že by to mohlo nahradit koně," odpověděl mu Leonardo pyšně.
Oba upřeli pohled na zničený stroj.
"Jednou z výhod takového koně," začal opatrně Vetinari, "na kterou lidé často poukazují, je, že jen velmi zřídka exploduje. Co já vím, tak prakticky téměř nikdy, kromě té nešťastné události z onoho horkého léta před několika lety."
Jemnými prsty vytáhl něco z hromádky na zemi. Byla to dvojice kostek vyrobených z jakési bílé kožešiny a spojených kusem provázku. Na kostkách byly černé body.
"Kostky?" nadhodil.
Leonardo se poněkud rozpačitě usmál. "Nevím proč, ale nedokážu si pomoci, měl jsem prostě dojem, že s nimi to bude fungovat lip. Byl to jen takový nápad. Víte, jak to chodí."

Lord Vetinari přikývl. Věděl, jak to chodí. Věděl, jak to chodí, mnohem lépe než Leonardo da Quirm, a proto od téhle tajné místnosti existoval jen jediný klíč, a ten měl on, Patricij. Ne že by Leonardo byl vězněm v tom pravém slova smyslu, snad jen podle běžně uvažovaných hloupých a fádních měřítek. Zdálo se, že je spíše vděčný, že může být ukryt tady, v té světlé a vzdušné místnosti, a dostávat ještě tolik dřeva, papíru, dřevěného uhlí, barvy a podobných věcí, kolik potřebuje, a nestarat se při tom o žádné účty.
Na druhé straně je třeba říci, že člověka, jako je Leonardo da Quirm, nikdy nemůžete skutečně uvěznit. Jediné, co dokážete, je zavřít někde jeho tělo.
A jen bohové sami vědí, kde se toulá jeho duch. A přestože byl obdarován takovým množstvím inteligence, že z něj neustále prosakovala, nedokázal by vám říci, jaký politický vítr právě vane, i kdybyste ho vybavili plným oplachtěním. Leonardův neuvěřitelně geniální mozek hrozivě syčel jako přehřátá pánev plná napůl rozmrzlých hranolků, postavená na rozpálený sporák Života. Bylo nemožné odhadnout, na co bude myslet vzápětí, protože byl průběžně přeprogramováván celým vesmírem. Stačil mu pohled na řvoucí vodopád nebo plachtícího ptáka, a už se jeho

myšlenky řítily po zcela jiné cestě praktických úvah, které pak nezměnitelně ústily na mýtinu plnou drátů, per a výkřiků "teď už vím, co jsem udělal špatně!". Byl členem většiny uměleckých a řemeslnických cechů města, ale ty ho téměř pravidelně vyloučily buď proto, že při zkouškách dosahoval neslýchané vysokého počtu bodů, nebo, v některých případech, že opravoval znění zadaných otázek. Říkalo se, že jednou sám vyhodil do povětří budovu Cechu alchymistů, a to neměl k dispozici nic víc než sklenici vody, lžičku kyseliny, dva kousky drátu a pingpongový míček.
Každý jen trochu prozíravý panovník by Leonarda zabil - a lord Vetinari byl výjimečně prozíravý vládce, často přemýšlel o tom, proč to sám neudělal. Nakonec došel k názoru, že důvodem byla ona vzdo-rovitá nevinnost, která se ukrývala kdesi hluboko v jantarových vrstvách Leonardova mozku, pod závějemi jeho vynalézavého génia, jejž by mnoho obyčejných lidí nazvalo hloupostí. Právě podstata a duše této sfly byly důvodem, že se během mnoha stovek let existence lidstva vždycky našel někdo, kdo vstrčil prsty do elektrické objímky vesmíru a pak si hrál s vypínačem, aby viděl, co se stane. A když se pak něco stalo, byl z toho celý pryč.
Krátce řečeno, bylo to prostě užitečné. A kdybychom měli Patricije k něčemu přirovnat, bylo by nejlepší přirovnat ho ke staré paní, která schovává každý kousek provázku, protože nikdy nevíte, kdy se může hodit.
Konec konců, nikdo nedokáže zohlednit ve svém plánování všechny eventuality, protože k tomu by potřeboval vědět, co se stane. A řekněme si upřímně, kdybyste věděli, že se vám přihodí něco nepříjemného, jistě byste se pokusili zabránit, aby k tomu došlo, nebo alespoň docílit toho, aby se to stalo někomu jinému. Proto Patricij nikdy neplánoval. Plány člověku častokrát velmi překážejí.
A taky si držel Leonarda po ruce proto, že se s ním překrásně rozmlouvalo. Leonardo nikdy nevěděl, o čem lord Vetinari mluví, díval se na svět pohledem káčátka s otřesem mozku, a co víc, nikdy Vetinariho vyprávění nevěnoval příliš pozornosti. To z něj dělalo skvělého důvěrníka. Většinou to totiž bývá tak, že když přijdete za někým, aby vám dal nějakou radu, málokdy to děláte proto, že byste ve skutečnosti chtěli, aby vám ji dal. Chcete jen, aby byl u toho, když rozmlouváte sami se sebou.
"Právě jsem postavil na trochu čaje," řekl Leonardo. "Dáte si se mnou?"
Sledoval Patricijův pohled, který směřoval ke hnědé skvrně najedná stěně, jež byla ve středu korunována hvězdicí zatuhlého kovu vpitého do omítky.
"Myslím, že se automatický čajovar porouchal," řekl Leonardo. "Musím ho uvařit jen tak v ruce."
"Jste skutečně laskav," přikývl Patricij.
Sedl si mezi stojany, a zatímco se Leonardo zaměstnával u krbu, probíral poslední kresby a náčrty. Leonardo si je dělal stejně automaticky, jako si jiný člověk dělá poznámky, génius - tedy jistý druh génia - se z něj sypal jako lupy.
Byl tam obrázek kreslícího muže tak živý, že se zdálo, jako by umělec vystupoval z papíru. A kolem něj, protože Leonardo nikdy neplýtval papírem, byly bez ladu a skladu nahozeny další kresby. Palec. Váza s květinami. Jakési zařízení, které bylo očividně určeno k ořezávání tužek a poháněno tekoucí vodou.
Další z věcí, která dělala z Leonarda tak výjimečného tvora a kvůli které byl tak pečlivě držen pod zámkem, bylo to, že on skutečně neviděl nejmenší rozdíl mezi oním palcem, vázou s květinami, ořezávátkem na tužky a tímhle.
"Aha, díváte se na můj autoportrét," řekl Leonardo, který se právě vrátil se dvěma šálky.
"Jistě," přikývl Vetinari. "Ale mé oko přilákal tady ten malý náčrtek. Ten válečný stroj."
"Co, tohle? A to nic není. Všiml jste si ale toho způsobu, jakým se rosa v květech růží..."
"Ale tady tenhle kousek... co je to?" trval na svém Vetinari a ukázal prstem.
"Och, tohle? To je vrhací zbraň, která vymršťuje koule roztavené síry," odpověděl Leonardo a zvedl podnos jednohubek. "Vypočítal jsem, že by mohla mít dostřel skoro osm set metrů, kdyby se nekonečný pás shodil z vodicích kol a k pohonu navijáku se použil pár volů."
"Skutečně?" řekl Vetinari a prohlížel si jednotlivé, pečlivě očíslované části. "A dalo by se něco takového skutečně postavit?"
"Cože? Ach, tohle. Jistě. Sušenku? Teoreticky."
"Teoreticky?"
"Kdopak by chtěl doopravdy stavět něco takového? Vrhat neuhasitelný ohnivý déšť na hlavy jiných lidí? Pch!" Leonardo posbíral sušenkové drobečky. "Nikdy byste nenašel řemeslníka, který by byl ochoten něco takového vyrobit, nebo vojáka, který by zatáhl za odpalovací páku... Tím myslím součástku 3b na plánku, tady, podívejte..."
"Ano, vidím," přikývl Vetinari. "Ale stejně," dodával, "nedokážu si představit, jak by mohla pracovat tady ta dvě velká ramena, aniž by se zlomila..."
"Dobře vyzrálý jasan a tis, dobře spojené v plochách pryskyřicí a spoje pojištěné speciálními ocelovými svorníky," odpověděl Leonardo okamžitě, i když naprosto lhostejně. "Udělal jsem si několik výpočtů, tadyhle, podívejte, hned pod tím náčrtkem světelného odrazu na rose. Považoval jsem to v tom okamžiku asi za dobré intelektuální cvičení."
Vetinari očima přeběhl několik řádků Leonardo-va písma, podobného pozpátku lezoucím pavoukům.
"Aha, to ano," přikývl a odložil papír stranou.
"Už jsem vám řekl, že situace Klače je politicky velmi napjatá? Princ Sakapak se pokouší co nejdříve dosáhnout dohody. Potřebuje si upevnit svou pozici. Je velmi závislý na podpoře, která je zatím dosti nejistá. Pokud to dobře chápu, intrikují proti němu mnozí mocní lidé."
"Skutečně? No, takhle to často s lidmi vypadá, to oni dělají," přikývl Leonardo. "Víte, v poslední době jsem se náhodou pustil do výzkumu pavučin a jsem si jistý, že vás to bude zajímat. Jejich pevnost v poměru k váze je mnohem větší než pevnost našich nejlepších ocelových lan. Není to úžasné?"
"A jakou zbraň se chystáte vytvořit s jejich použitím?" nadhodil nevinně Patricij.
"Jak? Nerozumím vám."
"To nic, jen jsem se tak trochu zamyslel nahlas."

"Ani jste se svého čaje nedotkl," upozornil ho Leonardo.
Vetinari se rozhlédl kolem sebe. Místnost byla přeplněná... věcmi. Trubky, podivní papíroví draci a zvláštní konstrukce, které vypadaly jako kostry nějakých pradávných zvířat. Jeden z Leonardových spásonosných rysů, a to z pohledu Vetinariho platilo doslova, byl neobyčejně široký obzor jeho zájmů a znalostí. Ne že by se tak rychle věci nasytil. Zdálo se naopak, že ho nenudí absolutně nic. Ale protože se zajímal prakticky o všechno v celém vesmíru, projevovaly se výsledky jeho práce zhruba tak, že to, co mělo být pokusným strojem na usekávání lidských hlav na dálku, se průběžně měnilo ve stroj na spřádání textilních vláken a skončilo jako nástroj k měření obzvláštní přitažlivosti sýrů.
Jeho pozornost se dala odlákat stejně snadno jako pozornost kotěte. Tak vezměte například všechen ten čas a zájem, který věnoval létacímu stroji. Ještě teď visela pod stropem obrovská netopýří křídla.
Patricij by byl mnohem spokojenější, kdyby Leonardo rozptyloval svou pozornost i nadále v tomto směru, protože každému muselo být na první pohled jasné, že neexistuje lidská bytost, která by dokázala oněmi perutěmi mávat dostatečně rychle.
Ale ani tak si nepotřeboval dělat starosti. Leonardo byl sám sobě tím nejlepším rozptýlením. Celé dlouhé hodiny teď trávil čas tím, že navrhoval speciální podnos, na němž by se lidé dokázali najíst i ve vzduchu.
Skutečně nevinný muž. A přece ho pokaždé, s neodbytnou pravidelností, jakýsi malý kousek jeho já přinutil nakreslit další z těch zrádných a ošidných strojů, obklopených oblaky dýmu a obláčky podrobně rozepsaných základních výpočtů...
"A co je tohle?" řekl Vetinari a ukázal na další obrázek. Byl na něm muž a ten v rukou držel velkou kovovou kouli.
"Tohle? Božíčku, to je jen taková hračka, vážně. Využívá zvláštních schopností jistého jinak zcela bezvýznamného kovu. On totiž nesnáší, když se ho někdo pokouší namačkat příliš mnoho dohromady. Pak vybuchuje. S nesmírnou ochotou."
"Další zbraň..."
"Ale jakpak to, můj pane? Jakápak zbraň! Vždyť něco takového se ani jako zbraň nedá použít! Myslel jsem si ale, že by se to mohlo hodit při hornických pracích..."
"Tedy poslyšte..."
"Hodilo by se to, kdyby bylo potřeba odstranit z cesty nějaké hory."
"Řekněte mi," podíval se na něj Patricij a odložil stranou náčrt, "vy náhodou nemáte nějaké příbuzné v Klači?"
"Těžko. Naše rodina žila celé generace v Quirmu."
"Aha. Výborně. Ale... ti Klačané jsou dost chytří lidé, že?"
"No, v mnoha oblastech - abych se tak vyjádřil - prakticky psali učebnice. Například v jemném obrábění kovů."
"Obrábění kovů," povzdechl si Patricij.
"A samozřejmě v alchymii. Principia Expolosia Glykosúra Al-Chemy je základní a výchozí práce více než sto let."
"Alchymie," opakoval Patricij neochotně, "síra a takové ty věci..."
"No ano, jak jinak."
"Ale podle toho, jak to říkáte, tak k těmhle důležitým objevům došlo hodně dávno..." Hlas lorda Vetinariho zněl jako hlas člověka, který hledá světlo na konci tunelu.
"Samozřejmě! Moc bych se divil, kdyby od té doby v těch věcech neudělali pozoruhodný pokrok!" pokyvoval Leonardo da Quirm šťastně hlavou.
"Ano?" zdálo se, že Patricij na židli maličko poklesl. Právě se ukázalo, že konec tunelu hoří.
"Úžasní lidé, kteří toho mají tolik, proč by je mohl člověk doporučit," pokračoval zasněně Leonardo. "Já si vždycky říkal, že je to tou pouští. Ta ve vás vyvolává naléhavé myšlení. Nutí vás, abyste si uvědomil krátkost života."
Patricij se podíval na další náčrt. Mezi obrázky ptačího křídla a detailní kresbou kulového kloubu byla jakási malá věcička s koly posetými bodci a roztočenými čepelemi. A pak tam bylo zařízení na odsunutí hor...
"Tak po poušti nikdo netouží," řekl. Znovu si povzdechl a odsunul pokreslené listy stranou. "Slyšel jste něco o ztraceném světadílu Lepš?" zeptal se.
"No jistě. Před několika lety jsem tam dokonce udělal nějaké náčrty," přikývl Leonardo. "Byly tam, pokud si vzpomínám, různé zajímavé scenérie. Ještě čaj? Obávám se, že tenhle vám zatím vystydl. A přišel jste s nějakým konkrétním požadavkem, pane?"
Patricij si prsty sevřel můstek nosu.
"Nejsem si jistý. Objevil se nám menší problém. Myslel jsem, že byste nám mohl pomoci. Naneštěstí," pokračoval a znovu upřel pohled na náčrty, "se obávám, že byste skutečně mohl." Vstal, upravil si oblečení a na tváři se mu objevil mírné vynucený úsměv. "Máte všechno, co potřebujete?"
"No, kdybych mohl dostat ještě nějaký další drát, tak by to bylo prima," odpověděl Leonardo. "A taky jsem dobral umbru pálenou."
"Přikážu někomu, aby vám to oboje okamžitě donesl," přikývl Vetinari. "A teď, jestli mě omluvíte..."
A sám se pustil ven.
Leonardo šťastně pokyvoval hlavou, zatímco uklízel hrnečky od čaje. Spalovací motor s vnitřním zážehem odnesl na hromadu odpadního kovu vedle malé výhně, pak si došel pro žebřík a vytrhl ze stropu píst, který tam uvázl.
Právě si pořádně postavil malířský stojan a začal pracovat na novém obraze, když si uvědomil jakýsi vzdálený hluk, připomínající chvílemi zvuk kroků. Znělo to však spíše jako spěšný krok, při němž se každou chvíli někdo zastaví a na jedné noze uskočí stranou.
Pak zavládlo ticho, jaké by snad mohl tropit ten, kdo by si upravoval oděv a lapal pracně po dechu.
Dveře se otevřely a Patricij se vrátil. Sedl si a opatrně se zadíval na Leonarda da Quirm.
"Co že jste to udělal?"

Elánius otáčel hřebíček sem a tam pod zvětšovacím sklem.
"Vidím tam otisky zubů," řekl.
"Ano, pane," řekla svobodnice Řiťka Pleskot, která, jak se zdálo, zatím v Hlídce představovala celé oddělení soudního a laboratorního vyšetřování. "Vypadá to, jako by ho někdo žvýkal, nebo používal místo párátka."
Elánius se pohodlně opřel. "Řekl bych," prohlásil pak uvážlivě, "že toho hřebíčku naposled použil snědý muž zhruba mé výšky. Měl několik zlatých zubů. A plnovous. Lehce šilhal najedno oko. Byl zjizvený. Měl u sebe těžkou zbraň, asi zahnutou. A to, co měl na hlavě, se nedá nazvat jinak než turban, protože to bylo příliš barevné, než aby se tomu dalo říkat čepice z mývala."
Řiťka se zatvářila užasle.
"Detektývování je jako hra v herně," řekl Elánius a odložil hřebíček na stůl. "Tajemství úspěchu spočívá v tom, že je třeba znát předem vítěze. Děkuji vám, svobodnice. Sepište tenhle popis a ujistěte se, prosím, že každý dostal kopii. Říká si Jedenasedmdesátihodinový Ahmed, i když jen bohové vědí proč. A potom si běžte pořádně odpočinout."
Pak se Elánius obrátil k Angui a Karotkovi, kteří se právě protáhli do přeplněného pokojíku, a kývl na dívku.
"Sledovala jsem stopu hřebíčku celou cestu až do doků," odpověděla.
"A potom?"
"Pak jsem ho ztratila, pane," odpověděla Angua rozpačitě. "Nedělalo mi potíže sledovat stopu rybím trhem, pane. Ani přes jatka. Jenže ona pak prošla trhem s kořením -"
"Aha. Chápu. A ven už nevyšla?"
"Tak nějak, pane. Nebo, přesněji řečeno, vyšla na patnácti různých místech. Je mi to líto."
"Nedalo se s tím něco udělat, Karotko?"
"Udělal jsem to přesně tak, jak jste mi řekl, pane. Vršek Opery je zhruba ve správné vzdálenosti od naší cvičné střelnice. Použil jsem stejný luk, jaký použil on, pane -"
Elánius pozvedl varovný prst. Karotka se zarazil, podíval se na prst a pak se pomalu opravil: "...jako byl ten..., který jsme našli ležet vedle něj..." "Výborně. A jak to dopadlo?" "Je to Burleigh-Silnorukův Jistopal pět, pane. To je zbraň profesionálů. Já nejsem zvlášť skvělý lukostřelec, ale na tuhle vzdálenost bych pořád ještě dokázal cíl zasáhnout, jenže..."
"Vím, o čem mluvíš," přikývl Elánius. "Ty jsi pořádný kus chlapa, Karotko. A náš nebožtík Ossi Náporka měl ručičky jako Noby. Dokázal bych mu obejmout paži palcem a ukazovákem."
"To je ono, pane. Je to výstřel s tahem přinejmenším padesát kilo. Nevěřím, že by se mu vůbec podařilo ten luk natáhnout."
"Nestálo by za to vidět ho, jak se o to pokouší. U všech bohů, jediná věc, kterou by snad dokázal z toho luku zasáhnout, je palec u vlastní nohy. Mimochodem, myslíte, že vás tam nahoře někdo viděl?"
"O tom pochybuju, pane. Byl jsem schovaný mezi komíny a ústím větracích šachet."
Elánius si povzdechl. "Kapitáne, věřím, že kdybyste své pokusy podnikal o půlnoci ve sklepě, řeklo by mi následujícího rána jeho lordstvo: ‚Nebylo na to tam dole příliš tma?'"
Znovu vzal do ruky teď už dost odřenou ikonografii. Byl na ní Karotka - tedy přesněji Karotkovo rameno a ucho -, který běží k procesí. A tam, mezi lidmi v procesí, mezi tvářemi, které se právě obracely ke Karotkovi, byla i tvář princova. Po Jedenasedmdesátihodinovém Ahmedovi nebylo ani stopy. Byl přece na zahajovací slavnosti, ne? Jenže tam lidé přecházeli sem a tam, někteří se zastavili u Hlavní brány, měnili si místa, zastavovali se na nějaké to slovo se známými, šlapali si na šaty, zavírali se na toaletu, vráželi jeden do druhého... Mohl být kdekoliv.
"A princ padl, když jste k němu doběhl? Se šípem v zádech? A pořád stál obličejem k vám?"
"Ano, pane. Tím jsem si naprosto jistý. Všichni se tam samozřejmě mačkali, ale..."
"Takže princ byl střelen zezadu mužem, který byl ukryt ve věži vpředu. Luk, který k tomu ten neznámý použil, nebyl schopen natáhnout, takže ho stejně nemohl střelit, i kdyby bylo možné někoho zepředu střelit zezadu..."
Ozvalo se zaklepání na okno.
"To bude Dolutrysk," řekl Elánius, aniž se ohlédl. "Poslal jsem ho vyřídit jistou záležitost..."
Dolutrysk mezi členy Hlídky nikdy tak docela nezapadl. Nebylo to tím, že by nevycházel s lidmi, protože on se s nimi téměř ani nepotkával, snad kromě těch, které jejich povinnosti přivedly nad úroveň, řekněme, alespoň druhého poschodí. Parketou strážníka Dolutryska byla střecha. Jeho obchůzky vedly po střechách. Pohyboval se velmi pomalu. Na oslavu Dne Prasečí hlídky sestoupil dolů, přišel na strážnici, a aby ukázal dobrou vůli, nalil si do uší pár deci vína. Jenže chrliče jsou uvnitř, a k tomu ještě v přízemí velmi nervózní, takže Dolutrysk zanedlouho opustil společnost krbem a ozvěna pískotu jeho vánoční papírové frkačky se celou noc osaměle rozléhala po zasněžených střechách.
Na druhé straně jsou chrliče velmi dobrými pozorovateli, mají skvělou paměť, a co je nejdůležitější, mají téměř nekonečnou trpělivost.
Elánius otevřel okno. Dolutrysk se trhanými pohyby vsunul do místnosti a pak se rychle vyšphal na roh Elániova mohutného psacího stolu, kde se usadil, protože to bylo místo, kde se cítil alespoň zčásti pohodlně.
Angua s Karotkou mlčky upírali pohledy na šíp, který strážník svíral v ruce.
"Ach, skvělá práce," usmál se velitel Elánius, "kde jsi to našel, Dolutrysku?"
Dolutrysk ze sebe vychrlil řadu hrdelních slabik, jaké dokázal vyslovit jen ten, kdo měl místo úst trubku.
"Ve stěně v druhém patře krejčovství na náměstí Zlomených měsíců," tlumočil Karotka.
"Sróně," přikývl Dolutrysk.
"Je to sotva na poloviční vzdálenosti k náměstí Náhlého osvícení, pane."
"Ano," přikývl Elánius. "Malý slabý mužík, který se pokouší natáhnout těžký luk, hrot šípu se mu kýve na všechny

strany... Děkuju vám, Dolutrysku. Tenhle týden dostanete v přídělu jednoho holuba navíc."
"Ďokopone!" řekl Dolutrysk a poté opustil místnost oknem.
"Dovolíte, pane?" požádala Angua. Když jí Elánius podal šíp, zavřela oči a pomalu a pečlivě střelu očichala.
"Ano... je to Ossie," přikývla po chvilce. "Celý šíp..."
"Děkuji vám, desátnice. Takže to máme ověřeno. Je dobře mít jistotu."
Karotka vzal šíp od vlkodlačice a kriticky si ho prohlížel. "Hm. Páví pera a speciální kovový hrot. Je to jedna z těch věciček, jaké si kupují amatéři, protože si myslí, že jsou magicky ošetřené a zajistí jim tak přesný výstřel. Hloupá parádička."
"Správně," přikývl Elánius. "Vám, Karotko, a vám, Anguo... svěřuji vyšetřování. Ten případ je váš."
"Pane, já tomu tak docela nerozumím," podíval se na něj Karotka. "Dost mě to překvapilo. Mám dojem, že jste se původně zmínil o tom, že jste tím případem pověřil Nobyho a Freda?"
"Ano," přikývl Elánius.
"Ale-"
"Seržant Tračník a desátník Nóblhóch zjišťují, proč se nebožtík Ossi pokusil zabít prince. A víte co? Jistě najdou celou řadu stop. Já to prostě vím. Cítím to v kostech."
"Ale my přece víme, že on to nemohl -" začal Karotka.
"No není to legrace, řekněte?" přerušil ho Elánius. "Nechci, abyste se pletli Fredovi do cesty. Jen tak se... vyptávejte. Zkuste se zeptat, jestli to třeba neudělal Dunken, zeptejte se Křivoše Uhýbala, to je ono, to je chlap, který ví o všem, co se kde šustne. Zajděte k Tetičkám bolestné slasti nebo k Lily Bludičce. Nebo k panu Polejnukovi, toho jsem už sice nějakou dobu neviděl, ale -"
"Ten je mrtev, pane," zavrtěl hlavou Karotka.
"Co? Polejnuk Louz je mrtvý? Kdy se to stalo?"
"Minulý měsíc, pane. Zabila ho padající postel. Byla to ošlivá a nečekaná nehoda."
"To mi nikdo neřekl!"
"Byl jste velmi zaneprázdněn, pane. Ale přispěl jste do obálky, když Fred obcházel. Dal jste deset tolarů, vím, že Fred řekl, že je to od vás velkomyslné."
Elánius si povzdechl. Ach ano, ty obálky. Tyhle dni Fred téměř neustále obcházel s nějakou obálkou. Pořád se někdo loučil, nebo se nějaký přítel Hlídky dostal do nesnází, pořádala se dobročinná tombola, došly peníze na čaj, nebo si Elánius vyslechl nějaké složité vysvětlení..., takže raději prostě vhodil peníze do krabice. Bylo to nejjednodušší.
Tak starý Polejnuk Louz...
"Měli jste mě na to upozornit," řekl vyčítavě.
"Měl jste strašně moc práce, pane."
"Ještě nějaké novinky z ulice, o kterých jste se mi nezmínil, kapitáne?"
"Nenapadá mě nic, co by stálo za řeč."
"Dobrá. Takže... pokuste se zjistit, odkud vítr vane. Velmi opatrně. A - nevěřte nikomu."
Karotka se zatvářil ustaraně.
"Ehm... Angui ale můžu věřit, že?" zeptal se.
"Pochopitelně, jistěže můžete -" "A předpokládám, že vám taky." "Mně? Samozřejmě, mně taky. To se samo sebou rozumí -"
"A strážnici Řiťce? Mohla by nám být velmi užitečná-"
"Ale prásk ho, jistěže té můžete taky -"
"Seržantu Navážkovi? Vždycky jsem si myslel, že ten je opravdu velmi důvěryhodný, takže -"
"Navážka? O Navážkovi není pochyb, takže -"
"A co Noby? Můžu -"
"Karotko, já vím, co tím myslel," přerušila ho Angua zataháním za rukáv.
Karotka vypadal sklíčeně. "Já nikdy neměl rád... různé ty... víte... pokoutní věci," zamumlal.
"Nechci žádná psaná hlášení," pokračoval Elánius, vděčný Angui za to malé milosrdenství. "Tohle vyšetřování je... neoficiální. Ale oficiálně neoficiální, pokud chápete, co tím myslím."
Angua přikývla. Karotka jen stál a tvářil se smutně.
Ona je vlkodlak, pomyslel si Elánius, samozřejmě že ona mi rozumí. Ale jeden by si myslel, že člověk, který je technicky trpaslík, by si mohl v hlavě srovnat dvě a dvě, když jde o lest sloužící dobru.
"Podívejte... Běžte a naslouchejte řeči ulice... Ulice vědí všechno. Promluvte si třeba s Hugem Slepounem -"
"Obávám se, že ten nás opustil před měsícem," řekl Karotka.
"Vážně? To mi nikdo neřekl!"
"Myslím, že jsem vám posílal oběžník, pane."
Elánius se s provinilým výrazem zadíval na svůj přeplněný stůl, kde jediný volný roh byl ten, kde před chvilkou seděl strážník Dolutrysk, a pokrčil rameny.
"Prostě se tiše a nenápadně rozhlédněte kolem. Proniknete věcem na kloub. A nevěřte - nevěřte prakticky nikomu. Jasné? Kromě důvěryhodných lidí."

"No tak, pospěšte si! Otevřete! Tady je Hlídka!"
Desátník Nóblhóch zatahal seržanta Tračníka za rukáv a zašeptal mu něco do ucha.
"Pardon, pardon, tady není Hlídka!" zvolal Tračník a znovu zabušil do dveří. "My nemáme s Hlídkou vůbec nic společnýho. Jsme jenom obyčejní prašiví civilisti, jasný?"

Dveře se maličko pootevřely.
"No?" zeptal se hlas, který byl, jak se zdálo, zatím odhodlaný šetřit každým slovem.
"Potřebujeme se vás na něco zeptat, madame!"
"Takže jste Hlídka?" vyzvídal hlas.
"Nejsme! Myslím, že jsem se vyjádřil dost jasně -"
"Vodprejskni, lapáku!"
Dveře se zabouchly.
"Jseš si jistej, že jde o to správný místo, seržo?"
"Jindřich Pukaštan tvrdil, že ho viděl chodit sem. No tak! Otevřete!"
"Všichni po nás koukaj, seržo!" upozorňoval Noby. Okna a dveře v celé ulici se postupně otevíraly.
"Neříkej mi seržo, když nejsme v uniformách."
"Jak myslíš, Frede."
"To je -" Tračník se zazmítal v duševním zmatku, když si uvědomil, že není schopen přesně definovat jejich momentální oficiální zařazení, "chtěl jsem říct, že pro tebe, Noby, je to vždycky Frederiku."
"A smějou se, Frede... jo... riku."
"Nechceme z toho"tady dělat představení, Noby."
"Správně, Frederiku. A je to Cecil, díky."
"Cecil?"
"To je my křestní jméno," odpověděl Noby klidně.
"No, tak ať je teda po tvým," přikývl Tračník. "Jenom laskavě nezapomeň, kdo je tady nadřízenej civil, jasný?"
Znovu zabušil na dveře.
"Slyšeli jsme, že máte cimru k pronajmutí, paninko!" vykřikl.
"Brilantní, Frederiku," naklonil se k němu Noby. "To bylo po čertech brilantní!"
"No, konec konců, jsem přece seržant, ne?" zašeptal Tračník.
"Ne."
"Ehm... no jo... vlastně správně... no prostě hlavně to měj na mysli, jasný?"
Dveře se prudce otevřely.
Žena, která se v nich objevila, měla jednu z těch lety vyzrálých tváří, která jako by byla vyrobena z hroudy másla a pak nějakou dobu ponechána na slunci. Ale ani věk nedokázal nic udělat s jejími vlasy, které byly ohnivě rezavé a rozprostíraly se jí kolem hlavy jako výhružný předvoj bouře.
"Cimru? To nemůžete říct hnedky?" prohlásila. "Dva toláče tejdně, žádný domácí zvířata, žádný vaření, žádný žencký po šestý ráno, jestli nechcete, nechte bejt, nevemete vy, vemou jiný, nejste vod cirkusu? Vypadáte jako vod cirkusu."*9
"My jsme -" začal Tračník, ale pak se zarazil. Jistě existovalo množství jiných zaměstnání než místo u policie, ale jeho právě tady a teď nenapadalo jediné.
"- herci," doplnil bystře Noby.
"V tom případě dostanu činži na tejden dopředu," řekla žena. "A žádný čuňačinky, co ste pochytali v cizině. Todle je slušnej barák," dodávala vzdorovitě, podobná jejich špatnému svědomí.
"Rádi bychom se na ten pokoj nejdřív podívali," řekl Tračník.
"Aha, tak voni sou ten vybírávej druh, co?"
Vedla je nahoru po schodech.
Pokoj, který Ossi tak nedávno uvolnil, byl malý a holý. Na skobách ve zdi viselo několik kousků oblečení a hromádka mastných papírů a sáčků v koutě dokazovala, že Ossi patřil k lidem, kteří se stravují jídlem koupeným přes ulici.
"Čí jsou ty věci?" zeptal se Tračník.
"Á, to nic, ten už je v prachu. Já mu říkala, že poletí, estli nezaplatí. Než se nastěhujete, všechno to vyházu."
"My se vám o to postaráme sami," řekl seržant Tračník. Přehrábl se ve váčku u pasu a vytáhl pár tolarových bankovek.
"Tady máte, slečno -?"
"Paní Strávená," odpověděla mu paní Strávená. "To tady jako chcete bydlet voba, nebo co?"
"Ale vůbec ne," usmíval se na ni přátelsky Tračník, , já jenom přišel jako jeho garde. Ve chvíli, kdy totiž ženské pocítí jeho sexuální magnetismus, musí mu je někdo odhánět."
Paní Strávená vrhla na šokovaného Nobyho ostře pátravý pohled a rychle vyšla z místnosti.
"Proč jsi říkal takovou věc?" zeptal se Noby.
"Ale zbavili jsme se jí, ne?"
"Chtěl sis ze mě vystřelit, nezapírej! Jenom proto, že zrovna procházím jistým emocionálním to... tento."
"Byl to jenom takový žert, Noby. Jenom legrace."
Noby nahlédl pod úzkou postel. "Páni!" vykřikl a všechna jeho emocionální to... tento nenávratně zmizela.
"Co je? Co tam máš?" chtěl vědět Tračník.
"Vypadá to jako kompletní vydání Luků a střel! A..." Noby vytáhl zpod postele na světlo další štos sešitů s nekvalitními rytinami, "tady je Voják Štěstěny, hele! A Dobývací stroje v praxi..."
Tračník listoval časopisy, strana za stranou, a všude objevoval obrázky velmi si podobných lidí, svírajících velmi si podobné zbraně osobního ničení.
"No, myslím, že na to, abys tady celý den seděl a četl si tyhle věci, musíš být dost divný," řekl.
"To jo," připustil Noby. "Hele, tohle tam nedávej, to je číslo z tohodle srpna a já ho nemám. Počkej, támhle vzadu je ještě nějaká krabice."

Vyplazil se ven a za sebou vlekl malou bedničku. Byla zamčená, ale když se náhodou opřel o víko, laciná petlice povolila.
Zazářily stříbrné mince. Spousta stříbrných mincí.
"Hops..." zabručel. "A jsme až po krk v maléru..."
"To jsou klačské peníze, abys věděl!" prohlásil rezolutně Tračník. "Občas mi někdo podstrčí nějaký z nich při vracení peněz. Podobají se dost našim půltolarům. Podívej, tady mají nápis v tom jejich pokrouceném písmu."
"Tak to jsme až po krk ve velkým maléru," konstatoval Noby.
"Ne, ne, ne, tohle, co jsme našli po trpělivém detektývování, je stopa," opravoval ho seržant Tračník. "A až o tom pan Elánius uslyší, není pochyb, že si ten úspěch budeme moci vetknout do kytice našich úspěchů jako pero za klobouky!"
"Kolik myslíš, že tam asi je?"
"Musí to mít cenu stovek a stovek tolarů," odhadoval Tračník. "A to je v Klači spousta peněz. V Klači by sis pravděpodobně za tolar mohl žít celý rok jako král."
"No, ono to zase nijak zvlášť trpělivý detektývování nebylo," potřásl Noby pochybovačně hlavou. "Jediný, co jsem udělal, bylo, že jsem strčil hlavu pod postel."
"No jo, ale to je tím, že máš policejní výcvik," řekl Tračník. "Obyčejného civilistu by to pravděpodobně vůbec nenapadlo, nemyslíš? Aha, konečně to všechno začíná dávat nějaký smysl!"
"Vážně? Tak proč by teda měl nějakej Klačan dát někomu tolik peněz, aby zastřelil jinýho Klačana?" zajímal se Noby.
Tračník si poklepal zboku na nos. "Politika," odpověděl.
"Aha, politika," přikývl Noby. "Dobrá, politika. Jasný. Politika. No, prosím. A proč?"
"Aha," odpověděl tajemně Tračník a znovu si poklepal na nos.
"Proč se šťouráš v nose, seržo?" "Já si na něj poklepávám" zamračil se na něj Tračník. "To abych ukázal, že mám čich, a proto vím své."
"Takže je zvětříš, že jo?" dodal vesele Noby. "To je přesně ta pokoutní mazanost! To je jim přesně podobné!" sděloval mu Tračník.
"Aby nám zaplatili za to, že je budeme zabíjet?" ujišťoval se Noby.
"Ale houbeles. Podívej, přijede sem vysoký klačský papaláš, tady ho někdo sejme, a oni nám můžou napsat ‚vy prašiví bratranci šakalů, to znamená válku!', chápeš? Skvělá záminka."
"A k tomu, abys mohl někomu vyhlásit válku, potřebuješ záminku? Teda, chápeš, zajímalo by mě pro koho? To nemůžeš jenom říct: ‚Máte spoustu prachů a země, ale já mám velkej meč, tak to sem navalte, nebo bude klánie-porubanie, fik mik?' To bych teda udělal já" vrtěl hlavou desátník Nóblhóch, válečný stratég. "A i to bych jim řekl teprve potom, co bych na ně zaútočil."
"No jo, ale to všechno akorát proto, že se nevyznáš v politice," pokýval moudře hlavou Tračník. "Takové věci už dneska dělat nemůžeš. Dej na my slova, přes celej tenhle případ je velkým písmem napsáno ‚politika'. Proto mi ho taky starej Elánius svěřil, protože je tak důležitej. Politika. Mladej Karotka je fajn kluk a chytrej, ale na takovouhle delikátní politickou věc potřebuješ zkoušenýho chlapa, protřelýho světem."
"No, to poklepávání na nos ti de vážně skvěle," přikývl Noby. "Já si ho většinou minu."
Ale cítil, že něco není v pořádku. I když to nevnímal nosem, ale tím orgánem, který mu pumpoval krev do těla. Ten se necítil dobře. A protože v Nobyho životě bylo máloco v pořádku, Noby dobře věděl, jak takový pocit procítit a co znamená.
Rozhlédl se po holých zdech a pak mu oči padly na podlahu z hrubých prken.
"Na zemi je nějakej písek," řekl.
"Takže další stopa," rozzářil se Tračník. "Byl tady nějaký Klačan. V Klači není nic jinýho než písek. Pořád ještě měl zbytky na sandálech."
Noby otevřel okno. Pod ním se rozkládala mírně se svažující střecha. Téměř kdokoliv se po ní mohl snadno dostat dovnitř, a stejně tak rychle ven, kde pak mohl vzápětí zmizet mezi početnými komíny a větráky.
"Tudy se mohl dostat jak dovnitř, tak ven," oznámil.
"Skvělá úvaha. Noby. Zapiš to. Důkaz o spikleneckém chování a tajném obcházení."
Noby se naklonil z okna. "Tady venku je sklo, Frede..."
Seržant Tračník se k němu připojil. Jedna z okenních tabulek byla rozbitá. Venku se na taškách střechy třpytilo sklo.
"To by mohla být další stopa, ne?" nabízel Noby svému nadřízenému další stupínek k úspěchu.
"Taky že ano," přikývl seržant Tračník. "Všiml sis, že sklo padlo ven? Každý ví, že je potřeba všimnout si, na kterou stranu sklo vypadlo. Myslím, že zkoušel luk, měl ho nabitý a on mu spustil."
"Chytrý, seržo," přikývl obdivně Noby.
"Tomu se říká obdukce," nafoukl se Tračník. "Nestačí se na věci jenom dívat, Noby, je třeba taky při tom správně a přímočaře myslet."
"Cecile, seržo."
"Frederiku, Cecile. Tak pojď. Myslím, že jsme zjistili všechno, co bylo potřeba. Starej Elánius říkal, že chce zprávu, co by dup."
Noby vyhlédl z rozbitého okna. Střecha navazovala na zadní stěnu mnohem většího skladiště. Na okamžik se přistihl, že se jeho myšlenky ubírají spíše po křivolakých než přímých cestách, ale utěšil se tím, že jeho myšlení je jen myšlením desátníka, a jistě je, co se týče ceny za myšlenku, mnohem níž než myšlení takového seržanta, a proto si ponechal své soukromé myšlenky pro sebe.
Když scházeli dolů po schodech, pozorovala je paní Strávená škvírou v pootevřených dveřích na konci vstupní chodby, očividně připravená zabouchnout je při prvním závanu jakéhokoliv sexuálního magnetismu.

"Já ani nevím, kde bych něco takového, jako je sexuální magnet, sehnal," huhlal Noby. "A ona se ani nezasmála."

...Také jsme pák prošli obchody s luky na ulici Mazaných řemeslníků, a když jsme ukázali onen ikonograf prodavači u Burleigha a Silnoruky, přísahal, že je to on, tedy hovořil samozřejmě o postiženém, takže...
"No nazdar..." Elániovy rty se tiše pohybovaly, když se jeho pohled vrátil k listu papíru, který držel v ruce.
...v souvislosti s těmi kladskými penězi můžeme říct, že tam jeden z nich každopádně byl, protože kvůli tomu písku, co byl na zemi...
"Takže on měl stále ještě na sandálech písek. "Ach, bohové."
"Same?"
Elánius zvedl hlavu od čtení.
"Vychladne ti polévka," upozornila ho lady Sibyla od protějšího konce stolu. "Pokud jsem si stačila všimnout hodin, tak tu plnou lžíci držíš ve vzduchu už pět minut."
"Promiň, má drahá."
"Co to čteš?"
"Och, to je takové malé mistrovské dílko," řekl Elánius a odsunul Tračníkovo hlášení stranou.
"Musí to být jistě zajímavé," přikývla lady Sibyla poněkud nakysle.
"Prakticky bezkonkurenční," přikývl Elánius. "Jediné, co nenašli, je trs fíků a velbloud ukrytý pod peřinou..."
Jeho radar poněkud opožděně odhalil jistý chlad proudící z prostoru za stojánkem s ubrousky a stolními přísadami.
"Ehm... stalo se něco... má drahá?"
"Dokázal by sis vzpomenout, kdy jsme spolu naposled večeřeli, Same?"
"V úterý, ne?"
"To byla výroční večeře Cechu obchodníků, Same."
Elániovi naskočily vrásky na čele. "Ale ty jsi tam přece byla taky, ne?"
Další jemná změna v ovzduší mu řekla, že to nebyla ta nejlepší odpověď.
"A pak jsi se okamžitě rozloučil kvůli té záležitosti s holičem ve Třpytné ulici."
"Aha, Křečomil Novotný," přikývl Elánius. "No, ale on opravdu zabíjel lidi, Sibylo. Jediné, co se dalo říci v jeho prospěch, bylo to, že to nedělal úmyslně. Prostě a jednoduše neuměl holit a..."
"Jsem si jistá, že jsi tam chodit nemusel."
"Práce u policie, to je práce na celých čtyřiadvacet hodin, má drahá."
"Jenom pro tebe! Tvoji policajti si odpracují svých deset hodin a tím to pro ně končí. Ale ty pracuješ pořád. To ti vážně nedělá dobře. Celý den jsi ve spěchu, a když se probudím uprostřed noci, nahmátnu vedle sebe jen studené místo..."
Tečky zůstaly viset ve vzduchu jako duchové nevyřčených slov. Nedůležité drobnosti, pomyslel si Elánius. Tak začínají války.
"Když té práce je tolik, Sibylo," odpověděl tak trpělivě, jak jen dokázal.
"Vždycky jí bylo tolik. A čím větší Hlídka je, tím víc přibývá práce, všiml sis?"
Elánius přikývl. To byla pravda. Rozpisy směn, potvrzení, kontrola zápisníků, hlášení... Možná že Hlídka hraje zásadní roli v životě města, a možná taky že ne, ale každopádně to byla velká skupina podřízených, o něž se musel starat.'
"Měl by sis zvolit zástupce," pokračovala lady Sibyla.
"Jo, to on mi říká taky," zabručel Elánius.
"Prosím?"
"Jen jsem si tak nahlas přemýšlel, drahá." Elánius odstrčil stranou své papíry. "Víš co... Udělejme si hezký večer," pokračoval. "V obýváku hoří v krbu příjemný oheň -"
"Hm... ne, Same, není tam žádný oheň."
"Copak dneska mladý Předošel v krbu nezapálil?" Předošel byl Hoch pro všechno. Pro Elánia bylo novinkou, že tenhle název postihuje úřední postavení nejmladšího sloužícího, ale ten název prostě postihuje osobu, která zapaluje ohně a vyklízí popel, čistí záchody, pomáhá zahradníkovi a na jehož hlavu padá vina za všechno, co se nepodaří.
"Odešel, aby nastoupil jako bubeník v oddílech lorda Eorleho," odpověděla mu lady Sibyla.
"Ten taky? Byl to takový chytrý chlapec! A není na to trochu mladý?"
"Řekl, že svůj věk zapře."
"Doufám, že bude hlavně lhát o svých hudebních schopnostech. Slyšel jsem, jak si píská." Elánius potřásl hlavou. "A co ho to popadlo, že se rozhodl udělat takovou hloupost?"
"Myslí si, že uniformy přitahují děvčata."
Sibyla se na něj mírně usmála. Večer doma mu najednou začal připadat jako velmi příjemná záležitost.
"No na to, aby člověk našel dřevník, jistě nemusí být geniální," řekl Elánius. "A pak zamkneme dveře a..."
Jedny ze zmíněných dveří se najednou otřásly zuřivým klepáním.
Elánius zachytil Sibylin pohled.
"Jen běž, otevři," povzdechla a sedla si.
Dveře se otevřely, aby vpustily svobodnici Řiťku, která byla téměř bez dechu.
"Musíte jít se mnou, pane, rychle... Tentokrát je to... vážně... vražda!"
Elánius vrhl bezmocný pohled na svou ženu.
"Samozřejmě, že musíš jít," přikývla.

Angua si přičesávala vlasy před zrcadlem.
"To se mi nelíbí," ozval se Karotka. "Tohle není správné chování."

Poplácala ho po rameni. "Nedělej si starosti," uklidňovala ho. "Elánius nám to přece všechno vysvětlil. Chováš se, jako kdybychom dělali něco špatného."
"Já jsem rád policistou," odpověděl jí Karotka, stále ještě ponořený do zasmušilé nálady. "A to člověk musí nosit uniformu. Když nemáš uniformu, je to, jako když lidi špehuješ. A on ví, že si to myslím."
Angua přeletěla pohledem jeho nakrátko přistřižené rudé vlasy a poctivé uši.
"Sňal jsem mu z ramen hodně práce," pokračoval Karotka. "Už vůbec nemusí chodit na hlídky, ale on se stejně pořád pokouší dělat všechno."
"Třeba by byl raději, kdyby ses nesnažil být tak hrozně užitečný?" nadhodila Angua taktně.
"A co víc, taky nám nemládne. Pokusil jsem se ho na to opatrně upozornit."
"To od tebe bylo hezké."
"A nikdy jsem nenosil obyčejné šaty."
"Och, na tobě nebudou žádné šaty vypadat tak docela obyčejně," odpověděla Angua a natáhla si kabát. Byla to nesmírná úleva, zbavit se alespoň na nějaký čas pancíře. A co se týkalo Karotky, ten se stejně zamaskovat nedal. Jeho velikost, červené vlasy, výraz svalnaté bodrosti...
"Ale když o tom tak přemýšlím," ozval se Karotka, tak vlkodlak je vlastně skoro pořád jenom v civilu."
"Děkuju ti, Karotko. A máš absolutně pravdu."
"Já se prostě necítím dobře, když musím žít ve lži."
"Jen zkus na těch tlapách uběhnout nějaký ten kilometr."
"Prosím?"
"Oh...to nic."

Muibarakův syn Janil se zlobil. Nevěděl proč. Jeho zlost pramenila z několika věcí. Tou hlavní byla zápalná bomba ze včerejší noci. Další pak některá slova, která musel vyslechnout na ulici. Pohádal se s otcem, který chtěl poslat dnes ráno jídlo na strážnici. Oni byli úřední součástí města. Měli ty pitomé odznaky. Rozčilovalo ho hodně věcí včetně té skutečnosti, že mu bylo třináct.
Takže když se v devět hodin večer, zatímco jeho otec pekl chleba, rozletěly dveře a do místnosti vběhl cizí muž, vytáhl Janil zpod pultu otcův starý samostříl, namířil do míst, kde měl podle jeho odhadu cizinec srdce, a stiskl spoušť.

Karotka jednou nebo dvakrát dupl nohou a rozhlédl se kolem.
"Tady," řekl. "Já stál tady. A princ byl... tímhle směrem."
Angua poslušně vykročila po dláždění. Několik lidí se za Karotkou zvědavě otočilo.
"Dobrá... stůj.... ne, ještě kousek dopředu..., zastav..., teď se posuň kousek doleva..., myslel jsem vlevo z mého pohledu..., kousíček se vrať... a teď vyhoď ruce nad hlavu..."
Přešel k ní, otočil se a sledoval směr jejího pohledu.
"Zastřelili ho z univerzity?"
"Vypadá to na budovu knihovny," přikývla Angua. "Jenže je skoro jisté, že něco takového by žádný mág neudělal. Ti se od takových věcí drží raději dál."
"Och, není nijak těžké dostat se tam, dokonce i když jsou brány zavřené," řekl Karotka. "Pojď, zkusíme si tu neúřední cestu, co říkáš?"
"Fajn. Karotko?"
"Ano?"
"Ten falešný knír... to se k tobě vůbec nehodí, víš? A ten nos... je příliš růžový."
"Copak v tom nevypadám nenápadně?"
"Ne. A ten klobouk... ten klobouk bych asi taky raději odložila. Je to dobrý klobouk," dodávala rychle, "ale víš... hnědá buřinka..., to není tvůj styl. Vůbec ti nesluší."
"Správně!" zvolal nadšeně Karotka. "Kdyby to byl můj styl, poznali by přece lidi, že to jsem já, ne?"
"Já chtěla říct, že v něm vypadáš jako blbeček, Karotko."
"A normálně taky vypadám jako blbeček?"
"Ne, to ne -"
"Aha!" zvolal Karotka vítězoslavně a prohrábl kapsu svého velkého hnědého převlečníku. "Tuhle knihu převleků jsem si koupil v obchodu s ptákovi-ami v Zapudrované ulici. Legrační věc. Potkal jsem Nobyho, který tam taky nakupoval. Zeptal jsem se ho proč a on mi odpověděl, že je to takové zoufalé rozhodnutí. Nevíš, co tím myslel?"
"Nemám nejmenší představu," odpověděla An-gua.
"Nevěřila bys, jaké úžasné věci tam mají. Falešné vlasy, falešné nosy, falešné vousy, dokonce i falešné..." Na okamžik zaváhal a tvář mu zalil ruměnec. "Dokonce i falešné... no víš. hrudníky..., ale pro dámy. Ani za nic na světě si nedokážu představit, proč by měly ženské schovávat jedny tyhlety... za ty druhé."
A on si to opravdu nedokáže představit, pomyslela si Angua. Vzala Karotkovi z rukou malou knížečku a prolistovala ji. Pak si povzdechla.
"Karotko, tyhle masky jsou určeny pro loutky do dětského divadélka."
"Vážně?"
"Podívej, všechny jsou na bramborách, vidíš?"
"Já myslel, že ty brambory použili, aby měli na čem ty masky ukázat."
"Karotko, vždyť ta kniha se jmenuje Udělejme si bramborové divadélko."
Přestože byla část Karotkova obličeje ukryta za mohutným černým knírem, bylo vidět, že se zatvářil užasle a ublíženě.

"A proč by se měly brambory maskovat?"
Došli za univerzitu, do soutěsky mezi holými stěnami, které se přezdívalo Ulička poznání, a to už tolik generací, že na jednom jejím konci byla přišroubována tabulka s tímto jménem. Minuli malý hlouček mágů-studentů.
O neoficiálním vstupu na pozemky univerzity vždycky věděli jen studenti. Na co ale většina studentů zapomněla, byli starší příslušníci fakulty a profesorského sboru, kteří byli také kdysi studenty a ještě teď se rádi dostávali ven a dovnitř poté, co se oficiálně zavřely brány. To samozřejmě vedlo za temných večerů ke vzniku ovzduší plného rozpaků a ohleduplné diplomacie.
Karotka a Angua trpělivě čekali, dokud vysokou zeď nepřelezla další skupinka studentů, kterou po chvilce následoval děkan.
"Dobrý večer, pane," pozdravil Karotka vychovaně.
"Dobrý večer i tobě, Škrholo," odpověděl děkan a zmizel v temnotě.
"Vidíš?"
"No a? Důležité je, že mi neřekl Karotko!" usmál se Karotka. "Princip je zdravý."
Přelezli stěnu, spustili se na akademický trávník a vydali se ke knihovně.
"Bude zamčená," uvažovala Ángua.
"Nezapomeň, že máme uvnitř spojence," zabručel Karotka a zaklepal.
Dveře se maličko pootevřely. "Ook?"
Karotka zvedl svůj příšerně malý klobouk.
"Dobrý večer, pane. Napadlo mě.... mohli bychom dál? Je to úřední."
"Ook, eek, ook?"
"Nó..."
"Co to říkal?" zajímala se Angua.
"No, když už to chceš vědět, tak řekl: Můj bože, hleďme, chodící brambora."
Pak se knihovník obrátil k Angui a svraštil nos. Neměl rád pach vlkodlaků. Pozval však dvojici dál, s klepáním kotníků obešel stůl, a zatímco trpělivě čekali, přehrabal jednu zásuvku stolu, vytáhl z ní speciální odznak Pomocníka Městské hlídky, připevněný na provázku, a pověsil si ho zhruba do míst, kde měl krk. Pak se postavil do pozoru alespoň tak, jak to orangutan dokáže, což by ovšem uspokojilo málokterého vojáka. Zdravé opičí jádro se snaží, ale okrajové oblasti opí postavy se jen velmi těžko přizpůsobují.
"Ook, ook!"
"Znamenalo to: ‚Jak vám mohu pomoci, kapitáne Škrholo?'" zeptala se Angua.
"Potřebujeme se podívat do pátého patra, do míst, odkud je vidět na náměstí," řekl Karotka poněkud odměřeně.
"Ook, oook - ook."
"On říká, že jsou tam jen stará skladiště," překládal Karotka.
"A to poslední ‚ook'?" zeptala se Angua.
"Pane Obludný klobouku," tlumočil s jistým zdráháním Karotka.
"A pořád ještě nepřišel na to, kdo bys mohl být, ano?" ušklíbla se Angua.
Páté patro byla chodba, z níž se vcházelo do řady nevětraných místností, které smutně páchly starými, nikým nechtěnými knihami. Svazky nebyly umístěny v regálech, ale v širokých policích a vždy po několika byly svázány provázkem. Mnoho jich bylo poškozeno, některým chyběly desky. Podle toho, co z nich zbývalo, bylo zřejmé, že jsou to většinou staré učebnice, o které by nestál ani ten nejzavilejší bibliofil.
Karotka zvedl potrhaný výtisk Vejdeliho Okultního slabikáře. Vypadlo z něj několik volných listů. Angua jeden z nich zvedla.
"Kapitola patnáct: Základní nekromancie," přečetla nahlas. "Lekce první: Jak správně používat rýče..."
Odložila papír a tiše zavětřila. Knihovníkův pach sice vyplňoval její čichovou kapacitu jako slon krabičku zápalek, ale -"
"Byl tady ještě někdo jiný," řekla. "Tím myslím v několika posledních dnech. Mohl byste nás tady nechat chvilku o samotě, pane? Pokud jde o tělesné pachy, ten váš je poněkud... otevřený..."
"Ook?"
Knihovník kývl na pozdrav Karotkovi, pokrčil rameny na Anguu a odkýval se z místnosti.
"Nehýbej se," řekla Angua. "Zůstaň, kde jsi, Karotko. Potřebuju, aby se co možná nehýbal vzduch..." Pak začala pomaličku postupovat kupředu. Uši jí říkaly, že knihovník už je o kus dále v chodbě, protože slyšela, jak se pomalu vzdaluje tiché vrzání prken v podlaze. Její nos jí však říkal, že je knihovník stále ještě v místnosti. Už sice začínal pomalu řídnout, ale...
"Budu se muset proměnit," řekla. "Takhle pořád nejsem s to udělat si o tom přesný obrázek. Je to příliš podivné -"
Karotka poslušně zavřel oči. Zakázala mu pozorovat ji v okamžicích, kdy se měnila z lidské podoby do podoby vlkodlaka, kvůli některým velmi odpudivým tvarům, které se objevovaly v průběhu procesu. U nich, v Überwaldu, přecházeli obyvatelé z jedné podoby do druhé stejně často a běžně, jako si lidé převlékali oblečení, ale i tam se považovalo za slušné poodejít při tom za nějaký vhodný keř.
Když oči znovu otevřel, postupovala už Angua kupředu tichým vlčím krokem a celá její bytost se soustředila do čenichu.
Pachová přítomnost knihovníka byla jako složitý, ale kompaktní tvar, podobala se purpurové čmouze v místech, kudy jen prošel, a měla téměř přesný tvar tam, kde delší dobu stál. Ruce, tvář, rty... za několik hodin to všechno budou jen středy rozšiřujícího se mraku rozdílných pachů, ale teď je stále ještě dokázala zcela přesně postihnout.
Zdálo se, že se tady vzduch téměř nepohybuje. V mrtvém prostoru dokonce nebzučel jediný zástupce hmyzu, který by vzduch zčeřil, nebo dokonce promíchal.

Pomalu se přesunula blíže k oknu. Oční vjem byl pro ni v téhle chvíli jen něco jako šero plné stínů, vypadal jako černobílý náčrt místnosti, v níž byly zářícími barvami zachyceny pachové stopy.
U okna... u okna...
Ano! Tady stál nějaký muž a podle pachu se nějakou dobu nepohnul. Jeho odér visel ve vzduchu, téměř na hranici jejích čichových schopností. Pokroucené stopy, které se vzdouvaly v téměř nehybném vzduchu, jí říkaly, že okno bylo otevřeno a pak znovu uzavřeno. A zdálo se jí to, nebo tady byl opravdu slaboučký, téměř nepostřehnutelný náznak, že před sebou držel zbraň?
Její čenich pracoval naplno a snažil se co nejpřesněji určit z pachových vzorců, visících v místnosti jako mrtvolný kouř, původní tvary a podoby...
Poté co Angua skončila, přešla k hromádce svých šatů. Když si natahovala boty, zakašlala.
"Takže tady skutečně stál u okna nějaký muž," řekla. "Dlouhé vlasy, poněkud přeschlé, voní drahým šamponem. Je to tentýž muž, který přitloukl ta prkna, když Ossie vlezl do Barbicanu."
"Jseš si jistá?"
"Už jsi někdy zažil, aby se tenhle nos mýlil?"
"Promiň. Pokračuj."
"Řekla bych, že byl mohutný, maličko těžší na svou výšku. Moc se nemyje, ale když už, tak používá Štikolíkovo mýdlo s medvědem, ten laciný druh. Ale velmi drahý šampon, což je divné. Zbrusu nové boty. A zelený kabát."
"Dokážeš cítit barvy?"
"Ne. Barvivo. Myslím, že tohle pochází ze Sto Lat. A... myslím, že střílel z luku. Z drahého luku. Ve vzduchu cítím náznak hedvábí, a z toho jsou přece pleteny tětivy nejsilnějších luků, že? A tak drahou tětivu by nikdo nenatáhl na nějaký levný krám."
Karotka se postavil k oknu. "Měl odsud skvělý výhled," řekl, sklopil oči a prohlížel si zem. Pak okenní parapet. A nakonec okolní police.
"Jak tady byl asi dlouho?"
"Řekla bych, že dvě nebo tři hodiny."
"Nevypadá to, že by nějak chodil kolem."
"Ne."
"Nekouřil, neplival. Stál a čekal. Je to profesionál. Pan Elánius měl pravdu."
"Mnohem větší profesionál než Ossi," přisvědčila Angua.
"Zelený kabát," řekl Karotka, jako kdyby myslel nahlas. "Zelený kabát, zelený kabát..."
"Ach ano... a strašlivé množství lupů," dodala Angua a vstala.
"ZavátýLímeček?" vykřikl Karotka.
"Cože?"
"Opravdu hodně lupů?"
"No, samozřejmě, když říkám, že -"
"No, a proto mu říkají Zavátý," přikývl spokojeně Karotka. "Dejsimlík Límeček, muž se zesíleným hřebenem. Jenže já slyšel, že se nám přestěhoval do Sto Lat -"
A okamžitě dodal: "- odkud pochází to barvivo."
"Je dobrý ve střelbě z luku?" zeptala se Angua.
"Velmi dobrý. A je taky skvělý v zabíjení lidí, které nikdy v životě nepotkal."
"Takže je to vrah, co?"
"To právě ne. On jen zabíjí lidi pro peníze. Žádný styl. Zavátý neumí ani číst, ani psát."
Karotka se poškrábal za uchem a na jeho tváři se mihl výraz soucitu. "On se raději ani nedívá na složité obrázky. Dostali jsme ho vloni, ale on rychle zatřásl hlavou, a zatímco jsme vyhrabávali Nobyho, zmizel nám. Tak by mě zajímalo, kde asi bydlí?"
"Jenom po mně nechtěj, abych jeho stopu sledovala městem. Už ji zašlapaly celé stovky lidí."
"Není třeba, určitě najdeme někoho, kdo to bude vědět. V tomhle městě jsou lidé, kteří vědí skoro všechno."

PANE LÍMEČKU?
Zavátý Límeček si neohrabaně ohmatal krk, lépe řečeno krk své duše. Lidská duše má sklony zachovávat nějaký čas po smrti tvar svého původního těla. Zvyk je úžasná věc.
"Kdo to, u všech čertů, byl?" řekl.
COPAK VY JSTE HO NEZNAL? řekl Smrť.
"Samozřejmě, že ne! Neznám moc lidí, kteří mně usekli hlavu!"
Tělo Zavátého Límečka narazilo v pádu do stolu. Z desky spadlo několik lahví drahých léčebných šamponů a jejich obsah se teď mísil na podlaze s dalšími, mnohem osobnějšími šťávami prýštícími z Límečkova těla.
"Ty věcičky obsahují speciální oleje a stály mě skoro čtyři tolary," prohlásil popuzeně Zavátý. A přesto se mu to teď zdálo všechno tak nějak... nepodstatné. Smrt... to se přece stává jen jiným. V tomto případě byl však ten jiný on sám. Tedy ten, co leží tam dole. Ne ten, který tady stojí a dívá se. Za života by Zavátý slovo metafyzický nedokázal ani vyslovit, ale už teď začínal život vnímat jiným způsobem. Tak například zvenčí, abychom uvedli něco pro počátek.
"Čtyři tolary," opakoval. "A neměl jsem čas to ani vyzkoušet!"
NEBYLO BY TO FUNGOVALO, řekl Smrť a poklepal muže po mizejícím rameni. ALE POKUD VÁM MOHU DOPORUČIT, PODÍVEJTE SE NA TO Z TÉ LEPŠÍ STRÁNKY. UŽ TO NIKDY NEBUDETE POTŘEBOVAT.
"Cože, už žádné lupy?" podíval se na něj Zavátý, který už byl téměř průhledný a rychle bledl.

NIKDY, přikývl Smrť. MNĚ MŮŽETE VĚŘIT.

Velitel Elánius běžel ztemnělými ulicemi a v běhu si pokoušel připnout hrudní plát.
"Dobrá, Pleskot, co se děje?"
"Říkají, že ten Klačan někoho zabil, pane. Ve Skandální uličce už se srotil dav a vypadá to špatně. Měla jsem zrovna službu na oddělení, pane, a myslela jsem si, že byste o tom měl vědět."
"Správně!"
"A kromě toho jsem nemohla najít kapitána Karotku, pane."
Na stránkách účetní knihy Elániovy duše se objevilo několik řádek psaných nebezpečně kyselým inkoustem.
"Bohové... takže kdo je velícím důstojníkem?"
"Seržant Navážka, pane."
Trpaslice měla náhle dojem, že zůstala stát. Velitel Elánius se změnil v rozmazanou čmouhu, která se ztrácela na konci ulice.

S odměřeným výrazem někoho, kdo systematicky vykonává svou práci, uchopil Navážka muže a použil ho k tomu, aby jím udeřil několik dalších mužů. Když kolem něj bylo volné místo a před ním hromada sténajících rádoby výtržníků, vylezl na ni a přiložil dlaně k ústům.
"Poslouchejte mě, vy lidé!"
Trolla, který křičí z plných plic, snadno zaslechnete i v hluku pouliční demonstrace. Když se zdálo, že k sobě připoutal pozornost, vytáhl zpod hrudního plátu roli pergamenu a zamával s ním nad hlavou.
"Tadyhle tohle je Protivzbouřenecké nařízn... ení," oznámil jim. "A víte vy, co to znamená? To znamená, že když já vám to přečtu a vy se okamžitě nerozjed... nezdroje... nepudete pryč, může proti vám Hlídka podniknout násilnou akci, pochopili?"
"A co to bylo až doteďka?" zasténal jeden z mužů, ležící v hromadě potlučených.
"Až doteďka o tom budeme mluvit jako o tom, že se dav řídil pokyny členů Hlídky," zabručel Navážka a zhoupl se z nohy na nohu.
Pak rozbalil svitek.
I když bylo v okolních uličkách slyšet rychlé šoupání nohou a nějaké výkřiky ze vzdálenějších ulic, šířil se od trolla na všechny strany.prstenec ticha. Jednou z téměř vrozených součástí průměrného obyvatele Ankh-Morporku byla schopnost objevit příležitost k tomu, jak se pobavit.
Navážka si podržel dokument na délku paže před sebou. Pak si ho přitáhl několik centimetrů před oči. Otočil s ním několikrát sem a tam.
Rty se mu nejistě pohybovaly.
Nakonec se sehnul a ukázal dokument policistovi Postihnoutovi, zvanému také Myčák.
"Co je todle za slovo?"
"To je ‚jelikož', seržante."
"Dyk já vím."
Navážka se narovnal.
"Jelikož je..." na čele se mu začaly objevovat perličky něčeho, co bylo ekvivalentem trollího potu. "Jelikož je... na... dovolen..."
"Nedovoleno," zašeptal mu do ucha policista Postihnout.
"Dyk já vim." Navážka znovu upřel pohled do papíru, ale pak se vzdal. "Nebudete tady přece jen tak stát a poslouchat mě celej den!" vykřikl. "Tohle je Protivzbouřenecké nařízení a vy si ho všichni musíte přečíst, jasný? Nechte kolovat!"
"A co dyž si to nepřečten?" ozval se jakýsi hlas z davu.
"Musíte si to přečíst. Je to legální."
"Ale co když ne? Co se teda pak stane?"
"Pak vás zastřelím," oznámil jim Navážka klidně.
"To se přece nesmí," ozval se jiný hlas. "Vy musíte nejdřív vykřiknout ‚Stůj! Tady ozbrojená hlídka!'."
"Jasně, to mi vyhovuje," přikývl Navážka. Pohodil jedním obrovským ramenem a pod paži mu sklouzl samostříl. Byl to dobývací samostříl, který býval obvykle připevněn na voze. Střela byla dva metry dlouhá. "Jo to těžší, zasáhnout běžící terče."
Uvolnil pojistku.
"Ještě někomu zbývá tu věcičku dočíst?"
"Seržante?"
Zástupem se prodíral Elánius. A teď už to byl opravdu zástup - Ankh-Morpork byl vždycky dobrým publikem.
Ozvalo se zazvonění, když Navážka zasalutoval.
"To mluvíte o tom, že byste tyhle lidi střílel s úplně chladnou myslí?"
"Ne, pane. Jen varovný výstřel do hlavy, pane."
"Skutečně? V tom případě mi dejte ještě chvilku, abych si s nimi promluvil."
Elánius se podíval na muže, který k němu stál nejblíže. Ten v jedné ruce držel hořící pochodeň a v druhé dlouhý kus dřeva. Muž vrhl na Elánia nervózní a vzdorný pohled někoho, kdo pocítil, jak se mu právě pod nohama pohnula země.
Elánius si přitáhl pochodeň k sobě a zapálil si o ni doutník. "Tak copak se to tady děje, příteli?"
"Klačani tady střílej lidi, pane Elánie! Byl to nevyprovokovanej útok!"
"Vážně?"

"Dyť přišlo kolik lidí k zabití!"
"Kdo?"
"Já... no přece.... každej ví, že už zabili kolik lidůch!" Mužovy mentální kroky se dostaly na pevnější půdu. "Co si o sobě myslej, takhle sem přitáhnout a -"
"To stačí," řekl Elánius. Poněkud ustoupil a zvýšil hlas.
"Většinu z vás znám," řekl. "A vím, že máte domovy, do kterých se můžete okamžitě vrátit. Vidíte tohle?" Vytáhl z kapsy ceremoniální obušek. "To říká, že musím chránit pořádek a klid. Takže během deseti minut se přesunu jinam, ale Navážka tady zůstane. A já budu někde v klidu a pořádku doufat, že své uniformě neudělá ostudu. Nebo že ji alespoň příliš neumaže."
Jemná ironie nebyla přesně to, na co by přítomní lidé právě nejlépe slyšeli, ale ti chytřejší poznali Elániův výraz. Říkal, že tady stojí muž, který se své trpělivosti drží z posledních chabých sil.
Dav se tedy rozptýlil. Nejdřív se rozmělnil na okrajích, jeho příslušníci odhazovali provizorní zbraně a mizeli v okolních uličkách, aby na jejich opačných koncích vykráčeli ven klidným a spořádaným krokem poctivých občanů.
"No dobrá, takže co se tady doopravdy stalo?" obrátil se k trollovi Elánius.
"No, my slyšeli, že tady ten kluk, on střelil tohohle chlapa," odpověděl Navážka. "Přijdeme sem, a v tu chvíli lidí jak much a všichni křičí."
"On rozdrtil ho, jak Haadroun rozdrtil masné hrnce Uru," prohlásil policista Postihnout.*10
"Zdrtil?" opakoval užasle Elánius. "On někoho skutečně zabil?" (
"Podle toho jak ten chlap nadával, tak nemohl bejt ani zdaleka mrtvěj, pane," odpověděl mu Navážka. "Byl akorát trefenej do ruky. A jeho kámoši ho přivedli na strážnici, aby si stěžoval. Je to pekař a měl mít šichtu na noc. Říkal, že šel do práce pozdě, spěchal, a tak v jedny chvíli vlítnul do toho obchodu, aby si koupil něco na gábl, a v druhý chvíli už ležel na podlaze."
Elánius přešel ulici a zkusil dveře obchodu. Maličko se pootevřely, ale pak se zarazily o něco, co vypadalo jako barikáda z nábytku. Nábytek byl navršen na hromady i za okny.
"Kolik lidí tady bylo, policisto?"
"Hodně, veliteli. Fakticky hodně, pane."
A uvnitř jen čtyři, pomyslel si Elánius. Rodina. Dveře se znovu o něco pohnuly a Elánius si uvědomil, že se shýbá k zemi ještě dříve, než se ze škvíry vysunul konec samostřílu.
Ozvalo se dzinng, jak spustila tětiva. Střela se spíše nesla než svištěla. Přeletěla uličku po klikaté dráze, a když narazila na protější stěnu, byla už téměř otočená bokem.
"Poslyšte," zvolal Elánius, který sice spustil tělo k zemi, ale zato pozvedl hlas. "Pokud byl skutečně někdo zasažen touhle zbraní, pak to nemohlo být nic jiného než nešťastná náhoda. Tady je Hlídka. Otevřete dveře. Jinak je otevře Navážka, A když ten otevře dveře, tak už zůstanou otevřené. Chápete, co tím myslím?"
Žádná odpověď.
"Dobrá. Navážko, pojď sem a -" Uvnitř bylo slyšet šeptem probíhající hádku a pak skřípot odtahovaného nábytku. Rodina se shromáždila v nejvzdálenějším rohu místnosti. Elánius na sobě cítil jejich oči. V přehřátém, vydýchaném vzduchu se vznášely obavy, kořeněné pachem připáleného jídla.
Pan Muibarak nešikovně svíral samostříl a výraz na tváři jeho syna řekl Elániovi většinu z toho, co potřeboval znát.
"Tak dobrá," kývl na pozdrav. "A teď mě hezky poslouchejte. Nemám v úmyslu nikoho zatknout, slyšíte? Tohle zní jako jedna z těch věciček, nad kterými jeho lordstvo jen znuděné zívá. Ale bude lepší, když strávíte zbytek noci na strážnici. Nemohu postrádat muže, kteří by tady stáli celou noc na stráži. Ale mohu vás zatknout. To je ale jen má žádost a nabídka."
Pan Muibarak si odkašlal. "Ten muž, kterého jsem střelil -" začal a nedořčená otázka zůstala viset ve vzduchu.
Elánius se přinutil neobracet se k chlapci. "Jen škrábnutí," odpověděl.
"On... vběhl dovnitř," vypravil ze sebe pan Muibarak, "a po té včerejší noci, víte -"
"Prostě jste si myslel, že na vás chce znovu zaútočit, a chopil jste se samostřílu, že?"
"Ano," přikývl vzdorovitě hoch, než stačil promluvit otec.
Došlo k rychlé výměně názorů v klačtině. Pak řekl pan Muibarak:
"Musíme opustit dům?"
"Jen pro vaše vlastní dobro. Pokusíme se sehnat někoho, kdo by ho trochu pohlídal. Seberte si to nejpotřebnější a běžte se seržantem. A dejte mi ten samostříl."
Muibarak mu zbraň podal s očividnou úlevou. Byl to typický Speciál sobotní noci, tak špatně vyrobený a vyvážený, že když se z něj střílelo, bylo jediné alespoň částečně bezpečné místo přímo za ním, a i tak jste dost riskovali. A pak, jeho majiteli nikdo neřekl, že chovat nataženou zbraň pod pultem v místnosti naplněné párou, kde na ni z pultu neustále kape tuk, není právě to nejlepší. Tětiva povolila. Zbraň teď byla v takovém stavu, že pravděpodobně jediný spolehlivý způsob, jak s ní někomu ublížit, byl udeřit ho pažbou přes hlavu.
Elánius počkal, až rodina se strážníky odešla, a pak se ještě naposled rozhlédl po místnosti. Nebyla velká. V kuchyni za obchodem se v hrnci téměř vyvařilo něco kořeněného. Pokusil se hrnec odtáhnout z ohně, několikrát si při tom popálil prsty, pak ho převrhl do plamenů a nakonec ho vytáhl pomocí mastného hadru, který našel na stole. Vzpomněl si na svou matku a nalil do hrnce vodu, aby se připálenina odmáčela.
Pak zajistil okna, jak to nejlépe šlo, vyšel ven a zamkl za sebou. Diskrétně nápadná mosazná tabulka Cechu zlodějů potvrzovala, že pan Muibarak řádně zaplatil svůj roční poplatek*11, ale ve světě číhalo mnoho jiných, méně formálních nebezpečí, a proto Elánius vytáhl z kapsy kousek křídy a napsal na dveře:

POD OCHRANOU HLÍDKY

Pak ho něco napadlo a připsal pod první řádek ještě řádek druhý:

SGT. NAVÁŽKA

V představivosti a myslích méně občansky bezúhonných neměl majestát práva zdaleka tak velkou váhu jako strach z Navážky.
Protivzbouřenecké nařízení! Kde to, ke všem ďáblům, vyhrabal? V tom má asi prsty Karotka. Nebylo to použito, co si Elánius pamatuje, a nebylo divu, když jste věděli, co to skutečně obsahuje. Dokonce i Vetinari by váhal, než by se to odvážil použít. Teď to nebylo nic víc než fráze. Díky bohům za tu trollí nevzdělanost...
Ve chvíli, kdy Elánius poodstoupil, aby obdivoval výsledek svého snažení, spatřil záři nad třídou Zeleně a téměř v témže okamžiku zaslechl cvakot okovaných bot na dláždění.
"Zdravím tě, Řiťko," usmál se. "Tak co se děje teď? A neříkej mi, že někdo zapálil klačské velvyslanectví."
"Dobrá, pane," přikývla trpaslice. Stála nejistě uprostřed uličky a zdálo se, že má skutečně starosti.
"No tak?" řekl Elánius.
"Ehm... říkal jste-"
Elánius cítil, jak mu srdce stoupá do krku, protože si vzpomněl, že proslulou trpasličí schopnost zacházet s kovy předčí jen jediná jiná trpasličí vlastnost. A to absolutní neschopnost pochopit ironii.
"Ono skutečně hoří klačské velvyslanectví?"
"Ano, pane."

Paní Strávená otevřela dveře jen na malou škvírku. "No?"
"Já jsem přítel..." začal Karotka a zaváhal, protože si nebyl jistý, zda tady Fred udal své vlastní jméno. "Ehm... toho velkého tlustého muže, kterému neseděly šaty -"
"Myslíte toho, co se potuluje po městě se sexulálním maňákem?"
"Prosím?"
"S takovým hubeným malým blbečkem voblečeným jako šašek?"
"Řekli mi, že máte volný pokoj," prohlásil Karotka zoufale.
"Voni si ho najmuli," řekla paní Strávená a pokusila se zavřít dveře.
"Řekli, že ho můžu používat -" "Žádný podnájmy v podnájmu!" "Řekli, že vám mám platit dva tolary." Tlak na dveře o něco povolil.
"Estě k tomu, co solej voní?"
"Jistě."
"No..." Prohlédla si Karotku od hlavy k patě a několikrát začichala. "Dobrá. Jakou máte šichtu?"
"Prosím?"
"Jste chlupatej, že jo?"
"Ehm..." Karotka zaváhal, ale pak zesílil hlas. "Ne, já nejsem policista. Haha, vy si myslíte, že jsem policajt? Copak vypadám jako policajt?"
"Jo, to teda jo," prohlásila paní Strávená. "Vy ste kapitán Karotka. Já vás kolikrát viděla chodit po městě. No ale myslím, že dokonce i poldové musej někde spát."
Angua, ukrytá na střeše, obracela oči k nebi.
"Žádný žencký, žádný vaření na cimře, žádný zvířata, teda jako domácí mazlíčkové, a žádná muzika," vysvětlovala paní Strávená základní pravidla, když vedla Karotku nahoru po praskajících schodech.
Angua čekala ve tmě, dokud nezaslechla, jak se otvírá okno.
"Už je pryč," oznámil jí Karotka šeptem.
"Na taškách pod oknem je skutečně sklo, jak to ohlásil Fred," řekla Angua, když se přehoupla přes parapet do místnosti. V místnosti zavřela oči a zhluboka se nadechla.
Nejdřív musí zapomenout na Karotkův pach - dychtivý pot, mýdlo, závany leštěnky na pancíře...
...a taky pach Freda Tračníka, pot s příměsí piva, a pak na tu podivnou mast, kterou si Noby udržuje pleť, zapách nohou, těl, oblečení, leštěnky, nehtů...
Zhruba po hodině už dokázala čichem rozpoznat a zachytit stopu několika osob, které chodily místností a jejichž pachová stopa se tady opozdila v čase. Jenže díky času se stopy proplétaly a křižovaly. Bylo třeba je rozplést, odstranit známé kousky a to, co zbylo...
"Jsou tak pomíchané!"
"Dobře, dobře, to nic," uklidňoval ji Karotka.
"Alespoň tři lidé! Ale myslím, že jeden z nich byl Ossie... Kolem postele je pach silnější... a taky..."
Otevřela doširoka oči a sklopila je k podlaze,.....a taky někde tady!"
"Počkej, jak to myslíš?"
Angua se přikrčila k podlaze a začichala těsně nad prkny.
"Něco tady cítím, ale nevidím to."
Před očima se jí objevil nůž. Karotka si klekl na zem a přejel čepelí škvírou mezi prkny.
Z mezery vyskočilo něco hnědého a pomačkaného. Někdo na to šlápl a snažil se to rozdrtit botou, ale na tuhle vzdálenost dokonce i Karotka zachytil závan hřebíčkové vůně. "Myslíš, že si Ossie pekl často jablečný koláč?"

zašeptal.
"Žádné vaření na pokojích, pamatuješ?" odpověděla mu Angua a usmála se.
"Je tady ještě něco..."
Karotka vytáhl ze spáry další prach a nanesenou špínu. V hromádce se něco zalesklo. "Fred říkal, že všechno sklo bylo venku, že?"
"Ano."
"Dobrá, takže budeme předpokládat, že se někomu jednoduše nepodařilo posbírat všechno sklo, když se sem vloupal?"
"Na někoho, kdo nesnáší lhaní, Karotko, dovedeš své myšlenky vodit po velmi křivolakých pěšinkách, víš to?"
"Jen po logických. Venku je sklo z okna, ale to znamená jediné to, že je pod oknem zvenčí sklo. Velitel Elánius vždycky říká, že něco takového jako stopy neexistuje. Jde o to, jak se na takové věci díváš."
"Takže ty si myslíš, že se sem někdo vloupal a pak opatrně nasypal sklo ven?"
"Bylo by to možné."
"Karotko? Proč šeptáme?"
"Žádné ženy, pamatuješ?"
"A žádná zvířata a žádní domácí mazlíčkové," přikývla Angua. "Vypadá to, jako kdyby o mně věděla, a tak mi zakázala vstup rovnou třikrát. Ale to je nesmysl," dodala, když viděla jeho výraz. "Byl by to hloupý vtip, kdyby to říkal někdo jiný, ale já můžu."
Karotka vyškrábal z mezer mezi prkny další střepinky skla. Angua nahlédla pod postel a vytáhla ohmatané časopisy.
"U všech bohů, nikdy jsem nevěřila, že někdo může tyhle věci číst," řekla, když listovala jedním z čísel magazínu Luky a střely. ",Testujeme Loxleyův reflex č. 7: Luk pro skutečné chlapy'... A tady: ‚Au, au, au! Zkoušeli jsme deset nejlepších Kultů!'... a co je tohle za časopis...? Voják Štěstěny?"
"Na světě je pořád někde nějaká ta válka," zabručel Karotka a vytáhl bedýnku s penězi.
"No ale podíval by ses na velikost téhle sekery? ‚Kupte si hlavici Burleigh a Silnoruka a žádná hlava vám neodolá! Hlavice Metla ulice zaručí, že vám budou vaši nepřátelé sahat jen po krk!' No, asi je pravda to, co se říká o mužích, kteří mají rádi velké zbraně..."
"A co se o nich říká?" zajímal se Karotka, který zvedal víko bedýnky.
Vrhla pohled na temeno jeho hlavy. Karotka - jako vždycky - vyzařoval nevinnost sílou malého slunce. Ale on přece... Oni spolu... Určitě by měl...
"No, že jsou... většinou hodně malí," dokončila neohrabaně.
"Jo tohle! No to je pravda," přikývl Karotka a vytáhl z bedýnky několik klačských mincí. "Vezmi si trpaslíky. Nejšťastnější jsou se sekerou, která je tak velká jako oni sami. A Nobyho velké zbraně fascinují, a ten nemá do trpaslíčí výšky daleko."
"No... víš..."
Technicky si byla Angua jistá, že zná Karotku lépe než kdokoliv jiný. Byla si jistá, že mu na ní velmi záleží. Říkal to výjimečně, předpokládal prostě, že to ona ví. Poznala i jiné muže, i když to, že se na nějaký čas v měsíci měnila ve vlkodlaka, byla právě jedna z těch nepříjemných maličkostí, která mohla normálního muže odradit a - s výjimkou Karotky - také zatím vždy odradila. Věděla také, jaké věci muži říkají v jistých chvílích, v žáru okamžiku, abychom tak řekli, a věděla také dobře, jak rychle na ně zapomínají. Jenže když něco řekl Karotka, věděli jste, že tím považuje všechno za dané a vyřízené, dokud se o tom nezačne znovu mluvit. Takže kdyby teď udělala nějakou poznámku, mohl by být upřímně překvapen, že zapomněla, co jí řekl, a pravděpodobně by k tomu citoval i datum a čas, kdy se to stalo.
A přece měla neustále jakýsi neurčitý dojem, že větší část jeho já se ukrývá hluboko, velmi hluboko, a jen opatrně vyhlíží ven. Nikdo nemůže být tak elementárně, tak tvořivě prostoduchý, aniž by byl současně i výjimečně inteligentní. Bylo to stejné jako být hercem. Jen velmi dobrý herec mohl uspět v předstírání toho, že je hercem špatným.
"Je pěkně opuštěný, ten náš Noby," komentoval Karotka.
"No, to ano..."
"Ale já jsem si jist, že už si k sobě najde nějakou správnou osobnost," dodal Karotka optimisticky.
Nejspíš v nějaké láhvi, řekla si v duchu Angua. Vzpomněla si na jeden jejich rozhovor. Bylo hrozné o tom jen přechodně přemýšlet, ale v myšlence, že by měl Noby přispět do společného rybníčku dědičnosti, byť by i jen na tom mělčím konci, bylo prostě něco, co v ní vzbouzelo přinejmenším nejistotu.
"Poslyš, ty peníze jsou divné," ozval se Karotka.
"Jak to myslíš?" zeptala se Angua, vděčná za tohle přerušení.
"Proč by mu platili v klačských wolech? Tady by je nedokázal utratit a směnárníci je mění ve velmi nevýhodném kurzu." Karotka vyhodil jednu z mincí do vzduchu a chytil ji. "Když jsme odcházeli, řekl mi pan Elánius: ‚Dejte si záležet, abyste mu pod polštářem našli přehršli datlí a pod postelí velblouda.' Myslím, že už vím, co tím chtěl říci."
"Písek na podlaze," řekla Angua. "Cožpak to není docela jasná stopa? Můžeš říci, že to byli Klačané, protože jim z bot opadával písek!"
"Ale ty hřebíčky..." Karotka prstem postrčil tmavý drobeček. "To není zcela běžný zvyk, dokonce ani mezi Klačany. To je velmi zvláštní stopa, nemyslíš?"
"Zato jeho vůně je velmi výrazná," přikývla Angua. "Řekla bych, že tudy prošel včera večer."
"Potom, co už byl Ossi mrtev?"
"Ano."
"Proč?"
"Jak to mám vědět? Co je to za jmeno, Jedenasedmdesátihodinový Ahmed?" zeptala se Angua.

Karotka pokrčil rameny. "Já nevím. Pan Elánius si myslí, že někdo v Ankh-Morporku se snaží, abychom věřili, že Klačané zaplatili za to, aby byl princ zabit. To zní... ošklivě, ale logicky. Jenže já nechápu, proč by se do toho všeho pak měl zamíchat skutečný ...Klačan..."
Jejich pohledy se setkaly. "Politika?" řekli pak oba najednou. "Za dost peněz by hodně lidí udělalo cokoliv," řekla Angua.
Najednou se ozvalo zuřivé bušení na dveře.
"Máte tam někoho?" zazněl z chodby zlostný hlas paní Strávené.
"Ven oknem!" řekl Karotka.
"A proč tady jednoduše nemůžu zůstat a pak jí klidně trochu natrhnout hrdlo?" vyzvídala Angua. "No, dobrá dobrá, to byl jen takový žert, spokojený?" řekla a přehodila nohy přes parapet.

Ankh-Morpork už neměl požární brigádu. Občané města měli občas až znepokojivě přímý způsob myšlení, a proto lidem netrvalo dlouho objevit očividné slabiny v tom, když se platí skupině lidí podle počtu ohňů, které uhasila. Poslední kapku tomu dodaly události krátce po Uhelném úterku.
Od té doby spoléhali na starý dobrý princip osvíceného sebezájmu. Lidé žijící poblíž hořících budov dělají, co mohou, pro to, aby oheň uhasili, protože právě ten došek, jejž uhasili, mohl vypustit jiskru, která by byla zapálila jejich vlastní dům.
Dav, který pozoroval hořící velvyslanectví, však dění sledoval prázdnýma očima a vzdálenými pohledy, jako kdyby se všechno odehrávalo na nějaké jiné planetě.
Když si Elánius začal lokty prorážet cestu k bráně, zástup se automaticky rozestupoval. Plameny už šlehaly prakticky z každého přízemního okna a v blikavém světle bylo možno zachytit pobíhající siluetu.
Obrátil se k zástupu. "No tak! Co je to s vámi? Sestavte řetěz a začněte podávat vodu!"
"Je to jejich posraný vyslanectví," odpověděl mu jakýsi nepřátelský hlas.
"Bodejť. Klačská zem."
"To by totiž byla invaze, no ne?"
"Voni by nám to asi ani nedovolili," přidal se malý chlapec s kbelíkem v ruce.
Elánius se podíval na bránu velvyslanectví. Stáli tam dva strážní. Jejich ustarané pohledy neustále přebíhaly od ohně za nimi k davu před nimi. Ti muži byli nervózní, a co bylo horší, byli to nervózní muži s velkými meči v rukou.
Popošel k nim, a zatímco se pokoušel usmívat, ukazoval jim svůj odznak. Byl na něm štít. Docela malý štít.
"Velitel Elánius, ankh-morporská Městská hlídka," prohlásil tónem, který považoval za účastný a přátelský.
Strážný se ho pokusil odehnat mávnutím ruky. "Odstupte!"
"Aha..." zabručel Elánius. Podíval se na kulaté kameny vjezdu a pak zpět na strážného. Někde v plamenech se kdosi rozkřičel.
"Vy! Pojďte sem! Vidíte tohle?" zavolal na strážného a ukázal k zemi. Muž udělal několik nejistých kroků kupředu.
"Tohle tady, to je ankh-morporská půda, příteli," sdělil mu Elánius. "A ty na ní stojíš a bráníš mi ve výkonu -" udeřil strážného ze všech sil pěstí do žaludku, "mých povinností!"
Když se k němu rozeběhl druhý strážný, byl Elánius připravený. Vykopl nohou a zasáhl ho přímo do kolena. Něco tiše prasklo. Zdálo se, že to byl Elániův kotník.
S kletbami a lehkým pokulháváním vběhl Elánius do budovy a chytil pobíhajícího muže za rozevláté roucho.
"Je tam ještě někdo? Jsou tam nějací lidé?"
Muž vrhl na Elánia pohled plný paniky. Stoh papírů, který nesl v náručí, se rozsypal po zemi.
Velitele někdo chytil za rameno. "Umíte šplhat, pane Elánie?"
"Kdo-"
Nově příchozí se obrátil k muži s papíry a tvrdě ho udeřil přes tvář. "Ty zachránče papírů!"
Když muž upadl, sebral mu útočník turban.
"Tudy!" Postava se rozeběhla kouřem. Elánius spěchal za ní, až doběhli ke zdi, na níž byla upevněna okapová roura.
"Jak jste-?"
"Nahoru! Rychle nahoru!"
Elánius vložil jednu nohu do mužových sepjatých dlaní, druhou se opřel o konzolu roury a začal lézt nahoru.
"Pospěšte si!"
Podařilo se mu napůl lézt a napůl se přitahovat po okapové rouře nahoru, a když se dostal až ke střeše a vytáhl se na ni, v nohách mu vybuchovala malá ložiska bolesti. Druhý muž se za ním objevil tak rychle, že se zdálo, jako by po zdi vyběhl.
Spodní část tváře mu zakrýval pruh látky. Druhý pruh hodil Elániovi.
"Přes nos a ústa!" přikazoval. "Kvůli kouři!" Nad střechou bylo pekelné vedro. Z krbového komína vylétal řvoucí jazyk plamenů.
Muž vtiskl Elániovi do rukou jeden konec zabaveného turbanu. Druhý svíral v ruce sám.
"Vy tuhle stranu, já druhou," řekl a podobný zjevení se vrhl do kotoučů dýmu.
"Ale co -"
Elánius cítil horko sálající podrážkami bot. Pustil se přes střechu a odněkud zdola se k němu donesly výkřiky.
Když se naklonil přes okraj, viděl, že kus pod ním je ve stěně okno. Někdo ho rozbil zevnitř a z otvoru mávala ruka.
Viděl, že na dvoře panuje zvýšený pohyb. Mezi postavami rozeznával mocnou postavu policisty Dorfla, golema, který byl zaručeně nehořlavý. Jenže Dorfl měl bohužel potíže se schody. Málokteré unesly jeho váhu.
Ruka v kouři přestala mávat.

Elánius se znovu zadíval dolů.
Umíte létat, pane Elánie?
Podíval se na krbový komín zvracející plameny.
Podíval se na rozmotaný turban.
Velká část mozku Sama Elánia se uzavřela, i když ty kousky, přijímající bolest z nohou, pracovaly s překvapující přesností á výkonností. Ale těsně pod povrchem stále ještě operovalo jisté množství myšlenek a ty mu dodávaly materiál k úvahám.
...ta látka vypadá velmi pevně...
Podíval se zpět ke krbovému komínu. I ten stále ještě vypadal dost pevně.
Okno bylo zhruba o dva metry níž.
Elánius se začal pohybovat zcela automaticky.
Takže, čistě teoreticky, jestliže by člověk takhle uvázal jeden konec látkového pruhu kolem tady toho rozpáleného komína, přehodil ho tady přes okraj střechy a spustil se po něm takhle dolů, odrazil se při tom od stěny tímhle způsobem, tak by při návratu ke zdi mohl nohama teoreticky vyrazit celé okno a proletět vzniklým otvorem takhle do místnosti...

Vozík skřípěl po mokrém dláždění. Pohyboval se však velmi zmateně, protože ani dvě z jeho kol nebyla téže velikosti, takže se kroutil, kýval a smýkal, a na jeho tažení pravděpodobně bylo třeba vynaložit mnohem více síly, než kolik jí v konečném souhrnu ušetřil. Tím spíše, že jeho náklad vypadal jako staré harampádí. To však jeho majitel také.
Byl velký asi jako člověk, ale ohnut v půli a pokrytý vlasy nebo hadry, nebo možná vlhkou směsicí obého. Obě materie byly tak propleteny a tak dlouho nemyty, že v nich tu a tam zakořenila tráva či malá rostlinka. Kdyby se onen tvor zastavil a přikrčil k zemi, byl by představoval až překvapivě přesnou podobu dlouho zanedbávané hromady kompostu.
A v chůzi hlasitě čenichal.
Někdo mu nastavil nohu, aby mu zabránil v další cestě.
"Dobrý večer, Žumpachu," řekl Karotka, když se kárka zastavila.
Hromada znehybněla a pak se jí část nadzvedla.
„'dprejskni," zahuhlalo to někde mírně pod vrcholkem.
"Ale no tak, Žumpachu, co kdybychom si jeden druhému hezky pomohli? Ty pomůžeš mně a já pak tobě."
"Di do prdky, 'ptáne."
"Podívej, ty mi řekneš věci, které potřebuju vědět, a. já ti za to neprohledám vůz."
"Nenávidím skřepaslíky," prohlásila Angua. "Příšerně páchnou."
"No tak počkej, to od tebe není fér. Ulice by byly mnohem špinavější bez takových, jako je tuhle Žumpach a jemu podobní, viď Žumpachu?" mluvil Karotka stále ještě velmi příjemným hlasem. "Sebereš něco tady, něco tam, možná s tím praštíš párkrát o zeď, aby se to přestalo bránit -"
"To je 'rávněný 'bvinění," prohlásil skřepaslík. Pak ze sebe vydal bublavý zvuk, který snad mohl být uchechtnutím.
"Doslechl jsem se, že prý bys mohl vědět, kde se touhle dobou zdržuje Zavátý Límeček," řekl Karotka.
„'c nevím."
"Dobrá," Karotka odněkud vytáhl tříhroté vidle a přistoupil k vozíku, na němž mokvala podezřelá hromada.
„'c nevim vo -" začal skřepaslík spěšně.
"No?" pobídl ho Karotka s napřaženými vidlemi.
„'c nevim vo šeftě s 'krdlatama na 'solgrošný 'či."
"Myslíš ten, který má vývěsku, že se tam pronajímají i pokoje?"
"Si myslím."
"Skvěle. Děkuji ti za to, že jsi se projevil jako řádný občan," přikývl spokojeně Karotka. "Představ si, že cestou sem jsme náhodou viděli mrtvého racka. Na Pivovarské ulici. Vsadím se, že kdyby sis pospíšil, pořád ještě bys tam mohl být první."
"U 'sraného 'ebe!" zafuněl skřepaslík vzrušeně. Vozík vyrazil kupředu. Hlídka pozorovala, jak nebezpečně rozkymácený a^skřípající říznul zatáčku a zmizel za rohem.
"Oni jsou to v jádru hodní tvorové," řekl Karotka. "Myslím, že to vypovídá hodně o duchu tolerance v tomhle městě, když ho i skřepaslíci mohou nazývat domovem."
"Zvedá se mi z nich žaludek," zavrtěla hlavou Angua, když znovu vykročili. "Vždyť na tomhle dokonce rostly nějaké trávy!"
"Pan Elánius říká, že bychom pro ně měli něco udělat," pokračoval Karotka.
"Ten člověk je jediné veliké srdce."
"Plamenometem, říká."
"To by nešlo. Na to jsou příliš mokří. Zjistil už někdy někdo, čím se doopravdy živí?"
"Myslím, že je lepší brát je jako... počišťovače. Každopádně musíš přiznat, že se na ulicích zdaleka nevidí tolik odpadků a zdechlin jako dřív."
"Možná, ale viděl jsi někdy skřepaslíka s koštětem a. rýčem?"
"No, obávám se, že tak už to ve společnosti chodí," uvažoval v chůzi Karotka. "Každý se snaží všechno shodit na ty pod sebou, až se nakonec najde někdo, kdo je ochotný to sežrat. To aspoň říká pan Elánius."
"Asi ano," přikývla Angua. Chvíli kráčeli mlčky a pak se ozvala znovu. "Ty dáš hodně na to, co pan Elánius říká, že?"
"Je to skvělý důstojník a ten nejlepší vzor pro nás všechny."
"A nepřemýšlel jsi někdy o tom, že by sis našel zaměstnání třeba v Quirmu nebo někde jinde? Většina ostatních měst

loví členy ankh-morporské Hlídky a nabízí jim skvělé podmínky."
"To jako opustit Ankh-Morpork?" Tón Karotkova hlasu v sobě zahrnoval odpověď.
"Ne, to asi ne," přikývla Angua smutně.
"A kromě toho, nedovedu si představit, coby dělal pan Elánius, kdybych se mu o většinu věcí nestaral já."
"No, myslím, že záleží na tom, odkud se na to podíváš," odpověděla Angua.
K Vysolgrošné ulici to nebylo daleko. Byla uprostřed ghetta, které by lord Rzezacz pravděpodobně nazval čtvrtí "zkušených řemeslníků". Žili tam lidé, kteří na sociálním žebříčku klesli tak nízko, že už nemohli být ani stěhováky nebo žumponory, ale ještě ne tak nízko, aby je mohl někdo vystěhovat, nebo dokonce hodit do žumpy. Většinou pískaři a leštiči. Lidé, kteří neměli skoro nic, ale byli na to hrdí. Byly tady jisté znaky, které na to nenápadně ukazovaly. Tak například dokonale vyleštěná domovní čísla. A na stěnách domů, které se po staletích přestaveb a dostaveb změnily v jednolitou nekonečnou stěnu, byly barvou pečlivě vyznačeny hranice majetku a lidé na ně dbali tak, že nebyli ochotni ustoupit ani o jediný bleší krok stranou. Karotka vždycky říkal, že lidé tady si instinktivně uvědomují, že civilizace je založena na úctě k vlastnictví spolubližních. Angua si naopak myslela, že jsou to lakomí všiváci, kteří by si dali pro zlámanou grešli vrtat koleno.
Karotka neslyšně kráčel uličkou za obchodem se sladkostmi. Z ulice vedly do prvního patra staré dřevěné schody. Ukázal na hromadu odpadků pod nimi.
Zdálo se, že se skládá výhradně z lahví všech možných tvarů a velikostí.
"Notorický opilec?" naznačila Angua rty. Karotka zavrtěl hlavou.
Přisedla na paty k hromadě a podívala se na několik vinět, ale to už jí nos prozradil všechno. Kolíkův homeopatický šampon. Merklova a Pichopýrova vlasová lázeň bylinná - s pravými bylinami! Spláchni o. běž - vlasové tonikum se zvýšeným podílem bylinného extraktu!...
A další a další. Bylinky, pomyslela si. Hoď do kastrolu hrst plevele a máš léčivý bylinný vývar...
Karotka se chystal vystoupit po schodech, když mu položila ruku na rameno. Ucítila ještě jiný pach. Tenhle rozrážel všechny ostatní jako vržené kopí. Byl to pach, na který je vlkodlaci čich doslova vyladěn.
Přikývl a opatrné vystoupil ke dveřím. Pak ukázal na prkennou podlahu. Kolem škvíry pode dveřmi se šířila temná skvrna.
Karotka vytasil meč a rozkopl dveře dokořán.
Dejsimlík Límeček, alias Zavátý Límeček, nesl své obtíže velmi těžce. Téměř každá vodorovná plocha byla pokryta láhvemi, lahvičkami tyglíky i flakony, které vydávaly svědectví o umění alchymistů a lidském optimismu.
Zbytky jeho posledních pokusů stále ještě spočívaly v misce na stole a jeho tělo, ležící na zemi, mělo kolem krku ručník.
Oba policisté si ho pečlivě prohlíželi. Zavátý tentokrát uklidil, umyl a rozloučil se. Jednoduše řečeno, ztratil hlavu.
"Myslím, že můžeme říci, že život v něm vyhasl," řekl Karotka.
"Jo," přikývla Angua. Rychle hrábla po otevřené lahvičce šamponu a zhluboka se nadechla. Hutný pach macerovaných bylin jí agresivně zaútočil na čichové buňky nosní sliznice, ale cokoliv bylo lepší než ostrý a úžasně lákavý pach krve.
"Zajímalo by mě, kam se poděla jeho hlava," nadhodil Karotka odhodlaně realistickým hlasem. "Aha, zakutálela se támhle... Co je to za strašlivý zápach?"
"To je tohle," ukázala mu Angua lahvičku se šamponem. "Píše se tady čtyři tolary za láhev, no páni!"
Angua se znovu zhluboka nadechla bylinné vůně, aby v ní utopila ono neodbytné volání divočiny.
"Nezdá se, že by něco ukradli," řekl'po chvilce Karotka. "Pokud ovšem nebyli velmi pořádní a - co se děje?"
"Neptej se!"
Podařilo se jí otevřít okno a teď lapala velkými doušky relativně čistší vzduch zvenčí, Karotka zatím prohledával mrtvému kapsy.
"Hm... nedokázala bys říct, jestli tady někde není cítit hřebíček, co?"
"Karotko! Prosím! Podlaha v té místnosti je celá od krve! Máš ty vůbec představu co...? Promiň..."
Vyřítila se ven a seběhla po schodech. Ulička měla typický místní pach, podobný pachu uliček kdekoliv na světě, který byl částečně překryt všeobjímajícím pachem města. Ale ty ve vás alespoň nevyvolávaly pocity, při nichž vám začínala růst srst a prodlužovat se zuby. Opřela se o zeď a snažila se získat zpět ztracenou sebekontrolu. Šampony? Mohla Zavátému ušetřit spoustu peněz jediným opatrným kousnutím. Pak by teprve poznal, co to znamená mít skutečné starosti s vlasy a tím ostatním...
Karotka vyšel o několik minut později, pečlivě za sebou zamkl dveře a sešel ze schodů.
"Už je ti líp?" zeptal se.
"O něco..."
"Bylo tam ještě něco jiného," řekl Karotka se zamyšleným výrazem. "Myslím, že než zemřel, napsal nějaký vzkaz. Ale je to fakticky hrozně divné."
Zamával ve vzduchu něčím, co vypadalo jako laciný blok. "Na to se musíme pořádně podívat." Zavrtěl hlavou.
"Chudák starý Zavátý."
"Vždyť to byl zabiják!"
"To ano, ale tohle byla ošklivá smrt."
"Stětí? Bylo to podle všeho uděláno velmi ostrou čepelí. To znám horší smrti."
"Možná, ale já si nemůžu pomoct, musím přemýšlet o tom, jak by to dopadlo, kdyby byl měl lepší vlasy nebo našel včas nějaký působící šampon... Určitě by byl vedl jiný život."
"No tak teď už se alespoň nemusí zabývat lupy."
"To bylo poněkud nechutné."

"Promiň, ale víš, do jakého stavu mě pokaždé krev přivede."
"Tvoje vlasy vždycky vypadají úžasné" řekl Karotka, a jak si Angua pomyslela, s nezvyklou dávkou taktu. "Nevím, co používáš, aleje škoda, že to nezkusil on."
"Obávám se, že nechodil do toho správného obchodu," řekla Angua. Na těch lahvích, co si většinou kupuju já, je vždycky nápis ‚Na lesklou srst' - co se děje?"
"Dokážeš ucítit kouř?" zeptal se Karotka.
"Karotko, bude to trval ještě přinejmenším pět minut, než ucítím vůbec něco, s výjimkou té -"
Ale to už jí upíral pohled přes rameno a zíral na obrovskou rudou záři, která se rychle šířila nad střechami.

Elánius zakašlal. A pak znovu a ještě. Pak opatrně otevřel uslzené oči s neurčitou představou, že první, co před sebou uvidí, budou jeho vlastní plíce.
"Sklenici vody, pane Elánie?"
Elánius přes závoj slz zahlédl pohybující se obrys seržanta Tračníka.
"Díky, Frede. Co to tady tak strašlivě páchne spáleninou?" "To vy, pane."
Elánius seděl na nízké zídce před ohořelými zbytky velvyslanectví. Na kůži cítil chladný vánek. Připadal si jako napůl propečený biftek. Měl dojem, že z něj sálá teplo.
"Na chvilku jste nám omdlel, pane," informoval ho seržant Tračník. "Ale každý viděl, jak jste se spustil do toho okna! A vyhodil jste ven tu ženu, aby ji mohl Navážka dole chytit! Další pero do chocholu, pane! Vsadím se, že vám hadro... Klačani daj Řád velblouda, nebo něco takovýho, za to, co jste dneska v noci udělal!" Tračník zářil a nadýmal se pýchou člověka příslušejícího ke stejné skupině jako hrdina. "Pero do chocholu..." zamumlal Elánius. Sundal si helmu a s jistou dávkou vyčerpaného potěšení zjistil, že ze všech per nezbylo nic víc než ohořelé zčernalé pahýly.
Pomalu zamrkal.
"A co ten chlap, Frede? Dostal se z toho?"
"Jakej chlap?"
"Byl tam..." Elánius znovu zamrkal. Různé části jeho těla, které předtím zjistily, že pán nebere hovory, teď začaly telefonovat, aby si stěžovaly.
Byl tam přece ...nějaký muž? Elánius dopadl na něco jako postel a tam se ho křečovitě chytila nějaká žena a on pak vyrazil poslední zbytky okna a uviděl dole obrovské, mocné, a především nesmírně silné Navážkovy paže, a hodil ji dolů tak slušně a opatrně, jak to situace dovolovala. Pak se z kouře vynořil onen muž ze střechy, který nesl přes rameno další postavu, vykřikl něco na Elánia a posuňky mu naznačoval, aby šel za ním a...
.. .pak se podlaha propadla...
"Byli tam... byli tam ještě další dva lidé," řekl a znovu se rozkašlal.
"Tak předem se rozhodně ven nedostali," zavrtěl hlavou Tračník.
"A jak jsem se dostal ven já?"
"Och, to Dorfl, pane. On tam dole ušlapával oheň. Musím vám říct, že takovej keramickej policajt je vobčas fakticky šikovná věc. Spadl jste rovnou na něj, takže samozřejmě přestal ušlapávat oheň a vynesl vás ven. To zas bude ráno potřásání rukama a poplácávání po ramenou, pane, co?"
Jak si Elánius uvědomil, teď se nic podobného nedělo. Kolem bylo pořád ještě poměrně hodně lidí, kteří nosili balíčky, udupávali malé ohně, dohadovali se jeden s druhým..., ale tam, kde měla být velká scéna blahopřejeme-hrdinovi-okamžiku, zel jen velký prázdný prostor.
"No, víte, pane, po takové události mají lidé plné ruce práce," řekl Tračník, jako by četl jeho myšlenky.
"Myslím, že si dám krásnou studenou koupel," řekl Elánius spíš pro sebe. "A pak si chvíli zdřímnu. Sibyla má takovou skvělou mast na popáleniny... Ale, nazdar, vy dva."
"Viděli jsme oheň -" začal přibíhající Karotka. "Už je po všem?"
"Pan Elánius se stal hrdinou dne!" zvolal seržant Tračník vzrušeně. "Prostě vletěl rovnou do plamenů a všechny zachránil, přesně podle těch nejlepších tradic Hlídky!"
"Frede?" ozval se Elánius unaveně. "Zde, pane!"
"Frede, nejlepší tradice Hlídky je zašít se kolem třetí hodiny ráno někam za vítr a dát si v klidu cigáro. Nenechme se věcmi příliš unášet, ano?"
Tračník se zatvářil schlíple. "No -" začal.
Elánius se pracně postavil a poplácal ho po zádech.
"No dobrá, tohle je taky tradice," připustil. "Příště jí můžeš učinit zadost ty, Frede. A teď," řekl, když se přestal kymácet, "se vrátím do Dvora a napíšu hlášení."
"Jste napůl zasypán popelem a sotva se držíte na nohou," upozornil ho Karotka. "Na vašem místě bych šel domů, pane."
"To ne," zavrtěl Elánius hlavou. "Musím udělat ty papíry. Nevíte někdo, kolik je hodin?"
"Kvrk-ping, ping-cink, píp!" ozval se veselý hlásek z jeho kapsy.
"Sakra!" odplivl si Elánius, ale už bylo pozdě.
"Teď máme," pokračoval hlásek, jenž měl onen komediálně optimistický přízvuk, který si koleduje o zaškrcení, "přesně kolem devíti."
"Devíti?"
"Jasňačka. Kolem devíti. Přesně kolem devíti."
Elánius obrátil oči v sloup. "Tak přesně kolem deváté, ano?" řekl, vytáhl z kapsy malou krabičku a otevřel víčko. Démonek, který byl uvnitř, na něj vrhal zpupné pohledy.

"Vcera's řek," řekl démonek, "že estli eště jednou - a teďka cituju: na mě začneš chrlit to svoje věčné osm hodin padesát šest minut a šest vteřin atakdále, podíváš se na kladivo pěkně zespoda. A když jsem rek ‚šéfe, to si ale fakticky rozmýšlej, protože tím by se zrušily všecky my záruky', řek si, abych si všecky záruky strčil do ty svý mrňavý -"
"Já myslel, že jste tu věc už dávno ztratil," podivil se Karotka.
"Jo?" zašklebil se popuzeně ksindlík Dezorganizátor. "Vážně? To sis fakt myslel, jo? No teda, když si někdo strčí do kapsy vod gatí něco pintlich před tim, než se posílaj do prádelny, tak tomu já neřikám, že to ztratil."
"To byla náhoda," zabručel Elánius.
"Aha? Aha? A kdo mě to hodil do kýblu na dračí žrádlo? To byla taky náhoda, co?" Démonek si chvilku sám pro sebe tiše hudral a pak řekl: "No tak jo, chceš vědět, jaký máš dneska večer schůzky, nebo ne?"
Elánius obrátil pohled ke kouřícím troskám velvyslanectví.
"Tak řekni," přikývl.
"Žádný nemáš," kvákl uraženě démonek. "Vo žádnej si mně neřek!"
"Vidíte?" povzdechl si Elánius. "Tohle je to, co mě přivádí k šílenství. Proč bych ti to měl věšet na nos? Proč nemůžeš říct ty mě: ‚v devět - rozehnat srocení u Pozemských jídel a zabránit Navážkovi ve střílení lidí', no?"
"Neřeks mi, abych ti to řek!"
"Nevěděl jsem to! Ale tak už to ve skutečném životě chodí. Jak ti mám říct, abys mě upozornil na věci, o kterých nikdo neví, že se stanou? Kdybys byl co k čemu, tak bys to dělal sám od sebe!"
"Píše do návodu," zašklebil se démonek zle. "Víte to? Že ne? Tak vám to řikám! Píše do návodu k použití!"
"No, samozřejmě, sem tam si tam udělám poznámku -"
"Heleďte, von se totiž snaží vést tajně deník v návodu k použití, aby jeho žena nepřišla na to, že se ani neunavoval tím, aby se mě naučil používat," skřehotal zakrslík.
"A co takhle Návod na používání Elánia, no? " vyštěkl na něj vztekle Elánius. "Já zase vidím, že ty ses nikdy neunavoval tím, aby ses naučil používat mě!"
Skřetík zaváhal. "Lidi se taky dodávaj s návodem k použití?" zaskřehotal nejistě.
"Byl by to skvělý nápad!" zavrčel Elánius.
"To je pravda," přikývla Angua.
"Mohly by se v něm napsat věci jako třeba v kapitole jedna: Šotek Pípal a další takoví pitomci si myslí, že lidem dělá dobře, když na ně vyskočí v šest hodin ráno," zvýšil hlas Elánius a v očích se mu objevil divoký pohled. "A: Zjištěné potíže: můj majitel se mě neustále snaží odhodit do záchodu, co dělám špatně? Nebo -"
Karotka ho chlácholivě poklepal po zádech. "Na vašem místě bych se teď sebral a šel domů, pane," řekl opatrně. "Několik posledních dnů bylo opravdu rušných."
Elánius si přejel rukou čelo. "No, myslím, že by mi trochu odpočinku udělalo opravdu dobře," řekl. "Tak pojďme, tady už není nic k vidění. Pojďme domů."
"Měl jsem dojem, že jste říkal, že nejdete -" začal Karotka, ale Elániovy myšlenky už ho dostihly.
"Myslel jsem samozřejmě strážnici ve Dvoře," řekl. "Domů půjdu později."

Kruh nažloutlého světla z lampy putoval knihovnou rodiny Berankinů a pomalu se přesouval po policích plných silných, v kůži vázaných knih.
Sibyla věděla, že mnohé z nich nikdy nikdo nečetl. Rozličtí předkové si je kdysi jednoduše objednali od rytců a pak je zasunuli do police, protože knihovna je něco, co, mordieux, přece musíte mít, stejně jako třeba stáj u domu a v domě pokoje pro sloužící a nějaký strašlivý zahradní defekt stvořený Zatraceným Hlupcem Johnsonem. Co se týče toho posledního, začal po něm Sibylin dědeček střílet dřív, než se mu podařilo napáchat nějakou vážnou škodu.
Zvedla lampu ještě výš.
Ze svých rámů na ni nánosem věkovitého prachu pyšně shlížely celé generace Berankinů. Portréty, to byla další věc, kterou bylo třeba sbírat už ze zvyku.
Většina jich zobrazovala muže. Všichni bez výjimky byli v brnění a seděli v sedle bujného oře. A jeden každý z nich bojoval proti odvěkým nepřátelům Ankh-Morporku.
V posledních letech to však začínalo být čím dál obtížnější. Například její dědeček musel uspořádat a vést expedici až do dalekého Jakazačistánu, aby tam nějaké odvěké nepřátele našel. Je však pravda, že když odtamtud odjížděl, měl jich tam Ankh-Morpork víc než dost. Za starých dob to bývalo mnohem jednodušší. Berankinovy oddíly bojovaly s nepřáteli města po celých Stoských pláních a měly na svědomí nespočetné ztráty, některé z nich dokonce i v řadách nepřátelských armád.*12
Mezi portréty mužů bylo i několik portrétů žen. Ani jedna z nich nedržela nic těžšího než háčkovanou rukavičku nebo nějaké malé dráče. Jejich povinnosti povětšinou spočívaly v tom, že připravovaly obvazy a očekávaly návrat svých manželů s - jak si ráda říkala - rozhodností, mravní silou a všeobecnou nadějí, že se řečení manželé vrátí zpět a bude jim chybět co možná nejméně malých kousků.
Podstatné však bylo, že oni o tom takhle nikdy nepřemýšleli. Byla válka a oni šli. Když žádná válka nebyla, snažili se nějakou najít. Nikdy neužívali slovo "povinnost". Nosili to prostě v sobě.
Povzdechla si. V dnešních dnech bylo všechno tak obtížné a lady Berankinová pocházela ze společenské třídy, která nebyla na obtíže zvyklá, rozhodně ne na takové, které se nedaly vyřešit seřváním služebnictva. Před pěti sty lety jeden z jejích předků usekl v boji hlavu jakémusi Klačanovi a přinesl si ji domů naraženou na kopí. Nikdo mu to neměl za zlé, už proto, že všichni věděli, co by mu byli uřízli Klačané, kdyby byli chytili oni jeho. To se jim zdálo přímočaré a čestné. Vy jste bojovali proti nim, oni bojovali proti vám, každý znal pravidla, a když vám přece jen nakonec uřízli hlavu, tak už jste nad tím holt nebrečeli.

Jistě, většinou teď byly věci lepší. Ale byly zase mnohem... obtížnější.
A samozřejmě někteří z oněch pradávných manželů byli častokrát z domova pryč větší část roku a rodina pro ně byla totéž co stáje nebo knihovna nebo Johnsonova Vybuchující pagoda. Jednou jste si je zařídili a pak už jste o tom nepřemýšleli. To zase Sam byl doma každý den.
No, většinou každý den. Rozhodně každou noc.
Hm... větší část většiny nocí jistě.
A také společně jedli.
Většinu jídel.
Tedy... většinu z nich společně začali...
No dobrá, ale vzato kol a kolem, nikdy nebyl příliš daleko, jen někde, kde se pokoušel udělat příliš mnoho a běžet příliš rychle a kde se ho různí lidé pokoušeli zabít.
Všeobecně vzato, pomyslela si, mám po čertech štěstí.

Elánius upíral pohled na Karotku, který stál před jeho stolem.
"Takže co z toho všeho vyplývá?" položil spíše řečnickou otázku. "Muž, o kterém víme, že nespáchal atentát na prince, je mrtev. Muž, který ho pravděpodobně spáchal, je taky mrtev. Někdo se velmi úpěnlivě a neohrabaně pokoušel všechno upravit tak, aby to vypadalo, že Ossieho zaplatili Klačané. Dobrá, je mi celkem jasné, proč by někdo chtěl, aby tak věci vypadaly. To je to, čemu Fred říká politika. Přinutili Zavátého, aby vykonal ten čin, a udělali to tak, aby vina padla na chudáka přihlouplého Ossieho; pak by Hlídka dokázala, že Ossi pracoval pro Klačany, a ejhle, máme další důvod k boji. A Zavátý by vypadl ze hry. Jenže pak mu ty jeho lupy někdo vyléčil navěky."
"Potom, co něco napsal, pane," upozornil Karotka.
"Ach... ano."
Elánius se podíval na zápisník pocházející z příbytku Dejsimlíka Límečka, za života nazývaného Zavátý Límeček. Byla to taková obyčejná věcička, slepený štůsek odřezků, které rytci a tiskaři prodávali velmi lacino. Přičichl k němu.
"Na okrajích je cítit mýdlo," řekl.
"To byl jeho nový šampon," vysvětloval Karotka. "Použil ho úplně poprvé."
"Jak to víte?"
Prohlédli jsme všechny lahvičky a nádobky, které tam byly, pane."
"Hmm. Tohle vypadá jako čerstvá krev, tady na hřbetě, kde jsou listy sešité..."
"Ta je jeho," doplnila Angua.
Elánius přikývl. Co se týkalo krve, bylo zbytečné se s Anguou dohadovat.
"Ale ani jedna ze stránek od krve není..." uvažoval Elánius. "A to je přinejmenším divné. Pěkné svinstvo, taková useknutá hlava, nemyslíte? Oběť kolem sebe většinou... tak trochu nastříká. Takže horní strana tohohle zápisníku -"
- tu někdo utrhl a odnesl, pane," doplnil Karots úsměvem přikývl. "Ale to není to nejlegračnější. Naschvál, jestli uhodnete co, pane?!"
Elánius se na něj podíval a pak si přitáhl lampu blíž. "Tady, na horní stránce, jsou protlačené zbytky písma..." řekl si spíše pro sebe. "Ale takhle to nedokážu přečíst..."
"Ani my, pane. Víme, že psal tužkou. Jedna ležela na stole."
"Jsou to velmi jemné stopy," bručel Elánius. "Hoši jako Límeček píšou spíš, jako kdyby tesali do kamene. Někdo... vytrhl nejen tu stránku, na kterou psal, ale i několik následujících."
"Chytré, co, pane? Každý ví, že -"
"- si můžeš přečíst podezřelou poznámku tak, že opatrně prozkoumáš stránku pod ní," doplnil ho Elánius. Odhodil zápisník znovu na stůl. "Hmm. Je tam nějaký vzkaz, každopádně..."
"Třeba vydíral tu osobu, která se za tím vším ukrývá?" napadlo Anguu.
"To nebyl jeho styl. Tím jsem chtěl říct, že -"
Ozvalo se zaklepání na dveře a vstoupil Fred Tračník.
"Přinesl jsem vám konev kafe," řekl. "A dole je skupina hadr... Klačanů, pane, a chtěj s várna mluvit, pane. Asi vám přišli předat nějakej řád a pošvitořit si s váma v tý jejich hatmatilce. A kdybyste si chtěl dát něco jako druhou véču, pane, tak starej Muibarak peče kůzlečí s rejží a nějakou cizozemskou omáčkou."
"No, asi udělám nejlépe, když sejdu dolů a promluvím s nimi," řekl Elánius. "Ale neměl jsem zatím čas se ani opláchnout -"
"To je jen důkaz vašich hrdinských činů," prohlásil Tračník vážně.
"No, tak dobrá!"
Nejistota v něm začala hlodat na půli cesty po schodišti. Elánius ještě nikdy nepotkal skupinu civi-listů, kteří by mu chtěli předat vyznamenání, a tak neměl v tomto směru příliš velkou zkušenost. Avšak skupina, která se teď právě mačkala před seržantovým stolem, v žádném případě nevypadala jako děkovací výbor.
Byli to Klačané. Rozhodně na sobě měli podivně vyhlížející šaty a jeden nebo dva z nich byli více opálení, než se vám může v Ankh-Morporku podařit. Elánius jako by si najednou uvědomil, že Klač je opravdu obrovská země, v níž by se mohlo jeho město klidně ztratit i s celými Stoskými pláněmi, a proto je tam pravděpodobně místo pro všechny typy lidí, včetně onoho malého mužíka v rudém fezu, který se přímo chvěl dychtivostí.
"Vy jste ten chlap Elánius?" nakrabatil přísně čelo mužík ve fezu.
"No, jsem velitel Hlídky Elánius -"
"My žádáme okamžité osvobození Muibarakovy rodiny! A nechceme žádné výmluvy!"
Elánius zamrkal. "Osvobození?"

"Dal jste je strčit pod zámek! A zkonfiskoval jste jim obchod!"
Elánius chvilku zíral na gestikulujícího muže a pak přenesl pohled přes místnost k seržantu Navážkovi.
"Kam jste umístil tu rodinu, seržante?"
Navážka zasalutoval. "Do jejich cel, pane!"
"Aha!" vykřikl muž ve fezu. "Takže to připouštíte!
"Promiňte, ale kdo jste?"
"Nejsem povinen vám to vykládat a vytlouci se vám to ze mě nepodaří!" zvolal muž s fezem a nadmul hruď.
"Ale k čertu, tak to vám děkuju za to, že jste mi to řekl hned. Nenávidím zbytečnou námahu," ušklíbl se Elánius.
"Ach, zdravím, pane Salláme," řekl Karotka, který se náhle zjevil za Elániem. "Dostal jste můj lístek o té knize?"
Nastalo ono hutné ticho, jaké zavládne v každé skupině lidí, která si musí narychlo přeprogramovat obličeje.
Pak řekl Elánius: "Prosím?"
"Pan Sallám má knihkupectví v Nenalezené ulici," vysvětloval Karotka. "Požádal jsem ho o nějaké klačské knihy, víte, a jedna z nich se jmenovala Vonavý žold neboli Zahrada slasti. Proč ne, řekl jsem si, Klačané přece vymysleli zahrady, takže jsem si pomyslel, že by to mohlo být velmi zajímavé a užitečné nahlédnutí do jejich kultury. Že bych tak mohl alespoň částečně proniknout do klačské mysli. Jenže to... é... ono to... totiž... tedy vůbec to nebylo o zahradničení... hm..." Karotka zčervenal.
"Ano, samozřejmě, přineste ji nazpět, jestli se vám nelíbí," prohlásil spěšně pan Sallám, který vypadal mírně vykolejeně.
"Myslel jsem si, že byste to měl vědět a že byste ji asi neměl... tedy pro případ, že byste ji... prodal..., mohla by některé čtenáře tak trochu šokovat..."
"Jistě, samozřejmě..."
"Desátnice Angua byla tak šokovaná, že měla co dělat, aby se nakonec přestala smát," pokračoval Karotka.
"Dám vám okamžitě vrátit vaše peníze," přikyvoval Sallám. Pak na sebe jeho obličej znovu vzal pomstychtivý výraz.
Opět upřel ošklivý pohled na Elánia.
"Ale knihy teď nejsou důležité! Žádáme okamžité propuštění našeho krajana."
"Navážko, proč jsi je, ke všem ďáblům, dal do cel?" zeptal se Elánius unaveně.
"A kam jsem je měl dát, pane? Nejsou zamčení a dostali čisté přikrývky."
"Tady máte vysvětlení," podíval se Elánius na Salláma. "Jsou našimi hosty."
"V celách," zašklebil se pan Sallám a očividně si to slovo vychutnával.
"Mohou si jít, kamkoliv se jim zlíbí," oznámil mu chladně Elánius.
"Věřím, že teď už ano," prohlásil Sallám, který se pokoušel nezastřeně naznačit, že jen jeho příchod na scénu zločinu zabránil oficiálně schválenému krveprolití. "Buďte si jist, že o tomhle se Patricij rozhodně dozví!"
"Dozví se i o všem ostatním," zavrčel Elánius. "Ale jestli odsud odejdou, kdo je ochrání?"
"My! Jejich krajané a spoluobčané!"
"Jak?"
Sallám se postavil téměř do pozoru. "Když to jinak nepůjde, tak silou zbraní!"
"No, výborně," přikývl Elánius. "Takže pak tady budou dvě zdivočelé smečky -"
"Kvrk-ping, ping-cink, píp!"
"Ale sakra!" Elánius se uhodil přes kapsu. "Teď nechci vědět, že nemám žádné schůzky!"
"Máš jednu, v jedenáct večer, v Krysím sále v paláci," skřehotal Dezorganizátor.
"Nebuď blázen!"
"No, jak myslíš."
"Drž požerák!"
"Sem se snažil jenom pomoct."
"Kušuj!" Elánius se znovu obrátil ke klačskému obchodníkovi.
"Pane Salláme, jestli s vámi chtějí Muibarakovi odejít, my jim v tom nebudeme bránit -"
"Aha! Tak to byste si mohli zkusit!"
Elánius si pomyslel, že vlastně není důvodu, proč by zrovna tenhle Klačan měl být k smrti nepříjemný kverulant. Ale měl z toho dost nejistý pocit, jako člověk, který kráčí po okraji velmi hluboké propasti.
"Seržante Tračníku?"
"Ano, pane?"
"Vyřiďte to, ano?"
"Rozkaz, pane!"
"Diplomaticky!"
"Rozumím, pane!" Tračník si významně poklepal z boku na nos. "Je to politika, pane, co?"
"No... prostě běžte, přiveďte Muibarakovu rodinu, a pokud budou chtít, mohou..." Elánius neurčitě mávl rukou, "mohou si dělat, co budou chtít."
Otočil se a začal stoupat po schodech nahoru.
"Někdo musí chránit práva našich lidí!" vykřikl Sallám.
Zaslechli, jak se Elánius v půli cesty nahoru zastavil. Pod jeho vahou zapraskal dřevěný schod. Pak bylo slyšet, jak pokračuje dál. Většina přítomných policistů začala znovu dýchat.
Elánius za sebou zavřel dveře kanceláře.
Politika! Sedl si a začal se probírat papíry. Bylo mnohem jednodušší přemýšlet o zločinu. Dejte mi poctivý zločin kdykoliv, ale politika...
Pokusil se zapomenout na celý okolní svět. Někdo sťal Zavátého Límečka. To byl fakt. Nedalo se to svést například na

nehodu při holení nebo na nepřekonatelně silný šampon.
A Zasněžený se pokoušel zastřelit prince.
To ovšem Ossie taky, jenže Ossie si jen myslel, že je atentátník. Všichni ostatní byli přesvědčeni, že je to podivínský ňouma, který měl srdce měkké jako hroudu mokrého jílu.
Ale nápad to byl každopádně skvělý. Použít skutečného vraha, nenápadného, zkušeného profesionála, a k němu přidat - Elánius se pochmurně usmál - někoho jiného, kdo by do toho pak spadl. A kdyby ho byl nepotkal onen metaforický pád, byl by chudák Ossi přesvědčen, že spáchal vraždu.
A Hlídka měla věřit, že je to klačské spiknutí.
Písek v sandálech... Ta drzost! Oni si snad myslí, že je úplně hloupý? Přál si, aby byl Fred písek pečlivě zametl a uložil, protože Elánius byl rozhodnut za každou cenu zjistit, kdo ho tam rozsypal, a pak tu dotyčnou osobu přinutit, aby ho snědla. Někdo si prostě přál, aby Elánius pronásledoval Klačany.
A ten muž na hořící střeše. Jak ten do toho všeho zapadal? A musí do toho zapadat? Co si vlastně Elánius vybavuje? Muž v rozevlátém volném rouchu, se zastřenou tváří. Hlas člověka, který není zvyklý rozkazovat - Elánius byl zvyklý udělovat rozkazy -, který však zároveň ví, že jeho rozkazů bude uposlechnuto, zatímco členové Hlídky považovali rozkazy spíše za návrhy.
Ne všechny věci však do sebe musely zapadat. To byly ty chvíle, kdy vás "stopy" zradily. A ten zatracený zápisník. To bylo ještě podivnější. Někdo z něj pečlivě vytrhl několik stran poté, co do něj Zavátý napsal, co napsal. Někdo dost chytrý, aby si vzpomněl na trik s vytlačeným písmem.
Ale proč potom jednoduše neodnesl celý blok?
Bylo to všechno tak složité. Ale někde byla věc, která by to všechno zjednodušila, dala by všemu jasný smysl...
Odhodil tužku a trhnutím otevřel dveře na schodiště.
"Co to tam je, u všech čertů, za kravál?" zařval.
Seržant Tračník byl v polovině schodů.
"To byli pan Sallám s panem Muibarakem, mezi kterejma došlo, jak byste řek vy, k malý výměně názorů, pane. Jak říká Karotka, někdo někomu před dvěma stama let zapálil vlasť."
"A kvůli tomu se poprali teď?"
"No, já tomu moc nerozuměl, pane. Každopádně Sallám odtáhl se zafačovaným nosem."
"Sallám pochází z Malovína, abyste rozuměl, pane," ozval se Karotka. "A pan Muibarak zase z Elharibu. Ta dvě místa spolu přestala válčit teprve před deseti lety. Šlo tam o náboženské neshody."
"A copak to? Došly ji zbraně?" usekl jízlivě Elánius.
"Došlo jim kamení, pane. Zbraně jim došly už v minulém století."
Elánius potřásl hlavou. "Z toho mě vždycky může čert vzít, když vidím, jak se lidi zabíjejí jen proto, že se nesnášejí jejich bohové -"
"To ne, pane, oni mají stejného boha. Pokud tomu rozumím, tak jde o jedno slovo v jejich Svaté knize. Elharibané tvrdí, že se má překládat jako ‚bůh' a Malovíňané že ‚člověk'."
"Jak si to může někdo splést?"
"Víte, ta slova se liší v psané formě jen v jediné malé tečce. A někteří lidé došli prostě k názoru, že je to docela obyčejný mušinec."
"Stovky let války proto, že se moucha vytentovala na nesprávném místě?"
"No, mohlo to dopadnout hůř," uklidňoval ho Karotka. "Kdyby to byla udělala ještě o chloupek doleva, znamenalo by to ‚lékořice'."
Elánius zavrtěl hlavou. Karotka se v těchhle věcech orientoval velmi rychle. A já tak akorát vím, jak si říct o vindalú, dodal sám pro sebe v duchu. A jak se ukázalo, je to jen klačské slovo, které znamená "chrupavky v pálivé omáčce pro naduté cizí rádobychlapáky".
"Přál bych si, abychom rozuměli víc klačsky," řekl.
Seržant Tračník si spiklenecky poklepal ze strany na nos.
"Abychom lépe poznali svého nepřítele, co, pane?"
"Hm, nepřítele znám," odpověděl Elánius, "ale chtěl bych se něco dozvědět o Klačanech."
"Velitel Elánius?"
Policisté se otočili. Elániovi se zúžily oči.
"Vy jste jeden z Rzezaczových mužů, že?"
Mladík zasalutoval.
"Nadporučík Sršňál, pane." Pak na okamžik zaváhal. "Ehm... jeho lordstvo mě poslalo s tím, že vás mám požádat, abyste se vy a vaši starší důstojníci ve vlastním zájmu dostavili do paláce."
"Vážně? Použil přesně tahle slova?"
Nadporučík došel k názoru, že lež má krátké nohy, které už mnohé stály hlavu.
"No, přesně řekl ‚okamžitě mi sem přiveď Elánia a tu jeho sebranku', pane."
"Aha, tak takhle to řekl."
"Kvrk-ping, ping-cink, píp!" zakvákal triumfálně mečivý hlásek z jeho kapsy. "Je jedenáct nula nula, přesné!"

Dveře se otevřely dřív, než stačil Noby zaklepat, a v nich se objevila malá robustní žena.
"Jistě, to jsem já!" vyštěkla.
Noby stál s rukou stále ještě pozvednutou. "Ehm... vy jste paní Bochánková?" zeptal se.
"To je pravda, ale dělám to nerada, a když, tak jenom kvůli penězům."

Nobyho ruka se stále ještě nepohnula.
"Ehm... vy prý dokážete předpovídat budoucnost?"
Chvilku se dívali jeden na druhého. Pak se paní Bochánková pleskla několikrát dlaní přes ucho a zamrkala. "čert aby to vzal! Už zase mě ta moje jasnozřivost předeběhla!" Pohled se jí na chvilku rozostřil, protože si v soukromí své hlavy přehrávala předchozí rozhovor.
"No, snad jsme si nakonec rozuměli," přikývla, pak si povzdechla. "Měl byste jít raději dovnitř. A pozor na koberec, zrovínka jsem ho vyčistila. A mám na vás jenom deset minut, protože se mi vaří zelí."
Odvedla desátníka Nóblhócha do malého předního pokoje. Větší část místnosti zabíral kulatý stůl se zeleným ubrusem. Na stole ležela křišťálová koule, kterou zčásti zakrývala panenka v růžové háčkované krinolíně.
Paní Bochánková pokynula Nobymu, aby si sedl. Poslušně si přitáhl židli. Místností se nesla vůně vařeného zelí.
"Řekl mi o vás jeden chlápek v hospodě," zamumlal Noby] "Říkal, že děláte taky mediování. Teda, jako že pracujete s mediama."
"A chtěl byste mi povyprávět, co vás trápí?" naklonila paní Bochánková hlavu ke straně. Pak si Nobyho znovu prohlédla a s jistotou, která neměla s věštěním vůbec nic společného, dodala: "Nebo alespoň, o kterém ze svých problémů byste si přál něco vědět?"
Noby si odkašlal. "Ehm... to je totiž..., víte... tak trochu důvěrné. Je to, abychom to tak řekli... záležitost srdeční."
"Týká se to žen?" ohledávala paní Bochánková opatrně terén.
"No... doufám, že ano. Mohlo by to bejt něco jinýho?"
Paní Bochánková se viditelně uvolnila.
"Já bych se jen rád dozvěděl, jestli se s nějakými seznámím," pokračoval Noby.
"Aha." Paní Bochánková udělala obličej, který jako by nahradil pokrčení rameny. Nebyla tady od toho, aby radila lidem, za co mají utrácet své peníze. "Podívejte, můžu vám věštit budoucnost za deset pencí. Řeknu vám, s čím se setkáte a co uvidíte. Pak tady máme budoucnost za deset tolarů. To bych vám řekla, co skutečně dostanete."
"Deset tolarů? To je víc než tejdenní plat! Tak to si dám tu za deset pencí."
"Moudrá volba," souhlasila paní Bochánková. "Dejte sem pařátu."
"Ruku," ošil se Noby.
"Vždyť povídám," přikývla věštkyně.
Paní Bochánková prozkoumala Nobyho nastavenou dlaň a dávala si při tom velký pozor, aby se jí nedotkla.
"Budete sténat, vzdychat, obracet oči v sloup a takové ty věcičky?" zeptal se Noby, odhodlaný dostat za svých deset pencí, co mu patří.
"Drzosti poslouchat nemusím," upozornila ho přísně paní Bochánková. "Tenhle druh -"
Podívala se pozorněji a pak vrhla na Nobyho ostrý pohled.
"Hráváte si s touhle rukou?"
"Prosím?"
Paní Bochánková stáhla dámu v krinolíně z křišťálu a nahlédla do jeho hlubin. Po nějaké chvíli zavrtěla hlavou.
"Já vám nevím, jsem si jistá, že.... aha, no dobrá." Odkašlala si a promluvila hlasem, v němž teď zazněl věštecký tón.
"Pane Noby, vidím vás na nějakém horkém místě, obklopeného tmavými dámami. Připadá mi to jako nějaká cizina. Ty dámy se smějí a rozmlouvají s vámi... a teď vám jedna dokonce podává něco k pití..."
"A žádná z nich nekřičí nebo tak něco?" zeptal se užaslý Noby.
"Nezdá se to," odpověděla paní Bochánková neméně užasle.
"A nevidíte náhodou nějaké magnety?"
"Co je to?"
"Nevím," připustil Noby. "Ale myslím, že kdybyste to viděla, poznala byste to."
Paní Bochánková, navzdory jisté zatuhlosti charakteru, si nemohla nevšimnout jakési váhavosti v Nobyho konstatování.
"Některé z oněch dam jsou velmi... mondénní," nadhodila.
"No fajn," přikývl Noby, aniž se jeho výraz v sebemenším změnil.
"Jestli tedy rozumíte, co tím myslím..." "Jasně. Samozřejmě. Mondénní. Bodejť." Paní Bochánková se vzdala. Noby odpočítal deset pencí.
"A bude to brzo, viďte?" zeptal se.
"No jistě. Za deset pencí moc daleko do budoucnosti nevidím."
"Veselé mladé dámy..." zasnil se Noby. "A ještě mondénní. No tak to mám každopádně o čem přemýšlet."
Když odešel, vrátila se paní Bochánková ke křišťálové kouli a udělala si ze zvědavosti a pro vlastní klid desetitolarovou věštbu. Smála se pak celé odpoledne.

Elánia ani moc nepřekvapilo, když se dveře do Krysího sálu otevřely a za nimi v čele stolu seděl lord Rzezacz. Patricij tam nebyl.
Elánius byl opravdu překvapen jen zpola. Horní vrstvu úvah mu zčeřila jakoby mimochodem myšlenka: To je zvláštní, řekl bych, že tím člověkem nepohne ani dobývací beran. Jenže tam hluboko, kam se slunce dostalo jen výjimečně, si řekl: Samozřejmě. V časech, jako je tenhle, se lidé jako Rzezacz objevují až nahoře. Jako když se začnete šťourat holí v bažině. Na hladině se objeví ty největší bubliny a všechno začne ošklivě zapáchat. Bez ohledu na své úvahy však zasalutoval a řekl:
"Lord Vetinari má dovolenou?" "Lord Vetinari večer odstoupil, Elánie. Samozřejmě, že jen dočasně. Dokud neskončí tenhle mimořádný stav."

"Vážně?" naklonil Elánius hlavu ke straně. "Samozřejmě. A musím říci, že předvídal jistý... cynismus z vaší strany, veliteli, a požádal mě, abych vám odevzdal tenhle dopis. Všimněte si, že je zapečetěn jeho pečetí."
Elánius se podíval na obálku. Byla na ní skutečně úřední pečeť, ale...
Pak se podíval lordu Rzezaczovi do očí, a když ne jiné, alespoň tohle podezření pustil z hlavy. O takový trik by se Rzezacz nepokusil. Muži jako on měli jistý morální kodex a některé věci prostě nebyly čestné. Mohli jste vlastnit celou ulici malých domků, kde lidé žili jako švábi a švábi jako královéa bylo to naprosto v pořádku, ale než by se lord Rzezacz snížil k padělatelství, pravděpodobně by raději zemřel.
"Chápu, pane. Dal jste si mě zavolat?"
"Veliteli Elánie, musím vás požádat, abyste vzal do vazby všechny osoby klačské národnosti, které jsou momentálně ve městě."
"Na základě jakého obvinění, pane?"
"Veliteli, válka s Klačem visí na vlásku. Jistě chápete?"
"Ne, pane."
"Mluvíme o špionáži, veliteli. Možná i o sabotáži," prohlásil lord Rzezacz. "Abych byl upřímný... Ve městě bude vyhlášeno stanné právo."
"Ano, pane? A jaký druh práva pod tím máte na mysli?" usekl Elánius s pohledem upřeným před sebe.
"Vždyť vy to velmi dobře víte, Elánie."
"Myslíte to právo, kdy se křičí ‚stůj'před tím, než se střílí, pane, nebo to druhé?"
"Aha. Chápu." Lord Rzezacz vstal a naklonil se kupředu.
"Dělalo vám radost, když jste se takhle... drze dohadoval s lordem Vetinarim a on vám to z jakéhosi mně neznámého důvodu trpěl," řekl, "ale já, na rozdíl od něj, znám lidi vašeho typu."
"Mého typu?"
"Mám dojem, že ulice se jen hemží různými zločiny, nelicencovanou žebrotou, veřejným obtěžováním. .., ale vy, jak se zdá, jste k takovým věcem slepý. Vypadá to, že máte jiné myšlenky a velké nápady. Jenže od vás nikdo nežádá bystré myšlenky, veliteli. Vy máte chytat zloděje, jste obyčejný policajt a nic víc. Proč na mě tak zíráte, Elánie?"
"Byl bych nerad, abyste si myslel, že jsem k vašim úvahám slepý, pane."
"Vy, Elánie, jak se zdá, máte dojem, že právo je něco jako velké zářící světlo na obloze, které se nedá ovládat. Ale to se mýlíte. Právo bude takové, jaké my řekneme, že bude. Nemám v úmyslu dodat ‚rozumíte?', protože vím, že rozumíte, a já se s vámi nemíním dohadovat. Poznám takové prašivé ovce, jako jste vy, na sto honů."
"Prašivé ovce?" opakoval Elánius chabě.
"Veliteli Elánie," zamračil se lord Rzezacz, "doufal jsem, že se tomu budu moci vyhnout, ale posledních pár dnů dokázalo, že váš úsudek je až trestuhodně nedostatečný a chybný. Princ Khufhr byl těžce postřelen a. vy jste tomu nejen nedokázal zabránit, ale nedokázal jste ani najít zločince, který ten hnusný čin spáchal. Městem se zcela bez zábran pohybují zdivočelé hordy. Doslechl jsem se, že jeden z vašich seržantů bezdůvodně vyhrožoval poctivým, bezbranným občanům tím, že je postřílí, a před chvilkou jsem dostal zprávu, že jste uvěznil nevinného obchodníka s celou rodinou a protiprávně je zavřel do svých smrdutých cel."
Elánius zaslechl, jak Tračník zalapal po dechu. Zdálo se mu však, že ten zvuk přichází odněkud z daleka. Cítil, jak se mu propadá půda pod nohama, ale jeho myšlenky jako by se vznesly vysoko k růžové obloze, kde na ničem moc nezáleželo.
"Tak o tom nic nevím, pane," odpověděl. "Provinil se přece tím, že byl Klačan, ne? Chcete, abych je takhle zavřel všechny, ne?"
"A jako by tohle všechno ještě nestačilo" pokračoval Rzezacz zvýšeným hlasem, "bylo nám řečeno - a za jiných okolností bych tomu nevěřil ani u tak tupého poskoka, jako jste vy -, že dnes v noci jste, aniž vám kdo zadal nejmenší záminku, zaútočil na dva klačské strážné, protiprávně vstoupil na půdu vyslanectví, vnikl do ženské části domu, unesl dva Klačany přímo z lůžek, nařídil zničení klačského majetku a... prostě a jednoduše jednal zcela bezostyšně a nestydatě."
Jaký by mělo smysl se hádat? pomyslel si Elánius. Proč se pokoušet o hru, když jsou všechny karty poznačené? A přesto... "Dva Klačany, pane?"
"Zdá se, že byl princ Khufhr unesen, Elánie. Nechce se mi věřit, že by to kdo z našich lidí udělal, dokonce ani taková slizká existence jako vy ne, ale Klačané to naznačují. Byl jste spatřen, jak neoprávněně vnikáte na jejich území. A jak se zdá, vytáhl jste nějakou bezmocnou ženu přímo z postele. Můžete mi k tomu něco říci?"
"Vyslanectví v té chvíli hořelo, pane." Kupředu postoupil nadporučík Sršňál a zašeptal Rzezaczovi něco do ucha. Ten se poněkud uklidnil.
"Dobrá. Dejme tomu. Možná že k tomu došlo za jistých výjimečných okolností, ale politicky to byla velmi nevhodná akce, Elánie. Nemohu předstírat, že bych věděl, co se stalo s princem, ale jak se zdá, snažil jste se ze všech sil a s nesmírným potěšením o to, aby se věci vyvinuly co nejhůř."
Umíte šplhat, pane Elánie? Elánius mlčel. Ten druhý muž nesl přes rameno velký předmět podobný pytli...
"Jste zbaven veškerých pravomocí, veliteli. A Hlídka přejde pod přímé velení této rady. Je to dostatečně jasné?"
Rzezacz se obrátil ke Karotkovi. "Kapitáne Karotko, k mnohým z nás se donesly... velmi dobré zprávy o vaší osobě, a proto vás z titulu své funkce jmenuji výkonným velitelem Hlídky -"
Elánius zavřel oči.
Karotka bezchybně zasalutoval. "Ne, pane!"
Elániovy oči se doširoka otevřely.
"Ne?" Rzezacz chvíli upíral pohled Karotkovi do tváře a pak mírně pokrčil rameny.

"No... dobrá. Loajalita je krásná věc. Seržante Tračníku?" "Pane?"
"Za těchto okolností a také proto, že jste nejzkušenější poddůstojník a rejstřík máte bez poskvrny, převezmete během tohoto krizového období velení nad Hlídkou."
"Ne, pane."
"Seržante!"
"Můžete si to velení strčit tam, kam slunce nesvítí, pane!" odpověděl mu Tračník zoufale.
Elanius na sobě znovu pocítil Rzrezaczův pohled.
Lord Rzezacz nikdy nevypadal překvapeně. A protože věděl, že obyčejný seržant by si nikdy neměl troufnout takhle drze odmlouvat, vymazal okamžitě Tračníka ze svého světa. Pohledem krátce spočinul na Navážkovi.
Elanius si všiml, že lord neví, jak by měl s trollem promluvit. Ale i tak na něj udělal jakýsi temný, téměř morbidní dojem způsob, jakým se Rzezacz se svým problémem vypořádal. Vyřešil ho tím, že dělal, jako by žádný problém neexistoval.
"Kdo je nejstarší desátník Hlídky, sire Samueli?"
"To je desátník Nóblhóch."
Rada se shlukla do těsného hloučku. Občas z něj vylétly útržky šepotu, v nichž se několikrát celkem zřetelně opakovala slova "strašlivý malý třasořitka". Nakonec lord Rzezacz znovu zvedl hlavu.
"A další služebně zařazený?"
"Okamžik... to by měl být... desátník Silnoruka," odpověděl Elanius. Cítil, že má podivně lehkou hlavu.
"Možná že to je muž, který dovede plnit příkazy!"
"To je trpaslík, vy pitomče."
V Rzezaczově tváři se nehnul ani sval. Pak se ozvalo cink, když Elanius energicky položil na stůl svůj odznak.
"Tyhle blbosti už nemíním dál poslouchat," prohlásil Elanius odměřeně.
"Ohó, takže budete raději obyčejným civilem, co?"
"Policajt je obyčejný civilista, ty přeschlá čmouho od chcanků!"
Rzezaczův mozek vymazal zvuky, které jeho uši evidentně nemohly slyšet.
"A ještě klíče od zbrojnice, sire Samueli," řekl.
Když svazek dopadl na stůl, zachřestil.
"A pokud máte v plánu ještě nějaká další planá gesta, tak si je odbuďte hned."
Seržant Tračník vytáhl z kapsy svůj odznak a byl poněkud zklamán, když potom, co jej hodil na stůl, nezaznělo vzdorné zazvonění. Odznak se místo toho odrazil od desky stolu a rozbil karafu s vodou.
"Já mám svůj odznak vytesanej do ruky," zaduněl Navážka. "A ať si mi ho někdo zkusí sebrat!"
Karotka položil svůj odznak k ostatním velmi opatrně.
Rzezacz pozvedl obočí. "I vy, kapitáne?"
"Ano, sire."
"Byl bych myslel, že alespoň vy -"
Zmlkl a popuzeně se zadíval ke dveřím, které se otevřely. Dovnitř vběhlo několik palácových stráží a jim v patách skupinka Klačanů.
Celá rada spěšně vyskočila na nohy.
Elánius poznal Klačana ve středu skupinky. Viděl ho při několika oficiálních příležitostech, a kdyby nebylo toho, že to byl Klačan, byl by ho označil za pěkně mazaného lumpa.
"Kdo je to?" obrátil se šeptem ke Karotkovi. "Princ Kalif. Je tady jako zástupce velvyslance."
"Další princ?"
Muž ze středu skupiny zastavil před Rzezaczo-vým stolem, podíval se na Elánia, aniž dal jakýmkoliv způsobem najevo, že by ho snad poznával, a uklonil se lordu Rzezaczovi.
"Princi Kalife," řekl lord Rzezacz, "váš příchod je neohlášený, nicméně přesto -"
"Přináším velmi zlé noviny, můj pane." Dokonce i v onom snovém stavu, v jakém se Elánius nalézal, si uvědomil, že hlas je jiný. Khufhr se druhý jazyk učil na ulicích, ale tenhle muž měl učitele.
"A jaké novinky v takovéhle době nejsou zlé?" odpověděl Rzezacz.
"Na nově objevené zemi došlo k několika incidentům. Politováníhodným incidentům. K podobným došlo i v Ankh-Morporku." Znovu se podíval na Elánia. „I když co se týče událostí ve městě, tady jsou zprávy poněkud zmatené. Musím vám říci, lorde Rzezaczi, že technicky vzato jsme ve válce."
"Technicky vzato jsme ve válce?" zamračil se Elánius.
"Obávám se, že nám události nedávají na výběr," řekl Kalif. "Situace je velmi choulostivá."
Vědí, že spolu budou nakonec bojovat, pomyslel si Elánius. Je to jako začátek tancovačky, kdy člověk postává někde u stěny a vyhlíží si tanečnici...
"Musím říci, že jsme se rozhodli poskytnout vám dvanáct hodin na evakuaci vašich lidí z Lepše," řekl Kalif. "Až to provedete, myslím, že celou situaci snadno a rychle vyřešíme. Alespoň prozatím."
"Naše odpověď zní, že na evakuaci Lepše máte dvanáct hodin vy," odpověděl Rzezacz. "A pokud to neuděláte, budeme nuceni... podniknout kroky..."
Kalif se mírně uklonil. "Takže si rozumíme. Co nejdříve dostanete úřední notu a my bezpochyby také."
"Jistě."
"Tak okamžik, počkejte, nemůžete přece jen tak -" začal Elánius.
"Sire Samueli, vy už nejste velitel Hlídky a u těchto jednání nemáte co dělat," přerušil ho Rzezacz ostře. Pak se obrátil zpět k princi.
"Je to velká škoda, že věci musely dospět až tak daleko," prohlásil škrobeně.

"To jisté. Ale občas nastávají časy, kdy slova déle nestačí."
"Musím s vámi souhlasit. Pak nastává čas vyzkoušet si svou sílu."
Elánius zíral v hrůze z jedné tváře na druhou.
"Poskytneme vám samozřejmě čas k vyklizení vašeho velvyslanectví. Nebo přesněji řečeno toho, co z něj zbylo."
"To je od vás laskavé. My vám samozřejmě poskytneme stejnou výhodu." Kalif se mírně uklonil.
I Rzezacz se mírně uklonil.
"No a nakonec," prohlásil, "to, že naše země válčí, ještě neznamená, že bychom se my dva k sobě nemohli chovat jako přátelé."
"Cože? Pro mě je to tedy po čertech dobrý důvod!" prohlásil rozhořčeně Elánius. "Nemůžu tomu věřit! Přece tady nemůžete jen tak stát a... u všech bohů, co se stalo s diplomacií?"
"Válka, Elánie, je jen pokračování diplomatického jednání, vedené jinými prostředky," prohlásil lord Rzezacz. "Jenže kdybyste byl opravdu gentleman, tak byste to věděl."
"A vy, Klačané, jste stejní," pokračoval Elánius. "Ale to je tím plesnivým zeleným skopovým, které vám prodává Kuňkins. Všichni máte nemoc šílených ovcí. Nemůžete tady přece jen tak stát a domlouvat -"
"Sire Samueli, vy jste jen, jak se neustále snažíte zdůrazňovat, obyčejný civilista. A jako takový tady nemáte co pohledávat!"
Elánius se ani neunavoval tím, aby zasalutoval. Otočil se na podpatku a vyšel z místnosti. Ostatní členové Hlídky ho beze slova následovali až do Pseudopolského dvora.
"Řek jsem mu, aby si ho strčil tam, kam slunce nesvítí," zabručel seržant Tračník, když přecházeli po Mosazném mostě.
"Správně," přikývl Elánius s nehybnou tváří. "Skvěle řečeno."
"Rovnou do ksichtu. ‚Kam slunce nesvítí', jen tak," huhlal dál Tračník. Z jeho tónu nebylo možno dost dobře usoudit, jestli pyšně, nebo s obavami.
"Obávám se, pane, že lord Rzezacz má technicky pravdu," řekl Karotka.
"Že by?"
"Jistě, pane. Bezpečnost města je prvořadá věc, takže v době války se musí civilní složky podřídit vojenské autoritě."
"Pch."
"A řek jsem mu to," opakoval Alfréd Tračník. "Zrovna tam, kam slunce nesvítí! To sem mu řek."
"Zástupce vyslance se vůbec nezmínil o princi Khufhrovi," zamyslel se Karotka. "To je zvláštní."
"Jdu domů," ohlásil Elánius místo odpovědi.
"Jsme skoro tady, pane."
"Tentokrát jsem myslel opravdu domů. Potřebuju se dospat."
"Chápu, pane. Co mám říct mládencům?"
"Řekněte jim, co chcete."
"Podíval jsem se mu rovnou do očí a povídám: můžete si ho strčit rovnou tam, kam -" žasl stále ještě sám nad sebou seržant Tračník.
"A nechtěl byste, abysme s pár hošma později zašli za tím Rzezaczem a domluvili mu?" zeptal se Navážka. "Žádnej problém. Určitě bysme na něj něco našli."
"Ne!"
Elánius se teď cítil tak lehce, že měl pocit, jako by se vznášel. Rozloučil se s podřízenými před Dvorem a nechal svou hlavu, aby ho vynesla na kopec, za roh a do domu, pak ho pronesla kolem jeho užaslé ženy a nahoru po schodech do ložnice, kde se jak dlouhý, tak široký svalil na lůžko a usnul dřív, než zavřel oči.

V devět hodin ráno následujícího dne pochodovali po Broadwayi první dobrovolníci těžké pěchoty lorda Adventuria. Na přehlídku se zašli podívat i členové Hlídky. To bylo jediné, co mohli dělat.
"Není to támhle sluha sira Elánia?" řekla najednou Angua a ukázala na škrobenou postavu v první řadě. "Jo, to je on a ten jejich kluk pro všechno jde před oddílem a mlátí do bubnu," přikývl Noby.
"Vy jste byl... voják, Frede, že?" zeptal se Karotka, když průvod prošel kolem.
"Byl, pane. První těžká pěchota lorda Eorleho, pane. Postrach bažantů."
"Prosím?" podívala se na něj Angua. "To byla přezdívka našeho regimentu, slečno. Pocházela ze starejch časů. To tenkrát tábořili na nějakým pozemku a narazili na obrovský hejno bažantů a víte, jak to asi mohlo dopadnout, když jsme žili jenom z toho, co zem dá, a najednou narazíme na něco takovýho? Proto od ty doby nosí každý člen našeho regimentu za kloboučkem bažantí pírko. Tradice, chápete?" To už Fredova vrásčitá tvář nabírala měkký výraz člověka, který poněkud přebral v Ulici vzpomínek.
"Měli jsme dokonce i vlastní pochodovou píseň," pokračoval. "A abyste si nemyslela, nebylo jednoduchý zazpívat ji správně. Hm... promiňte, slečno?"
"To nic, to je v pořádku, seržante," řekla Angua. "Já se často rozesměju jen tak, bez důvodu."
Fred Tračník znovu zasněně upřel oči do neznáma. "A samozřejmě, než jsem se dostal tam, musel jsem odsloužit nějaký čas ve středně těžké pěchotě vévody z Quirmu. S ní jsem se zúčastnil mnoha pěkných akcí."
"Určitě ano," přikývl Karotka, zatímco Angua se poněkud jízlivě zamyslela nad tím, co všechno asi Tračník považuje za pěknou akci. "Vaše vynikající vojenská kariéra vám jistě poskytla spoustu zážitků, na které teď rád vzpomínáte."
"No, dámy mají rády uniformy," řekl Alfréd Tračník oním téměř vzpurným tónem hlasu, který někdy používají dospívající chlapci, "a teda... nóó..."
"Posloucháme, seržante."
Tračník se zatvářil rozpačitě, jako kdyby se mu špatně poskládané záhyby spodního prádla minulosti zařízly do zadku

vzpomínek.
"Bylo to mnohem... o hodně jednodušší. Tím myslím, že bylo jednodušší být vojákem než policajtem. Totiž když jste jednou vojákem, tak jste vojákem a všichni ti ostatní jsou nepřátelé. Dopochodujete někam na nějaký velký pole a sešikujete se do těchdlectěch obdélníků, a pak vám nějakej chlápek s chocholem na přilbě vydá rozkaz a vy se srovnáte do takovejch šipek -"
"U bohů, copak to lidé opravdu dělají? Já si myslel, že takhle se to kreslí jen na válečných plánech!"
"No, víte, pane, von starej vévoda se v tomhle směru přesně držel toho, že co je namalováno, to je dáno... No prostě bylo jenom důležitý hlídat si záda a sejmout každýho chlápka v jiný uniformě, než je ta vaše. Jenže..." Tračníkova tvář se zkroutila v bolestné grimase,, jenže když jste polda, no, to nepoznáte dobrý hochy od zlejch a mapa ani žádnej kompas k tomu nejni, slečinko, to je fakt."
"Ale... vždyť existuje vojenské právo, ne?"
"No, to je pravda..., ale když pár dní chčije jak z konve a vy jste schovaná až po kou... po pás v chcíplým koni a někdo vám začne poroučet, tak nejni čas vohlížet se na nějaký vojenský pravidla, slečinko. Jediný, vo co v tom vlastně de, je ta chvíle, kdy vám dovolej si vystřelit."
"No, já si myslím, že v tom bude ještě něco víc než jen tohle, seržante."
"Možný by to bylo, pane," připustil Tračník diplomaticky.
"Jsem si jistý, že například existuje mnoho nařízení o tom, že se nesmějí zabíjet ti nepřátelští vojáci, kteří se vzdali."
"Oh, to jo, pane, to bysme tady měli. Ale v těch nařízeních už se neříká, že by jim člověk nemohl dát co proto. Dát jim trochu na pamětnou, žejo?"
"Nemyslíte tím mučení?" zeptala se Angua.
"Och, slečinko, to ne. Jenže..." Růžová ulička vzpomínek se v Tračníkově mysli změnila v ošklivou cestu temným údolím, ".. .když váš nejlepší kamarád dostane šípem do oka a všude kolem vás sténaj a řvou koně a lidi a vy jste strachy celá posr... vyděšená k smrti a v takovým stavu narazíte na nějakýho nepřítele... no buď jak buď, v takový chvíli máte prostě neodolatelný nutkání dát mu..., abych tak řek, na pamětnou. Takovýho něco... jako třeba, aby ho ta jeho hnáta i po dvaceti letech za studenejch nocí bolela, aby mu to připomnělo, co tenkrát všechno proved, to je všechno."
Chvilku se přehraboval v kapsách a pak vytáhl malou knížečku, kterou jim podával k nahlédnutí.
"Tohle patřilo mýmu prapradědečkovi," řekl. "Byl ve válce s Pseudopolisem a moje praprababička mu dala tuhle knihu modliteb pro vojáky, protože ve válce člověk potřebuje všechny modlitby, na který si jen dokáže vzpomenout, to mi věřte. Tak on si ji strčil do horní kapsy svýho kabátce od uniformy, protože byl moc chudej, než aby si mohl pořídit brnění, a nazejtří v boji... húúš, přiletěl šíp, vodnikuď, zabod se rovnou do tyhle knihy a prošel jí celou a zarazil se až na poslední stránce, heleďte. Tady je vidět ta díra."
"To musel být fakticky zázrak," souhlasil Karotka.
"Jo, taky bych řek," přikývl seržant. Pak se zasmušile zadíval na odřenou knížečku. "Škoda, že ho zasáhlo těch dalších sedmnáct šípů."
Bubnování zaniklo v dáli. Zbytek Hlídky se pokoušel vyhnout se jeden druhému navzájem pohledy. Vtom okamžiku se ozval autoritativní hlas: "Proč nemáte uniformu, mladíku?"
Noby se otočil. Oslovila ho postarší dáma, vzdáleně připomínající krůtu, s výrazem Velkého trestu ve tváři.
"Já? Já přece uniformu mám, paninko," odpověděl Noby a ukázal na svou pomačkanou přilbu.
"Tu správnou uniformu," vyštěkla žena a podala mu bílé peříčko. "Co budete dělat vy, až nás budou Klačané prznit v našich ložích?"
Vrhla opovržlivý pohled na zbytek Hlídky a pokračovala v chůzi. Angua si všimla, že davem diváků procházelo několik jí podobných. Tu a tam zasvitla bílá barva.
"Budu si myslet: ti Klačani ale mají odvahu," prohlásil Karotka. "Obávám se, Noby, že to bílé peříčko v tobě má vyvolat stud, přivést tě k tomu, aby ses zastyděl natolik, že vstoupíš do vojenské služby."
"Aha, takže to je v pořádku," odpověděl Noby, muž, jenž se nestyděl nestydět se. "A co se čeká, že s tím udělám?"
"To mně připomnělo... Už jsem vám říkal, co jsem řekl lordu Rzezaczovi?" ozval se nervózně seržant Tračník.
"Alespoň sedmnáctkrát," přikývla Angua, která bedlivě pozorovala ženy s peříčky. Pak více méně pro sebe dodala: "Vrať se se štítem, nebo na štítě."
"Tak mě napadlo, jestli by mi ta ženská těch pírek nedala víc?" zajímal se Noby.
"Cože?" podivil se Karotka.
"To peří," vysvětloval Noby, "vypadá jako pravý husí. Takovýho by se mi hodilo hodně, já bych -"
"Ne, já tím myslel, co to říkala Angua?"
"Cože? Jo tohle..." usmála se Angua, "to je jenom taková hloupost, kterou říkají ženy, když své muže posílají do války. Vrať se se štítem, nebo na něm."
"Na štítě?" nechápal Noby. "To jako myslíš, aby se na něm klouzal nebo tak něco?"
"Jako mrtvý," řekla Angua. "To znamená: vrať se domů jako vítěz, nebo se nevracej vůbec."
"No, já se vždycky vrátil se svým štítem," uvažoval Noby nahlas. "V tom nevidím jedinej problém."
"Noby," povzdechl si Tračník, "ty ses vždycky vracel se svým štítem, několika cizími štíty, pytlem zlatých zubů a patnácti páry ještě teplejch bot. A vezls to na káře."
"No, nemá přece vůbec cenu chodit do války, když pak člověk není na vítězný straně, to dá rozum," zabručel Noby a zastrčil si bílé peříčko za helmici.
"Noby, ty jsi byl vždycky na straně vítězů, protože ses vždycky plížil po okraji bojiště, abys viděl, kdo vyhrává, a pak sis natáhnul tu správnou uniformu, kterou jsi svlékl nějakému mrtvému nešťastníkovi. Slyšel jsem nějaké zvěsti o tom,

že dokonce i generálové dávali pozor, jakou máš na sobě uniformu, aby podle toho poznali, jak se bitva vyvíjí."
"Hodně vojáků sloužilo v různejch oddílech," odpověděl Noby.
"Ano, když to říkáš takhle, tak je to jistě pravda. Jenže většinou ne během jediné bitvy," ušklíbl se seržant Tračník.
Pomalu došli k policejní stanici. Většina směny si vzala volný den. Vždyť, konec konců, nikdo nevelel. Co se čekalo, že budou celý den dělat? Zůstali jen ti, kteří si mysleli, že jsou ve službě neustále, a nováčkové, jejichž ostražitost ještě nebyla otupena všedností.
"Jsem si jistý, že pan Elánius něco vymyslí," řekl Karotka. "Poslyšte, možná by bylo lepší, kdybych Muibarakovy odvedl zpět do jejich obchodu. Pan Muibarak říká, že si jen zabalí a odjedou. Mnoho Klačanů odjíždí. A nikdo jim to nemůže mít za zlé."

Elánius, v jehož podvědomí se zvedaly sny jako bubliny, se vynořil z temných hlubin spánku.
V posledních dnech si obvykle šetřil ty sladké chvíle probouzení. V nich se mu totiž často zjevovala řešení. Předpokládal, že nějaká část jeho mozku se budí až na noc a pak pracuje na záhadách předešlého dne a servíruje mu výsledky svého snažení v okamžiku, kdy otevírá oči.
Jediné, co mu mozek servíroval teď, byly vzpomínky. Zamrkal. Právě teď se vynořila další. Zasténal. Přehrával se mu zvuk, který vydal jeho odznak dopadající na Rzezaczův stůl. Elánius zaklel.
Vysunul nohy z pokrývek a zatápal po nočním stolku.
"Kvrk-ping, ping-cink, píp!"
"Proboha ne... no dobrá, kolik je hodin?"
"Jedna hodina odpoledne! Prosím, sem uveďte své jméno!"
Elánius se vztekle zadíval na Dezorganizátora. Věděl, že jednoho krásného dne se bude prostě muset přinutit ten manuál přečíst. Buď to, anebo jej hodit ze skály.*13
"Co -" začal, ale pak znovu zasténal. Právě se ho rozhodl postrašit zvuk zadrnčení rozvinutého turba-nu, který nesl celou jeho váhu. Děsná vzpomínka.
"Same?" Dveře ložnice se otevřely a dovnitř vešla Sibyla se šálkem v ruce.
"Ano, drahá?"
"Jak se cítíš?"
"Mám škrábance i na škráb-" Odněkud ze studnice vin se vyplazila další vzpomínka. "Och, bohové, vážně jsem mu řekl, že není nic jiného než přeschlá čmouha od -?"
"Ano," přikývla jeho žena. "Dnes ráno se tady zastavil Fred Tračník a všechno mi o tom řekl. Moc výstižný popis, řekla bych. Kdysi jsem si s Ronaldem Rzezaczem vyšla. Je studený jak ryba."
V Elániově podvědomí pukla, podobná kouli bahenního plynu, další vzpomínka.
"Vyprávěl ti Fred, kam řekl Rzezaczovi, že si může nacpat jeho odznak?"
"Ano. Třikrát. Zdá se, že mu to hrozně leží v hlavě. No ale, jak znám Ronnieho, musel by k tomu použít kladivo."
Elánius už si dávno zvykl na to, že, jak se zdá, všichni aristokraté se navzájem znají křestními jmény.
"Řekl ti Fred ještě něco?" zeptal se s obavami.
"O tom obchodě, ohni a tak dále. Jsem na tebe pyšná." Políbila ho.
"Co mám teď dělat?"
"Vypij si čaj, umyj se a hezky ohol."
"Měl bych zajít do Dvora a -"
"Nejdříve oholit! Ve džbánu máš teplou vodu."
Když odešla, pomalu vstal a došel do své koupelny. Na mramorovém stojánku tam stál džbán s teplou vodou.
Podíval se na tvář v zrcadle. Byla naneštěstí jeho. Možná že kdyby ji opravdu nejdřív oholil...? A zbytky by pak mohl umýt.
Útržky vzpomínek na předchozí noc se neustále snažily upoutat jeho pozornost. To s tím strážným byla ostuda, ale někdy nemůžete jen tak stát a mluvit...
To se svým odznakem taky neměl dělat. Už to nebylo jako za starých časů. Dnes měl svou zodpovědnost. Měl vydržet a pokusit se věci zmírnit, jak jen to bylo...
Ne. To by bylo stejné nefungovalo.
Podařilo se mu namydlit si tvář. Protivzbouřenecký patent! Dobří bohové... Zamyšleně si obtáhl břitvu. Z paměti mu vyhlédly Rzezaczovy zakalené oči. Mizera! Muži jako Rzezacz si mysleli - doopravdy si mysleli -, že Hlídka je něco jako ovčácký pes, který bude čenichat v patách stáda, zaštěká, když na něj někdo promluví, a nikdy, nikdy nekousne pasáka...
Ó ano. Elanius cítil až v kostech, kdo je nepřítel.
Až nato, že...
Žádný odznak, žádná Hlídka, žádné zaměstnání...
Dorazila další vzpomínka, i když dost pozdě.
Zatímco mu pěna vpředu kapala na košili, vytáhl z kapsy Vetinariho zapečetěný dopis a břitvou jej otevřel.
Uvnitř byl čistý list papíru. Obrátil ho na druhou stranu, ale ani tam nebylo nic napsáno. Nechápavě si znovu prohlédl obálku.
Sir Samuel Elanius, rytíř.
Je od něj milé, že byl v oslovení tak přesný, pomyslel si Elanius. Jaký byl smysl zprávy beze zprávy? Někteří lidé by snad mohli bezmyšlenkovitě vsunout do obálky čistý list papíru, ale Vetinari nikdy. Jaký mělo smysl posílat mu zprávu, v níž se mu oznamovalo, že je rytíř, u všech bohů? Ten ostudný fakt si sám dost dobře uvědomoval...

A najednou se mu v hlavě objevila zcela nenápadně další myšlenka, tichá jako myš, která se za hurikánu vyhýbá větru. Kdo to řekl? A jakže to bylo? Každý gentleman...
Najednou se Elániovi rozšířily oči. On přece byl gentleman, nebo ne? To bylo úřední.
A pak nevykřikl ani nevyběhl z místnosti. Dokončil holení, vykoupal se, vyměnil si spodní prádlo, a to vše velmi klidně a vyrovnané.
Zatím mu dole Sibyla uvařila snídani. Nebyla nijak zvláštní kuchařka, ale to Elániovi příliš nevadilo, protože on zase nebyl nijak zvláštní jedlík. Po mnoha letech života na ulicích byl jeho žaludek naladěn poněkud jinak než u ostatních. Dožadoval se vždycky malých chrápavých kousků a Sibyla spolehlivě a pravidelně ponechávala pánev na drakovi o něco déle, než bylo potřeba.
Když žvýkal smažená vejce a upíral při tom oči do neznáma, pozorně ho sledovala. Chovala se jako člověk, který s přenosnou záchrannou sítí pozoruje muže na vysokém visutém laně.
Po nějaké chvíli, když odsledovala, jak s tichým prasknutím nakrojil párek, řekl: "Máme nějaké knihy o rytířství, má drahá?"
"Stovky, Same."
"A je tam nějaká, ve které by se říkalo..., o čem to vlastně od začátku je? Taková, ve které by se člověk dočetl, co má dělat, když je rytířem? Za co nese zodpovědnost a tak dále?"
"To většina z nich, myslím."
"Výborně. Myslím, že si budu muset chvíli číst." Elánius zaútočil vidličkou na slaninu. Ta se přímo rozplývala a rychle ubývala.
Po jídle se odebral do knihovny. O dvacet minut později se vrátil pro psací náčiní a nějaký papír.
Deset minut poté mu lady Sibyla donesla šálek kávy. Elánius byl napolo ukryt za hromadou knih a hluboce začten do Rytířského života. Vyplížila se ven a odešla do své pracovny, kde se pustila do doplňování chovných tabulek svých draků.
O hodinu později ho slyšela vstoupit do haly.
Tiše si pobrukoval a měl onen nepřítomný výraz, který znamenal, že všechny nepodstatné duševní pochody byly zatlačeny do pozadí nějakou Velkou myšlenkou. Navíc také vyzařoval pole popuzené nevinnosti, která byla podle jejího názoru nedělitelnou součástí jeho základní elániovitosti.
"Jdeš ven, Same?"
"Ano. Jdu nakopat pár prdelí, drahoušku."
"No výborně. Hlavně se na to teple obleč, ano?"

Muibarakova rodina mlčky kráčela Karotkovi po boku.
"Je mi líto vašeho obchodu, pane Muibaraku," řekl Karotka.
Muibarak si nadhodil ranec, který nesl. "Můžeme si otevřít jiný obchod," odpověděl.
"Budeme na něj dávat opravdu pozor," pokračoval Karotka. "A až tohle všechno skončí, můžete se vrátit zpátky."
"Děkuju vám."
Jeho syn řekl něco klačsky. Došlo ke krátké rodinné výměně názorů.
"Obdivuji sílu vašich citů," řekl Karotka a zrudl, "i když si osobně myslím, že výrazy, které jste použili, byly trochu silné."
"Můj syn se omlouvá," řekl Muibarak automaticky. "On zapomněl, že mluvíte kla-"
"Ne, to se tedy neomlouvám. Proč bysme měli utíkat?" vykřikl mladík. "My tady žijeme! V Klači jsem nikdy nebyl!"
"No ano, ale na to by ses mohl spíš těšit, ne?" snažil se Karotka. "Slyšel jsem, že je tam velmi kr-"
"To jste vážně tak hloupej?" Janil se vytrhl otci, který ho držel za rameno, a postavil se proti Karotkovi. "Mně je fuk, jak tam je! Já nechci poslouchat všechny ty pitomosti o měsíci stoupajícím nad Sluneční hory! To doma poslouchám den co den! Já ale žiju tady!"
"Poslyš, ale měl bys opravdu poslouchat své rodiče-"
"Proč? Táta maká od rána do večera, a teď ho vyženou! K čemu je to dobrý? Měli bysme zůstat tady a bránit svůj majetek!"
"Hm, no ano, jenže nemůžeš přece brát zákon do svých rukou -"
"Proč ne?"
"To je naše práce!"
"Jenže vy ji neděláte!"
Pan Muibarak promluvil rychlou klačtinou.
"Říká, že se musím omluvit," řekl Janil trucovitě. "Omlouvám se."
"I já se omlouvám," přikývl Karotka.
Chlapcův otec udělal složitý posuněk, používaný dospělými v některých situacích zahrnujících dospívající mládež.
"Vrátíte se, vím to," řekl Karotka.
"To se uvidí."
Kráčeli po nábřeží k čekajícímu plavidlu. Byla to klačská loď. Její zábradlí lemovali lidé, kteří odjížděli s tím, co mohli pobrat, protože věděli, že zanedlouho by měli potíže odjet třeba jen v tom, co mají na sobě. Policisté k sobě obraceli nepříliš přátelskou pozornost.
"Rzezacz snad přece nevyhání všechny Klačany z jejich domovů," nadhodila Angua.
"Není těžké poznat, odkud vítr vane," odpověděl jí Muibarak klidně.
Karotka zvedl nos a zavětřil. "Vane od Klače," řekl.

"Pro vás možná," zabručel Muibarak.
Za zády jim zapráskal bič a stačili tak tak ustoupit, když kolem nich projelo s duněním několik kočárů. V jednom z nich se na vteřinu poodhrnula záclonka v okně. Karotka na okamžik zahlédl zjizvenou tvář, úsměv plný zlatých zubů a černý plnovous, pak se škvíra znovu uzavřela.
"To byl on, že?"
Angua tiše vydechla. Oči měla zavřené, jako ostatně vždycky ve chvílích, kdy jí čich nahrazoval zrak...
"Hřebíček," zamumlala a pak sevřela Karotkovi paži.
"Ne! Nesnaž se za tím kočárem běžet! Na té lodi jsou ozbrojenci! Co by si asi pomysleli, kdyby viděli, jak k nim běží voják?"
"Já nejsem voják!"
"A jak dlouho myslíš, že budou ochotni přemýšlet o tom, jaký je v tom rozdíl?"
Kočár si prorazil cestu lidmi v přístavu. Dav se za ním rychle zavíral.
"Vykládají nějaké bedny - nevidím tam dost dobře..." řekl Karotka, který si stínil oči rukou. "Podívej, jsem si jistý, že by pochopili, kdybych jim to -"
Jedenasedmdesátihodinový Ahmed vystoupil na molo a zadíval se zpět k policistům. Usmál se a slunce se odrazilo od zlatých zubů. Viděli, jak se mu zvedla ruka k rameni a vytáhla z pochvy zahnutý meč.
"Nemůžu přece dovolit, aby nám takhle zmizel," řekl Karotka. "Je to podezřelý! Podívejte a ještě se nám směje!"
"Má diplomatickou imunitu," připomenula mu Angua. "Ale má kolem sebe pěknou řádku ozbrojených mužů."
"Má síla jest silou deseti, neb mé srdce je čisté," prohlásil Karotka.
"Ano? No, těch dole je jedenáct."
Jedenasedmdesátihodinový Ahmed vyhodil svůj meč vysoko do výše. Zbraň se několikrát otočila a v letu vydávala tiché vhum-vhum. Když se přiblížila zpět k zemi, Ahmedova ruka vyletěla a bezpečně zbraň zachytila za rukojeť.
"Tohle přece dělal sir Elánius," zaskřípal vztekle zuby Karotka. "Teď si z nás ještě navíc utahuje -"
"Jestli se pokusíte vstoupit na tu loď, zabijí vás," ozval se mu za zády hlas pana Muibaraka. "Já toho muže znám."
"Ano? A jak to?"
"Bojí se ho v celém Klači. Je to Jedenasedmdesátihodinový Ahmed!"
"Je, ale nevíte náhodou, proč se mu říká -"
„Vy jste o něm neslyšela? A navíc je to T'rus!" Paní Muibaraková zatahala manžela za rukáv.
"T'rus?" nechápala Angua.
"Je to kmen pouštních nomádů - válečníků," vysvětloval Karotka. "Velmi divokých, ale zároveň i velmi čestných. Říká se, že když se jednou T'rus stane vaším přítelem, získali jste přítele na celý život."
"A co když není tvým přítelem?"
"Pak ten stav vydrží sotva několik vteřin."
Tasil meč. "Jenže v žádném případě nemůžeme dovolit -"
"Už jsem toho řekl víc než dost. Musíme jít," omlouval se Muibarak. Rodina posbírala své rance.
"Podívej, možná by tady byl ještě jiný způsob, jak se o něm něco dozvědět," řekla Angua. Ukázala ke kočárům.
Z jednoho z nich vyskočili dva dlouhosrstí, výjimečně elegantní psi, kteří cestou na molo napínali své řemínky k prasknutí.
"Kladští lovečtí psi," řekla. "Klačská šlechta je na ně, pokud vím, velmi pyšná."
"Vypadají tak trochu jako -" začal Karotka, ale pak mu všechno došlo. "Ne, to tedy ne, nemůžu tě tam nechat jít samotnou," zavrtěl hlavou. "Co kdyby se něco zvrtlo?"
"Mám mnohem lepší šanci, než bys měl ty, to mi věř," prohlásila Angua spěšně. "Každopádně neodplují před přílivem."
"Je to příliš nebezpečné."
"No a? Vždyť to mají být naši nepřátelé."
"Ale já mínil pro tebe."
"Proč by to pro mě mělo být nebezpečné?" nechápala Angua. "Nikdy jsem neslyšela, že by v Klači žili vlkodlaci, takže Klačané pravděpodobně nevědí ani to, jak se nás zbavit."
Shodila koženou vestičku, na níž měla přišpendlený policejní odznak, a podala ji Karotkovi. "A kdyby došlo na nejhorší, pořád ještě můžu skočit přes palubu."
"Do řeky?"
"Ani řeka Ankh nedokáže zabít vlkodlaka." Angua vrhla pohled na nechutnou hladinu. "Alespoň si to myslím."

Seržant Tračník a desátník Nóblhóch byli na obchůzce. Nebyli si jistí, proč jsou na obchůzce a co by měli dělat ve chvíli, kdyby spatřili, jak někdo páchá zločin, i když léta výcviku jim ve skutečnosti umož--ňovala nevidět i některé poměrně dost velké zločiny. Jenže jak pro jednoho, tak pro druhého byl zvyk železnou košilí. Byli policisté, tak vyrazili na patrolu. Nechodili po městě s nějakým konkrétním úmyslem. Patrolovali, abychom tak řekli, jen pro patrolování samo. Nobyho chůzi nijak nepomáhala velká, v kůži vázaná kniha, kterou nesl před sebou a kvůli níž Pořádně neviděl na cestu.
"Válka by tyhle díře udělala dobře," nadhodil po nějaké chvíli seržant Tračník. "Mnohejm lidům by to vrátilo páteř. Dneska šlo tolik věcí k čertu."
"Nějako když jsme byli malý děti, seržo."
"Nějako když jsme byli děti, Noby, to máš pravdu."
"V těch dnech lidi věřili jeden druhýmu, že jo, seržo?"

"Lidi si navzájem věřili, Noby."
"Jasně, seržo, já vím. A nikdo nezamykal dům, že ne, seržo?"
"Správně, Noby. A vždycky byli připravení jeden druhýmu navzájem pomoct. Byli vždycky v nebo před nějakým cizím domem."
"Jo, to byly časy," přikyvoval vehementně Nóbl-hóch. "Já vím, že dokonce ani na naší ulici hodně lidí baráky nezamykalo."
"No o tom právě mluvím! Na to právě upozorňuju!"
"To bylo tím, že nám ti grázlové vždycky ze všeho nejdřív ukradli zámky."
Tračník chvíli přemýšlel o pravdivosti Nobyho výroku.
"Jenže si kradli věci tak nějak podomácku, mezi sebou, Noby. A dneska? Vokradou tě cizinci!"
"No bodejť."
Chvíli kráčeli mlčky, každý ponořen do vlastních myšlenek.
"Seržo?"
"Copak, Noby?"
"Kde je Mondenie?"
"Mondenie?"
"Musí to bejt nějaký místo. Myslím, že tam bude hezky vedro."
"Jo Mondenie," řekl Tračník. Začal si pohotově vymýšlet. "Správně. Jakpak by ne. Jedno z těch klačských míst. Už vím. Spousta písku. Hory. Vývoz datlí. Proč to chceš vědět?"
"Ale... jen tak."
"Noby?"
"Jo, seržo?"
"Proč s sebou vlečeš tu obrovskou bichli?"
"Aha, to jsem dostal skvělej nápad, seržo. Dobře jsem poslouchal, co jste vyprávěl o ty knížečce svýho prapradědy, takže pro případ, že by se mělo bojovat, jsem si tuhle vypůjčil od Myčáka. Je to Kniha Omova. Třináct cenťáků silná."
"Jenže do kapsy je moc velká, Noby. Abych byl upřímnej, je trochu velká i na vozejk."
"Myslel jsem, že bych si udělal takový zvláštní závěsníky, abych ji mohl nosit. Řek bych, že ani dloubej luk by do ní nedostal šíp dál než k Apokryfě."
Při známém zaskřípění pozvedli jako na povel oči.
Ve větru se pohupovala Klačanova hlava.
"Co takhle pintu točenýho?" nadhodil seržant Tračník. "Velká Anča občas vaří takový pivo, že se z toho jednomu protáčejí panenky."
"Radši snad ne, seržo. Pan Elánius je v mizerný náladě."
Tračník si povzdechl. "Máš pravdu."
Noby se znovu podíval na hlavu. Byla dřevěná. Za desetiletí byla mnohokrát přemalována. Na člověka, který už nikdy nebude potřebovat košili, se Klačan smál snad až příliš šťastně.
"U Klačanovy hlavy. Děda mi vyprávěl, že jeho děda si pamatoval čas, kdy ještě byla pravá," řekl Tračník. "Jenže už v ty době byla veliká jako vlašskej ořech."
"Trochu... drsný, pověsit si něčí hlavu jako vývěsní štít nad hospodu, ne?" zabručel Noby.
"Proč, Noby? Válečná kořist, ne? Nějakej maník se vrátí z války a přinese si takovejhle suvenýr. Narazí ho na kůl a otevře si hospodu. U Klačanovy hlavy. A jak je chceš přesvědčit, aby to nedělali znovu?"
"Mně stačilo k tomu, abych se dostal do maléru, když jsem někde votočil boty," připomněl si Noby.
"Jo, to byly mnohem tvrdší časy, Noby."
"A potkal jste vůbec někdy nějakýho Klačana, seržo?" zeptal se desátník, když se vydali dál tichou ulicí. "Teda myslím nějakýho z těch pravejch, divokejch."
"No... ne, ale víš co? Mají dovolený mít tři ženy. To je zločinný, nemyslíš?"
"To teda určitě, protože já sám nemám ani jednu," prohlásil Noby.
"A jedí fakticky srandovní věci. Kari a tak."
Noby se nad tím na chvíli zamyslel. "Jako my, když máme dlouhou šichtu, že jo?"
"Nóó, tak jako... trochu jo, jenže oni ho dělají tak divně-"
"Vy myslíte takový žlutý jako ušní vejškrabek a s hráškem a rozinkama, jak ho dělala vaše máma?"
"Právě! V klačským kari se můžeš hrabat, jak dlouho chceš, a nenajdeš ani kousek tuřínu."
"Já taky slyšel, že jeděj ovčí oči," přidal si Noby, mezinárodní gur-kmán.
"To máš taky pravdu."
"Takže žádný normální klasický jídlo jako jehněčí brzlík, vepřovej rypáček nebo bejčí koule?"
"Jasné, že ne."
Tračník cítil, že se z neznámého důvodu zase ocitl na tenkém ledě.
"Hele, Noby, když už nic, tak prostě nemají tu správnou barvu, a tím to pro mě končí."
"No, je skvělý, že sté na to kápnul, Frede!" přikývl Noby tak spokojeně, že seržant Tračník si byl téměř jist, že to jeho malý kolega myslí vážně.
"Ono je to vlastně jasný," připustil.
"A... heleďte, jaká vlastně je ta správná barva?" zeptal se Noby.
"Bílá, samozřejmě!"
"Takže ne cihlově červená? Protože například vy máte -"

"To si ze mě děláte srandu, desátníku Nóblhóchu?"
"Jasně, že ne, seržo. Ale... jakou barvu mám já?"
To přinutilo seržanta Tračníka k zamyšlení. Někde na těle desátníka Nóblhócha jste mohli najít barevný odstín odpovídající každé zeměpisné oblasti Zeměplochy a několik dalších, které byste našli jen ve specializovaných lékařských knihách.
"Bílá je... to je... bílá je stav... stav tvý mysli," řekl nakonec. "Je to..., když děláš celej den poctivou práci za poctívej plat a takový věci. A pravidelně se myješ."
"Prostě se jen tak nepoílakuješ kolem."
"Správně."
"Nebo... třeba... makat bůhvíkolik hodin jako Muibarak."
"Noby-"
"A viděl ste někdy ty jeho děcka ve špinavejch šat -"
"Noby, ty se mě prostě pokoušíš namíchnout, žejo? Ty přece víš, že jsme lepší než Klačani. Jakej by to jinak mělo smysl? A vůbec, jestli s nima budeme bojovat, mohl by ses dostat do kriminálu za rozšiřování zrádnejch řečí."
"A heleďte, Frede, vy s nima budete bojovat?"
Alfréd Tračník se poškrábal na bradě. "No, jako zkušenej válečník se obávám, že budu muset..."
"A co budete dělat? Vstoupíte do nějakýho privátního voddílu a. pudete na frontu?"
"Teda... já jsem nejsilnější ve výcviku nováčků. Nejlepší by bylo, kdybych zůstal tady a cvičil nový rekruty."
"Takže tady, v týlu, dalo by se říct."
"Každej máme svoje povinnosti, Noby. Kdyby bylo po mým, už bych byl dávno někde za mořem a dával těm podělanejm zpupnejm Klačanům ochutnat chladný voceli."
"Takže jejich jako břitva vostrý zahnutý meče by vám žádný starosti nedělaly, co?"
"Pohrdlivě bych seji smál, Noby."
"Ale co kdyby Klačani zaútočili na nás? Pak byste byl v přední linii vy a fronta by byla v týlu."
"Tak bych se pokoušel udržet někde uprostřed."
"To jako uprostřed fronty nebo -"
"Gentlemani?"
Ohlédli se a zjistili, že byli sledováni mužem střední výšky, kterého ovšem zdobila zcela výjimečná hlava. Nebyl holohlavý, měl dost vlasů, dlouhých a kudrnatých, které mu sahaly až k ramenům, a plnovous na bradě byl dost mohutný na to, aby se v něm pohodlně ukrylo i poměrně velké kuře. Jenže jeho hlava prostě a jednoduše vystupovala z vlasového porostu jako nějaká neodbytná kopule.
Vrhl na ně přátelský úsměv.
"Mám opravdu to štěstí, že tady oslovuji hrdinského seržanta Tračníka a -" muž obrátil tvář k Nobymu a po jejím slunečně rozesmátém povrchu přeletěly v rychlém sledu, podobny bouřkovým oblakům, výrazy úžasu, obav, zájmu a dobroty, "- a proslulého desátníka Nóblhócha?"
"To jsme my, občane," přikývl Tračník.
"Skvělé. Byl jsem speciálně pověřen, abych našel přímo vás. Víte, je to skutečně úžasné. Do člunového domku se nikdo nikdy nevloupal, i když musím říci, že jsem se snažil zámky vymyslet co nejdůmyslnější. A jediné, co jsem musel udělat, bylo, že jsem vyměnil kožené obložení kolem závěsů a pořádně je namazal... och, promiňte, ale to jsem se poněkud předeběhl. Nuže... je tady ta zpráva, kterou vám mám předat... Jak to jen bylo? ...Něco o vašich rukou..."
Sehnul se, vsunul ruku do velkého plátěného vaku, který si položil během řeči k nohám, a vytáhl dlouhé trubicovité pouzdro, které podal Nobymu.
"Já se vám omlouvám," řekl, když vytáhl menší válec a podal ho Tračníkovi. "Musel jsem všechno udělat v takovém spěchu, že nebyl čas udělat to tak, jak by si to bylo zasloužilo, a upřímně řečeno, použité materiály nejsou právě nejkvalitnější -"
Tračník si prohlížel menší válec. Byl na jednom konci zašpičatělý.
"Tohle je raketa, jaká se používá při ohňostroji," řekl. "Podívejte, tady je na tom napsáno ‚množství barevných koulí a hvězd'..."
"Ano," přikývl muž, "já se opravdu moc omlouvám," a vytáhl z vaku jakousi složitou věcičku vyrobenou ze dřeva a kovu. "Mohl bych dostat to pouzdro zpět, desátníku?" Vzal válec a našrouboval zařízení najeden z jeho plochých konců. "Díky... ano, víte, bez mého soustruhu a - samozřejmě - bez kovadliny a výhně... bylo to dost... musel jsem prostě vystačit s tím, co kde leželo a přišlo mi pod ruku... Mohl bych dostat tu raketu, prosím? Díky."
"Ale bez opěrné tyče ty věci moc dobře nelétají," upozornil ho Noby.
"Ale ano, létají," oponoval mu muž, Jenže velmi nepřesně."
Pozvedl trubici do výše ramene a nahlédl do malého drátěného očka na její horní straně.
"No, to by tak asi mohlo být," řekl.
"A taky nelítaj rovně," upozorňoval ho Noby, "lítaj nahoru."
Tračník viděl hrot rakety v hlubinách trubice a měl najednou dojem, že vidí barevné koule a hvězdičky.
"To je běžně vžitý omyl," odpověděl Leonardo da Quirm a obrátil se k nim čelem.
"A teď, jak se zdá, vám dvěma nezbývá nic jiného než vejít tady do té uličky a jít, kam vám řeknu," pokračoval.
"Upřímně lituji, ale jeho lordstvo mi obsáhle vysvětlilo, jak někdy mohou zájmy společnosti jako takové mnohokráte převýšit zájmy a práva konkrétního jednotlivce. Aha, ano, právě jsem si na něco vzpomněl. Musíte dát ruce vzhůru."

Na velký stůl v Krysím sále byl nasypán písek.

Když ho lord Rzezacz prohlížel, zažíval pocit, který neměl daleko k potěšení. V písku byly rozestavěny malé hranaté krabičky naznačující města a městečka a z lepenky vystříhané palmy na místě "oázií". Přestože si lord Rzezacz nebyl tak docela jist, zda množné číslo od slova oáza jsou skutečně "oázie", rozhlédl se a viděl, že je to dobré. Především proto, že to byla mapa Klače a každý věděl, že Klač je samý písek, takže písek dodával mapě jakousi reálnou, existenční podstatu. Tenhle písek však sem byl dovezen z hromady za hrnčířskou dílnou trolla Křídy a bylo v něm tu a tam vidět špačka cigarety nebo konečné produkty kočičího trávicího procesu, kteréžto zbytky bychom pravděpodobně v poušti nenalezli, a když, tak rozhodně ne v takovém měřítku.
"Tady bude skvělé místo k vylodění," prohlásil lord Rzezacz a ukázal na zmíněný prostor hůlkou.
Jeho štolba se pokusil být užitečný. "To je poloostrov El Kinte," řekl. "Jeho konec k nám leží nejblíže z celého klačského pobřeží."
"Správné! Přes tuhle úžinu se dostaneme co by dup!"
"Výborně, sire," přikývl kapitán Sršňál, "ale, nemyslíte, že by nás právě tady mohl nepřítel očekávat? Když je to přirozeně nejpříhodnější místo k vylodění?"
"Pro trénovaného vojenského logika to zdaleka není tak přirozené! Oni nás tady nebudou očekávat právě proto, že je to tak přirozené, pochopili?"
"Vy myslíte... Oni si budou myslet, že na tom místě by se mohl pokusit o vylodění jen naprostý pitomec, sire?"
"Správně! A oni samozřejmě vědí, že nejsme takoví pitomci, pánové, a proto to bude to poslední místo, kde by nás očekávali, je vám to jasné? Budou nás čekat někde jinde, třeba..." jeho hůlka se okamžik snášela nad pískem a pak se snesla dolů jako střelená koroptev, "tady."
Sršňál se naklonil, aby se podíval zblízka. Venku na ulici někdo začal bubnovat.
"Aha, vy myslíte u Ehmátoru. Na místě, kde, a to jsem si téměř jist, je dokonale ukrytá vyloďovací pláž. Z toho místa je možno dostat se dvoudenním urychleným pochodem - a celé ty dva dny v dokonalém krytu - přímo do srdce země, sire."
"Přesně!"
"Zatímco přistání v El Kinte znamená třídenní velmi namáhavý pochod pouští a kolem opevněného města Gabry..."
"Správně! Otevřené prostory! Právě to je místo, kde můžeme v praxi nacvičovat umění boje!" Lord Rzezacz zesílil hlas, aby překřičel dunění bubnů. "Tak se takové věci vyřizují. Jediná rozhodující bitva. My na jedné straně, Klačané na druhé. TAK SE TY VĚCI DĚLALY VŽ-"
Lord odhodil svou hůlku. "Kdo to tam, u všech čertů, dělá ten pekelný kravál?"
Podkoní přešel k oknu. "Někdo tam verbuje vojáky, sire," řekl.
"Ale vždyť jsme všichni tady!"
Podkoní zaváhal, jak často váhají ti, kdož mají přinést špatné zprávy prchlivým lidem.
"Je to Elánius, sire..."
"Verbuje do Hlídky?"
"Ehm... ne, sire. Do svého oddílu. Ehm. Ten transparent praví ‚První pěší sira Samuela Elánia'."
"To je ale drzost od toho chlapa! Běžte a - ne, já tam jdu sám!"
Na ulici byl hustý dav. V jeho středu se tyčil jako malý pahorek policista Dorfl a nejdůležitější věc u golema byla ta, že když jednou začal bubnovat, nikdo si netroufl požádat ho, aby přestal. Nikdo kromě lorda Rzezacze, který se prodral zástupem, přistoupil k Dorflovi a vytrhl mu paličky z rukou.
"Ano, páni, bude to nejlepčejší volba vašeho života, dyž zvolíte První pěší!" hlaholil seržant Navážka, aniž si všímal toho, co se děje za ním. "Naučíte se vojákování! Naučíte se sebeúctě! A taky dostanete šviháckou uniformu a všechny boty, který si troufnete sníst - podívejte se - První pěší - to je můj praporec!"
"Co to má znamenat?" vykřikl Rzezacz a srazil <loma vyrobený prapor na zem. "Tohle si Elánius nemůže dovolit!"
Od zdi, odkud pozorovala celou scénu, se odlepila postava.
"A víte, že si myslím, že si to dovolit můžu?" usmál se Elánius. Podal Rzezaczovi kus papíru. "Tady to všechno stojí, sire. S odvolávkami na nejvyšší autority pro případ, že byste měl nějaké pochybnosti."
"O čem to mluvíte -?"
"O historické roli rytíře, drahý pane. Přesněji řečeno, dokonce o povinnostech rytíře. Komické, že? Většina z toho jsou pěkné hlouposti - turnaje, popojíždění na velikých koních, opatřených takovou tou vyšívanou dekou, galantní souboje a tak dále -, ale jednou z těch povinností je, že v čase nouze rytíř musí sebrat a vyzbrojit - budete se smát - houfec ozbrojených vojáků! Nikoho to nemohlo překvapit víc než mě, když jsem se to dočetl, to vám musím říci! Jak se zdá, nemohu dělat nic jiného než se vydat do ulic a naverbovat nějaké muže. Samozřejmé, že do mého oddílu vstoupila většina členů bývalé Hlídky, znáte je, jsou to ukáznění mládenci, dychtiví odvést svůj kus práce v boji proti nepříteli, navíc už mají výcvik a to mi ušetří dost starostí. Jedinou výjimkou je desátník Nóblhóch. Tvrdí, že když vydrží nevstoupit do žádného oddílu do pátku, bude mít dost bílých peříček, aby si nechal udělat novou peřinu."
Rzezaczův výraz by dokázal zakonzervovat maso na celý rok.
"To je naprostý nesmysl," řekl. "A vy, Elánie, nejste v žádném případě rytíř. Jenom král by vás mohl-"
"V tomhle městě je celá řádka lordů, které stvořili Patricijové," ušklíbl se Elánius. "Váš přítel lord Odkraglli, například. Říkal jste něco?"
"Pokud to tedy opravdu chcete hrát takhle, pak vás musím upozornit, že než je muž pasován na rytíře, musí strávit celou noc v bdění na hlídce a pozorovat svou zbroj."
"To jsem dělal prakticky každou noc svého života," přikývl klidně Elánius. "Chlap, který si tady jedinou noc nedá dobrý pozor na svou zbroj, je ráno chlap beze zbroje."
"Na modlitbách!" zasyčel lord Rzezacz ostře.

"No vždyť to říkám, jako kdybyste mluvil o mně. Neuplynula snad jediná noc, abych si vroucně nepomyslel: Och, bohové, doufám, že z toho vyváznu živ!"
"- a budoucí rytíř musí prokázat své schopnosti na poli válečném. Proti jiným cvičeným mužům, Elánie. Ne proti lumpům, zlodějům a sprostým mordýřům."
Elánius si začal rozepínat podbradník helmy.
"Nuže, pak nadešla ta nejlepší chvíle, můj pane. Kdyby vám laskavě někdo podržel plášť, rád vám věnuji pár minut..."
O tom, co Rzezacz zahlédl v Elániových očích, nebylo pochyb. Byl to narudlý odlesk hořících loďstev.
"Vím, o co se, Elánie, pokoušíte, ale tohle vám nevyjde," řekl a spěšně ucouvl. "A v žádném případě nemáte oficiální vojenský výcvik ve zbrani."
"To je pravda," přikývl Elánius. "To jste mě dostal. Mě nikdo ve zbrani necvičil. V tom jsem měl velké štěstí." Naklonil se až k lordu Rzezaczovi a ztlumil hlas, takže ho nemohl nikdo z přihlížejících zaslechnout. "Podívej, Rolande, já vím, co to znamená ‚být vycvičen ve zbrani'. Celou věčnost už žádná skutečná válka nebyla. Takže ten váš ‚výcvik ve zbrani' není nic jiného než poskakovaní ve vycpaných kabátcích a šermování meči, které mají na konci kuličky, aby náhodou někdo doopravdy nepřišel k úrazu, nebo ne? Ale dole, na Stínově, taky není nikdo ‚vyškolen ve zbrani'. Ti by sice nepoznali kord od šavle, to jsem si jistý, zato umějí skvěle zacházet s hrdlem rozbité láhve v jedné ruce a kusem silného hadru v druhé. Když proti vám stojí oni, víte, že to neskončí tím, že se po bitvě společně zasmějete a připijete na zdraví vítěze, protože tihle chlapi vás chtějí vidět mrtvého. Chtějí vás zabít, Ronnie, jasné? A než stačíte jednou máchnout tím svým vyleštěným šar-šounem, vyřežou vám nožem do břicha svoje jméno i s adresou. A na takových místech jsem se cvičil ve zbrani já. Pravda, i když to byly hlavně pěsti, kolena, zuby a lokty."
"Vy, sire, nejste gentleman," odpověděl pohrdavě Rzezacz.
"Věděl jsem, že i na mně musí být něco, co se mi bude líbit!"
"To ani nechápete, že nemůžete do ankh-morporského regimentu naverbovat trpaslíky a trolly?"
"V těch zápisech se mluví jen o ‚ozbrojených vojácích', a trpaslíci nastupují se svými vlastními sekerami. Obrovská úspora. Kromě toho, jestli jste je někdy viděl doopravdy bojovat, pak jistě budete rád, že jste na jejich straně."
"Elánie-"
"Sire Samueli, můj pane."
Jak se zdálo, Rzezacz chvilku přemýšlel.
"Tak dobrá," zavrčel nakonec. "Pak vy a váš... oddíl spadáte pod mé velení -"
"Je to zvláštní, ale nikoliv," přerušil ho Elánius hbitě. "Já podléhám jen velení krále, nebo jeho náležitého nástupce, alespoň tak se praví ve Scavonově spisku O Právu rytířském a jeho užití. A jak víte, od chvíle, kdy nějaký vylízaný dobytek usekl hlavu poslednímu králi, nebyl jmenován náležitý králův nástupce. Jistě, je pravda, že jak se zdá, vládly od onoho okamžiku městu různé osoby, ale podle Práva rytířského-"
Rzezacz se znovu zamyslel. Měl výraz sekačky na trávu, která právě zjistila, že si tráva založila odbory. Rostlo v něm jakési neopodstatněné přesvědčení, že hluboko v duchu ví, že se tohle neděje. Nemohlo se to dít, protože takové věci se jednoduše nedějí. Každý výraz nesouhlasu nebo protestu mohl být obvykle bez obav ignorován. Na druhé straně, jak se zdálo, tady bude pravděpodobně nutné podniknout nějaké kroky.
"Zřejmě velmi rychle zjistíte, že vaše pozice, legálně vzato -" začal, ale vzápětí mu oči na okamžik vylezly z důlků, protože Elánius ho vesele přerušil.
"Ale ano, jistě, mohly by se tady objevit nějaké drobné potíže, to přiznávám. Ale když se na to zeptáte pana Kosopáda, ten vám odpoví svou obligátní větou ‚Ale podívejme, tohle je opravdu velmi zajímavý případ', což, jak jistě dobře víte, znamená v právnickém jazyce ‚Tisíc tolarů denně plus výdaje a bude to trvat celé měsíce'." Takže když dovolíte, řešení těch problémů bych nechal na vás, ano? Víte, právě teď jsem v jednom kole, musím toho tolik zařídit. Myslím, že touhle dobou už budu mít v kanceláři vzorky nových uniforem. Je přece nesmírně důležité, jak budou vojska na bojišti vypadat, nemyslíte?"
Rzezacz vrhl na Elánia ještě jeden ošklivý pohled a odešel.
V té chvíli přidusal k Elániovi Navážka a ukázkově zasalutoval, přičemž mu špičky prstů zazvonily o okraj přilby.
"Co budeme dělat teď, sire?"
"Teď to tady podle mě můžeme zabalit. Přihlásili se všichni mládenci?"
„'stěsr!"
"Řekl jsi jim, že to není povinné?"
„'stěsr! Řek sem ‚Nejni to povinný, ale musíš!'."
"Navážko, já chtěl dobrovolníky!"
"No dyť. Všichni se přihlásili dobrovolně, na to už jsem dohlíd."
Elánius si ztěžka povzdechl a vydal se na cestu do kanceláře. Pravděpodobně jim nehrozí žádné nebezpečí. Byl si z velké části jist, že je legálně v právu, a pokud o Rzezaczovi něco věděl, pak to, že lord bude respektovat daný zákon. Jemu podobní muži to většinou dělali, i když často neradi. Kromě toho, třicet mužů Hlídky jednoduše nefigurovalo ve Velkém schématu věcí nadcházejících. Rzezacz je mohl klidně ignorovat.
Tak najednou tady máme válku, pomyslel si Elánius, a jsou tady zas. Občanský řád je postaven na hlavu, protože taková jsou pravidla. A lidé jako Rzezacz se zase objevili na vrcholku hromady. Tihle aristokraté se celé roky poflakují sem a tam, a najednou, jako když do nich píchne, začnou leštit brnění a sundávají meče z čestného místa nad krbem. Myslí si prostě, že bude válka, a jediné, na co dokážou myslet v souvislosti s válkou, je to, že se dá jak vyhrát, tak prohrát...
Ale musí za tím být ještě něco jiného. Někdo chce vidět válku. Někdo zaplatil za smrt Ossieho a Zavátého. Někdo chce, aby byl zabit princ. To je nutno si pamatovat. To není válka. To je zločin.

A pak si uvědomil, že přemýšlí o tom, jestli útok na obchůdek pana Muibaraka zorganizovali titíž lidé a zda titíž lidé nemají na svědomí i požár vyslanectví.
A pak si uvědomil, proč takhle přemýšlí.
Protože si přál, aby za tím byli spiklenci. Bylo to mnohem snazší, představit si pár mužů, plných ne-soudnosti a cynismu, opilých výsadami a mocí, kteří v nějaké zakouřené místnosti nad sklenicemi brandy kují pikle. Bylo snazší držet se téhle představy, protože pokud jste to nedokázali, mohlo se vám stát, že jste stanuli tváří v tvář skutečnosti, že za těmi ošklivostmi stojí obyčejní lidé. Obyčejní lidé, kteří hladí psa, vyprávějí svým dětem pohádky před spaním, a pak jdou ven a dělají strašlivé věci jiným obyčejným lidem. Bylo o tolik snazší svalit vinu na nějaké Tamty. Bylo nesmírně depresivní jen připustit, že Tamti bychom mohli být My. Dokud to byli Tamti, pak za to nikdo nemohl. Ale jestli Tamti byli My, co jsem potom Já? Konec konců jsem přece jeden z Nás. Musím být. Rozhodně jsem o sobě nikdy nepřemýšlel jako o jednom z Tamtěch. Nikdo o sobě nikdy nepřemýšlí jako o jednom z Tamtěch. Já jsem vždycky jen jedním z Nás. A zlé věci vždycky dělají Tamti.
Zhruba v téhle době by Elánius ve svém nedávném životě vytahoval zátku z láhve a příliš by se nestaral o to, co v láhvi je, dokud by to rozpouštělo barvu...
"Ook?"
"Ale, zdravím. Co pro vás můžu - ach ano, poprosil jsem o nějaké knihy o Klači... To je všechno?"
Knihovník mu stydlivě podával malou odřenou zelenou knížečku. Elánius čekal něco mnohem většího, ale i tak si ji vzal. Vyplatilo se podívat se do každé knihy, kterou vám orangutan půjčil. Vždycky věděl, pro jakou knihu jste nejvhodnější. Elánius si myslel, že je to zkušenost podobná té, s jakou hrobník neomylně odhaduje výšku člověka.
Na hřbetě knihy byl velmi odřený a vybledlý zlacený nápis. VENI, VIDI, VICI: Život vojáka. Napsal Gen. A. Takticus.

Noby se seržantem Tračníkem kráčeli uličkou a blížili se k jejímu konci.
"Já ho znám!" sykl Tračník. "To je Leonardo da Quirm, ten to je! Ztratil se před pěti rokama!"
"No tak se menuje Leonardo a je z Qirmu, a co má bejt?" zabručel Noby.
"Je to šílený génius!"
"Šplouchá mu na maják."
"No jo, víš, říká se, že mezi genialitou a šílenstvím je jen velmi slabá hranice."
"Tak tenhle už je dávno za kopečkama."
Hlas za nimi řekl: "Ale můj ty... Jo, tohle určitě nebude stačit, že ne...? No, měli jste pravdu, to vám nemůžu upřít, přesnost bude velice mizerná i na krátkou vzdálenost. Mohli byste se na chvilku zastavit?"
Obrátili se. Leonardo už rozebíral trubici.
"Kdybyste na chvilku vzal tenhle kousek, desátníku... a seržante, vy buďte tak laskav a podržte mi chvíli pevně tuhle část... Myslím, že by to mohlo vyřešit něco jako ploutve, počkejte..., měl bych tady někde mít vhodný kousek dřeva..."
Leonardo si začal ohmatávat kapsy.
Policisté si uvědomili,, že muž, který je drží v šachu, se rozhodl přestavět svou zbraň a dal jim ji podržet, zatímco hledal šroubovák. Takové věci se vám často nestávají.
Noby tiše převzal od Tračníka raketu a vsunul ji do trubice.
"K čemu je tady ten kousek, pane?" zeptal se. Leonardo si na okamžik přestal prohledávat kapsy a zvedl oči.
"To je spoušť," odpověděl. "Tohle, jak vidíte, křísne o tadyten kámen a -" "Výborně."
Z trubice vyletěl krátký plamen a vyvalil se oblak černého kouře.
"Ale tohle," řekl Leonardo. Strážníci se otočili. Pomalu, jako lidé, kteří se obávají toho, co spatří. Raketa proletěla celou uličkou a na vzdáleném konci vletěla oknem do domu.
"Aha... musím si pamatovat, že u dalších modelů bude třeba na střelu napsat ‚tímto koncem vpřeď," zabručel Leonardo. "A teď moment, kam jsem dal svůj blok...?"
"Myslím, že bude lepší, když zase půjdeme," řekl Tračník, který pomalu ustupoval. "A velmi rychle." V domě se ozval výbuch a okny začaly vyletovat barevné koule a hvězdy k potěšení mladých i starých. Bohužel, ono potěšení s nimi nesdílel jakýsi troll, který právě se zuřivým výrazem vyrazil z domu.
"Vážně?" zamyslel se Leonardo. "No, jestli tady jde skutečně o rychlost, mám v hlavě velmi zajímavý projekt dvoukolého -"
Na základě jakési tiché a bleskové dohody ho každý ze strážníků uchopil pod jedním ramenem, zvedli ho ze země a dali se do běhu.
"Ale šmankote," vypravil ze sebe Leonardo, který byl vlečen zády proti směru pohybu.
Strážníci zahnuli do vedlejší uličky a pak se s rychlostí, která jim coby starým profesionálům dělala čest, rychle propletli a protáhli několika dalšími. Nakonec opřeli Leonarda o zeď a vyhlédli z ústí uličky.
"Čistej vzduch," hlásil Noby. "Pustili se opačným směrem."
"Výborně," přikývl Tračník a obrátil se k Leonardovi. "Poslyšte, a o co vy jste se to vlastně pokoušel? Podívejte, možná že jste fakticky takovej génius, jak jsem o vás slyšel, Mistře quirmskej, ale když přijde na to vyhrožovat lidem, jste asi tak geniální jako nafukovací terč na šipky."
"Jak se zdá, tak jsem to trochu popletl, že?" souhlasil s ním Leonardo. "Ale i tak vás žádám, abyste šli se mnou. Obávám se, že je to moje chyba. Myslel jsem, že jako válečníci budete ochotni podřídit se spíše síle -"
"Nuže, máte pravdu, my jsme válečníci," přikývl seržat Tračník. "Ale -"
"Hele, nemáte eště nějakou takovou raketu?" zeptal se Noby a zálibně potěžkával na rameni trubici. V očích mu plála ona zvláštní záře, jaká plane v očích většiny malých mužů, kterým se do rukou dostane velká, opravdu velká zbraň.
"Třeba mám," odpověděl Leonardo a zásvit v jeho oku byl oním nepříčetným zablesknutím, jež se objeví v pohledu

člověka od přírody bezelstného, který má pocit, že je právě velmi mazaný. "Proč byste nešli se mnou a nepřesvědčili se? Stejně mi bylo řečeno, abych vás přivedl, děj se co děj."
"Mně by se líbil úplatek," rozzářil se Noby. Pak přiložil oko k mířidlu na válci, otáčel se sem a tam a pusou dělal: "Vhúúšš - bum! Vhúúšš - bum!"
"A kdo vám řekl, abyste nás přivedl?" zeptal se Tračník.
"Lord Vetinari."
"Patricij poslal pro nás?"
"Ano. Řekl, že máte zvláštní předpoklady a že máte hned přijít."
"Do paláce? Já slyšel, že vzal roha?"
"Och, ne do... Totiž, ehm.... do... doků..."
"Zvláštní předpoklady, co?" opakoval Tračník.
"Ech, seržo..." začal Noby.
"Počkej," přerušil ho Tračník důležitě. "Už bylo na čase, aby nám někdo přiznal jistý uznání, to víš dobře sám. Zkušení poddůstojníci jsou páteří každé ozbrojené síly. A já mám dojem," pokračoval, "že tohle je případ podle toho známého rčení ‚Až nastane čas - najde se muž!', rozumíš?"
"A kdy se najde?"
"Já mluvím o nás. O mužích se zvláštními předpoklady."
Noby přikývl, ale s jistou dávkou neochoty. Vmno-ha směrech bylo jeho myšlení mnohem jasnější než myšlení jeho nadřízeného a ony "zvláštní předpoklady" mu dělaly jisté starosti. Když vás někdo k něčemu vybere kvůli vašim "zvláštním předpokladům", je to skoro totéž jako být dobrovolně přihlášen. A konec konců, co bylo tak neobvyklého na "zvláštních předpokladech"? Zvláštní předpoklady má třeba mušle kuželnatky.
"Budeme zase fungovat jako tajní agenti? Přejdeme do podzemí?"
Leonardo zamrkal. "Tedy co já... ano, myslím, že mohu říci, že je v tom skutečně dost hluboké podzemí. Ano, rozhodně."
"Heleďte, seržo -"
"Vy mlčte, desátníku." Tračník si Nobyho přitáhl k sobě. "Když budeme utajení, znamená to, že nikdo nebude mít důvod nás probodnout nebo zastřelit, jo, nebo ne?" zašeptal naléhavě. "A co je ta nejdůležitější věc, která se nesmí válečníkovi přihodit?"
"Nesmí se nechat zranit a zabít," odpověděl Noby automaticky.
"Správně! Takže jdeme, pane z Quirmů! Za zvukem polnice!" zasalutoval Tračník.
"Skvělá práce!" zvolal Leonardo. "Řekněte mi, seržante, jste nautického založení?"
"Ne, sire! Jsem šťastně ženatý muž!"
"Já tím myslel, zda brázdil jste kdy oceánu líc?"
Tračník na něj vrhl mazaný pohled.
"Aha, mě tak snadno nedostanete, pane. Každej ví, že moře nemá ksicht, ale hladinu!"
Leonardo se na okamžik odmlčel a pokusil se přeladit své myšlení na Rádio Tračník. "Plul jste vy vůbec kdy po moři, na lodi nebo ve člunu?"
"Já, pane? To tedy ne, pane. To ty vlny, co se pořád zvedají a klesají a zvedají -"
"Vážně?" usmál se Leonardo. "Nuže, musím vám oznámit, že to nebude žádný problém."

Dobrá, začněme znovu.
Poskládat všechna fakta, o to tady šlo...
Svět vše pozoroval. Někdo chtěl, aby Hlídka došla k závěru, že vražedné útoky podnítil Klač. Kdo?
Někdo také sťal Zavátého Límečka přímo na místě, kde bydlel, a zanechal ho mrtvějšího než šest kbelíků rybí návnady.
Jeho mysli se neustále vnucovala představa Jedenasedmdesátihodinového Ahmeda a jeho obrovského zahnutého meče. Takže...
...předpokládejme, že Ahmed byl Khufhrův osobní strážce nebo sluha a přišel na to, že...
Ne, jak by to bylo možné? Kdo by mu to řekl?
No, ale možná, že na to přece jen nějak přišel. To by znamenalo, že mohl vědět i to, kdo zaplatil vraha...
Elánius se opřel. Pořád ještě to byla neproniknutelná záhada, ale on ji vyřeší. Věděl, že to dokáže. Sebral všechna dostupná fakta, teď je analyzuje, obrátí ze všech stran, probere z každého úhlu, uváží klidnou nezaujatou myslí a zjistí přesně, jak to lord Rzezacz celé připravil.
Slizká existence! Něco takového nemusel snášet ani poslouchat. Obzvláště od člověka, který dokázal rýmovat "smrdutá žumpa" s "Vonavá škumpa".
Oko mu padlo na prastarou knihu. Generál Takticus? Toho znalo každé dítě. Ankh-Morpork vládl velké říši a velká část této říše ležela v Klači právě díky generálu Takticovi. Jenže, což bylo podivné, nikdo za to nikdy generálovi nepoděkoval. Elánius nikdy nezjistil proč, ale připadalo mu, že se město za generála Taktica spíše stydí.
Jedním z důvodů bylo samozřejmě to, že na sklonku své kariéry bojoval Takticus proti Ankh-Morporku. Městu Genova došla modrá krev, protože vzájemné sňatky přivedly šlechtu do stadia, kdy se jejích posledních pár zástupců skládalo především z křivých zubů, a tak starší dvořané napsali do Ankh-Morporku dopis, jímž žádali o pomoc.
Ke svému úžasu se Elánius dočetl, že podobných případů bylo poměrně mnoho. Malá království Stoských plání byla dokonce ochotna poslat tam přebytečnou část své šlechty, ale král tam poslal Taktica, a to z čirého zoufalství. Je těžko vládnout rozsáhlé říši, když neustále dostáváte krví potřísněné dopisy, které většinou zní: Vážený Sire, dovoluji si vás informovat, že jsme dobyli Netrk, Malovín a Ushistan. Prosím, zašlete 20 000 AM tolarů, které dlužíme armádě na

žoldu. Ten člověk nikdy nevěděl, kde se má zastavit. Proto ho spěšně povýšili do šlechtického stavu, král ho jmenoval vévodou a vypravil do Genovýz, kde jeho prvním činem bylo, že zjistil, v čem spočívá největší vojenská slabina města, a když ji odstranil, vyhlásil válku Ankh-Morporku.
Ale co jiného od něj čekali? Konal jen svou povinnost. Do Genovy jeho zásluhou začala proudit bohatá kořist, spousta zajatců, otroků a - což bylo mezi ankh-morporskými vojenskými vůdci naprosto unikátní - většina mužů, kterým předtím velel. Elánius měl podezření, že právě tenhle poslední fakt byl důvodem, proč historie s generálem Takticem nesouhlásila. Objevovaly se rozličné narážky na to, že tohle z jakéhosi neurčitého důvodu není fér.
"Veni, vidi, vici." Tohle měl podle všeho generál říci, když dobyl... co? Byla to Pseudopolis? Nebo Al Káli? Nebo Quirm? Sto Lat? To bylo ještě za starých časů, kdy se na cizí města útočilo jen z principu a dobyvatel se vracel a plenil je znovu, jakmile se zdálo, že se jen trochu vzpamatovala. A v těch dnech vám nezáleželo na tom, jestli se svět dívá. Naopak, chtěli jste, aby se díval a učil. "Veni, vidi, vici." Přišel jsem, viděl jsem, zvítězil jsem.
Jako výrok to Elániovi vždycky připadalo trochu za vlasy přitažené. To nebyla věc, která by vás zničehonic napadla. Vypadalo to spíš, jako když si to generál připravil předem. Pravděpodobně strávil celé dlouhé večery ve svém stanu a hledal v naučném slovníku krátká slova začínající na v a zkoušel, jak by zněla... Veni, vermini, vomui. Přišel jsem, nechali mě na holičkách, pozvracel jsem se? Visi, veneri, vodpali. Navštívil jsem, chytil ošklivou chorobu, utekl jsem. Musela to pro něj být velká úleva, když narazil na tři použitelná slova. Zřejmě si je nejdříve vymyslel a teprve pak se vypravil něco dobýt.
Elánius namátkou otevřel knihu.
"Je vždycky velmi užitečné stát proti nepříteli, který je připraven zemřít pro svou vlast," četl. "Znamená to totiž, že máte oba společný cíl."
"Pch!"
"Kvrk-ping, ping-cink, p-" Elániova ruka dopadla na krabičku. "No? Co je?" "Patnáct nula pět, interview se svobodnicí Řiťkou, téma - zmizení seržanta Tračníka," ohlásil démonek neochotně.
"Nikdy jsem si žádnou takovou schůzku ne... Kdo ti to řekl...? To mi chceš říct, že mám schůzku a nevím o tom?"
"Jo."
"A jak ses o ní dozvěděl ty?"
"Ty si mi řek, že je to moje věc, abych takový věci věděl. Řek si to, včera v noci si to řek," odpověděl vzpurně fujtajblík.
"Ty mi můžeš předem říci o schůzkách, o kterých sám nevím?" ujišťoval se Elánius.
"No, pořád ještě sou to schůzky sine qua schůzek," odpověděl šotek. "Existují, abychom tak řekli, ve schůzkové fázi prostoru."
"Co to má, u všech čertů, znamenat?"
"Podívej," hovořil skřet trpělivě, "ty můžeš mít nějakou schůzku kdykoliv, jasný? To znamená, že jakákoliv a každá schůzka existují in potentia -"
"A to je kde?"
"Každá uskutečněná schůzka prostě zbortí tvar vlny v určitém bodě pravidelné myšlené křivky," pokračoval skřet. "Já jenom vyberu v projekční síti statisticky nejpravděpodobnější místo zborcení."
"To si všechno jenom vymýšlíš," zamračil se Elánius. "Kdybys měl pravdu, tak by už každou chvilku -"
Někdo zaklepal na dveře. Bylo to uctivé, váhavé zaklepání.
Elánius nespouštěl oči ze samolibě se ušklíbající-ho pitvora.
"To jste vy, Řiťko?" řekl.
"Ano, pane. Seržant Tračník poslal holuba. Myslím, že byste měl tu zprávu vidět, pane."
"Pojďte dovnitř!"
Na stole před ním se objevila malá rolička papíru. Četl:

Dobrovolně přihlásil k úkolu vitalitní důležitosti. Noby se mnou. Až tohle doděláme, postaví nám město pomněníky.
PS. Někdo, koho jméno nesmím prozradit, říká, že se ta zpráva samovzničí do pěti vteřin. Lituje, že nemá správný šemikálije, aby to udělal líp -

Papírek se začal kroutit po okrajích a pak v obláčku nakysle páchnoucího dýmu zmizel.
Elánius zíral na malou hromádku popela, která zůstala ležet na stole.
"Předpokládám, že můžeme být rádi, že nám neupálili holuba, pane," řekla Pleskot.
"Co, u všech ďáblů, mají za lubem? No, nemám čas se tím teď zabývat, natož abych se za nimi honil. Díky, Pleskot."
Trpaslice zasalutovala a odešla.
"Náhoda," zabručel Elánius.
"No, když myslíš," ušklíbl se démonek. "Kvrk--ping, ping-cink, píp! Patnáct patnáct, naléhavá schůzka s kapitánem Karotkou."

Byl to rozměrný válec zašpičatělý na obou koncích. Špičaté konce však zdaleka nebyly hladké. Na jednom bylo zúžení dosti složité - tvořily je stále se zmenšující prstence, které se překrývaly a končily mohutnou ocasní ploutví. Ve štěrbinách mezi kovovými prstenci se leskla naolejovaná kůže.
Na druhém konci přecházel válec do dlouhého špičatého hrotu, podobného rohu jednorožce, opatřeného šroubovnicí. Celá věc spočívala na hrubém podvozku, který se pohyboval na kovových kolejích. Koleje mizely v černé vodě na konci člunového domu.
"Mně to připadá jako obrovská plechová ryba," prohlásil Tračník.

"S rohem na čumáku," doplnil ho Noby.
"To nikdy nepoplave," pokračoval Tračník. "Na první pohled je mi jasný, kde jste udělal chybu. Každej ví, že železo neplave."
"To není tak docela pravda," odpověděl Leonardo diplomaticky. "A kromě toho, tahle loď je navržena právě k tomu, aby se potopila."
"Cože?"
"Největší problém byl pohon, to vám řeknu," pokračoval Leonardo a vylezl na žebřík přistavený k lodi. "Uvažoval jsem o pádlu i veslech, dokonce i o jistém druhu šroubu, a pak mě to napadlo: delfíni, to je to pravé! Ti se pohybují rychle a s vynaložením minimální námahy. To samozřejmě znamená venku, na moři. Tady, v ústí řeky, vidíš jenom delfíny padlonosé. Spojovací táhla jsou trochu složitá, ale většinou se mi podařilo dosáhnout velmi slušné rychlosti. Šlapání je někdy trochu únavné, ale ve třech jistě dosáhneme i slušného zrychlení. Je úžasné, co všechno člověk dokáže, když napodobí přírodu, já bych si jen přál, aby mé pokusy s létající... Och, kam běžíte?"
Bylo by obtížné říci, který přírodní vzor se oba policisté rozhodli napodobit, co se zrychlení týče, ale každopádně se měli rozhodnout pro jiný. Takhle se srazili ve dveřích, kde na okamžik uvízli.
Pak se přestali prát a začali pomalu couvat zpět do místnosti.
"Vida, seržant," řekl lord Vetinari, který je následoval zvenčí. "A desátník Nóblhóch! Doufám, že vám Leonardo všechno vysvětlil."
"Nemůžete po nás žádat, abychom vlezli do té věci, sire! To by byla sebevražda!" zvolal Tračník.
Patricij pozvedl ruce k ústům, sepjal je jako člověk, který se modlí, a zamyšlené nasál vzduch.
"Ne. Ne, myslím, že se mýlíte," promluvil nakonec, jako kdyby našel rozuzlení nějakého složitého metafyzického problému. "Já si naopak myslím, že vydat se na cestu v té lodi bude rytířským činem, který by se vám navíc mohl velmi vyplatit. Troufl bych si skoro říci, že sebevraždou by bylo do ní nevlézt. Ale ocením vaše další připomínky."
Lord Vetinari nebyl nijak zvlášť mohutný muž a v posledních dnech se navíc opíral o ebenovou hůlku. Nikdo ho neviděl se zbraní v ruce, ale záblesk nezvyklé prozíravosti napověděl seržantu Tračníko-vi, že tahle skutečnost není důvodem k bezstarostnosti. Říkalo se, že Patricij byl vychován v Cechu vrahů, ale nikdo si nepamatoval, které zbraně studoval. Studoval také jazyky. A najednou, když se tak před vámi zničehonic objevil, nepřipadalo vám ani trochu vhodné nazvat to volbou zženštilou.
Seržant Tračník zasalutoval, což je v podobných případech vždycky užitečné, a vykřikl: "Desátník Nóblhóch, proč už dávno nejste v té... v té... plechové loďce, která vypadá jako ryba, která se má každou chvíli potopit?"
"Seržo?"
"Tak už ať vás vidím na schůdkách, mládenče... hop, hop, hop..."
Noby se pracně vyšplhal po žebříku nahoru a zmizel. Tračník znovu zasalutoval. Jeho nervozitu bylo možno obvykle odhadnout podle říznosti jeho pozdravu. Tímhle zasalutováním byste si mohli nakrájet chleba.
"Připraveni na cestu, sire!" vykřikl.
"Cením si toho, seržante," přikývl Vetinari. "Máte přesně ty výjimečné vlastnosti, které jsem hledal-"
"Hele, seržo," ozval se kovový hlas odněkud z útrob umělé ryby, "dyť tady sou samý řetězy a vozubený kola. A na co je todle?" Šroubovnice na špičce válce se začala se skřípěním otáčet.
Zpoza ryby vyšel Leonardo.
"Myslím, že bychom měli všichni nastoupit," prohlásil. "Právě jsem zapálil svíci, která přepálí lanko, které uvolní závaží, které vytáhne zarážky."
"Ehm..." odkašlal si Tračník, když následoval Patricije po žebříku „jak se vlastně ta věc jmenuje?"
"No, protože je to ponořeno pod vodu, nazýval jsem to vždycky Bezpečně pod vodu sestupující a plovoucí zařízení," ozval se za ním Leonardo*14. "Ale zkráceně tomu říkám Člun."
Zvedl ruku nad hlavu a zavřel poklop.
Po chvilce by člověk naslouchající zvukům v loděnici zachytil složité cvakání a cinkání, s nimiž dosedaly do lůžek západky.
Po chvíli svíce o kousek uhořela, plamen přepá-lil lanko, to prasklo a uvolnilo závaží. Díky pákám a převodům závaží vytáhlo zarážky, které jistily kola na kolejích a Člun se rozjel. Nejprve pomalu, ale pak stále rychleji a během několika vteřin zmizel v temné vodě, která se za ním s hlasitým šplouchnutím zavřela.

Když Angua klusala po lodním můstku, nikdo si jí nevšímal. Věděla, jak důležité je tvářit se, že je tady doma. Nikdo nebude obtěžovat velkého psa, který vypadá, jako když ví, kam jde.
Po palubě se neohrabaně hemžili lidé, jak už to bývá, když se na lodi promenují suchozemci a nejsou si jistí tím, co mají dělat nebo čeho by se měli vyvarovat. Někteří z těch zkušenějších si udělali na palubě malé tábory, jejichž hranice si vyznačili uzlíčky a kousky oděvů. Připomínali Angui dvoubarevné odpadní stoky a na milimetr vyznačené hranice ve Vysolgrošné ulici, které dodávají čarám v písku docela jiný význam a rozměr. Tohle je Moje a tohle Tvoje. Šlápni na Moje, a dostaneš Svoje.
U každých dveří do kabin stála dvojice stráží. Nikdo jim neřekl, že nesmějí dovnitř pouštět psy.
Pachová stopa vedla dolů. Cítila jiné psy a silný odér hřebíčku. Na konci úzké chodbičky byly pootevřené dveře. Otevřela je čenichem a rozhlédla se.
Psi leželi na koberci na jedné straně velké kajuty. Jiní psi by možná začali štěkat, ale tihle k ní jen otočili své ušlechtilé hlavy, pozvedli čenichy a pozorně si ji prohlíželi.
Úzké lůžko u stěny za nimi bylo napůl ukryto za hedvábnými závěsy. Skláněl se nad ním Jedenasedmdesátihodinový Ahmed, a když vstoupila dovnitř, otočil se.

Podíval se směrem ke psům a vrhl na ni zamyšlený pohled. K jejímu úžasu si pak sedl před ni na palubu.
"A komupak ty patříš?" oslovil ji dokonalou ankh-morporštinou. Angua zavrtěla oháňkou. V posteli někdo byl, to cítila, ale lidé nepředstavují žádný problém. Čelistní svaly, dost silné, aby někomu jediným stiskem ukously hlavu, vám umožňují chovat se ve většině situací uvolněně.
Ahmed ji pohladil po hlavě. Tohle si k vlkodlakovi dovolil opravdu jen málokdo, aniž si pak musel najmout někoho, kdo by mu krájel a podával jídlo, ale Angua se naučila dokonalé sebekontrole.
Pak vstal a přešel ke dveřím. Slyšela, jak krátce mluví s někým venku, pak se vrátil a usmál se na ni.
"Teď jdu, ale vrátím se..."
Otevřel malou skříňku a vytáhl psí obojek vykládaný drahokamy. "Měl bys mít obojek, pejsku. Aha, a tady se nese nějaké jídlo," dodal, když vstoupil sluha s několika miskami. ",Maksa flaksa, kapsa masa a psům kost' - to je říkanka, kterou jsem slyšel od ankh-morporských dětí. Kosti jistě nejsou jako psí žrádlo špatné, ale kdo ví, co je to vlastně ta flaksa..."
Položil před Anguu talíř plný žrádla. Ostatní psi se začali neklidně vrtět, ale Ahmed zvolal jakési slovo a psi se uklidnili.
Jídlo bylo... žrádlo pro psy. V řeči Ankh-Morporku to označovalo něco, co by lidé nedali dokonce ani do uzenek, a je jen velmi málo věcí, které by člověk s dostatečně silným mlýnkem do uzenek nemohl použít.
Ona menší část jejího lidského já se bouřila, ale vlkodlak začal při pohledu na lesklé trubice a třesoucí se kousky tlustého loje slinit...
Jídlo bylo na stříbrném talíři.
Samozřejmě, s královskými psy se zacházelo jako s králi, měli drahocenné obojky... To ještě nemusí znamenat, že ví...
"Nemáme hlad?" řekl. "Ale ty kanoucí sliny říkají, že ano."
Něco se jí s cvaknutím sevřelo kolem krku právě v okamžiku, kdy se obracela, aby ho kousla. Zuby se sevřely na kusu mastného hadru, ale to nebylo tak důležité jako ona strašlivá bolest.
"Jeho Veličenstvu se na jeho psech vždycky líbily drahocenné obojky," prohlásil Jedenasedmdesátihodinový Ahmed, kterého viděla jako rudou mlhou. "Rubíny, smaragdy... a démanty, slečno Anguo," pak se sehnul, aby měl oči ve výši jejích očí, "zasazené do stříbra."

"Rozhodující faktor, jak jsem vždy znovu a znovu zjistil, NESPOČÍVÁ ve velikosti a síle vojska. Důležité je rozmístění vojsk a nasazení záloh, spojení a soustředění sil k rozhodujícímu okamžiku..."
Elánius se pokoušel soustředit na Taktica. Rušily ho dvě věci. Tak za prvé se na něj z každého řádku knihy šklebila tvář Jedenasedmdesátihodinového Ahmeda. Tou druhou věcí byly jeho hodinky, které na stole opřel o Dezorganizátor. Byly poháněny skutečným hodinovým strojem, a byly mnohem spolehlivější. Taky je samozřejmě nemusel nikdy krmit. Tikaly docela potichu. Co se jeho týkalo, klidně by na všechny své schůzky zapomněl. Líbilo se mu to.
Vteřinová ručička se právě blížila ke dvanáctce, když slyšel, jak někdo začal vystupovat po schodech.
"Pojďte dál, kapitáne," zavolal Elánius. Z krabičky se ozvalo uštěpačné zahihňání.
Karotkova tvář byla červenější než obvykle.
"Angui se něco stalo," řekl Elánius.
Karotka pobledl. "Jak to víte?"
Elánius energicky zaklapl víčko na pochechtávající se krabičce. "Řekněme intuice. Tak co, mám pravdu?"
"Máte, pane! Vydala se na palubu jedné klačské lodi a ta teď vyplula na moře! A Angua se nevrátila!" "A co, u všech čertů, na palubě té lodi pohledávala?"
"Šli jsme po Ahmedovi, pane! Zdálo se, že s sebou ještě někoho veze. Nějakého nemocného, pane!"
"On odcestoval? Ale diplomati jsou pořád ještě -"
Elánius se zarazil. Kdybyste neznali Karotku, bylo by vám na celé té situaci připadalo něco divné. Někteří muži, kdyby jim jejich přítelkyni unášela cizí loď, by se vrhli do Ankhu, nebo alespoň doběhli loď po hladině, vylezli by na palubu a rozpoutali tam pravé peklo, založené na demokratických principech. Samozřejmě, že v čase jako tenhle by to byla jedna z nejhorších věcí, jaké by se mohly stát. Nejsprávnější a nejlogičtější přístup samozřejmě byl ohlásit to, ale i tak...
Jenže Karotka skutečně věřil, že osobní neznamená totéž co důležitý. A Elánius věřil na totéž. Museli jste prostě doufat, že když už se do toho budete muset opřít, pohnou se věci tím správným směrem. Je ale nutno říci, že na lidech, kteří na takový princip nejen věřili, ale dokonce podle něj i žili, je něco trochu strašidelného. Člověka to vyvádí z míry, asi jako když potkáte skutečně chudého kněze.
Očividně tady šlo o úvahu, že jestliže někdo unesl Anguu a někdo se jí vydá na pomoc, nemělo by při tom jít jen o její záchranu.
Jenže...
Jen bohové vědí, co se stane, když teď Elánius odjede. Město je posedlé válečnou horečkou. Dějí se velké věci. V čase, jako je tenhle, mu každá částečka těla říká, že velitel Hlídky má své Zodpovědnosti...
Zabubnoval prsty na desku stolu. V takových okamžicích je životně důležité udělat správné rozhodnutí. Za to byl placen. Zodpovědnost... Měl by zůstat tady a udělat všechno, co je v jeho silách.
Jenže... historie je plná kostí dobrých mužů, kteří uposlechli špatných rozkazů v naději, že dokážou zmírnit jejich důsledky. Jistěže mohli udělat ještě mnohem horší věci, ale většina z nich začala plnit špatné rozkazy v tom nejlepším úmyslu.
Elániovy oči přelétly od Karotky k Dezorganizátoru a pak k nebezpečně vysoké hromadě papírů na stole.
K čertu se vším! Je přece lovec zlodějů a lumpů! Vždycky byl lovec lumpů! Proč si lhát?
"Ať se propadnu, jestli nechám Ahmeda utéct zpět do Klače!" řekl a vstal. "Byla to rychlá loď?"
"Byla, ale plně naložená, a zdálo se, že je kvůli tomu dost neohrabaná."

"V tom případě se nám ji možná podaří dostihnout dřív, než se dostane příliš daleko -"
Když pospíchal z místnosti, měl na zlomek vteřiny podivný pocit, že je dvěma osobami současně. A to proto, že na kratičký zlomek vteřiny skutečně byl dvěma lidmi současně. Oba se jmenovali Samuel Elánius.
Pro historii znamená rozhodnutí pouhý směr. Kalhoty času se rozevřely a Elánius se rozeběhl jednou nohavicí.
A někde jinde se Elánius, který udělal jiné rozhodnutí, rozběhl vstříc jiné budoucnosti.
Oba se vrátili, aby ze stolu sebrali svého Dezorganizátora, kterého tam zapomněli. A díky té nejnepravděpodobnější ze všech náhod, omylem zcela nevídaným, právě v tom rozpolceném okamžiku rozhodnutí, sebrali oba toho druhého, nesprávného.

Občas může lavinu strhnout jediná vločka. Občas je oblázku umožněno zjistit, co by se mohlo stát, kdyby se odrazil jinam.
Ve věci tisku byli ankh-morporští mágové velmi nekompromisní. U nás ne, říkali. Představte si, říkali, že někdo vytiskne magický grimoár, pak rozmete sazbu a použije ji, dejme tomu, třeba na kuchařskou knihu? Kov si pamatuje. Zaříkadla nejsou jen slova. Jejich existence se promítá do různých rozměrů. Najednou budeme vězet až potud v mluvícím nákypu. Kromě toho, někdo by mohl vytisknout tisíce těch zatracených věcí a většina z nich by padla do rukou nevhodných čtenářů.
Cech rytců byl také zásadně proti tisku. Na takové vyryté stránce textu, říkali, je něco čistého. Máte ji před sebou celou, hladkou, nepoškozenou. Členové cechu dokázali odvést velmi kvalitní práci za neméně kvalitní plat. Dovolit nezkušeným lidem, aby k sobě skládali kovové kousky - to by znamenalo projevit neúctu ke slovům a nevzešlo by z toho vůbec nic dobrého.
Jediný pokus postavit v Ankh-Morporku tiskařský lis skončil nenadálým požárem a sebevraždou nešťastného tiskaře. Každý věděl, že to byla sebevražda, protože nechal dopis na rozloučenou. Skutečnost, že byl dopis vyryt na špendlíkové hlavičce, byla považována za nepodstatný detail.
I Patricij byl proti tisku, protože kdyby lidé znali příliš mnoho, jenom by je to zatěžovalo.
Lidé tedy spoléhali na mluvené slovo, což fungovalo velmi dobře, protože ústa k sobě mívají velmi blízko. Mnohá z nich byla přímo pod nosy členů Cechu žebráků*15 a jejich ústa většina občanů považovala za více méně spolehlivá a dobře informovaná. Některá z nich byla ceněna obzvláště pro své vyčerpávající informace sportovní.
Lord Rzezacz se zamyšleně zadíval na Usmoleného Michala, mumlala druhého stupně.
"A co se stalo potom?"
Usmolený Michal se poškrábal na zápěstí. Byl do druhé třídy povýšen teprve nedávno díky tomu, že se mu konečně podařilo dostat odpornou, ale zcela neškodnou kožní chorobu.
"Asi před dvouma minutama tam vlít pan Karotka, sire. Pak zaseje všickni vyběhli ven, jo, a -"
"Kdo oni ? " zeptal se Rzezacz. Bojoval s nutkáním poškrábat se na ruce.
"No, Karotka, Elánius a trpajzlík a zombie a všichni, milorde. Běželi celou cestu až do přístavu, blahorodí, a když Elánius uviděl kapitána Kuňkinse, řek mu -"

"Ale to je náhoda! Kapitáne Kuňkinsi! Dnes je váš šťastný den!"
Kapitán zvedl hlavu od lana, které pečlivě svinoval. Nikomu se moc nelíbí, když mu někdo tvrdí, že dnes nastal jeho šťastný den. Tyhle věci jsou nabíledni. Když vám někdo řekne, že máte šťastný den, čekejte, že se vám už brzo přihodí něco hodně ošklivého.
"No ne?" zeptal se opatrně.
"Ano, protože máte bezkonkurenční příležitost napomoci válečnému úsilí!"
"Fakticky?"
"A veřejně demonstrovat své vlastenectví," dodalKarotka.
"Že by?"
"Potřebujeme si půjčit vaši loď," oznámil mu Elánius.
"Děte do prdele!"
"Věřím, že to byl jadrný námořnický výraz, který znamená ,ale samozřejmě'," přikývl Elánius. "Kapitáne Karotko?"
"Pane?"
"Zajděte s Navážkou dolů do kabiny a nahlédněte za tu falešnou přepážku vpředu," přikázal Elánius.
"Rozkaz, pane," odpověděl Karotka a vykročil ke schůdkům do podpalubí.
"V kajutě nejni žádná falešná přepážka!" zaječel Kuňkins. "A já znám zákony, vím, že nemůžete -"
Z podpalubí se ozval praskot dřeva.
"Jestli tohle nebyla falešná přepážka," prohlásil chladně Elánius a nespouštěl oči z kapitána, "tak vám právě náš Karotka prokopl díru do lodního boku."
"Ehm..."
"Taky znám zákony," pokračoval Elánius. Vytáhl meč. "Vidíte tohle?" řekl a pozvedl zbraň. "To je vojenské právo. A vojenské právo, to je meč. Ne oboustranný meč. Má jen jedno ostří a to míří na vás. Našel jste něco, Karotko?"
Karotka se vynořil z podpalubí. V ruce nesl samostříl.
"Ale tohle," zavrtěl Elánius hlavou. "Tohle vypadá jako Burleigh a Silnorukova Zmije MK 3, která zabíjí lidi, ale nepoškozuje budovy."
"Jsou tam těch krámů plné bedny," informoval ho krátce Karotka.
"Neexistuje zákon, který -" začal Kuňkins, ale mluvil jako člověk, kterému pod nohama upadlo dno jeho světa.
"Víte, myslím, že skutečně existuje nějaký zákon, který zakazuje v době války prodávat zbraně nepříteli," pokýval

Elánius vážně hlavou. "Samozřejmě je možné, že ne. Já vám něco řeknu," dodal vesele. "Proč bychom si všichni nezašli na náměstí Náhlého osvícení? Je touhle dobou plné lidí, všichni mluví jen o válce a jásotem oslavují naše odvážné chlapce... Proč bychom tam nezašli a nepředložili jim naši záležitost? Vy sám jste mi říkal, že bych měl naslouchat hlasu lidu. Zvláštní věc, tihle lidé... v davu. Tu a tam se potkáte s lidmi, kteří vám připadají slušní a poctiví, mají mozek, který bezchybně pracuje, a pak se sejdou v jednom davu a máte před sebou hlas lidu. A ten vrčí."
"To je právo davu!"
"Ale ale, to jistě ne," zavrtěl hlavou Elánius. "Bude lépe, když to nazvete demokratickou spravedlností."
"Jeden muž, jeden kámen," přisadil si Navážka.
Kuňkins vypadal jako člověk, který se obává, aby mu celý jeho svět nevypadl spodem. Podíval se na Elánia, pak na Karotku a viděl, že tady nemůže čekat žádnou pomoc.
"Samozřejmě, nás se nemáte proč obávat," sděloval mu Elánius. "I když na cestě dolů, do sklepních kobek, se dá zakopnout na schodech."
"Vy přece nemáte žádné cely v podzemí!"
"To se dá zařídit."
"Prosím, pane Kuňkinsi," ozval se dobrý četník Karotka.
"Já přece... nevez bych ty zbraně... do Klače," řekl Kuňkins opatrně a pomalu, jako by v duchu četl nějaký text. "Chtěl jsem... chtěl jsem... je darovat... darovat..."
"No? Komupak?" naklonil se Elánius mírně kupředu.
"...našim... statečnejm hochům," dokončil Kuňtins téměř neslyšně.
"To je skvělé!" zajásal Karotka. "A budete tedy jistě šťasten, když budete moci zapůjčit...?" pospíšil si Elánius.
"A... budu šťastnej, když budu moct pučit svou loď pro válečný účely," řekl zpocený Kuňkins.
"Skutečný vlastenec," liboval si Elánius.
Kuňkins se kroutil jako červ.
"Kdo vám řek o ty falešný přepážce?" vypravil ze sebe nakonec. "To ste hádal, že jo?"
"Správně!" přikývl Elánius.
"Aha! Věděl jsem, že jenom hádáte!"
"Vlastenec, a ještě chytrý," pokývl hlavou Elánius. "Dobrá, a teď, jak to děláte, když chcete, aby tahle věc plula co nejrychleji?"

Lord Rzezacz zabubnoval prsty na stůl.
"A na co potřeboval tu loď?"
"To nevím, milorde," odpověděl Usmolený Michal a poškrábal se na hlavě.
"K čertu! A nikdo jiný už je neviděl?"
"No, když vono tam zrovna moc lidůch nebylo, sire."
"Tak alespoň v tom jsme měli trochu štěstí."
"Akorát já a Starej Smrďa Rum a Kachní muž a Šlépěj Hugo a Ringo Nadvočko, Nejdeto José, Sebastián Pokřival, taky ten smraďoch Žumpách a Píšťalka Richard a ještě pár dalších, milorde."
Rzezacz klesl zpět do křesla a přejel si bílou rukou po tváři. V Ankh-Morporku má noc tisíc očí a den jakbysmet a má také pět set úst a devět set devadesát devět uší.*16
"Klačané už o tom jistě vědí," řekl. "Část ankh-morporského vojska vyplula na lodi do Klače. Invazní síla."
"No, myslím, že to můžete sotva nazývat -" "Klačané to tak nazvou. Kromě toho je s nimi troll Navážka."
Sršňál se zachmuřil. Navážka byl sám o sobě invazní silou.
"Jaké lodě jsme získali?" zeptal se Rzezacz.
"Máme jich v téhle chvíli více než dvacet, když do nich započítám i Nezničitelnou, Netečnou a..." nadporučík znovu nahlédl do svého seznamu, "Leoprda z Ankh-Morporku, sire."
"Leoprda?"
"Obávám se, že to je tak, sire."
"To znamená, že bychom mohli přepravit více než tisíc mužů a dvě stě koní..."
"A proč jednoduše nenecháme Elánia, ať si dělá, co chce," vmísil se do hovoru lord Žraloun. "Ať si to s ním Klačané vyřídí sami a spánembohem."
"A dopřát Klačanům vítězství nad ankh-morpor-skou silou? Tak by se na to jistě dívali. Hrom aby to vzal. Hrom aby vzal toho chlapa. Nutí nás k předčasné akci. Ale možná, že to nakonec celé věci prospěje. Měli bychom se nalodit."
"A jsme skutečně dokonale připraveni, sire?" řekl nadporučík Sršňál oním charakteristickým přízvukem, který naopak oznamoval "My nejsme dokonale připraveni".
"Doufejme, že jsme. Sláva nás čeká, pánové. Slovy generála Taktica - chytněme dějepis za koule. Je třeba přiznat, že nebyl zvlášť fér bojovník."

Jasné sluneční světlo začalo vytlačovat temné stíny z paláce prince Sakapaka. I princ měl mapu Klače, a sice vyhotovenou z maličkých barevných dlaždiček na podlaze. Seděl a upřeně ji pozoroval.
"Jediná loď?"
Generál Uššál, jeho hlavní rádce, přikývl. Pak dodal: "Naši jasnovidci na tu vzdálenost nedokáží vyvolat jasný obraz, ale jak to vypadá, jeden z těch mužů je Elánius. Vzpomenete si na to jméno?"
"Jistě, užitečný velitel Elánius." Princ se usmál.
"Ano. A od chvíle, kdy vypluli, nastal v přístavu čilý ruch. Máme za to, že se chystá k vyplutí expediční flotila."

"Myslel jsem, že máme přinejmenším ještě týden, Uššále."
"Je to každopádně dost záhadné. V žádném případě nemohou být připraveni. Něco se muselo stát."
Sakapak si povzdechl. "No dobrá, běžme tedy cestou, kterou nás vede osud. Kde zaútočí?"
"U Gabry, sire. Tím jsem si jist."
"U našeho nejlépe opevněného města? To jistě ne. To by udělal jen úplný blbec."
"Studoval jsem dlouho lorda Rzezacze, sire. Pamatujte, že on si myslí, že nebudeme bojovat, a velikost našeho vojska je mu lhostejná." Generál se usmál. Byl to slaboučký a úpravný úsměv. "A samozřejmě tím, že na nás zaútočil, kupí jednu ohavnost na druhou. Ostatní pobřežní státy si toho jistě všimnou."
"Takže změna plánů," řekl Sakapak. "Ankh-Morpork může počkat."
"Moudré rozhodnutí, pane. Jako vždycky."
"Něco nového o mém ubohém bratrovi?"
"Bohužel nikoliv, pane."
"Naši agenti musí pátrat lépe! Svět se dívá, Uššále."
"Správně, pane."

"Seržo?"
"Ano, Noby?"
"Vyprávějte mi ještě jednou o našich speciálních schopnostech."
"Buď zticha a šlapej, Noby."
"No jo, seržo."
Ve Člunu bylo velmi šero. Celý prostor byl ozářen jen jedinou svíčkou, zavěšenou v objímce nad hlavou Leonarda dá Quirm, který seděl v zadní části a řídil Člun pomocí dvou pák. Kolem Nobyho chřestila táhla a cinkaly převody. Bylo to, jako když člověk sedí uvnitř šicího stroje. Hodně vlhkého. Vysrážená vlhkost padala od stropu v nepřetržitém proudu.
Zatím šlapali deset minut. Většinu toho času Leonardo vzrušeně rozprávěl. Noby nabyl pocitu, že Leonardo asi nechodí moc ven. Byl ochotný mluvit o čemkoliv.
Tak například byly v Člunu nádrže s kyslíkem. Noby vzal šťastně na vědomí skutečnost, že můžete vzduch stlačit do skutečně malého prostoru a že právě takhle stlačený vzduch je ve sténajících, na-douvajících se soudcích, okovaných ocelí a přišroubovaných na stěně. Překvapením pro Nobyho bylo, co se se vzduchem dělo pak.
"Bubliny!" zvolal nadšeně Leonardo. "Zase ti delfíni, chápete? Oni neplavou jen tak vodou, oni vlastně poletují oblakem bublin. To je samozřejmě mnohem snazší. A já přidal ještě trochu mýdla, což, jak se zdá, věci ještě vylepšilo."
"Von si myslí, že delfíni létaj, seržo!" špitl Noby Tračníkovi.
"Hlavně šlapej."
Seržant Tračník riskoval rychlé ohlédnutí přes rameno.
Lord Vetinari seděl na dně obrácené bedny mezi cinkajícími řetězy a na kolenou měl několik Leonardových náčrtků.
"Jen do toho seržante."
"Rozkaz, pane."
Teď, když se vzdálili od města, se Člun pohyboval mnohem rychleji. Malými skleněnými okénky se dovnitř dokonce prodíral náznak kalného světla.
"Pane Leonardo?" ozval se Noby.
"Ano?"
"Kam to vlastně jedem?"
"Jeho lordstvo si přeje navštívit Lepš."
"Jo, já si hned myslel, že to bude něco takovýho," přikývl zachmuřile Noby. "Fakt, hned. Řek jsem si v duchu ‚Tak kam by sis, Noby, přál jet ze všeho nejmíň?' a vodpověď se mi prostě v hlavě vobjevila docela automaticky. Akorát, že já nevěřím, že se tam dostaneme, protože během dalších pěti minut mi vodpadnou nohy v kolenou..."
"Ale to jsem vám zapomněl říci, není třeba, abyste šlapali celou cestu," vskočil mu do řeči Leonardo. "Na co myslíte, že je ta věcička na přídi?"
"Ta? Já myslel, že je na navrtávání nepřátelskejch lodí-"
"Cože?" Leonardo se k němu za svého místa otočil s výrazem hrůzy na tváři.
"Potápět lodi? Potápět lodi ? Lodi plné lidí?"
"No... ano..."
"Desátníku Nóblhóchu, obávám se, že jste velmi zkažený mladý... člověk," prohlásil Leonardo škrobeně. "Používat Člun k potápění lodí? To by bylo strašlivé! O něčem tak nečestném by nepřemýšlel jediný námořník!"
"Omlouvám se..."
Ten vrták je na přídi Člunu proto, abychom se s jeho pomocí mohli přichytit na kolem plující lodi, podobně jako lodní štítovec, savá rybka, která se přichytává na břicho žralokům. K pevnému zachycení stačí jen několik otáček."
"Takže vy nebudete vrtat skrz naskrz celým trupem?"
"To byste mohl udělat jen v případě, že byste byl velmi neopatrný a výjimečně zamyšlený mladík!"

Možná že se mořská hladina nedá orat, ale bylo známo, že na kožnatém škraloupu pokrývajícím hladinu řeky v Ankh-Morporku během léta vyrostou malé keře. Milka se pohybovala pomalu a nechávala za sebou mělkou rýhu.
"Nemůžeme plout rychleji?" ptal se Elánius. "Jakpak by ne," odpověděl Kuňkins jedovaté. A kde podle vás mám vztyčit další stěžeň?"
"Ta loď je vidět už jen jako tečka. Proč jí nedoháníme?" ptal se Karotka.

"Je to větší loď, takže má, technicky vzato, i mnohem více plachet," vysvětloval Kuňkins. "A klačské lodě mají štíhlejší a rychlejší trupy. A my jsme plně naloženi -"
"Zarazil se, ale už bylo pozdě.
"Kapitáne Karotko?"
"Pane?"
"Všechno přes palubu."
"Ne! Ty samostříly ne! Ty stály víc než sto toláčů za jeden a-"
Kuňkins se znovu zarazil. Elániův výraz zcela otevřeně a jasně říkal, že na palubě je poměrně dost věcí, které by se daly hodit přes zábradlí, takže Kuňkinsovi připadalo jako dobrý nápad nebýt mezi nimi.
"Běžte raději a zatahejte za nějaké ty provazy, pane Kuňkinsi," řekl Elánius.
O pár minut později se ozvalo zašplouchnutí. Elánius vyhlédl přes lodní zábradlí a stačil zahlédnout, jak se na hladině zakývala dřevěná bedna, která se vzápětí potopila. A cítil se šťastný. Lovec zlodějů, tak nějak ho nazval Rzezacz. Ten člověk to myslel jako urážku, ale na tom nezáleží. Zlodějna je prostě zlodějna, zatímco válečná kořist - to může být zlato, nevinnost, země či život. A lovci zlodějů naleží pronásledování...
Ozvalo se několik dalších zašplouchnutí. Elánius měl pocit, že sebou loď trhla kupředu.
...ano, pronásledování. Protože pronásledování je mnohem snazší než polapení. Jakmile jednou někoho zajmete, věci se zkomplikují, ale pronásledování, to je věc čistá a svobodná. Mnohem lepší než probírat se stopami a číst svoje i cizí poznámky. On prchá, já ho pronásleduju. Jednoduchost sama.
Tak Vetinariho teriér, co?
"Kvrk-ping, ping-cink, píp!" ozvalo se z jeho kapsy.
"Neříkej mi raději nic," zasténal Elánius. "Je to něco jako sedmnáct nula nula, schůzka na moři, co?"
"Ehm... právě, že ne," odpověděl mu pidiskřet. "Tady se říká: Divoká šarvátka s lordem Rzezaczem na - sem laskavě dopište jméno."
"A neměl bys mi náhodou říkat, co mám dělat?" nadhodil Elánius a otevřel krabičku.
"Hm... co bys měl dělat, měl bys..." začal blekotat démonek a zdálo se, že má opravdu velké starosti, "měl bys... Já tomu nějak nerozumím... ehm... Něco se tady asi pokazilo..."

Angua přestala s pokusy strhnout si obojek o lodní přepážku. Nešlo to a stříbro, které se jí tisklo na kůži, ji současně mrazilo a spalovalo.
Kromě toho - i když stříbrný obojek na krku vlkodlaka je sakra nějaké "to" - s ní zacházeli dobře. Nechávali jí pravidelně dřevěný talíř plný jídla a ona dovolila svému vlčímu já, aby žrádlo zhltlo, zatímco její lidská polovina při tom zavírala oči a ucpávala si nos. Dostávala mísu vody, na ankh-morporské poměry celkem čerstvou. Rozhodně skrze ni dohlédla až na dno.
Bylo tak strašně těžké přemýšlet ve vlčí podobě. Bylo to jako pokoušet se otevřít dveře, když jste jiamol opilí. Je to možné, ale musíte se soustředit na každý jednotlivý krok celého procesu. Ozval se jakýsi zvuk. Vztyčila uši.
Něco narazilo do dna lodi a vzápětí znovu. Doufala, že je to útes. To by znamenalo... pravděpodobně zem... S trochou štěstí by mohla doplavat na břeh... Něco zacinkalo. Zapomněla na řetěz. Byl naprosto zbytečný. Cítila se slabá jako kuře.
Pak zazněl tlumený rytmický zvuk, jako když se něco prokusuje dřevem.
Těsně před jejím čenichem pronikl lodním dnem tenký kovový hrot a vyjel z něj zhruba tři centimetry. A někdo promluvil. Slova byla vzdálená a těžko srozumitelná, je možné, že je dokázal zaslechnout jen její skvělý vlkodlaci sluch, ale faktem bylo, že kdesi v moři, pod jejími tlapami, se odehrával tento rozhovor:
"- a přestaňte už konečně šlapat, desátníku Noby." "Sem hladověj jak vlk, seržo. Nenašlo by se tady něco k jídlu?"
"Je tam ještě trocha té česnekové klobásy. Nebo sýr. Taky studené fazole."
"Jsme tady zavření v piksle, kde není skoro vzduch, a máme jíst sýr? A to nebudu komentovat ty fazole."
"Je mi moc líto, pánové. Věci se najednou pohnuly příliš rychle a já musel vzít nějaké trvanlivé potraviny..."
"Jenže tady začíná být tak trochu... přelidněno. Tedy jestli mě chápete?"
"To spravíme, jen co se setmí a my se budeme moci vynořit a doplnit vzduch."
"Mně by docela stačilo, kdybysme se už mohli zbavit toho vzduchu, který tady máme, to vám zas řeknu já..."
Anguino psí čelo se nakrábatilo, když se pokoušela najít v tom všem nějaký smysl. Ty hlasy znala. Přestože byly hodně tlumené, poznávala jejich zabarvení. Vzdálený pocit, který si probojoval cestu mlhami zvířecího intelektu, říkal: Přátelé.
A v malém, nezměnitelném středu jejího mozku lidská myšlenka: Dobrý bože, ještě chvilku a budu někomu olizovat ruku.
Položila hlavu znovu na podlahu těsně vedle kovové špičky.
"-představu, jak bysme to asi měli udělat, mladíku. Už o tom mluvíte zas! Potápět lodi? Nedovedu pochopit, jak někoho může něco takového vůbec napadnout!"
Jména! Některé z těch hlasů měly... jména.
Myšlení bylo čím dál tím obtížnější. To zabíralo stříbro. Jenže kdyby přestala myslet teď, už by nikdy v životě nemusela znovu začít.
Dívala se na ocelovou špičku. Bylo to špičaté železo, jehož závit byl ostrý.
Ten maličký zbyteček lidského vědomí vztekle ječel na mozek vlka a pokoušel se ho přimět pochopit, co je třeba udělat.

Bylo po půlnoci.

Muž na hlídce klečel na palubě Ahmedovy lodi a třásl se.
"Vím dobře, co jsem viděl, wali," sténal. "A ostatní to viděli také! Něco se pozvedlo z vln za lodí a začalo nás to pronásledovat. Příšera!"
Ahmed se podíval na kapitána, který pokrčil rameny. "Kdo ví, co všechno se nachází na dně mořském, wali?"
"Ale ten dech!" sténal dál vyděšený námořník. "Ozval se strašlivý řev a vzduchem se rozšířil zápach tisíce latrín! A pak obluda promluvila."
"Skutečně?" zajímal se Ahmed. "To je velmi neobvyklé. A co řekla?"
"Nerozuměl jsem jí!" Mužova tvář se pokřivila, když se pokoušel vybavit si neznámé slabiky. "Znělo to jako..." polkl a pokračoval, "...U bohů, po dlouhý době je lepší bejt venku než vevnitř, seržo!"
Ahmed se na něj pozorně zadíval. "A rozuměl jsi tomu?" zeptal se.
"Jak to myslíš, wali!"
"Vy jste v Ankh-Morporku nestrávili příliš dlouhý čas, že ne?" "Ne, wali!"
"Tak se vrať na své místo."
Muž nejistým krokem odešel.
"Ztratili jsme rychlost, wali," řekl kapitán.
"Co když se nám ta mořská obluda přisála na kýl?"
"Vaše Výsost rozhodla potěšit se žertem. Ale kdo ví, co všechno bylo vyrušeno vynořením nové země?"
"Měl bych se na to asi podívat sám," prohlásil Jedenasedmdesátihodinový Ahmed.
Sám se vydal na záď lodi. Temná voda tiše šplouchala a syčela a loď za sebou nechávala zelenkavé opalizující brázdu. Dlouho sledoval prostor za zádí. Lidé, kteří nejsou dobrými pozorovateli, v poušti dlouho nevydrží. V poušti může být stín v měsíční záři skutečně jen stínem, ale může to být i jedna z desítek věcí, které touží pomoci vám do Ráje. T'rusove se setkávají s mnoha stíny té druhé kategorie.
T'rus není jméno, které si dali sami, i když v poslední době mají sklony ho z pouhé pýchy přijmout za své. To slovo v překladu znamená nepřítel. Nepřítel kohokoliv. A není-li kdokoli po ruce, pak nepřítel každého, kdo po ruce je.
Když se opravdu soustředil, byl skoro přesvědčen, že asi devadesát metrů za lodí pluje temný stín, něco, co jen minimálně vyčnívá z vody. Drobné vlny se pěnily v místech, kde žádné vlny být neměly. Vypadalo to, jako kdyby loď sledoval nízký útes.
Ale, ale...
Jedenasedmdesátihodinový Ahmed nebyl pověrčivý. Byl podvěrčivý, což ho řadilo k lidské menšině. Nevěřil na věci, na které věřil kdekdo, ale které ve skutečnosti neexistovaly. On naopak věřil na věci, které existovaly, ale na které téměř nikdo nevěřil. Naštěstí i podvěr existuje poměrně dost, od známého "říkali mi, že udělám nejlépe, když se v tom nebudu přehrabovat, ale..." přes klasické "na co si nesáhnu, tomu nevěřím" až po všeobecně používané "občas se něco takového prosté stane, jenže mě by zajímalo...".
V zásadě nebyl nakloněn tomu věřit v mořské obludy, zvláště ne v ty, které umějí mluvit ankh-morporsky, ale připouštěl, že na světě existuje mnoho věcí, které nezná.
Daleko za zádí také zahlédl světla lodi. Nezdálo se, že by se vzdálenost zkracovala.
To mu dělalo větší starosti.
Jedenasedmdesátihodinový Ahmed podvědomým pohybem zvedl ruku a i v temnotě naprosto bezpečně nahmátl rukojeť svého zakřiveného meče.
Nad ním ve větru tiše skřípala hlavní plachta.

Seržant Tračník věděl, že se blíží k nejnebezpečnějšímu okamžiku své kariéry.
Ale nedalo se nic dělat. Už neměl jinou možnost. "Ehm, když teda přidám svý písmena O a tohle D a É a Z a T," řekl a pot se mu řinul po růžových tvářích, "můžu použít tohle V, co už tam je, a dostanu ‚odvézť. Ehm... a v tom případě dostávám to... Jak to říkáš těm modrejm čtverečkům, Leo?"
"Třikrát hodnota písmene," odpověděl Leonardo da Quirm.
"Skvělý tah, seržante," přikývl lord Vetinari. "Zdá se, že tím jste získal nejvyšší skóre."
"Ehm... skoro to tak vypadá, sire," zaskřehotal vyschlým hlasem seržant Tračník.
"Ale tak se mi zdá," pokračoval Patricij, "že mi tady zbylo U, N, Á, Š a E a T. Tím se dostávám na čtvereček třikrát hodnota celého slova, jestli se nepletu a - obávám se - vyhrávám hru."
Seržant Tračník si zhluboka vydechl úlevou.
"Dokonalá hra, Leonarde," řekl Vetinari. "Jak jste říkal, že se jmenuje?"
"No, já jí říkám Hra se skládáním slov z písmen, která jsem předtím pomíchal, můj pane."
"Aha. Ano. To je jasné. Je to výborná hra."
"Pch, a já mám jenom tři blbý body," huhlal Noby ublíženě. "Náhodou nevim, co bylo špatnýho na těch slovech, co jste mně nedovolili použít."
"Jsem si naprosto jistej, že takový slova by nechtěl žádnej gentleman znát," odpověděl mu Tračník odměřeně.
"A za to X bych byl dostal deset bodů."
Leonardo zvedl hlavu. "Zvláštní, zdá se, že jsme se zastavili..."
Natáhl se a otevřel poklop. Dovnitř okamžitě vnikla vlhká noc a poměrně blízko se ozvaly hlasy, jasné a srozumitelné, jak už bývají hlasy, které se nesou nad vodou.
."Pohanská klačtina," zabručel Tračník. "O čem se to tam dohadujou?"
",Který velbloudí syn přesekl lanoví?"' řekl lord Vetinari, aniž zvedl hlavu. ",A nejenom lana, podívejte na tu plachtu - hej, ty tam, pojď sem a pomoz mi..."'

"Nevěděl jsem, že mluvíte klačsky, pane."
"Já? Ani slovo," odpověděl lord Vetinari.
"Ale právě jste -"
"To tedy ne," namítl Vetinari chladně.
"Aha... jasně..."
"Kde jsme, Leonardo?"
"No, víte, moje hvězdné mapy jsou staré, ale kdybyste byl ochoten počkat do východu slunce a kdyby se mně rychle podařilo vymyslet přístroj pro určení polohy s pomocí slunce a k tomu sestrojit dostatečně přesné hodiny -"
"Kde jsme teď, Leonardo?"
"Hm... tak asi uprostřed Kruhového moře, řekl bych."
"Ve středu?"
"No, v žádném případě od něj nebudeme daleko. Podívejte, kdybych alespoň mohl změřit rychlost větru -"
"Takže Lepš je tady někde v okolí?"
"To jistě, mohl bych -"
"Výborně. Odpoutej nás od té porouchané lodi, dokud jsme stále ještě pod ochranou tmy, a ráno bych se hrozně rád podíval na tu zem, která nám nadělala tolik potíží. A navrhoval bych, abychom si zatím všichni zdřímli."
Seržant Tračník toho moc nenaspal. To mělo několik důvodů. Jedním z nich bylo, že ho několikrát probudilo bušení, řezání a další zvuky, které sem doléhaly z přídě Člunu. Také mu kapalo na hlavu ze stropu. Ale jedním z nejdůležitějších důvodů bylo, že nedostatek činnosti mu konečně dovolil rozebrat situaci, v níž se ocitl.
Občas, když se probudil, viděl Patricije shrbeného nad Leonardovými kresbami - ponurý stín ve světle jediné svíce -, jak čte a dělá si poznámky...
Byl v nejbližší společnosti muže, jehož se bál i Cech vrahů, dalšího muže, který byl odhodlán zůstat vzhůru celou noc jen proto, aby vymyslel budík, který by ho ráno vzbudil, a muže, který si nikdy vědomě nevyměnil spodní prádlo.
A navíc byl na moři.
Pokusil se na všechno podívat z té lepší stránky. Co bylo hlavním důvodem, že on, Tračník, nenáviděl lodi? To, že se potápěly, ne? Ale tahle měla to potápění zabudované od začátku v popisu práce. A v ní jste nemuseli pozorovat vlny, jak se zvedají a klesají a zvedají a..., protože ty vlny jste měli někde nad hlavou.
Bylo to všechno naprosto logické. Až na to, že mu to nějak na klidu nepřidalo.
Jednou, když se v průběhu noci zase probudil, zaslechl z předního konce lodi tiché hlasy.
"- tak docela nerozumím, můj pane. Proč oni?"
"Dělají, co se jim přikáže, mají sklony věřit tomu poslednímu, co slyšeli, nejsou dost chytří, aby kladli otázky, a mají jistou neotřesitelnou věrnost, jakou najdete jen u těch, kdož nejsou zatíženi přílišnou dávkou inteligence..."
"Asi máte pravdu, můj pane."
"Takoví muži jsou velmi cenní, věřte mi."
Seržant Tračník se převalil na druhý bok a pokusil se najít nějakou pohodlnou polohu. Jsem rád, že nejsem jako ti chudáci, o kterých mluví, pomyslel si a bez ohledu na to, že Člun spočíval v mořských hlubinách, znovu sklouzl do náruče spánku. Já jsem muž výjimečných vlastností.

Elánius potřásl hlavou. Záďové světlo klačské lodi bylo v šeru sotva vidět.
"Dohánímе je?" zeptal se.
Kapitán Kuňkins přikývl. "Možná. Těžko se to odhaduje. Je to přece jenom hodně daleko."
"A bylo už přes palubu vyhozeno skutečné všechno, co nás zatěžuje?"
"Samozřejmě! Co byste ještě chtěl? Mám si snad oholit vousy?"
Nad okrajem vstupního poklopu se objevila Karotkova tvář. "Všichni mládenci už jsou uloženi, pane."
"Výborně."
"Tak bych to taky na pár hodin zabalil, pane, kdyby vám to nevadilo."
"Promiňte, kapitáne, nerozumím."
"No, někam bych na pár hodin složil hlavu."
"Ale... vždyť -" Elánius mávl rukou k temnému obzoru. "Vždyť se ženeme po stopě únosců vaší přítelkyně! Mimo jiné," dodával.
"Samozřejmě, pane."
"Vy... vy... chcete tím opravdu... říct, že si chcete hodit šlofíka? Teď?"
"Abych byl čerstvý, až je doženeme. Přesně tak, pane. Kdybych strávil celou noc tím, že bych je vyhlížel a dělal si starosti co a jak, asi bych moc k ničemu nebyl, až je dopadneme."
Dávalo to smysl. Opravdu to dávalo smysl. Samozřejmě, že to dávalo smysl. Elánius viděl, že je to dokonale prosycené smyslem. Karotka si skutečně dokázal sednout a smysluplně o věcech popřemýšlet.
"A myslíte, kapitáne, že budete schopný usnout?" zeptal se chabě.
"Samozřejmě, pane. Jsem tím Angui povinován."
"Aha. No dobrá... v tom případě dobrou noc."
Karotka opět zmizel v podpalubí.
"Dobré nebe," ozval se po chvilce Kuňkins,, je ten chlap skutečnej?"
"Je," přikývl Elánius.
"Teda abyste rozuměl... Vy byste šel a pleskl sebou na ucho, kdybyste pronásledoval svou milovanou, která by byla na ty lodi?"

Elánius mlčel.
Kuňkins se tiše uchechtl. "I dyž zasejc muším říct, že kdyby tam byla lady Sibyla, že by ta loď zdaleka neměla čáru ponoru tak vysoko -"
"Víte co... Hlídejte si moře. Dejte pozor, ať nenarazíte na nějakou velrybu nebo něco podobného," zabručel Elánius a vykročil k přídi.
Karotka, pomyslel si. Kdybys ho neznal, tak bys tomu nevěřil...
"Oni zpomalujou, sire Elánie!" vykřikl za ním Kuňkins.
"Cože?"
"No, povídám, že zpomalujou!"
"Výborně!"
"A co budete dělat, až je dohoníme?"
"No..." O tom Elánius moc nepřemýšlel. Pak si ale vybavil jeden velmi nedokonalý dřevořez z knihy o pirátech.
"Zachytíme se jejich lanoví a přehoupnem se se zbraněmi v zubech na jejich palubu?" zkusil to.
"Opravdu?" pokýval Kuňkins vážně hlavou. "To bude skvělý. Už celý roky sem takovou akci neviděl. V životě sem něco podobnýho viděl akorát jednou."
"Ano?"
"Jo. Jak se zdá, vyčet ten mládenec tuhle věcičku z nějaký knihy a fakticky se přehoup na nepřátelskou loď, do jejich lanoví, s šavlí v zubech."
"Ano?"
"Na rakev smě mu pak napsali Půlhlavej Harry."
"Och."
"Nevim, estli sté někdy viděl vejce na měkko, když se veme nůž a takhle se fikne -"
"Dobrá. Chápu vaše námitky. Co navrhujete vy?"
"Háky. Nejni nad háky. Hodíte, zaseknete do nepřátelský lodi a přitáhnete si ji pěkné až pod nos."
"A vy nějaké háky máte?"
"Jasně, že jo. Naposled jsem je viděl vodpoledne."
"Toje skvělé. Takže-"
"Pokud si vzpomínám," přerušil ho kapitán Kuňkins, "bylo to ve chvíli, když váš seržant Navážka házel ty přebytečný věci do moře a řek: ‚Co mám udělat s těmadle železnejma hákama, pane?' Někdo mu řek, teďkom si zrovna nevzpomínám, kdo to moh bejt, řek: ‚Je to zbytečná váha, hoď je přes palubu.'"
"A proč jste se neozval?"
"No, vědí, ani se mi nechtělo," ušklíbl se Kuňkins. "Tak vám to krásně vodsejpalo."
"Nedrážděte mě, kapitáne. Mohl bych vás dát vsadit do želez."
"Kdepak, to neuděláte a hned vám řeknu proč. Za prvé, protože když se kapitán Karotka zeptal ‚Co mám udělat s těmahle řetězama, pane?'; řek ste -"
"Tak poslyšte, teď vám něco -"
"- a za druhý, protože si myslím, že o lodích vůbec nic nevíte, u všech bohů. My tady lidi nevsazujeme do želez, ale prostě je zavřem. Víte, jak se skasává hlavní brámová stěhovka? Páč já ne. Všechny ty johohó řečičky dobrý pro suchozemský krysy, kdyby vůbec námořníci užívali slovo suchozemský krysy pro nenámořníky. Víte, jakej je rozdíl mezi kormou a klounem? Já ne. Klouna jsem dokonce ani nikdá nejed. U všech stehen a prsatek!"
"Nemělo to být ‚u všech ráhen a kosatek'?"
"Když se to bralo, tak sem byl nemocnej." Kapitán Kuňkins otočil kormidelním kolem. "A kromě toho, todle je svižnej vítr a já a mí chlapi víme, za který špagátky zatahat, aby ty velký plátěný věcičky nahoře fungovaly, jak maj. Kdyby to zkusili vaši lidi, hodně rychle byste zjistili, jak daleko je nejbližší zem."
"A jak daleko je nejbližší zem?"
"Tady asi třicet fathomů rovnou dolů."
Světlo se viditelně přibližilo.
"Kvrk-ping, ping-cink, píp!"
"Dobrý bože, copak to bude teď?" zatrnul Elánius,
"Osm odpoledne. Ehm... těsně unikneš útoku klačského atentátníka."
Elánius cítil, jak mu přeběhl mráz po zádech. "Kde?" řekl a začal se zuřivé rozhlížet na všechny´strany.
"Na rohu Pivovarské ulice a Broadwaye," odpověděl zpěvavě skřehotavý hlásek.
"Ale tam přece nejsem!"
"A k čemu je potom dobrý, když si domlouváš schůzky? Proč se já tady snažím? Řekl jsi mi, že chceš vědět všechno, co bys měl udělat -"
"Poslouchej, člověk si přece nedomlouvá schůzky, na kterých má být zavražděn!"
Démonek se na okamžik odmlčel pak řekl:
"To si snad myslíš, že by to mělo bejt na seznamu .dneska nezapomeň'?" Karáskův hlásek se začínal třást.
"Jako například: Dnes nezapomeň - umřít?"
"Hele, nejni to vod tebe fér, když se to snažíš hodit na mě jenom proto, že nejseš ve správný časový linii!"
"Co zas má, u čerta, znamenat tohle?"
"Aha, já věděl, žes nečet návod! Kapitola XVII - odst. 2, bod c) objasňuje zcela přesně, že je životně důležitý držet se jedné reality, protože jinak Zákon Nejistoty říká-"
"Zapomeň, že jsem se tě na něco ptal, ano?" Elánius se podíval na Kuňkinse a pak na vzdálenou loď.

"Uděláme to po mém, ať jsme kde jsme," prohlásil. Vykročil ke schodišti do podpalubí. "Navážko?"

Klačští námořníci bojovali s lany, zatímco jejich kapitán na ně křičel.
Jedenasedmdesátihodinový Ahmed nekřičel. Stál s mečem v ruce a čekal.
Kapitán k němu přiběhl, třásl se strachem a v ruce držel kus provazu.
"Vidíš, wali?" volal. "Někdo to lano přeřízl!"
"Kdopak by to udělal?" zeptal se Jedenasedmdesátihodinový Ahmed tiše.
"To nevím, ale až ho najdu -"
"Ti psi už nás skoro mají," řekl Ahmed. "Tví muži by měli pracovat rychleji."
"Kdo mohl udělat takovou věc?" řekl kapitán. "Vždyť vy jste byl tady, jak tedy mohli -"
Jeho pohled přeletěl od přeťatého lana k meči.
"Chtěl jsi něco říci?" podíval se na něj Ahmed. '
Kapitán se nestal kapitánem proto, že by byl hloupý. Otočil se na podpatku.
"Tak zvedněte konečně tu plachtu nahoru, vy smrdutí čubčí syni!" zaječel.
"Výborně," přikývl Jedenasedmdesátihodinový
Ahmed. "To je ono."

Navážkův samostříl byl původně dobývací stroj, k jehož obsluze bylo zapotřebí tří mužů, ale Navážka z něj odstranil podvozek a naviják jako nepotřebné. Natahoval ho jednoduše rukou. Pohled na trolla, který jedním prstem natahuje onen děsivý nástroj . zkázy, obvykle stačil k tomu, aby se i ti nejodvážnější vzdali.
Zahleděl se pochybovačně ke vzdálenému světlu.
"To je šance milion k jedný," řekl. "To bysme museli bejt blíž."
"Hlavně je potřeba, abys je zasáhl pod čarou ponoru, aby nemohli přeseknout lano," nařizoval Elánius.
"Jasně. Jasně."
"V čem je potíž, seržante?"
"Míříme do Klače, žejo?"
"No, když budeme pokračovat tímhle směrem, tak ano."
"Jenže... já budu v Klači úplně hloupej, kvůli tomu vedru, žejo?"
"Já doufám, že se nám je podaří zastavit dříve, než se do Klače dostaneme, Navážko."
"Nestojím vo to bejt hloupej. Vím, že lidi říkaj, že troll Navážka, on natvrdlejší než -"
"- cihlovej chlebíček," doplnil Elánius, který nespouštěl světlo z očí.
"To je vono. Jenže já se doslech, že v poušti je teprve hrozně vedro..."
Troll měl tak truchlivý výraz, že to Elánia dojalo a uštědřil mu přátelské poplácání po zádech.
"Takže co kdybychom je zastavili teď, co?" řekl a rychle zatřepal rukou, aby zahnal bolest.
Druhá loď už byla tak blízko, že bylo vidět námořníky horečně pracující na palubě. Ve světle lodních lamp se nadouvala hlavní plachta. Navážka pozvedl samostříl. Na hrotu šípu zazářila koule modrozeleného světla. Troll na ni nechápavě zíral.
Zelený oheň se rozeběhl po stěžních, a když dorazil až k palubě, rozpadl se na tucet zelenomodrých koulí, které se kutálely, praskaly a rozhazovaly jiskry na všechny strany.
"Voni používaj magii?" zeptal se Navážka. Na helmě mu zazářil zelenomodrý plamen. "Cojeto, Kuňkinsi?"
"To nejni magie, to je horší než magie," odpověděl kapitán, otočil se na podpatku a pospíchal pryč. "Hej vy tam, mládenci, okamžitě stáhněte všechny plachty!"
"Jen je hezky nechte, kde jsou!" vykřikl Elánius. "Vy víte, co to je?"
"Vono to ani nehřeje," zabručel Navážka a strčil prst do ohně na konci šípu.
"Nesahej na to! Nesahej na to! To není nic jiného než oheň svatého Ungulanta! To znamená, že vzápětí zahyneme v náručí strašlivé bouře!"
Elánius se rozhlédl. Mračna pádila po... Ne, zatemňovala oblohu v obrovských vzdouvajících se kupách, jako inkoust vlévaný do vody. Někde uvnitř blýskalo modrofialové světlo. Loď se začínala zmítat na vlnách.
"Heleďte, musíme skasat nějaký plachty!" vykřikl Kuňkins. "To je jediná možnost -"
"Nikdo se ničeho nedotkne!" vykřikl Elánius. Zelený oheň teď už ozářil i vrcholky vln. "Navážko, zatkneš každého, kdo by se něčeho dotkl."
"Rozkaz, pane."
"Chceme přeci plout co nejrychleji," pokračoval Elánius do sykotu větru a vzdáleného hřmění bouře.
Kuňkins na něj vyděšeně zíral, když se jim loď vzepjala pod nohama.
"Vy sté šílenej! Umíte si vůbec představit, co se stane s lodí, která se pokusí - neumíte, že ne! Todle nejni normální počasí! Musíte se pokusit opatrně z něj vyjet! Ne se jím zkoušet nechat hnát!"
Na Navážkově hlavě přistálo něco kluzkého a odrazilo se to na palubu, odkud se to pokoušelo odmrskat do palubního žlábku.
"A teď ještě začaly močit ryby!" zasténal Kuňkins.
Právě v té chvíli oblaka vytvořila sírově žlutou clonu, ozařovanou zevnitř neustálými záblesky. A bylo teplo. To bylo ze všeho nejpodivnější. Vichřice ječela jako pytel plný koček a vlny se změnily na vysoké stěny po obou stranách lodi, ale ovzduší bylo žhavé jak v peci.
"Podívejte, dokonce i Klačani stahujou plachty!" ječel Kuňkins v dešti krevetek.
"Výborně. Teď je chytíme!"

"Šílence! Au!"
Od Kuňkinsova klobouku se odrazilo něco tvrdého, zazvonilo to o lodní zábradlí a skutálelo se Elá-niovi k nohám. Byla to mosazná koule s otvorem na jedné straně.
"Bohové, ne!" sténal vyděšený Kuňkins a zakrýval si hlavu rukama. "A teď ještě ke všemu ty zasraný koncovky ze sloupkovejch postelí!"

Kdykoli byl kapitán klačské lodi v blízkosti Jedenasedmdesátihodinového Ahmeda, ztrácel svou hádavost. Vrhl jen pohled na napjaté sténající plachty a přepočítával si v duchu svou šanci na vstup do ráje. "Možná že nám ten pes, který přesekal lana, udělal dobrou službu!" vykřikl do hukotu větru.
Ahmed mlčel. Neustále se ohlížel. Občasný výbuch světla elektrické bouře mu vždy ukázal loď pronásledovatelů, zahalenou zeleným svitem.
Pak se podíval na studený oheň, který se jako mlha táhl za stěžni jejich vlastní lodi.
"Vidíš to světlo na okraji plamenů?"
"Můj pane?"
"Vidíš, člověče?!"
"Ehm... ne..."
"Samozřejmě, že ne! Ale vidíš ten lem, kde žádné světlo není?"
Kapitán na něj chvilku vyděšené zíral a pak s poslušností k smrti vyděšeného člověka zvedl hlavu. A skutečně viděl místo, kde světlo nebylo, i když tam nebylo prázdno. Jak se potrhané zelené plameny zmítaly ve větru, zdálo se, že jsou lemovány... temnotou, nebo snad nepravidelnou pohyblivou dírou do vesmíru.
"To je oktarína!" vykřikl Ahmed, když palubu zaplavila další obrovská vlna. "Vidí ji jen mágové! Ta bouře je magická! Proto je tak strašlivé počasí!"

Když loď znovu dopadla do vln, zasténala v každém spoji.
"Dyť my už ani neplujem po vodě!" stkal Kuň-kins. "Přeskakujem z hřebene jedny vlny na dru-hej!"
"Výborně," odpovídal mu Elánius křikem. "Aspoň to s námi nebude tak hrozně houpat! Teď bychom zase mohli nabrat pořádnou rychlost, jen kdyby se nám podařilo vyházet všechny ty mosazné koncovky přes palubu! Prší tady takové věci často?"
"A co si myslíte vy?"
"Jak to mám vědět, já nejsem námořník!"
"Ne, mosazný koncovky z postelí tady nepršej denně! Ani kbelíky na uhlí!" dodával Kuňkins, když na zábradlí narazilo něco černého a zmizelo to ve vlnách. "Obyčejně tady padaj stejný věci jako jinde. Déšť! Sníh! Kroupy! Ryby!"
Vzpínající se loď zasáhl další poryv bouře a celá paluba se najednou pokryla lesklým stříbrem.
"Zase ryby!" vykřikl Elánius. "Takže se nám počasí vrací k normálu, že?"
"Ne, tohle je ještě horší!"
"Jak to?"
Kuňkins pozvedl oválnou krabičku. "To sou sardinky!"
Loď narazila na další vlnu, zasténala a znovu vylétla do vzduchu.
Studené zelené světlo bylo všude kolem. Vyzařoval ho každý hřebík na palubě, lemovalo každé lano, každý provazový žebřík.
Elánius začínal mít neskutečný pocit, že loď drží pohromadě právě jen díky onomu podivnému světlu, pohybovalo se téměř cílevědomě. Praskalo a jiskřilo, ale nepálilo ani neubližovalo. Vypadalo skoro, jako když se baví...
Loď dopadla do vln. Elánia zaplavila voda.
"Kapitáne Kuňkinsi?"
"Ano?"
"Proč vlastně točíme tím kolem? Vždyť kormidlo vůbec není ve vodě?"
Pustili ho. Loukotě se zamíhaly, a když je zalilo zelené světlo, kolo se zastavilo.
Začaly pršet koláče.

Členové Hlídky se pokoušeli udělat si v podpalubí pohodlí, ale měli s tím jisté potíže. Neexistovalo totiž jediné místo na podlaze, které by se v poměrně krátkých intervalech neměnilo na místo na stěně.
Ale přesto v temnotě někdo chrápal.
"Jak v tomhle může někdo spát?" zasténal Reginald Půlbotka.
"Kapitán Karotka ano," oznámila Pleskot. Sekala do něčeho svou sekerou.
Karotka se vzpříčil mezi lodní stěnou a jedním lodním žebrem. Občas něco zamumlal a změnil polohu.
"Jako nemluvně. To by mě zajímalo, jak to dokáže," zabručel Reg Půlbotka. "Jenže tahle věc se už musí každou chvíli rozpadnout."
"Možná, ale to by ti snad nemělo dělat starosti," nadhodil nevzrušeně Navážka, "dyť už ses stejně mrtvěj, ne?"
"Jo? A kvůli tomu mám podle tebe skončit na mořském dně, po kolena ve velrybím hnoji? Víš, jak dlouho půjdu domů? A potmě? A to nemluvím o potížích se žraloky, kteří by se mě pokusili sežrat."
"Nebojte se, malověrní! Dle zákona Schizofrenjášova strávil námořník Nejejich čtyři dni v břiše obludné ryby," prohlásil policista Postihnout.
V nastalém tichu se všem zdál hrom obzvláště hlasitý.
"Myčáku, to tady jako mluvíme o zázracích?" ozval se po chvilce Reg Půlbotka, "nebo jen o velmi pomalém trávicím

procesu?"
"Jistě bys v tomto okamžiku udělal lépe, kdybys zvažoval stav své nesmrtelné duše místo toho, abys žertoval," prohlásil policista Postihnout škrobeně.
"No, mně především dělá starost stav mého nesmrtelného těla," opáčil Reginald.
"Mám tady takový malý spisek, který bych ti mohl poskytnout -" začal Postihnout.
"Myčáku, je ten papír dost velký, aby se z něj dala složit loďka, na které bychom se všichni zachránili?"
Policista Postihnout spatřil svou příležitost. "Ach ano, toť ta správná otázka. Metaforicky vzato je -"
"Copak tahle loď nemá záchranný člun?" vskočí-la mu spěšně do řeči Řiťka Pleskot. "Jsem si skoro jistá, že když jsme nastupovali, jeden jsem nahoře zahlídla."
"Jo... člun," zabručel Navážka.
"Nedá si někdo sardinky?" nabízela Pleskot. "Podařilo se mi otevřít jednu krabičku."
"Záchrannej člun," opakoval Navážka. Mluvil jako někdo, kdo právě zkoumá nepříjemnou pravdu.
Byla to... taková velká těžká věc, co nás děsně zpomalovala...?"
"Jasně, já ho tady viděl, určitě," přikývl Reginald Půlbotka.
"Tak to jo... jeden tam byl," přiznával Navážka. "Tak to byl záchrannej člun, jo?"
"Možná bychom se měli dopravit alespoň někam do závětří a vyhodit kotvu."
"Kotvu... to jo..." ozval se mírně nepřítomně Navážka. "To jako tu velikou věc, co má na konci takový jako háky, žejo?"
"Tak, to je ona."
"Hodně těžká věcička, ne?"
"Samozřejmě!"
"Jo. A... tak mě napadlo..., kdyby ji někdo hodil do vody bez řetězu... už před delším časem, tak to by nám už asi nebyla moc platná, že ne?"
"To těžko." Reginald Půlbotka vyhlédl pozvednutým poklopem na palubu. Obloha se podobala špinavé žluté pokrývce, křižované ohnivými záblesky. Hrom se sléval do nepřetržitého dunění.
"Zajímalo by mě, jak hluboko asi klesl barometr," řekl.
"Až úplně dolu, to mi věř," odpověděl mu zachmuřeně Navážka.

Bylo v přirozenosti T'rusu otevírat dveře opatrně. Všeobecně vzato, vždyť na druhé straně byl vždycky nepřítel. Dříve nebo později.
Na podlaze uviděl stříbrný obojek, který ležel vedle malé fontánky vody prýštící z lodní stěny, a tiše zaklel.
Ahmed chvilku vyčkal a pak rychle otevřel dveře dokořán. Narazily do stěny.
"Neměl jsem v úmyslu ti ublížit," oznámil do zšeřelé místnosti. "Kdybych to chtěl udělat, byla bys už dávno -"
Zatoužila po tom, aby byla použila vlčí podobu. Kdyby byla vlkem, neměla by žádné potíže. Jenže to byl ten problém. Byla by snadno zvítězila, ale byla by nervózní a poplašená. Tomu se člověk mohl vyhnout. Vlk ne. Ve vlčí podobě by mohla udělat chybné věci, věci v panice, zvířecí věci.
Spustila se od stropu nade dveřmi, prudce ho odstrčila, udělala přemet vzad, přibouchla dveře a zamkla je.
Těžká zahnutá čepel projela dveřmi jako horký nůž plátkem másla.
Za sebou uslyšela zděšené nadechnutí. Obrátila se a uviděla dva muže se sítí. Přes vlka by ji jistě byli přehodili bez váhání. Jenže nahou ženu nečekali. Každý, komu se neočekávaně zjeví nahá žena, většinou zauvažuje, zda nemá přepracovat své okamžité plány.
Obdařila každého z nich bleskovým kopancem a rozeběhla se opačným směrem, otevřela namátkou první dveře, na něž narazila, a zabouchla je za sebou.
Byla to kajuta se psy. Zvířata vyskočila na nohy, otevřela tlamy - ale pak si zase klidně lehla na zem. Vlkodlak má poměrně velkou moc nad ostatními zvířaty bez ohledu na to, jakou má právě podobu, i když především v tom smyslu, že se před ním zvířata snaží vypadat co nejmenší a co nejméně jedlá.
Proběhla kolem nich a roztáhla závěsy kolem lůžka.
Muž v poduškách otevřel oči. Byl to Klačan, ale zesláblý a pobledlý bolestí. Pod očima měl temné kruhy.
"Ach," ozval se, "tak se zdá, že jsem zemřel a dorazil do ráje. Ty jsi huriska?"
"Poslyšte, takové věci nemusím poslouchat," odsekla mu Angua a zkušenýma rukama začala trhat hedvábí.
Byla si vědoma toho, že má jistou nevelkou výhodu před muži-vlkodlaky, protože když se někde náhle zjevila nahá žena, vyvolávalo to obvykle méně stížností, než když se tam objevil nahý muž, ovšem na druhou stranu, ženy-vlkodlačky zase častokrát dostávaly velmi neodbytné nabídky. Bylo nutné, aby si vlkodlaci v takových okamžicích co nejdříve vzali něco na sebe, a to jak z důvodů počestnosti, tak nepohodlného pohupování některých částí těla. To bylo důvodem, že bleskové vyhotovení provizorního oděvu téměř z čehokoliv bylo jednou z nepříliš známých vlkodlacích dovedností.
Angua se zarazila. Samozřejmé, necvičenému oku připadali všichni Klačané stejní, ale vlkodlakům se zase zdáli stejní všichni lidé: jedlí. Ona se je naučila rozlišovat.
"Vy jste princ Khufhr?" "Jsem. A vy...?"
Někdo vykopl dveře. Angua se vrhla k oknu a vytrhla závoru, která ho zajišťovala. Do kabiny se okamžitě vlil silný proud vody a promočil Anguu od hlavy k patě, ale i tak se jí podařilo prodrat se okénkem a zmizet venku.
"Jenom procházíte?" zamumlal zklamaně princ.
Jedenasedmdesátihodinový Ahmed přiskočil k oknu a vyhlédl ven. Loď se šíleně zmítala a venku spolu bojovaly modrozelené, plamenem lemované vlny. Nikdo nemohl plavat v takovém moři.
Otočil se k zádi lodi, kde Angua visela na vlečném laně.

Viděla, jak na ni mrkl. Pak se odvrátil a ona slyšela, jak říká: "Musela se utopit. Zpátky na místa!"
Vzápětí se na palubě zavřel poklop.

Když vyšlo slunce, bylo nebe bez jediného mráčku.
Pozorovatel, pokud by nějaký nablízku byl, by si jistě všiml, že na tomhle malém kousku se moře vlnilo trochu jinak.
Možná že by se zamyslil nad kusem zahnuté trubky, která se s tichým skřípěním otáčela sem a tam.
Kdyby k ní dokázal přiložil ucho, byl by vyslechl následující hovor:
"...nápad dostal, když jsem dřímal. Kus trubky, zrcátko nahoře a dole - řešení všech našich potíží s orientací a nedostatkem vzduchu!"
"Úžasné! Trubka-na-prohlížení-věcí-kterou-se-dá-dýchat."
"U všech bohů, jak víte, že jsem ji pojmenoval právě takhle, můj pane?"
"Šťastná náhoda."
"Hele, někdo mi předělal šlapací sedadlo, teď je pohodlný -"
"Aha, ano, desátníku. Zatímco jste spal, podnikl jsem jistá měření a udělal drobné úpravy, které odpovídají vašim anatomic-"
"Vy jste něco měřil?"
"Ano, jistě, já-"
"To jako... v mých sedacích oblastech?"
"Ale prosím, tím si nelamte hlavu, anatomie je svým způsobem mou vášní a -"
"Jo? Tak vášní, jo? Tak pro začátek byste moh přestat s tou svou vášní, co se my anatomie tejče -"
"Okamžik, vidím něco jako ostrov!"
Trubka se se skřípotem otočila stranou.
"To je Lepš. Vidím tam i lidi. Takže ke šlapadlům, pánové! Musíme prozkoumat mořské dno..."
"No, když bude u kormidla on, tak se nikam jinam ani nedostanem -"
"Mlč, Noby."
Trubka zmizela ve vlnách. Na hladinu se vyrojil malý gejzír bublin a část vzrušeného navlhlého dialogu, jehož účastníci se dohadovali, čí povinností bylo trubku zašpuntovat, a pak se onen téměř prázdný ° - kousek oceánu stal kouskem ještě prázdnějším.

Široko daleko nebyla jediná ryba.
V takové době by byl Kuboš Janeček ochoten sníst i Zvědavou oliheň.
Jenže moře bylo prázdné. A jeho pach byl podivný. Tiše šumělo. Kuboš viděl, jak se na povrchu bělají malé bublinky a ty pak praskaly a šířily pach síry a zkažených vajec. Odhadoval, že ostrov musel na svém vzestupu zvířit obrovské množství bahna. Něco takového jistě bylo dost špatné už na dně nějakého jezírka, všechny ty žáby a brouci a další věci, a tohle bylo moře...
Pokusil se ze všech sil dát vlaku svých myšlenek obrácený směr, ale ty nepříjemné myšlenky se zvedaly z hlubin jeho mozku jako... jako...
Proč tady nebyly žádné ryby? No dobrá, v noci byla strašlivá bouře, ale většinou býval v těchto místech po bouři rybolov mnohem lepší, protože... bouře mořem... zamíchala...
Vor se zakymácel.
Začínal si myslet, že by nebylo špatné vrátit se domů, ale to by znamenalo ponechat zemi Klačanům, a něco takového byl ochoten připustit jen přes svou mrtvolu.
Zrádný vnitřní hlásek říkal: Jaká legrace, tělo pana Honga se nikdy nenašlo. Rozhodně žádný z těch důležitých kousků.
"Myslím... Teda já si myslím, že se teď asi vrátíme," obrátil se k synovi.
"Och, tati," odpověděl Les. "Další večeře z přílepek a mořských řas?"
"Na mořských řasách není nic špatného. Jsou plné výživných... mořských řas. A železa. To ty potřebuješ, železo je pro tebe zdravé."
"A proč si teda neuvaříme kotvu, tatí?"
"Nech si ty svoje drzosti, synu."
"Klačani mají chleba," ohradil se Les. "Přivezli si s sebou mouku. A našli palivové dříví." Tohle bylo jedno z bolestivých Janečkových zklamání. Pokusy zapálit mořské řasy totálně selhaly.
"To je možné, ale tobě by jejich chleba stejně nechutnal," bránil své pozice Janeček otec. "Je plochý a nemá žádnou kůrku -"
Slabý větřík knim nad hladinou donesl vůni pečeného těsta. Byl v ní i závan koření.
"Oni si pečou chleba! Na našem majetku!"
"No, oni přece říkají, že je to jejich -"
Janeček se chopil kusu ulomeného prkna, které používal místo vesla, a začal zuřivě veslovat. To, že vor díky tomu plul v kruhu, mu jen dodávalo na zuřivosti.
"Ti všiváci se klidně vylodí vedle nás a jediné, co z toho máme, je smrad té jejich cizozemské stravy!"
"A proč tak sliníš, táti?"
"A jak je možné, že našli palivové dříví, co?"
"Já si myslím, že proudy vyplavují dříví na jejich stranu ostrova."
"Vidíš?! Kradou nám naše dřevo! Naše zatracený dřevo! Aha! Ale dobrá, my jim teď -"
"Ale tatí, já mám dojem, že jsme se s nima dohodli, že tamten kus bude jejich a tadyten bude -"

Janeček si konečně uvědomil, jak je třeba veslovat, aby se vor pohnul kupředu.
"To nebyla žádná dohoda," řekl. Za veslem, kterým pohyboval sem a tam, se pěnila voda. "To jsme jen tak... zorganizovali.... situaci. To není, jako kdyby si to palivové dřevo udělali. Ono se prostě jen tak objevilo. Připlulo si. Zeměpisná náhoda. Je to přírodní zdroj, ne? Ten přeci nepatří nikomu -"
Vor narazil do něčeho, co vydalo kovový zvuk. Byli však stále ještě sto metrů od nejbližších kamenů.
Z vody se najednou se skřípotem zvedlo něco dlouhého a zahnutého. Pak se to otáčelo tak dlouho, až zahnutý konec ukázal přímo na Janečka. "Promiňte," řekla trubka slabým, ale srozumitelným hlasem, "aleje tohle Lepš, že ano?"
Janečkovi se z hrdla vydral nesrozumitelný zvuk.
"Víte," pokračovala trubka, ‚je tady totiž dost kalná voda a obával jsem se, že bychom mohli posledních dvacet minut plout špatným směrem."
"Lepš!" zasípal Janeček nepřirozeně vysokým hlasem.
"Výborně. Děkuji vám mnohokrát. Přeji vám hezký den."
Trubka se pomalu ponořila pod vodu. Poslední slova, která vyplula na hladinu v prstenci bublin, zněla: "A nezapomeňte to zašpuntovat... Už zase jste to zapomněli zašp-"
Hladina se uklidnila.
Po chvíli se ozval Les. "Táti, co to bylo -?"
"Nic to nebylo!" odsekl mu otec. "Takové věci neexistují!"
Vor se rozjel kupředu. Plul tak rychle, že by za sebou mohl vléci lodní lyžaře.

Další důležitá věc na Člunu byla ta, pomyslel si zachmuřeně seržant Tračník, když se nořili zpět do modravého šera, že nelze vylévat podpalubí, protože Člun sám je podpalubí.
Šlapal, nohy mu čvachtaly vodou a trpěl střídavě klaustrofobií a agorafobií*17. Bál se totiž všeho, co bylo tady uvnitř i tam venku současně. A navíc, jak Člun plul kolem kamenných stěn, začaly se tam venku objevovat různé ošklivosti. Tykadla mávala a cha-padla se pokoušela něco uchopit. Objevovaly se různé spáry a zubaté tlamy. V porostech mořských rostlin rychle mizely tajemné věci. Obrovské mušle pozorovaly seržanta Tračníka dutinami mezi svými rozevřenými rty.
Člun praskal.
"Seržo," začal Noby, když se zatajeným dechem pozorovali zázraky hlubin.
"Copak, desátníku?"
"Víte, že se říká, že každá částečka vašeho těla se během sedmi let vymění?"
"Známá věc," přikývl seržant Tračník.
"Dobrá. Tak teda... já mám na pravý ruce tetování, jo? A dal sem si ho udělat před osmi rokama. Jak je potom možný..., že ho tam furt ešte mám?"
Šerem se vinuly dlouhé řetězce mořských řas.
"Zajímavý problém," zamyslel se Tračník. "No, podívej -"
"Já říkám fajn, objevjej se tam droboučký šupinky nový kůže a to znamená, že by měla bejt zbrusu nová a růžová."
Za okénkem proplula ryba s nosem podobným motorové pile.
Seržant Tračník se pokusil i v sevření všech svých ostatních strachů myslet rychleji.
"Víš, co se stane?" řekl nakonec. "Všechna ta tvoje modrá kůže - ty mrňavý kousíčky modrý kůže - je doplněná kousíčkama jiný modrý kůže, z jinýho tetování. Jinejch lidí."
"Takže... takže já teď na sobě mám tetování cizejch lidí?"
"No... jo."
"To je fantastický, poněvač vypadá jako to mý. Já tam mám zkřížený dýky a slovo WÁMA."
"Wáma?"
"No, ono to mělo bejt MAMA, jenže já vomdlel a Jehličkovej Ned si nevšim, že si mě položil vzhůru nohama*18."
"No, něčeho takového si snad všimne každý..."
"Byl jak slíva. Seržo, dyť vy sám víte, že jediný správný tetování je to, vo kterým nikdo neví, jak se vám tam dostalo."
Leonardo a Patricij vyhlíželi z malých okének a pozorně sledovali podmořskou krajinu.
"Co tam hledají?" zajímal se Tračník.
"Leonardo pořád vykládá něco o nějakých hieroglyfech," odpověděl Noby. "Co to má bejt, seržo?"
Tračník zaváhal, ale ne na dlouho. "To je druh škeblí, desátníku."
"Do psí nohy, vy ale víte fakticky všecko, seržo," řekl Noby obdivně. "Tak to sou tydle hieroglyfy, jo? Dyž si věrnu, že v cizozemský řeči je ‚hier' něco jako ‚tady', tak sou to vlastně tadyglyfy. Menovaly by se ty mušle, kdyby byly hloubš, doleglyfy?"
Na Nobyho úsměvu bylo něco mírně odrazujícího. Seržant Tračník se rozhodl, že nebude dál pokoušet osud a zakormidluje do bezpečnějších vod.
"Nebuď blázen, Noby. ‚Doleglyfy, kdyby byly hluboko...' To jsou mi ale nápady."
"Tak promiňte, seržo, no."
"Každý přece ví, že v okolních vodách žádné doleglyfy nikdy nebyly."
Okénkem na ně pokukoval párek Zvědavých olihní. Zvědavě.

Kuňkinsova loď se změnila v plovoucí vrak.
Z většiny plachet zbyly jen cáry. Lanoví a další provazy, jejichž námořnická jména se Elánius odmítl naučit, se povalovaly po palubě a konce některých se ztrácely ve vodě.

Zbytky nepoškozených plachet je hnaly v ostrém větru dál.
Na vrcholku stěžně hlídka přiložila ruce k ústům, naklonila se dolů a volala: "Země, ahoj!"
"To vidím i já," zabručel Elánius. "Proč musí tak řvát?" c
"Máme štístko," řekl Kuňkins. Zašilhal do mlhy. "Ale váš přítelíček nemá namířený do Gabry. To by mě zajímalo, kam pluje."
Elánius upíral pohled na vybledle žlutou hmotu na obzoru a pak se obrátil ke Karotkovi.
"Dostaneme ji zpět, nebojte se," řekl.
"Abych řekl pravdu, pane, nebál jsem se, i když na tom mám nesmírný zájem," odpověděl Karotka.
"Ehm... ano... dobrá." Elánius bezmocně mávl rukou. "Ehm... takže... všichni v pořádku a připraveni? Mezi mužstvem dobrá nálada, ano?"
"Myslím, že by jejich morálku nesmírně posílilo, pane, kdybyste k nim pronesl několik slov."
Na palubu nastoupil pitoreskní oddíl strážných a většina z nich mrkala v ostrém slunci. No maucta. Vypadá to spíš jako hlouček podezřelých. Jedna trpaslice, jeden člověk vychovaný jako trpaslík, jedna zombie, jeden troll, já a jeden, och bohové, náboženský fanatik...
Policista Postihnout zasalutoval. "Dovolte mi promluvit, pane."
"Mluvte," přikývl Elánius.
"Mám to potěšení vám oznámit, pane, že naše poslání se zcela jistě děje za božské podpory. Tím mluvím o dešti sardinek, který nás v naší tragické situaci zastihl, pane."
"Měli jsme jen trochu hlad, ale neřekl bych, že bychom byli v tragické -"
"Při vší úctě, sire," přerušil ho strážník Postihnout pevně, "tahle situace je dokonale vzorová, pane. Samozřejmě. Když byli Mehlíté pronásledováni obrovským vojskem offleriánských Nemehlítů, byli před smrtí hladem zachráněni deštěm božských sušenek, pane. Čokoládových, pane."
"Naprosto přirozený jev," zabručel policista Půlbotka. "Pravděpodobně je sebral závan větru, který prolétal kolem cukrářského krámu a -"
Postihnout na něj vrhl ošklivý pohled a pokračoval: "A Huhliáni, které zahnaly do hor kmeny Mikmikušů, by jistě nepřežili, kdyby nedošlo k zázračnému dešti slonů, pane -"
"Slonů?"
"No, přesněji jednoho slona, pane," slevoval Postihnout. "Ale zato pleskl hodně nahlas."
"Naprosto přirozený jev," huhlal policista Půl-botka. "Toho slona pravděpodobně nasálo tornádo a pak-"
"A když již žízní byly málem zemřely, ztraceny byvše v poušti, čtyři kmeny maalin-kaské byly svlaženy a napojeny nadpřirozeným deštěm deště, pane."
"Deštěm deště?" ujišťoval se Elánius téměř mesmerizován Postihnoutovou až vizionářskou jistotou. "Naprosto přirozený jev," ušklíbl se na konci řady Reginald Půlbotka.
"Pravděpodobně se z moře vypařila voda, vodní páru vítr odnesl nad pevninu, a když pak narazila na chladný vzduch, zkondenzovala do příliš těžkých kapek, takže byla vlastní vahou stržena k zemi..." zarazil se a vzrušeně pokračoval: "Houbeles, tomuhle nevěřím."
"Takže... které božstvo se teď stará o náš případ?" zeptal se Elánius s nadějí.
"Jakmile se o tom ujistím, pane, budu vás okamžitě informovat."
"Ehm... výborně, policisto, děkuji vám." Elánius o krok ustoupil. "Podívejte se, mládenci, nebudu vám předstírat, že to bude snadné," prohlásil. "Ale naším cílem je chytit toho odporného Ahmeda, vytřást z něj pravdu a osvobodit Anguu. Naneštěstí to znamená, že ho budeme muset pronásledovat jeho vlastní zemí, se kterou jsme ve válce. Proto musíme počítat s tím, že cestou narazíme na nejednu překážku. My ale nedovolíme, aby nás představa toho, že bychom mohli být umučeni k smrti, od naší cesty odradila, že?"
"Štěstěna přeje statečným, pane," zvolal vesele Karotka.
"Dobrá. Výborně. To rád slyším, kapitáne. A jaký vztah má vis á vis k těžce vyzbrojeným a dobře vycvičeným armádám v přeplněném početním stavu?"
"Hm, nikdo neslyšel, že by se Štěstěna starala o něco takového."
"Podle generála Taktica je to proto, že takové armády se o sebe starají samy," řekl Elánius. Otevřel ohmatany svazek. Místo záložek v něm měl početné papírky a kousky provázku. "A teď vám, mládenci, řeknu přesně, co radí generál pro případ, že jste v menšině, hůře vyzbrojeni a v nevýhodném postavení proti nepříteli, a přesto nechcete být poraženi. Je to..." obrátil stránku, ",Nebojujte'."
"Mluví jako rozumnej chlap," přikývl Kuňkins. Pak ukázal ke žlutému horizontu.
"Vidíte tamto ve vzduchu?" řekl. "Co myslíte, že to je?"
"Mlha?" hádal Elánius.
"Pch, jasně. Klačská mlha. Je to písečná bouře! Písek tam poletuje ve vzduchu skoro furt. Kdybyste potřebovali nabrousit meč, stačí ho jenom zvednout do vzduchu nad hlavu."
"Oh."
"A je dobře, že tam ta míhaje, protože jinač byste mohli vidět horu Gabru. A pod ní se rozkládá to, čemu Klačani říkaj Pěst Gabry. To je město, ale u něj je obrovská pevnost, zdi deset metrů silný. Je velká jako samo město, vejde se do ní tisíc ozbrojenejch mužů, válečnejch slonů, bojovejch velbloudů a všeho možnýho. A kdybyste tu hrůzu zahlídli, jistě byste po mně chtěli, abych na místě obrátil loď. Co říká ten vás slavnej generál o tomhle, hm?"
"Myslím, že jsem tady někde... něco... viděl..." pokrčil čelo Elánius. Obrátil pár stran. "Ach ano, on říká: ‚Po první bitvě na Sto Lat vy tvořil jsem si jistou taktiku, která mně pak dokonale posloužila i ve všech ostatních bitvách. A ta jest taková: Jestliže je nepřítel ukryt v nedobytné pevnosti, dbejte na to, aby se odtamtud opravdu už nikdy nedobyl.""

"No, tak to je opravdu nějaká pomoc," ušklíbl se Kuňkins.
Elánius strčil knihu zpět do kapsy.
"Takže vy říkáte, strážníku Postihnoute, že některý z bohů stojí na naší straně?"
"Rozhodně, pane."
"Aleje možné, že na jejich straně stojí také některý z nich, ne?
"Je to skoro jisté, pane. Na každé straně stojí nějaký bůh."
"Pak doufejme, že se alespoň jejich síly vyrovnají."

Člun klačské lodi se snesl na vodní hladinu s tichým šplouchnutím. To proto, že u spouštěcích navijáků stál Jedenasedmdesátihodinový Ahmed s taseným mečem, což pro muže u rumpálů představovalo více než doporučení, aby svou práci odvedli co nejlépe.
"Až budeme pryč, můžeš s lodí odplout do Gabry," řekl Ahmed kapitánovi.
"Kapitán se roztřásl jako list. "A co jim mám říct, ó wali?"
"Řekni jim pravdu... nakonec. Velitel posádky nemá žádný zvláštní výcvik, takže tě bude chvíli mučit. Pravdu si nech pro sebe, dokud ji nebudeš opravdu potřebovat. Tak ho učiníš šťastným. Dost ti pomůže, když mu řekneš, že jsem tě ke všemu přinutil."
"Och, to řeknu, řeknu. Rád jim řeknu tuhle... lež" dodával kapitán spěšně.
Ahmed přikývl, spustil se po laně do člunu a odrazil.
Posádka pozorovala, jak vesluje příbojem.
Nebyla to hezká pláž. Bylo to pobřeží vraků. Kostry ztroskotaných lodí se tiše rozpadaly na písku. Lidské kosti a vyplavené dřevo bledly na slunci a na hranici nejvyššího přílivu se kupily hromádky páchnoucích mořských řas. A písek pobřeží plynule přecházel v duny pouště. I tady u moře písek pálil v očích a skřípěl mezi zuby.
"Na té pláži číhá náhlá smrt," prohlásil první důstojník, který se nakláněl přes lodní zábradlí a vytíral si pálící oči.
"Ano," přikývl kapitán. "Právě vystoupil z člunu."
Postava na pláži vyzvedla z člunu druhou, nehybnou postavu a vytáhla ji mimo dosah vln. První důstojník pozvedl luk.
"Mohu ho odsud snadno zabít, pane. Stačí jediné slovo."
"Jak moc seš si jistej? Protože by sis měl být opravdu jistej. Když ho mineš, seš synem smrti, a když ho zasáhneš, seš taky synem smrti. Podívej támhle."
Na vzdálené duně se proti světlé, pískem naplněné obloze rýsovaly temné postavy jezdců. První důstojník odhodil luk.
"Jak věděli, že tady přistaneme?"
"Pozorujou rnoře téměř neustále," odpověděl mu kapitán. "T'rusové si vyloupej lodní vrak stejně rádi jako každej jinej. Ještě raději, myslím. Mnohokrát raději."
Když odcházeli od zábradlí, odlepilo se něco od lodního trupu a tiše, se sotva slyšitelným šplouchnutím to vklouzlo do vody.

Navážka se pokoušel plížit stínem, ale stínů kolem bylo velmi málo. Vedro se valilo z pouště jako plamen letlampy.
"Já budu... mě nedobrý," řekl.
Zazněl výkřik hlídky.
"On říká, že někdo šplhá po dunách," obrátil se Karotka k ostatním. "A někoho nese."
"Ehm... ženu?"
"Podívejte, pane, já Anguu znám. Ona není ten typ. Ta by nikdy jen tak bezmocně nestála a vyděšeně nekřičela. Naopak, k tomu většinou přinutí ona ty ostatní."
"No... když jste si tak jistý..." Elánius se obrátil ke Kuňkinsovi. "Teď už se nemusíme unavovat pronásledováním té lodi, kapitáne. Plujte ke břehu."
"Tohle já udělat nemůžu, sire. Jednak je tohle sakra zrádný pobřeží, vítr máte vždycky proti sobě, dělej co dělej, a navíc je tam pár hodně ošklivejch proudů. Na tamtěch pískách už se bělaj kosti mno-hejch nevopatrnejch námořníků. Ne, budeme se držet kousek stranou a vy si můžete spus... no, myslel sem, kdybysme ještě člun měli, tak byste si ho mohli spustit... a spustíme kotvu... Ne ne, teď lžu, ta byla taky moc těžká, žejo?"
"Prostě a jednoduše plujte přímo k pobřeží," řekl Elánius.
"Všichni se zabijeme!"
"Tak to berte, kapitáne, jako menší ze dvou zel."
"A to druhé?"
Elánius vytasil meč.
"Já."

Člun se skřípotem a pískotem plul temnými hlubinami oceánu. Leonardo strávil mnoho času tím, že vyhlížel z okna a zabýval se pozorováním malých trsů mořských rostlin, které seržantu Tračníkovi nakonec připadaly jako malé trsy mořských rostlin...
"Všiml jste si těch překrásných vlajících závěsů Kolkapalovy Ohvězdnice měchýřničné?" rozplýval se Leonardo. "To je ta hnědá hmota. Nádherný porost, který jistě shledáte zcela výjimečným!"
"Mohli bychom na okamžik předpokládat, že jsem v minulých letech svá studia podmořských rostlin poněkud zanedbal?"
"Opravdu? Ale v tom případě jste přišel opravdu o mnoho! Ujišťuji vás! Podstata věci je totiž samozřejmě v tom, že Ohvězdnice měchýřničná nikdy nežije v hloubce menší než třicet sáhů, a tady je hloubka necelých deset!"

"Aha." Patricij se probral hromádkou Leonar-dových náčrtků. "A ty hieroglyfy - abeceda ze značek a barev. Barvy jako řeč... jak fascinující nápad..."
"Emocionální zesilovač," řekl Leonardo. "Jenže vždyť my sami vlastně něco takového už používáme. Rudou pro nebezpečí a tak dále. Jenže se mi to ještě nikdy nepodařilo všechno přeložit."
"Barvy jako jazyk..." zašeptal si pro sebe lord Vetinari.
Seržant Tračník si odkašlal. "Já o mořských chaluhách něco vím."
"Ano, seržante?"
"Jistě, pane! Když jsou mokrý, znamená to, že bude pršet!"
"Skvělý postřeh, seržante," řekl lord Vetinari, aniž otočil hlavu. "Myslím si, že na to, co jste řekl, pravděpodobně nikdy nezapomenu."
Seržant Tračník se rozzářil. Měl Příspěvek!
Noby do něj nenápadně strčil. "Co tady dole vlastně děláme, seržo? Zajímalo by mě, o co tady vlastně jde? Čenicháme kolem, hledáme divný značky na kamenech, plujeme do podmořskejch jeskyň a zase ven... a ten smrad... teda..."
"To jsem nebyl já!" ohradil se seržant Tračník.
"Smrdí to jako... síra..."
Kolem okna se vznášel řetízek bublinek.
"Stejně to smrdí i na hladině," pokračoval Noby.
"Jsme téměř hotovi, pánové," ozval se v té chvíli lord Vetinari. "Ještě jedna taková malá zajížďka a můžeme se vynořit. Dobrá, Leonardo, vezměte nás dolů!"
"Ehm... a my snad eště nejsme dost dole, sire?" vyděsil se poněkud Tračník.
"Zatím jsme jenom pod mořem, seržante."
"Aha. Dobrá." Tračník Patricijovu odpověď podrobil krátkému zkoumání. "A je ještě něco jinýho, pod čím bysme mohli bejt, než pod vodou?"
"Ano, seržante. Teď se vydáváme na cestu pod zem."

Pláž teď byla mnohem blíž. Policisté si nemohli nevšimnout, že námořníci přeběhli na ten tupý konec lodi a chytali se těch malých lehkých, a především dobře plovoucích předmětů, které se jim podařilo najít.
"Zdá se, že jsme dost blízko," řekl Elánius. "Dobrá, zastavte."
"Zastavit? Tady? A jak?"
"To se ptáte mě? Já nejsem námořník. Copak nemáte nějaké brzdy, nebo co?"
Kuňkins na něj chvilku vytřeštěně zíral. "Vy - vy suchozemská kryso!"
"Já myslel, že tohle slovo nikdy nepoužíváte?"
"Protože jsem nikdy předtím žádnou suchozemskou krysu nepotkal! Vy si snad dokonce myslíte, že přídi říkáme ten ostrý konec lodi a -"
Jak se později posádka jednohlasně shodla, bylo to jedno z nejpodivnějších ztroskotání v historii špatného mořeplavectví. Sklon písečného dna musel být příhodný, právě tak jako výška přílivu, protože loď na břeh ani tak nenarazila, jako vyplula, zvedla se z vody a očistila si kýl o písek, o který odřela všechny vilejše. Nakonec se složené síly větru, vody, setrvačnosti a tření sešly a zastavily v bodě označeném tabulkou "pomalu překlopit".
Loď učinila předepsané a vysloužila si tak titul "nejsměšnější vrak na světě".
"No, mohlo to být horší," přikývl spokojeně Elánius, když utichl praskot a tříštění dřeva.
Vymotal se z hromady plachet a se vší sebedůvěrou, kterou se mu podařilo sebrat, si upravil helmici.
Z podpalubí uslyšel steny.
"To seš ty, Pleskot?"
"Ano, Navážko!"
"A tohle jsem já?"
"Ne!"
"Tak promiň."
Karotka se pomalu spustil po nakloněné palubě a seskočil do vlhkého písku. Zasalutoval.
"Všichni přítomni, několik zanedbatelných zranění, pane. Máme vybudovat předmostí, pane?"
"Cože to?"
"Měli bychom se zakopat, pane."
Elánius se rozhlédl pláží na obě strany, pokud se ovšem tohle slovo, vzbuzující představu prázdnin a slunce, dá použít k popisu té pusté a bohem zapomenuté země. Byla to skutečně jen uzoučká lemovka vlastní země. Nikde se nic nehýbalo; jen rozpálený vzduch a dva nebo tři mrchožraví ptáci v dáli.
"A proč to?"
"Abychom vybudovali obranné postavení, pane. Je to jedna z těch věcí, které vojáci po vylodění vždycky dělají."
Elánius se zadíval na vzdálené ptáky. Přibližovali se opatrným, nenápadným způsobem, připraveni snést se střemhlav, jakmile bude někdo pár dnů mrtev. Pak palcem přejel stránky Taktica a jeho zrak upoutalo slovo "předmostí".
"Tady se říká: ‚Chcete-li, aby vaši muži strávili většinu času s rýči v rukou, přesvědčte je, aby se stali farmáři,'" řekl.
"Takže si myslím, že bude lepší, když vyrazíme dál. Nemohl se dostat příliš daleko. Budeme brzo zpět."
Od lodi se na písek energicky přebrodil Kuňkins.Nevypadal nijak rozzlobeně. Patřil k mužům, kteří už prošli pecí zuřivosti a výhní vzteku a teď se ocitl} v tiché, mírumilovné zátoce daleko za nimi. Ukázal chvějícím se prstem na svou zničenou loď a řekl "Blé...?"
"Máte pravdu, když vezmeme v potaz všechny okolnosti, je ve velmi dobrém stavu,", řekl Elánius.

"Blé?"
"Jsem si jistý, že vy a vaši námořníci ji zase dostanete zpět na vodu."
"Blé..."
Kuňkins a jeho zubožená posádka pozorovali policejní oddíl, který si pracně razil cestu sypkým pískem na vrcholek nejbližší duny. Nakonec námořníci vytvořili hlouček a tahali los. Kuchař, který byl v těchto hrách náhody vždy největší smolař, pak opatrně přistoupil ke kapitánovi.
"Nic si z toho nedělejte, kapitáne," řekl. "Ve všem tom naplaveném dříví určitě najdem nějakej pěknej kus na stěžeň a pár dnů s kladkostrojem a navijáky nám ji pomůže dostat zase -"
"Blé."
"Ale. . . měli bychom začít co nejdříve, protože Von řek, že se brzo vrátěj..."
"Nevrátí se!" zařval kapitán. "Voda, co si vzali na cestu, jim tady nevydrží ani den! Nemají žádnou výstroj! A v okamžiku, kdy jim zmizí z dohledu moře, ztratí se v poušti!"
"Výborně!"

Než vystoupili na vrchol duny, trvalo to půl hodiny. Písek byl sice slehlý a tuhý, ale Elánius viděl, jak vánek strhává sypká zrnka z okrajů otisků a stopy začínají pomalu mizet.
"Velbloudí stopy," zabručel. "No, velbloudi se alespoň nepohybují nijak zvlášť rychle. Tak se -"
"Obávám se, že Navážka má vážné potíže, pane," ozval se Karotka.
Troll stál a opíral se klouby rukou o zem. Motor jeho chladicí helmy najednou změnil tón, zaskřípěl a umlkl. Do mechanismu pronikl všudypřítomný písek.
"Já cítíš... špatně... moc..." zamumlal. "Bolíš... mé celý mozek."
"Rychle, podržte mu někdo nad hlavou štít," přikazoval Elánius. "Alespoň nějaký stín!"
"On to nikdy nedokáže, pane," řekl Karotka. "Pošleme ho zpět k lodi."
"Potřebujeme ho! Rychle, Pleskot, ovívej ho svou sekerou!"
V tom okamžiku se všude kolem pozvedl písek a vytasil stovku mečů.
"Kvrk-ping, ping-cink, píp!" ozvalo se optimistické, i když poněkud tlumené zaskřehotání. "Jedenáct nula nula dopoledne, návštěva holiče... a nový zástřih... ehm... to by mělo být v pořádku... nebo ne?"

Člun se vynořil hluboko pod nohama Kuboše Janečka. Seržant Tračník se automaticky natáhl ke šroubům přidržujícím poklop.
"Neotvírejete to, seržante!" vykřikl Leonardo a zvedl se ze svého sedátka.
"Vzduch už začíná být téměř k nedýcháni, pane-"
"Venku bude ještě horší."
"Horší než tady?"
"To je téměř jisté."
"Ale vždyť jsme na hladině!"
"Na hladině pod hladinou," řekl lord Vetinari. Zatím vedle něj Noby odzátkoval pozorovací zařízení a vyhlédl ven.
"Jsme v jeskyni?" zeptal se Tračník.
"Ehm... seržo..." zadrhnul Noby.
"Skvělé! Dokonalá práce!" řekl lord Vetinari. "Ano. Jeskyně. Dalo by se to tak nazvat."
"Ehm... seržo?" opakoval Noby a strčil do Trač-níka. "Tohle není jeskyně, seržo. Je to mnohem větší než jeskyně!"
"Co tím jako myslíš? Jako podzemní dóm?"
"Větší!"
"Větší než podzemní dóm? Takže spíš jako... vel-kej podzemní dóm?"
"Jo, to by mohlo bejt," přikývl Noby a odtáhl oko od zařízení. "Mrkněte se sám, seržo."
Seržant Tračník nahlédl do trubky.
Místo temnoty, kterou napůl očekával, spatřil vodní hladinu, která bublala jako vařící olej. Nad vodou tančily žlutozelené blesky, osvětlující vzdálené stěny, které jako by ležely až na obzoru...
Trubice se se zaskřípěním otočila kolem dokola. Byla-li to jeskyně, musela mít jistě mnoho kilometrů v průměru.
"Ano, ty skály se skládají z velké části z vápenného tufu a pemzy a jsou velmi lehké, ale jakmile jednou vyplují nahoru, plyn se začne roztahovat a rychle uniká," řekl Leonardo Patricijovi. "Nevím... snad ještě jeden týden... a pak to bude trvat zase velmi dlouho, než se vytvoří dostatečně velká bublina..."
"O čem to mluvěj, seržo?" obrátil se Noby k Tračníkovi. "Tohle všechno plave?"
"Je to velmi neobvyklý přírodní úkaz," pokračoval Leonardo. "Nikdy bych nevěřil, že je to něco jiného než pověst, kdybych to teď neviděl na vlastní i- " oči-
"Samozřejmě, že neplave," odpověděl Tračník. "Teda fakticky, Noby, jak ty vůbec můžeš někdy něco vypátrat, když máš pořád tak pitomý otázky jako teď? Zem je přeci těžší než voda, ne? Proto ji taky dycky najdeš v moři na dně, ne?"
"To jo, ale von řek pemza a můj děda míval kus pemzy, kterej používal k vodření tlustý kůže z nohou, když seděl ve vaně, a ten kus šutru byl tak lehkej, že plaval..."
"Možná že se takový věci stávaj ve vaně," ušklíbl se Tračník, "ale ne v normálním životě. Tohle je jenom úkaz. Není to skutečný, rozumíš? Ještě chvíli a budeš nám vykládat, že kamení lítá i po nebi."
"Nojo, ale-"
"Já jsem seržant, Noby."
"Rozkaz, seržante."

"To mi připomíná ty námořnické historky," ozval se znovu Leonardo, "o těch želvách, které spí na hladině a jsou tak velké, že je námořníci považují za ostrůvky. Jenže každý ví, že obrovské želvy nikdy nejsou tak malé."
"Poslyšte, pane z Quirmů, tohle je opravdu skvělý plavidlo," řekl Noby. "Děkuji vám."
"Vsadil bych se, že byste s ním mohl i ničit lodi kdybyste chtěl."
Zavládlo rozpačité ticho.
"Nesmírně zajímavý zážitek," řekl lord Vetinari který si udělal několik poznámek. "A teď, pánové dolů a vpřed!"

Policisté obklíčeného oddílu tasili zbraně.
"Jsou to T'rusove, pane," hlásil Karotka. "Ale - něco tady není v pořádku..."
"Co tím myslíte?"
"Jsme stále ještě naživu."
Pozorují nás, jako kočka pozoruje myš, pomyslel si Elánius. Nemůžeme utéct a nemůžeme vyhrát v boji a oni chtějí vědět, co budeme dělat.
"Co o takové situaci říká generál Takticus, pane?" zeptal se Karotka.
Jejich alespoň stovka, pokračoval Elánius v myšlenkách, a nás jen šest. A navíc Navážku obcházejí tepelné mrákoty. Co se týče Postihnouta, nikdo neví, kterým z přikázání se právě řídí, a Půlbotka má sklony ztrácet ve stavu napětí ani ne tak hlavu, jako ruce.
"Nevím," odpověděl. "Pravděpodobně něco ve svém oblíbeném smyslu ‚nedovolte, aby se to vůbec přihodilo'."
"A proč se nepodíváte, pane?" nadhodil Karotka, aniž spustil oči z T'rusů stojících kolem.
"Cože?"
"Ptal jsem se, proč se nepodíváte?"
"Teď?"
"Třeba to bude stát vážně za to, pane."
"To je šílenství, kapitáne!"
"Jistě, pane. T'rusove mají k šíleným lidem velmi zvláštní vztah."
Elánius vytáhl z kapsy odřenou knížku. T'rus, který k němu stál nejblíž, měl na tváři úsměv téměř stejně široký a stejně křivý jako jeho meč a návdavkem takovou dávku pýchy a nafoukanosti, že to pří-jjio signalizovalo náčelnicví. Na zádech mu visel obrovský prastarý samostříl.
"Povídám!" zvolal Elánius. "Nemohli bysme tyhle hlouposti chvilku odložit?" Přistoupil k náčelníkovi, který se zdál být velmi překvapen, a zamával mu pod nosem svou knihou. "Tohle je kniha generála Taktica, nevím, jestli jste o něm někdy slyšel, kdysi to tady bývalo opravdu hodně známé jméno, on totiž pravděpodobně zmasakroval vašeho prapraprapradě-dečka a já bych jenom rád nahlédl tady do té knihy, abych zjistil, co by té situaci řekl on. Doufám, že vám to nevadí?"
Muž vrhl na Elánia nechápavý pohled.
"Možná to bude chvilku trvat, protože v té knize není rejstřík, ale myslím, že jsem tady někde něco viděl -"
Náčelník ustoupil o krok vzad a podíval se na muže vedle sebe, který rozpačitě pokrčil rameny.
"Tak mě napadlo, jestli byste mi nepomohl přečíst tady to slovo?" pokračoval Elánius. Postavil se vedle náčelníka a podržel mu knihu před očima. Dostalo se mu dalšího nechápavého pohledu.
To, co Elánius udělal pak, je v uličkách Stínová známo jako Přátelský potřes. Sestává především z toho, že muže, vedle nějž stojíte, udeříte ze všech sil loktem do žaludku a pak rychle zvednete koleno aby potkalo jeho bradu na cestě dolů, a při tom zatnete zuby, abyste nevykřikli bolestí, kterou cítíte v lokti a koleně. Pak vytáhnete svému nepříteli meč a než se T'rus vzpamatuje, přitisknete mu čepel na krk.
"A teď, kapitáne," prohlásil Elánius vyrovnaným hlasem, "byl bych rád, kdybyste jim jasně a srozumitělně řekl, že pokud okamžitě o kus neustoupí, začne tohohle gentlemana ošklivě bolet v krku."
"Sire Elánie, myslím si, že -"
"Udělejte, co říkám!"
T'rusove se mu dívali do očí, zatímco Karotka pečlivě překládal Elániova slova. Zajatý muž se stále usmíval.
Elánius si netroufal uhnout pohledem, ale cítil mezi domorodci něco jako rozpaky a neklid.
Pak jako jeden muž vyrazili do útoku.

Klačské rybářské lodi, jejíž kapitán věděl, jak vanou větry, se podařilo dorazit do přístavu Al Kali. Kapitánovi se však zdálo, že navzdory příhodnému vetru loď zdaleka neplula tak rychle, jak by byl čekal. Připisoval to tomu, že dno lodi už nebylo dlouho očištěno od porostu škeblí.

Elánius se probudil s nosem plným velbloudí srsti. Jsou horší probuzení, ale není jich zdaleka tolik, kolik byste mysleli. Když pootočil hlavu, což si vyžádalo poměrně velké úsilí, ujistil se, že velbloud sedí. Podle toho, co se mu ozývalo z břicha, právě trávil nějakou výbušninu.
Jak se to sem... vlastně... dostal... oh bohové...
Ale mělo to přece zabrat... Byla to klasika. Pohrozíte, že odříznete hlavu, a tělo se prostě a jednoduše poddá. Tak přece reagují všichni, ne? Tak přece funguje celá civilizace...
Takže výsledek musíme přičíst rozdílům kultur.
Na druhé straně, pořád ještě nebyl mrtev. Podle Karotky, když někdo znal T'rusy déle než pět minut a nebyl mrtev, znamenalo to, že se jim opravdu, ale opravdu líbí.
Na druhé druhé straně, právě posloužil jejich náčelníkovi Přátelským potřesením, což sice působilo na lidi, ale

nezískávalo mnoho přátel.
Dobrá, nemá žádný smysl ležet takhle přes sedlo se spoutanýma rukama a nohama a umírat celý den na sluneční úžeh. Měl by se znovu stát vůdcem mužů a to taky udělá, jen co dostane toho velblouda z nosu a úst.
"Kvrk-ping, ping-cink, píp!"
"No, co je?" zamumlal Elánius, zápasící se svými pouty.
"Chceš slyšet, který schůzky jsi minul?"
"Ne! Pokouším se rozvázat ty zatracené provazy!"
"Chceš, abych ti to dal na seznam ‚Je potřeba udělat'?"
"Ach, už jste se probudil, pane."
Znělo to jako Karotkův hlas a jako něco, co by Karotka za stejných okolností řekl. Elánius se pokusil obrátit hlavu. Spatřil hlavně jakousi bílou plochu, ale ta se pomalu změnila v Karotkovu tvář obrácenou vzhůru nohama.
315
"Ptali se, jestli by vás nemohli rozvázat, ale já jim řekl, že v poslední době jste neměl čas si dost odpočinout," pokračoval Karotka.
"Kapitáne, nohy a ruce už ani necítím a..." začal
Elánius.
"No to je skvělé, pane! To je dobrý začátek."
"Karotko?"
"Pane?"
"Žádám vás, abyste velmi pozorně poslouchal rozkaz, který vám teď dám."
"Jistě, pane."
"Chci zdůraznit jen to, že to nebude ani návrh, ani žádost nebo něco takového, ale rozkaz."
"Rozumím, pane."
"Vždycky jsem, a vy to víte sám nejlépe, podporoval své důstojníky v samostatném myšlení, v tom, že není nutno poslouchat slepě všechny mé rozkazy, ale pružně se přizpůsobit situaci. Občas však nastanou v každé podobné organizaci chvíle, kdy je třeba příkazy vyplnit do písmene a co nejrychleji."
"Jistě, pane."
"Okamžitě mě rozvaž, nebo budeš celý život litovat, žes to neudělal!"
"Ehm, pane, mám dojem, že ve vašem hlase slyším nepodloženě zaujatý -"
"Karotko!"
"Jistě, pane."
Elánius cítil, jak provazy povolují. Pak sklouzl z velbloudího hřbetu do písku. Velbloud otočil hlavu, chvilku si ho prohlížel přes nozdry a pak se znechuceně odvrátil.
Elániovi se podařilo zvednout se do sedu, zatímco garotka se zaměstnával tím, že mu přeřezával zbytek provazů.
"Kapitáne, proč na sobě máte to prostěradlo?"
"To je burnus, pane. Velmi praktický oděv do pouště. Dali nám je T'rusove."
"Nám?"
"Nám všem ostatním, pane."
"Všichni v pořádku?"
"Ano."
"Ale vždyť oni na nás přece zaútočili a -"
"To je pravda, pane. Jenže nás chtěli jen zajmout. Jeden z nich nešťastnou náhodou usekl Regovi hlavu, ale pak mu ji zase pomohl přišít, takže nedošlo k žádné škodě."
"Měl jsem dojem, že T'rusove neberou zajatce?"
"Taky to nechápu, pane. Ale říkají, že jestli se pokusíme o útěk, uříznou nám nohy, a Reg nás upozornil, že pro všechny nemá dost nití."
Elánius si ohmatal hlavu. Někdo ho uhodil tak silně, že měl promáčknutou helmici.
"Co se zvrtlo?" zeptal se. "Vždyť jsem měl jejich náčelníka!"
"Pokud tomu rozumím, pane, T'rusove si myslí, že náčelník, který je tak hloupý, že se dá tak snadno porazit, nestojí za to, aby se jím dali vést. To je takový klačský zvyk."
Elánius se pokoušel sám sebe přesvědčit, že v Karotkově hlasu neslyší ani ten nejmenší náznak sarkasmu, když jeho kapitán pokračoval: "Oni si ostatně vůbec na náčelníky nepotrpí, abych vám řekl pravdu. Dívají se na ně tak trochu jako na nějakou ozdobu. Víte... prostě jako na někoho, kdo v příhod-ném okamžiku vykřikne ‚Na ně!'."
"Náčelník musí dělat ještě spoustu jiných věcí, Karotko."
"T'rusove si myslí, že ‚Na ně!' vyřídí většinu z nich."
Elániovi se podařilo vstát. V nohou ho začaly bolet svaly, o kterých nikdy předtím nevěděl. Zapotácel se kupředu.
"Dovolte, pomůžu vám..." zachytil ho Karotka.
Slunce zapadalo. Pod jednou z dun vyrostlo několik odřených stanů a kolem se začala rozlévat oranžová zář ohně. Někdo se smál. Nevypadalo to jako vězení. Jenže na druhé straně, napadlo Elánia, poušť je mnohem bezpečnější než všechny mříže. Vždyť by ani nevěděl, kterým směrem má prchat, nohy ne-nohy.
"T'rusove, stejně jako všichni Klačané, jsou velmi pohostinní lidé," řekl Karotka, jako by si na to právě teď vzpomněl. "Berou svou pohostinnost velmi, opravdu velmi vážně."
Jejich věznitelé seděli kolem ohně. Kolem ohně seděli i policisté. T'rusove je přesvědčili, aby se oblékli mnohem pohodlněji, což znamenalo, že Pleskot Řiťka vypadala jako holčička, která si na sebe vzala šaty své matky, až na

helmici, kterou odmítla sundat. Reginald Půlbotka vypadal jako mumie a Navážka jako malá hora zavátá sněhem.
"On je... hodně vedle sebe... v tom vedru," zašeptal Karotka. "A támhle je strážník Postihnout, který vede náboženský spor. V Klači je šest set třiapadesát náboženství."
"To si musí opravdu užívat."
"A tohle je Jabbar," představoval Karotka. Vzorek A, který vypadal jako o něco starší model typu Jedenasedmdesátihodinový Ahmed, vstal a vysekl Elániovi dokonalý salaam.
"Uffendi?" řekl muž.
"On je něco jako jejich... no prostě jako jejich oficiální mluvčí a mudrc," zadrhnul mírně Karotka.
"Aha, takže on není ten, kdo jim říká ‚Na ně!'?" zeptal se Elánius. Hlava se mu točila vedrem.
"Ne, na to mají náčelníka, pokud nějakého mají," odpověděl Karotka.
"A není možné, že jim Jabbar občas, když je moudré vyrazit, říká ‚Na ně!'?" prohlásil Elánius se zájmem.
"Zaútokat je chytrý vždycky, uffendi," usmál se Jabbar. Znovu se uklonil. "Můj stan je i tvůj stan," dodal.
"Skutečně?" podivil se Elánius.
"Můj ženy jsou tvůj ženská..." Zdálo se, že Elánius poněkud zpanikařil. "Ne? To myslíte vážně?"
"Můj stůl je i tvůj stůlem..." pokračoval Jabbar.
Elánius přeletěl pohledem k jídlu u ohně. Zdálo se, že hlavním chodem je ovce nebo koza. Jabbar se sehnul, vybral z kotlíku jakýsi kousek a podal ho
Elániovi.
Sam Elánius se podíval na sousto. Sousto mu pohled oplatilo.
"Nejlepší z celý jídlo, epes žrádlo," řekl Jabbar a roztouženě zamlaskal. Pak dodal něco klačsky. Mezi muži u ohně se tu a tam ozval smích.
"Vypadá to jako ovčí oko," nadhodil Elánius pochybovačně.
"To ano, pane," přikývl Karotka. "Ale bylo by velmi nemoudré -"
"Víte co?" pokračoval Elánius. "Myslím si, že tady jde o známou hru ‚zkusme, co všechno uffendi spolkne'. A tohle, příteli já spolknout odmítám."
Jabbar na něj vrhl obdivný pohled.
Pochechtávání utichlo.
"Pak pravda, že ty dokáže dohlédnout mnoho daleko dál než ostatní, uffendi."
"To tohle požehnané sousto také," odpověděl Elánius. "Můj otec mi říkal, že nikdy nemám jíst nic, co mi dokáže oplatit mrknutí."
Nastal jeden z těch okamžiků, kdy všechno viselo na vlásku, kdy se situace mohla zvrtnout sem, nebo tam, ve výbuch smíchu, nebo ve vichřici náhlé smrti.
Pak Jabbar pleskl Elánia do zad. Oční bulva vyletěla veliteli z ruky a zmizela ve tmě.
"Výborný! Mazanej píst! To je poprvý za dvacet rokůch, kdy to nezabralo! Tak a teď sedej a dej si řáckou dávku skopanýho s rejží, jako vod mutrlíny!"
Napětí, visící dosud ve vzduchu, povolilo. Elánius cítil, jak ho čísi ruce stahují k zemi. Zadky se pošupovaly po písku, aby udělaly potřebné místo, a před Elániem se objevila velká chlebová placka s kusem šťavnatého masa. Elánius do jídla strčil tak slušné, jak to jen šlo, a pak se rozhodl řídit klasickou zásadou lidí v cizích krajích, totiž že jakmile pozná alespoň polovinu předložené porce, může ji téměř bez obav sníst celou.
"Takže my jsme vašimi zajatci, pane Jabbare?"
"Čestnej hosťa! Můj stan je tvůj -"
"Ale... jak bych to... chcete, abychom vašeho pohostinství požívali nějaký určitý čas, že?"
"Máme svůj tradikci," přikývl Jabbar. "Muži, který hostem ve tvůj stanu, i kdyby to tvůj nejúhlav-nější nepřítel, dlužíš pohnojstinství přinejmenším na tři dýni."
"Na tři dýně?" opakoval nejistě Elánius.
"Já se učil má jazyk na..." Jabbar mávl neurčitě rukou, "ty znáš, dřevěná věc, vembloud moře -"
"Loď?"
"Jo! Ale tam tolik moc vody!" Jabbar znovu plácl Elánia po zádech tak, že mu do klína vystříkl horký tuk. "Ale teďka, každá cesta v Klač ty potkáš v tyhle dnešní dýně spoustu hovorů ankh-morporsky, uffendi. Je to řeča těch... obchodňáků." Poslední slovo vypustil z úst stejně, jako by řekl "červi".
"Ale určitě víte, jak říci ‚Navalte všechny prachy!', že?" nadhodil Elánius.
"Proč my říkat?" podivil se Jabbar. "Stejně vezmem. Ale teď..." s neuvěřitelnou přesností si odplivl do ohně, "...oni nám říkají, dost, je špatné, musíme přestat. A co my vlastně děláme špatnýho?"
"Kromě toho, že zabíjíte lidi a obíráte je o všechno jejich zboží?" ušklíbl se Elánius.
Jabbar se rozesmál. "Wali on říkal, že ty velikej diplomatka! Ale my nezabíjíme obchodňáky, proč by my zabíjeli obchodňáky? Jaká smysla? Jak moc chyba zabíjet dárkovýho kuna, co on snáší zlatý vajíčko!" "Mohli byste vydělat peníze tím, že byste ho vystavovali," ušklíbl se znovu Elánius.
"Kdyby my zabíjeli obchodňáka a brali jim všechno, co veze, oni už se nikdy nevrátí. To my hlupec My je necháš jít, nechat trochu něco, oni zase zbohatne a naši syn je může oloupat znova. Tak jest moudrost."
"Aha... takže něco jako plánované zemědělství," zabručel Elánius.
"Jo! Akorát když ty obchodňáky zahrabeš, oni neporostou, zalejvej, nezalejvej."
Elánius si uvědomil, že se s tím, jak slunce klesá k západu, ochlazuje. Opatrně se posunul o kousek blíž k ohni.
"Proč se mu říká Jedenasedmdesátihodinový Ahmed?" nadhodil po chvilce.
Tichý bzukot hovoru najednou umlkl, jako když utne. Najednou se všechny oči upíraly na Jabbara, s výjimkou onoho,

které předtím zmizelo ve tmě.
"On zase tolik není moc diplomatickej."
"Pronásledovali jsme ho a tady jste nám najednou nastražili past vy. Vypadá to, jako kdyby..."
"Já nic nevím," pokrčil Jabbar rameny.
"Proč byste mi nemohli -" začal Elánius.
"Ehm, pane," přerušil Elánia naléhavě Karotka, "tohle je velmi nemoudré. Podívejte, měl jsem s Jabbarem dost dlouhý rozhovor, zatímco jste byl... odpočíval. Obávám se, že tahle záležitost je tak trochu politická, víte?"
"A co dneska není?"
"Princ Sakapak se pokouší sjednotit celý Klač, víte."
"A přestože Klač kope, kouše a škrábe, vtáhnout ho do století Ovocného netopýra?"
"No, vlastně ano... jak jste to -"
"Náhodou jsem to uhodl. Tak pokračujte."
"Jenže má potíže," řekl Karotka.
"Jaké?" zajímal se Elánius.
"Nás," odpověděl Jabbar pyšně.
"Ani jedinému z kmenů se to nelíbí, pane," pokračoval Karotka. Kmeny vždycky bojovaly mezi sebou, ale teď z nich většina bojuje proti princi. Historicky vzato, není Klač ani tak říše, jako argument, pane."
"On říká: Vy musíte zdělávat. Vy musíte učit. Učit platit dlaň. Daň? My nechceme učit. Nechceme zdělat v daně. My vyzrát na daně," řekl Jabbar.
"Takže vy si myslíte, že bojujete za svou svobodu?" zkoušel Elánius.
Jabbar zaváhal a podíval se na Karotku. -Došlo k rychlé výměně slov v klačtině. Pak se Karotka obrátil k Elániovi. "To je pro T'rusa strašně těžká otázka, pane. Víte, jejich výraz pro ‚svoboda' je tentýž jako pro ‚boj'.
"No to tedy po své mateřské řeči chtějí pěkný kus práce, co...?"
Elánius se v chladném vzduchu cítil mnohem lépe. Z kapsy vydoloval pomačkaný a navlhlý balíček cigaret, vytáhl z ohně doutnající uhlík a zhluboka nasál kouř.
"Takže... princ Okouzlující má doma spoustu potíží, co? Ví o tom Vetinari?"
"Sere velbloud v poušti, pane?" zeptal se Karotka.
"Vy se té klačtině učíte opravdu rychle, jak vidím?" podíval se na něj Elánius.
Jabbar něco zaduněl svým basem. Kolem ohně se rozlehl smích.
"Ehm... Jabbar říká, že kdyby velbloud ne. sral v poušti, neměl byste si čím zapálit cigarety pane."
A byl to další z těch okamžiků, kdy Elánius cítil že ho všichni T'rusove nenápadně, ale velmi pozorně sledují. Buďte diplomat, řekl Vetinari.
"Znovu zhluboka zatáhl. "Zlepšuje to chuť," pro. hlásil. "Připomeňte mi, abych si vzal trochu domů."
Porotci v Jabbarových očích s tichým pochvalným bručením zvedli přinejmenším několik osmiček.
"Chlap na kůň přijel a řekl, že my musíš bojovat s cizí bílej pes -"
"To jsme my, pane," vysvětloval Karotka.
"- protože vy ukradla ostrov pod mořská voda. Ale co my do toho? My nevíme, co zlýho dělaj vy, cizí ďábel, ale ten lidi, co oni si olejuje jejich vlasy na bradě v Al Kali, ty my rádi nemáš! Tak my poslali jeho zpátky."
"Celého?"
"My ne divouši! On byl jasná bláznivý. Ale my nechali jeho kůňa."
"A Jedenasedmdesátihodinový Ahmed vám přikázal, abyste nás zajali, že?"
"Nikdo nedává rozkazy T'rus! Vy tady jen pro naše radost!"
"A kdy vám udělá radost nás zase pustit? Jak dlouho, vám Ahmed řekl, abyste nás tady drželi?"
Jabbar upíral pohled do ohně. "Já o něm nemluvíš. On nevyzpytací, mazanej, a nikdo mu nemůžeš věřit."
"Ale vždyť i vy jste T'rusove!"
"No to právě!" Jabbar znovu plácl Elánia do zad. "Mý víme víme na přesný chlup, o čem my mluvíme řeč!"

Klačská loď byla dva tři kilometry od přístavu, když se najednou kapitánovi zazdálo, že se začala pohybovat mnohem obratněji a rychleji. Pomyslel si, Že možná opadaly škeble z lodního dna.
Když se nakonec jeho loď ztratila v letní mlze, vynořil se z vody kus zahnuté trubky a se skřípěním se otáčel tak dlouho sem a tam, až se v zorném poli ocitlo pobřeží.
Vzdáleny slabý hlas řekl: "Ale ne..."
Další slabý hlas řekl: "Co se děje, seržo?"
"No jen se mrkni!"
"Tak jo." Ticho.
Pak druhy slabý hlas: "Ale do prkenný vohrady..."
To, co stálo na kotvách před městem Al Kali, to nebyla flotila. Bylo to něco jako supermaxiflotila. Flotila všech flotil. Její stěžně vypadaly jako plovoucí les.
Zatím dole ve člunu přistoupil k pozorovacímu zařízení lord Vetinari.
"Tolik lodí," řekl. "A v tak krátké době. Jak skvělá organizace. Dokonale zorganizováno. Jeden by snad mohl říci úžasně dokonale zorganizováno. Přesně jak se říká: ‚Když toužíš po válce, připravuj se na válku.'"
"Mám dojem, sire, že to rčení zní trochu jinak," odvážil se Leonardo da Quirm. ,"Když toužíš po míru, připravuj se na válku.'"
Vetinari naklonil hlavu ke straně a rty se mu pohybovaly, když si frázi opakoval. Nakonec řekl: "Ne, to ne. To je

naprostý nesmysl."
Pak se vrátil na své sedadlo.
"Teď musíme pokračovat velmi opatrně," řekl. "Na pobřeží se můžeme vydat pod ochranou tmy."
"Ehm... a nemohli bysme vyrazit na pobřeží pod ochranou nějaké ochrany?" zajímal se Tračník.
"Ve skutečnosti nám všechny ty lodi náš plán velmi usnadní," pokračoval Patricij, který jeho otázku ignoroval.
"Náš plán?" zamračil se seržant.
"Lidé v Klačské říši jsou všech barev a tvarů." Vetinariho oči při těch slovech sklouzly k Nobymu. "Ano, prakticky všech barev a tvarů," dodal. "Takže naše přítomnost v ulicích by neměla vzbudit nežádoucí pozornost." Znovu se zadíval na Nobyho. "Alespoň ne nijak velkou."
"Ale vždyť na sobě máme uniformy, sire," namítl seržant Tračník. "A pochybuju o tom, že by nám někdo uvěřil, kdybychom tvrdili, že právě jdeme na maškarní bál."
"No, já se své uniformy nevzdám," prohlásil pevně Noby. "Odmítám běhat po městě ve spoďárech. A v přístavu už teprve ne. Námořníci bejvaj často na moři dlouhej čas. Člověk slyší historky."
"To by bylo ještě horší," upozorňoval seržant, aniž mařil čas tím, že by se v duchu pokoušel vypočítat, jak dlouho by musel být člověk na moři, aby mu Nóblhóch připadal jako objekt vhodnější k něčemu jinému, než je cvičný terč.
"Protože kdybysme nebyli v uniformách, byli bysme špióni - a všichni víte, co se se špióny dělá."
"A řekneš mi to, seržo?"
"Promiňte, vaše lordstvo?"
"Prosím, seržante?"
"Co dělají v Klači se špióny?"
"Hm... okamžik..." zamyslel se Leonardo. "Aha, už vím... ano, myslím, že je dávají ženám."
Noby se rozveselil. "Hmm, to vůbec nezní špatně -"
"No, víš, Noby -" začal Tračník.
"- páč já viděl onehdy nějaký obrázky v ty knížce Voňavý žold aneb Zahrada slasti, co četla desátnice Angua a-"
"- ne, poslyš, Noby, myslím, žes to špatně pochop-"
"- a teda řeknu ti, páni, já vůbec nevěděl, že něco takovýho se dá dělat s -"
"- počkej, Noby, poslouchej -"
"- a pak je tam ten kousek, jak ona -"
"Desátníku Nóblhóchu!" zařval Tračník. .
"Rozkaz, seržante?"
Tračník se naklonil kupředu a chvíli šeptal Nobymu něco do ucha. Desátníkův výraz se pomalu měnil.
"Voní vážně -"
"Vážně, Noby."
"To jako fakticky -"
"Opravdu, Noby."
"To ale u nás doma nedělaj."
"Jenže my nejsme doma, Noby. Přál bych si, abysme byli."
"I když vobčas člověk slyší různý historky, třeba vo tom, co se vobčas děje u Tetiček bolestné slasti, seržo."
"Pánové," řekl lord Vetinari. "Obávám se, že Leonardo si to tak trochu přizdobil. Možná že tohle platí u některých horských kmenů, ale Klač je prastará civilizace a takové věci se tady oficiálně ug dávno nedějí. Já bych to viděl spíš tak, že by vám dali cigaretu."
"Cigaretu?" nechápal Tračník.
"Jistě, seržante. A hezkou obílenou stěnu, abyste měl před čím stát."
Seržant chvilku přemýšlel, kde je v tom nějaký háček. "Takže dobře ukroucenou cigaretu a zeď, o kterou by se mohl člověk opřít?" ujišťoval se.
"A myslím, že by chtěli, abyste stál hezky vzpřímeně, seržante."
"Proč ne? Člověk nemusí zlenivět jenom proto, že je zajatec. Dobrá, v tom případě to teda klidně risknu."
"No výborně," přikývl krátce Patricij. "Řekněte mi, seržante... uvažoval někdo během vaší dlouhé vojenské kariéry o tom, že by vás povýšil na důstojníka?"
"Ne, sire!" f
"Nevidím jediný důvod, proč ne."

Pouští se najednou přelila noc. Přišla náhle a oblečena v purpur a nach. V čistém vzduchu byly jasně vidět všechny hvězdy a připomínaly každému přemýšlivému pozorovateli, že víra většinou vzniká v pouštích a vysoko v horách. Když člověk nad svou hlavou nevidí nic jiného než bezedné nekonečno, probouzí se v něm naléhavá a zoufalá touha najít někoho, koho by postavil mezi sebe a ten prostor, ze kterého se mu točí hlava.
Z puklin a vádí se vyřinul život. Netrvalo dlouho a vzduch byl naplněn bzukotem, klapotem, chřestěním a skřeky. Byly to hlasy tvorů, kteří postrádají dokonalý mozek lidské rasy, a tudíž se nesnaží najít nikoho, na koho by mohli svalit svou vinu, ale pokoušejí se především najít něco k jídlu.
Zhruba ve tři hodiny ráno vyšel velitel Elánius ze stanu, aby si zakouřil. Chladný vzduch byl tak hutný, že připomínal dveře. Mrzlo. Ale něco takového se snad v pouštích neděje, nebo ano? Poušť je přece jen samé vedro, velbloudi a... a... chvilku zápasil s myšlenkami jako člověk, jehož zeměpisné vědomosti jsou mimo vyježdděné cesty vědění velmi neupravené... velbloudi, ano a datle! A možná ještě banány a kokosové ořechy. Jenže teplota v této chvíli byla taková, že mu dech odletoval od úst v hustých obláčcích. S přehnaným gestem zamával svým balíčkem cigaret na ťruskou

hlídku, která stála opodál stanu. Muž lhostejně pokrčil rameny.
Oheň se změnil v hromádku šedého popela, ale Elánius se v něm začal přehrabovat v marné naději, že najde žhavý uhlík.
Překvapilo ho, jak strašlivě je rozzlobený. Ahmed byl klíč, tím si byl Elánius jist. A oni teď uvázli tady, v poušti, pronásledovaný muž byl ten tam a oni byli v rukou... pravda, tichých, příjemných lidí. Byli to, jlejme tomu, brigandi, suchozemský ekvivalent pirátů, ale Karotka by jisté řekl, že to není důležité, protože i tak jsou to bezvadní chlapi. Jestliže jste byli ochotni být jejich hostem, byli příjemní jako s láskou upečená kukuřičná placka, ovčí oko, třtinová melasa, nebo co všechno se to vlastně v poušti najde...
V měsíčním svitu se něco mihlo. Po úbočí duny sklouzl stín.
Nocí se náhle rozlehlo děsivé zavytí,
Elániovi se postavily všechny vlasy na zátylky stejně jako se při stejném zvuku ježily vlasy na zátyl. ku všem jeho předkům.
Noc je vždycky stará. Procházel příliš mnoha ulicemi v těch nejpodivnějších čtvrtích, a to v oněch ztracených časných hodinách, kdy máte dojem, že se noc táhne do nekonečna. Cítil přímo v krvi, že zatímco dny, králové a říše mizí, noc je stále stejně stará, vždycky nekonečně hluboká. Ze sametových stínů se pomalu vynořilo nebezpečí; i když vzhled a podstata drápů se mohou změnit, podstata dravce zůstane pořád stejná.
Tiše vstal a sáhl po meči.
Nebyl tam.
Vzali mu ho, neunavovali se ani tím, aby...
"Přeskrásná noc," ozval se hlas u jeho ramene.
Vedle něj stál Jabbar. /
"Kdo je to tam venku?" sykl Elánius.
"Nepřítel."
"Který?"
V temnotě zableskla řada bílých zubů.
"To zjistíme, uffendi."
"Proč by na nás měli útočit teď?"
"Třeba oni myslej, že máme věci, co by chtěli dostat, uffendi."
Po písku sklouzlo několik dalších stínů.
Jeden z nich se zvedl přímo za Jabbarem, ohnul se a pak zase narovnal. Obrovská šedivá ruka vytrhla brigandovi meč z opasku.
"Co s ním mám udělat veliteli?"
"Navážka?"
Troll zasalutoval volnou rukou, zatímco druhou stále svíral Jabbara.
"Všichni na svých místech a v pořádku, pane!"
"Ale -" A pak si to Elánius uvědomil. "Vždyť ono skoro mrzne! Takže tvůj mozek už zase pracuje docela normálně?"
"Snad ještě dokonaleji, pane."
"Toto džin?" zeptal se nejistým hlasem Jabbar.
"Nejsem si jistý, ale co se mě týče, jeden by neškodil," odpověděl mu Elánius. Konečně se mu podařilo v kapse najít nějaké sirky, jednu vytáhl a zapálil si. "Položte ho, seržante," řekl a rozdýmal cigaretu. "Jabbare, tohle je seržant Navážka. Dokázal by ti zlomit každou kost, kterou máš v těle, dokonce i ty maličké v prstech, u kterých to jde velmi těžce -"
Tma udělala sviš a něco mu proletělo těsně za zátylkem, jen o okamžik dříve, než do něj Jabbar narazil a stáhl ho k zemi.
"Střílejí po světlo, co v lumpách."
"Mvfe?"
Elánius zvedl hlavu a vyplivl písek a zbytky tabáku.
"Sire Elánie?"
Takhle šeptal jen Karotka. Spojoval totiž šepot se skrýváním se a lží, a proto přistoupil ke kompromisu. Šeptal velmi nahlas. K Elániově hrůze se teď vynořil zpoza jednoho stanu a v ruce nesl malou lampu.
"Okamžité dejte tu zatracenou věc -"
Neměl však čas větu dokončit, protože někde v okolní temnotě vykřikl člověk. Jeho vyděšený jek náhle umlkl v půli.
"Výborně," řekl Karotka, přidřepl vedle Elánia a sfoukl svítilnu. "To byla Angua."
"To přece vůbec neznělo jako... Och. Ano, chápu co tím myslíte," přikývl Elánius nejistě. "To onaje tam v poušti?"
"Já už ji slyšel předtím. Pravděpodobně se královsky baví. Konec konců, pane, v Ankh-Morporku nemá mnoho možností, kdy by se mohla, abychom tak řekli, utrhnout ze řetězu."
"Ehm... asi... ne..." Elánius viděl duševním zrakem vlkodlaka, který se právě trhá ze řetězu. Ale Angua by jistě nikdy ne...
"A co... ehm... vy dva... vycházíte spolu dobře..., doufám?" řekl a pokoušel se očima proniknout okolní temnotu.
"Výborně, pane. Opravdu skvěle."
Elánius se nedokázal přinutit k tomu, aby se ho zeptal: Takže to, že se občas mění ve vlkodlaka, ti vůbec nevadí?
"Takže... žádné potíže?"
"Prakticky žádné, pane. Kupuje si svoje vlastní psí suchary a ve dveřích jsem jí udělal dvířka. Když je úplněk, tak se mě to prakticky netýká."
Nocí se rozlehly výkřiky, pak ze tmy vyrazil jakýsi stín, proletěl kolem Elánia a zmizel ve stanu. Nezdržoval se tím, aby

hledal vchod. Jednoduše narazil v plné rychlosti do plátna a opřel se, až se stan zřítil a postavu zasypal.
"A co bejt tohle zase?"
"No, to by si zasloužilo jisté vysvětlení," přiznal Elánius a zvedal se ze země.
Karotka s Navážkou už stavěli zborcený stan.
"My T'rusove," prohlásil Jabbar vyčítavě, "od nás každej čekaj, že budem v noci stanovy potiše skládat, ne -"
Měsíc svítil více než dostatečně. Angua si sedla a vytrhla Karotkovi z rukou kus plátna.
"Děkuju ti," řekla a zabalila se. "A ještě než někdo něco řekne, tak pro vaši informaci: kousla jsem ho akorát do zadku. Pořádně. A že by to bylo zrovna to nejměkčí a nejpříjemnější místo, které jsem si mohla vybrat, o tom nemůže být ani řeči."
Jabbar se ohlédl zpět do pouště, podíval se na písek a obrátil oči k Angui. Elánius jasně viděl, jak se mu v hlavě protáčejí kolečka, a ne a ne se dostat do záběru. Položil mu proto otcovskou ruku kolem ramen.
"Měl bych ti to asi opravdu vysvětlit -" začal.
"Kolem nás je pár set vojáků!" vyštěkla Angua.
"- ale později."
"Rychle vás obklíčují! A vypadají velmi nepřátelsky! Nemáte někdo nějaké šaty, které by mi trochu padly? A kus slušného jídla? A něco k pití? Široko daleko není ani kapka vody!"
"Nedováží se nás zapadnout dřívějc než úsvit," ozval se Jabbar.
"A co uděláte vy?" zeptal se Karotka.
"Za svítání zaútokujeme my!"
"Aha. Hm. Napadlo mě, jestli bych vám nemohl navrhnout něco jiného."
"Něco jiného? Je správné zaútočit! Útok - k tomu je přece úsvit stvořený!"
Karotka zasalutoval Elániovi. "Četl jsem vaši knihu, pane. Zatímco jste...odpočíval. Takticus tam hodně mluví o tom, jak se zachovat, když je nepřítel v obrovské přesile."
"Ano?"
"On říká, abychom se chopili každé příležitosti, která nám umožní změnit jejich přesilu na menšinu, pane. Měli bychom na ně zaútočit teď."
"Ale vždyť je tma jako v pytli, člověče! Nepoznali bychom ani, s kým vlastně bojujeme! Polovinu času bychom stříleli po vlastních lidech!"
"My ne, pane, protože nás bude velmi málo. Pane? Stačí nám se tam jen doplížit, udělat nějaký ten rámus a nechat to na nich. Takticus říká, že potmě jsou všechny armády stejně velké."
"Na tom něco je," přikývla Angua. "Plíží se kolem po jednom a ve dvojicích a jsou oblečení skoro stejně jako -" udělala rukou gesto směrem k Jabbarovi.
"To je Jabbar," představoval Karotka. "Je to něco jako jejich nevůdce."
Jabbar se nervózně usmál. "Ve vaše země ono stává často, že tam pes proměnlí se v nahatá ženská?"
"Občas uběhne mnoho dnů a nestane se to vůbec," odsekla mu Angua. "Teď bych chtěla něco na sebe. A meč, když už má dojít k boji."
"Hm, Klačané mají velmi vyhraněné názory na ženy, které bojují -" začal Karotka.
"Jasná věca! My čekáme od nich, že ony v tom budeš fakticky dobrá, Modrý vočko. My T'rusove!"

Člun se vynořil ve špinavé a páchnoucí vodě pod molem. Poklop se pomalu otevřel.
"Smrdí to tady jako doma," prohlásil Noby.
"Vodě se nedá věřit," zavrtěl seržant Tračník hlavou.
"Ale já doma taky vodě nevěřím, seržo."
Fredovi Tračníkovi se nakonec přece jen podařilo skutečně zachytit mastného dřeva. Byl to, mezi námi řečeno, heroický výkon. On a Noby Nóblhóch, oba zkušení, v boji ošlehaní vojáci, byli dobrovolně vysláni na nepřátelské území. Naštěstí věděl, že to dělají proto, že ve Člunu sedí lord Vetinari, a kdyby byli náhodou odmítli, byl by jisté nesouhlasně pozvedl obočí.
Tračník si ostatně vždycky myslel, že hrdinové mají nějaký zvláštní hodinový stroj, který jim umožňuje zemřít bez zaváhání pro Boha, vlast nebo jablečný koláč či jakoukoliv jinou delikatesu, kterou jejich matka vyrábí. Nikdy ho nenapadlo, že to může být také proto, že na ně někdo řve.
Natáhl se dolů.
"Pojď, Noby," řekl. "A pamatuj si, že to děláme pro Boha, Ankh-Morpork a -" Tračníkovi se zdálo, že slova "kus toho žvance" tady nějak nejsou na místě, "- a pro proslulý obložený chlebíčky my mámy, co je dělá s vepřovým kolenem!"
"Naše máma nám nikdy nedělala chlebíčky s vepřovým kolenem," řekl Noby, když vylezl na prkenné molo. "Ale nevěřil bys, co všechno dokázala s kusem sýra..."
"No to je možné, ale jako válečný křik se to moc použít nedá, co myslíš? ‚Za boha, Ankh-Morpork a ty úžasné věcičky, co dokázala Nobyho máma dělat s kusem sejra...!' To by jistě zaplavilo strachem srdce našich nepřátel!" prohlásil seržant Tračník, když se dvojice plížila kupředu.
"Aha, no tak jestli ti de vo todle, tak to bys potřeboval nouzovej pudink naší mámy. Dělala ho, jak říkala, z toho, co dům dal," odpověděl Noby.
"Děsivý, co?"
"Nevydrželi by poslouchat ani do půlky, kdybych jim vo něm vykládal, seržo!"
Doky v Al Kali byly stejné jako doky kdekoliv jinde, protože doky na celém světě jsou stejné. Lidé potřebují věci z lodí vyložit a pak lodě znovu naložit. Existuje jen několik způsobů, kterými se to dá udělat. Proto vypadají doky po celém

světě skoro stejně. Některé jsou teplejší, některé vlhčí, ale vždycky v nich najdete hromady zdánlivě zapomenutých věcí.
V dálce zářila světla města, které, jak se zdálo, nemělo ani ponětí o tom, že/na jeho území pronikli nepřátelští zvědové.
",A sežeňte nám nějaké oblečení, abychom splynuli s davem,'" huhlal Tračník. "To se jim řekne."
"Ale houbeles, to je snadný," zavrtěl hlavou Noby. "Každej přece ví, jak se tohle dělá. Ukryješ se někde v nějaké temné uličce, rozumíš, a čekáš, až se objeví párek chlapů, vlákáš je do ty uličky, jasný, pak se ozve pár tupejch úderů, a ty vylezeš a máš na sobě jejich oblečení."
"A funguje to, myslíš?"
"Todle nikdy neselhává, seržo," potvrdil Noby plný sebedůvěry.

Poušť vypadala v měsíčním světle jako zasněžená.
Elánius zjistil, že se mu Takticova metoda boje docela zamlouvá. Takhle vlastně poldové bojovali vždycky. Skutečný policajt se nepostaví do dlouhé řady s ostatními policajty a nevrhne se s nimi na lidi. Polda se zašívá ve stínech, chodí tiše a čeká na svůj čas. Ve vší počestnosti, to se samo sebou rozumí. A ten jeho čas nastane ve chvíli, kdy zločinec už spáchal zločin a odnáší si svou kořist. Jakou by to jinak mělo cenu? Je třeba být realistou. "Chytli jsme toho chlapa rovnou při činu a kořist měl v pytli na zádech" platí mnohem víc než "chytili jsme tohohle člověka, chodil okolo a choval se, jako kdyby se to chystal právě udělat", zvláště když se ještě najde někdo, koho napadne říci "dokažte to".
Někde daleko vlevo kdosi vykřikl.
Elánius se v zapůjčeném burnusu cítil poněkud nejistě. Měl pocit, jako by měl jít do bitvy v noční košili.
Navíc si nebyl jist, zda by dokázal zabít někoho, kdo by se přímo nepokusil zabít jeho. Samozřejmě, technicky vzato se ho pokouší zabít každý ozbrojený Klačan. Tak to prostě ve válce chodí. Ale...
Nadzvedl hlavu nad vrcholek duny. Klačský voják na druhé straně se díval opačným směrem. Elánius se začal opatrně plížit...
"Kvrk-ping, ping-cink, píp! Tohle je už sedmý, ehm, upozorňující volání! Uveďte heslo! Teda alespoň doufám, že nějaký -"
"Cože?"
"Sakra!"
Naštěstí Elánius zareagoval rychleji a udeřil zvukem přilákaného Klačana přímo do nosu. Protože nemělo smysl čekat, jaký efekt ta jedna rána má, vrhl , se za svým protivníkem a zápasící dvojice se skutálela po odvráceném svahu ojíněné duny.
"- ale mé funkce v reálném čase, jak se zdá, jsou naprosto zmatené -"
Klačan byl menší než Elánius. Byl také mladší. Jenže k jeho smůle byl mladší o tolik, že se ještě nenaučil všechny finesy nepoctivého boje muže proti muži, které jako jediné zaručovaly v zadních křivo-lakých uličkách Ankh-Morporku naději na přežití. Na druhé straně Elánius byl připraven praštit kohokoliv čímkoliv. Důležité bylo jediné - aby váš protivník už nevstal. Všechno ostatní byly jen zbytečné ozdobičky.
Zastavili se na úpatí duny, Elánius nahoře, sténající Klačan dole.
"Věci, které je třeba udělat," zařinčel Dezorganizátor: "Bolet se alespoň na třech místech."
Á pak... pak možná nastane čas na to podříznout někomu krk. Doma by Elánius muže odvlekl na strážnici a strčil do cely s klidným vědomím, že ráno je moudřejší večera a že věci nějak dopadnou, ale poušť mu žádné takové možnosti nenabízela.
Ne, to nemohl udělat. Bude ty chlapy omračovat! To byla milosrdná cesta.
"Vindalú! Vindalú!"
Elániova pěst zůstala zdvižená.
"Cože?"
"To jste přece vy, ne? Pan Elánius. Vindalú, vindalú!"
Elánius odtáhl z obličeje ležící postavy kus plátna. "Ty jsi ten Muibarakův hoch?"
"Já jsem sem jít nechtěl, pane Elánie!" zoufalá slova se drala mladíkovi z úst jako proud.
"Dobrá, dobrá, neboj se, já ti neublížím..."
Elánius spustil pěst, vstal a pomohl mladíkovi na nohy.
"Promluvíme si později," zabručel. "Pojď se mnou."
"Ne! Každý ví, co dělají T'rusove se svými zajatci!"
"No, podívej, jájsem taky jejich zajatcem, a pokud by ti chtěli něco udělat, museli by nám to udělat oběma, ano? Drž se stranou od těch jejich legračních jídel a pravděpodobně se ti nic nestane."
Ve tmě někdo zapískal.
"Tak. jdeme, hochu!" sykl Elánius. "Nic se ti nestane! Rozhodně se ti stane míň, než kdybys zůstal tady! Rozumíš?"
Tentokrát nedal chlapci čas odporovat, ale táhl ho za sebou. Když se přiblížil k táboru T'rusu, sklouzlo po úbočích dun několik dalších postav.
Jedné z nich chyběla ruka a z hrudi jí trčel meč.
"Tak jak to jde, Regu?" zeptal se Elánius.
"Něco s nima není v pořádku, sire. Potom, co mi jeden z nich usekl ruku a druhý do mě vrazil meč, jsem měl dojem, že se mi nějak vyhýbají. Vážně, sire, jeden by skoro věřil, že v životě neviděli probodnutého mužského."
"A našel sis svou ruku?"
Reg něčím vesele zamával ve vzduchu.
"A to je další taková věc," dodával. "Když jsem s ní některého z nich udeřil, začali přede mnou všichni s křikem utíkat."

"To bude asi tvým způsobem neozbrojeného boje muže proti muži," odpověděl mu Elánius, "asi to chvíli trvá, než si na něj lidé zvyknou."
"A tohleto, to jste chytil zajatce?"
"Tak trochu." Elánius se rozhlédl. "Zdá se, že omdlel. Nechápu proč."
Reginald se sklonil nad ležící postavou. "Tihle cizinci jsou fakticky trochu divní," řekl.
"Regu?"
"Ano?"
"Ucho ti visí na vlásku."
"Vážně? Mizerná věc. Jeden by věřil, že ho hřebíky udrží!"

Seržant Tračník zvedl oči vzhůru ke hvězdám. Hvězdy na něj shůry mrkaly. Konečně měl Alfréd Tračník možnost výběru. /
Vedle něj zasténal desátník Nóblhóch. Ale tomu útočníci nechali alespoň kalhoty. Jsou jisté hranice, za které se neodváží vstoupit ani ti nejtroufalejší a nejbezohlednější, a ty, které vedly Nobymu někde v oblasti kolen a pupku, mezi ně patřily.
Tračník o nich přemýšlel jako o útočnících. Technicky byl ochoten připustit, že se spíše bránili. Byli to prostě agresivní přepadení.
"Nemohl bys mi to celé ještě jednu zopakovat?" řekl.
"Najdeme si pár chlápků asi naší váhy a velikosti -"
"To jsme udělali."
"Vlákáme je do tyhle uličky -"
"To jsme udělali."
"Já je chtěl praštit kusem klacku a omylem jsem v ty tmě zasáhl tebe a voni se namíchli. Jak se ukázalo, byli to zloději a sebrali nám všechny hadry."
"Ale tak to dopadnout nemělo."
"No jo, jenže v základě to fungovalo," řekl Noby, kterému se podařilo zvednout se na kolena. "Měli bysme to zkusit eště jednou."
"Noby, jsi v přístavu cizí, dokonce nepřátelské země a na sobě máš jen to, o čem se já - a to říkám s gustem - stydím mluvit. To není právě nejvhodnější okamžik k tomu, abychom zahajovali rozhovor o lákání lidí do temných uliček. Ještě by z toho mohly být řeči."
"Angua vždycky říká, že nahota je mezinárodní kostým všude na světě, seržo."
"Jenže to mluví o sobě, Noby," ušklíbl se Tračník a pomalu se šoural stíny. "A to je proti tobě trochu rozdíl."
"Nahlédl za roh na opačném konci uličky. Z oken jednoho domu, který tvořil její část, se nesl hluk a křik. Před domem trpělivě čekalo několik naložených oslů.
"Vyběhni a seber jeden z těch balíků, ano?" "Proč já, seržo?"
"Protože ty ses jenom desátník a já seržant. A taky toho máš na sobě víc než já."
Zatímco si Tračník tiše klel pod vousy, vyšoural se Noby opatrně do úzké uličky a odvázal uzdu jednoho z oslů tak rychle, jak to jen šlo. Zvíře ho poslušně následovalo.
Seržant Tračník se vrhl na balík.
"Kdyby bylo nejhůř, můžeme na sebe natáhnout pytle," utěšoval se. "Lepší než - co je to?"
Pozvedl něco červeného.
"Květináč?" odhadoval Noby.
"To je fez! Někteří Klačané je nosí. Tak se zdá, že jsme měli štěstí. A hopla, tady je další! Vyzkoušej si ho, Noby. A tady... tohle vypadá jako jedna z těch nočních košil, co nosej... a tady další stejná. Tak teď už je to v suchu, Noby."
"Nejsou trochu krátký, seržo?"
"V naší situaci si nemůžeme vybírat," odbyl ho Tračník a cpal se do oblečení. "Tak dělej, nasaď si ten fez."
"Když já si v tom připadám jako maškara, seržo!"
"Hele, já si ten svůj taky nasadím, jo?"
"Pak si budeme stát fezem v fez!"
Seržant Tračník na něj vrhl přísný pohled. "Takovej vtip sis musel dlouho připravovat, co, Noby?"
"Vůbec ne, seržo, udělal jsem si ho v hlavě zrovínka teď." '
"Hele, neříkej mi seržo, to vůbec nezní klačsky."
"To Noby taky ne, seržo... pardon."
"No jo, já ti nevím... Takže ty bys mohl bejt Knobi... Nhobi... Hobby... Obi... to už mi zní dost klačsky."
"A jaký by bylo dobrý klačsky jméno pro tebe, Frede? Já skoro žádný neznám," zamyslel se Noby.
Seržant Tračník neodpověděl. Znovu začal vyhlížet za roh.
"Jeho lordstvo říkalo, že se nemáme nikde zdržovat," zabručel Noby.
"Jo, jenže v té plechovce to páchne jako v prasečáku, jestli víš, co tím myslím. Co bych dal za -"
Za zády se jim ozval výkřik. Otočili se.
Stáli tam tři klačští vojáci, nebo možná policisté. Noby ani seržant Tračník se pohledy nedostali dál než k mečům.
Velitel na ně zavrčel jakousi otázku.
"Co říkal?" zajektal Noby.
"To nevím!"
"Vy odkud?" zeptal se velitel, tentokrát lámanou ankhmorporštinou.

"Cože? Oh... ehm..." Tračník zaváhal a čekal na příchod blýskavé smrti.
"Aha, už rozumím." Vojáci sklonili zbraně a jejich velitel ukázal palcem k dokům. "Okamžitě se vraťte ke své jednotce!"
"Provedem!" odpověděl Noby.
"Vaše jméno?" dotazoval se jeden ze strážných.
"Obi," odpověděl Noby, a jak se zdálo, prošlo to.
"A ty, tlusťochu?"
V tu chvíli Tračník propadl panice. Zoufale v duchu zapátral po nějakém jméně, které by znělo alespoň trochu klačsky, a na jazyk se mu vetřelo pouze jedno jediné, které bylo absolutně a autenticky klačské.
"Al," řekl a kolena se mu třásla.
"Takže teď se oba okamžité vrátíte ke svým jednotkám, nebo se postarám, abyste z toho měli pořád-nej malér!"
Oba policisté se dali na útěk a nešťastného osla vlekli za sebou. Nezastavili se, dokud nedorazili na umaštěné molo, které jim najednou z neznámého důvodu připadalo jako domov.
"Co se to vlastně stalo? Jak to, že nás - Ale?" zeptal se udýchaný Noby. "Jediný, vo co jim šlo, bylo nás trochu zbuzerovat, žejo? Typicky policajtský způsoby," dodal. "Tím samozřejmě nemyslím naše."
"Předpokládám, že máme ty správný šaty..."
"Vždyť jsme jim ani neřekli, vodkáď sme! A mluvili naším jazykem!"
"No, oni... teda já bych řekl, že... každý by se měl umět domluvit morporštinou," zabručel Tračník, kterému se rychle vracela duševní rovnováha. "Dokonce i děti se to učí. Vsadil bych se, že po tom, co se musej učit něco tak složitýho, jako je klačtina, by jim to připadalo jako nic."
"Co uděláme s tím oslem, Ale?"
"Myslíš, že by se naučil šlapat?"
"O tom pochybuju."
"Tak ho tady necháme."
"Ale on ho určitě někdo zčóruje, Ale."
"No jo, tihle Klačani ukradnou, na co přijdou."
"Ne jako my, žejo, Ale?"
Noby se rozhlédl po lese stěžňů vyplňujících přístav.
"Vocáď to vypadá, jako když je jich ešté víc," postěžoval si. "Jeden by mohl jít a celý míle přeskakovat z lodi na loď. K čemu tady všechny ty lodi maj?"
"No tak nebuď hloupej, Noby. To je přece jasný. Chtějí na nich odvézt všechny do Ankh-Morporku!"
"A proč? My přece nikdy nesníme tolik kari ani -"
"Invaze, Noby! Máme válku, nevzpomínáš?"
Znovu se rozhlédli po moři lodí. Všude blikaly záďové lucerny a odrážely se od vod přístavu.
Pak začal kousek volné hladiny těsně u mola divoce bublat a z vody se vynořilo několik decimetrů trupu Člunu. Poklop se otevřel a v otvoru se objevila Leonardova ustaraná tvář.
"Ach, tady jste," řekl s úlevou. "Už jsme začínali mít strach..." '
Spustili se dolů, do mokře zatuchlého nitra plavidla.
Lord Vetinari seděl s náčrtníkem na kolenou a pomalu a pečlivě psal. Krátce zvedl hlavu.
"Podejte hlášení."
Noby nervózně přešlapoval z nohy na nohu, zatímco seržant Tračník podal více méně přesné vylíčení, přestože ke konci provedl jisté úpravy v popisu setkání s klačskou hlídkou a zajímavým způsobem vyprávěl o jejím ošálení, na které si desátník ne tak docela vzpomínal.
Vetinari ani nezvedl hlavu. Aniž přerušil psaní, řekl: "Seržante, Ur je prastará země ležící směrem na okraj za královstvím Mžilibaba a jeho obyvatelé jsou symbolem venkovské hlouposti. Z jistého důvodu, i když si nedokážu představit z jakého, musela hlídka dojít k názoru, že pocházíte právě odtamtud. Co se týče jazyka, tak morporština je jakýmsi univerzálním jazykem většiny zemí kolem Kruhového moře, a to včetně klačských zemí. Když někdo z Bajiony potřebuje udělat obchod s někým z Istancie, budou nepochybně smlouvat v morporštině. To nám samozřejmě skvěle poslouží. Ta síla, která se tady shromáždila, znamená, že prakticky každý člověk v okolí je nějaký romantický cizinec s podivnými způsoby. Když se nebudeme chovat příliš podivně, tak se mezi nimi ztratíme. Proto si k jídlu nebudeme objednávat kari s turínem a hrozinkami ani k pití pinty Hlemýžďova Starého výstředníka, je to všem jasné?"
"Ehm... a co teď vlastně máme... máte... v úmyslu... dělat, sire?"
"Zpočátku provedeme základní průzkum."
"Jistě. Dobrá. Ano, to je velmi důležité."
"A pak vyhledáme kladské vrchní velitelství. Leonardovi tady mám malý... balíček, který potřebuji doručit. Doufám, že tak ukončíme válku.
Velmi rychle."
Seržant Tračník vypadal nechápavě. Zdálo se, že v několika posledních vteřinách mu unikl smysl celého rozhovoru.
"Promiňte... sire..., ale řekl jste vrchní velitel.
štvi, sire."
"Ano, seržante."
"To jako... papaláše... lampasáky, kulatý čepi... zdobený turbany? Ale vždyť ty vždycky hlídaj speciální oddíly, sire. Tam se vždycky stavěj nejlepší vojska, vokolo zdobenejch turbanů!" l
"Ano, myslím si, že to tak bude i tentokrát. Abych řekl pravdu, tak já dokonce doufám, že to tak bude."
Seržant Tračník se znovu pokusil dohonit smysl hovoru, který mu nezadržitelně mizel v dáli.

"Aha. A my teď půjdeme a budeme je hledat, ano?"
"No těžko bychom po nich mohli chtít, aby přišli oni za námi, ne?"
"Pravda, sire. To by tady asi bylo trochu těsno."
Lord Vetinari konečně zvedl hlavu.
"Máte nějaké problémy, seržante?"
A seržant Tračník se dozvěděl další tajemství o odvaze. Odvaha je často jen druh přehnané zbabělosti - vědomí, že jestliže půjdete dál, tam, kde by vás mohla potkat smrt, bude to jen veselý výlet ve srovnání s jistotou, že nepůjdete-li, čeká vás peklo na zemi.
"Ehm... vlastně ani ne, sire."
"Výborně." Vetinari odsunul papíry. "Jestliže máte v tom pytli nějaké alespoň trochu vhodné šaty, tak bych se převlékl a můžeme se rozhlédnout po Al Kali."
"No, bohové..."
"Promiňte, seržante?"
"No, bohové jistě budou mít radost, sire."
"Výborně." Vetinari začal vytahovat obsah pytle, který stáhli z oslího hřbetu. Byla tam sada žonglérských kuželů, pytel barevných koulí a nakonec poměrně velký poutač, jaké se stavějí na jednu stranu jeviště při artistově představení.
",Gulli, Gulli & Krásná Běta,'" četl. ",Exotická kouzla a tance.' Hmm," dodával. "Zdá se, že k vlastníkům těch věcí patřila dáma."
Strážníci nejisté zírali na průsvitný chomáč, který Vetinari vytáhl z vaku teď. Nobymu lezly oči z důlků.
"Co je to?"
"Skoro bych řekl, že se to jmenuje harémové kalhoty, desátníku."
"Jsou velmi -"
"Je to zvláštní, ale oblečení, které tyhle profesionální dívky a exotické tanečnice používaly, více skrývalo, než ukazovalo, i když na první pohled vyvolávalo představu bezprostředního nebezpečí odhalení," vysvětloval Patricij.
Noby se podíval na své oblečení, pak na seržanta Tračníka v jeho oděvu a prohlásil vesele: "No, nejsem si jistý, jestli vám padne, sire."
Vzápětí svých slov litoval.
"Neměl jsem v úmyslu zkoumat, jestli padnou mně" odpověděl Patricij chladně. "Buďte tak laskav a podejte mi svůj fez, desátníku Krásná Běto."

Nad pouští začínalo ono téměř nepostižitelné a velmi šálivé "svítání před svítáním" a velitel klačského oddílu z toho byl dost nešťastný.
T'rusové vždycky útočí za svítání. Všichni. Nezáleželo na tom, kolik se jich ukrývalo tam v poušti, ani na tom, kolik se vás ukrývalo tady. Každopádně útočily celé kmeny. Nejenže se útoku účastnily ženy i děti, ale i velbloudi, kozy, ovce a kuřata. Samozřejmě, to se čekalo a luky je dokázaly zastavit, jenže... oni se vždycky objevili náhle a neočekávaně, jako kdyby je poušť doslova vyplivla. Stačilo na okamžik zaváhat, být trošku pomalejší, a byli jste rozsekáni, potrkáni, ozobáni a zuřivě popliváni k smrti.
Jeho oddíly, pokud se jim tak ještě dalo říkat, ležely v úkrytech a čekaly. Tvrdil, že jsou přeplněny... Vlastně to netvrdil, protože takový výrok by ho mohl v téhle armádě dostat do ošklivých nepříjemností, ale velmi rozhodně si to myslel.
Půlka z jeho mužů byli ještě chlapci, kteří si mysleli, že když se vrhnou do boje s hlasitým křikem a budou při tom dostatečně efektně mávat meči, nepřítel uteče. Nikdy ještě nestali tváří v tvář ťruskému kuřeti útočícímu ve výši očí.
A co se týče zbytku mužů... V noci jeho lidé naráželi jeden na druhého, omylem se navzájem lákali do léček a byli asi tak klidní jako hrachová zrnka na kůži bubnu. Jeden z mužů ztratil meč a přísahal, že ho do někoho zapíchl a jeho oběť že mu s ním uprchla. Jiní zase říkali, že se mezi nimi najednou zvedl ze země obrovský kámen a mlátil lidi kolem hlava nehlava. Jinými lidmi.
Slunce už bylo poměrně vysoko. "Ze všeho nejhorší je na tom to čekání," ozval se seržant, který zalehl kousek od něj.
"Mohlo by to být to nejhorší," přikývl velitel váhavě. "Jenže na druhé straně by taky mohla být nejhorší ta chvíle, když se najednou vyrojí z pouště a začnou nás přesekávat na půlky." Zíral zachmuřeně na zrádné prázdný písek. "Nebo by mohlo být nejhorší, když se některá z těch jejich šílených ovcí pokouší užužlat ti nos. Abych řekl pravdu, když tak přemýšlíš o všech těch věcech, které se mohou přihodit, když jsi obklíčen hordou krvežíznivých T§rusů, pak ty chvíle, kdy tady nejsou, jsou ze všeho pořád ještě to nejlepší."
Seržant nebyl vycvičen na takový způsob myšlení. Proto řekl: "Mají zpoždění."
"Výborně. Lepší oni než my."
"Slunce už vyšlo, pane."
Velitel se podíval na svůj stín. Už začal den a písek stále ještě milosrdně nebyl zbrocen jeho krví. Velitel měl za úkol pacifikovat různé vzpurné oblasti Klače a dělal to už tak dlouho, že se nedokázal ubránit úvahám o tom, jak je možné, že když teoreticky lidi pacifikuje, v praxi s nimi musí neustále bojovat. Zkušenosti ho také naučily nikdy neříkat věci jako: "Nelíbí se mi to, je přílišný klid." Nic takového jako "přílišný klid" neexistuje.
"Třeba v noci přesunuli tábor, pane," nadhodil seržant.
"To na T'rusy nevypadá. Ti nikdy neutíkají. A kromě toho, vidím jejich stany."
"A proč na ně tedy nezaútočíme my, pane?"
"Vyjste ještě nikdy s T'rusy nebojoval, že, seržante?"
"Ne, pane. Ale pacifikoval jsem šílené Savatary v Ušistanu, a ti jsou -"
"T'rusove jsou mnohem horší, seržante, věřte mi. Ti vám to pacifikování oplácejí dvojnásobně."

"Neřekl jsem vám, jak šílení Savataři byli, pane."
"Ve srovnání s T'rusy mohli být maximálně trochu podivínští." S'
Seržant cítil, že jeho pověst začíná být ohrožena.
"Co kdybych si vzal pár mužů a vydal se na průzkum?"
Velitel znovu obrátil pohled ke stoupajícímu slunci. Vzduch už byl tak horký, že se začínalo obtížně dýchat.
"No dobrá. Pojďme."
Klačská hlídka se opatrně přiblížila k ťruskému táboru. Byly tam stany a vychladlá ohniště. Ale lidé, velbloudi a koně byli pryč a zbyla po nich jen hluboká rozšlapaná rýha v písku, která mizela mezi dunami.
Morálka se poněkud pozvedla. Utočit na nebezpečného nepřítele, který zmizel, je jeden z nejpříjemnějších způsobů válčení, a ozvalo se dokonce i několik hlasů hovořících o tom, jaké měli T'rusove štěstí, protože utekli právě včas. Úvah o tom, co všechno by byli vojáci T'rusum udělali, kdyby je chytili, zaznělo ještě o něco víc...
"A kdopak je támhleto?" řekl v tom okamžiku seržant.
Mezi dunami se objevila postava na velbloudu. Bílé roucho jí povlávalo ve větru.
Když muž dojel ke Klačanům, sklouzl ze sedla a zamával na ně.
"Dobré ráno, pánové! Mohl bych vás požádat, abyste se vzdali?"
"Kdo jste?"
"Kapitán Karotka, pane. Kdybyste byli tak laskaví a odložili zbraně, nikomu se nic nestane."
Velitel se rozhlédl kolem. Na vrcholech okolních dun se začaly objevovat temné body. Jak se pomalu zvedaly, ukázalo se, že jsou to hlavy.
"To jsou... To jsou T'rusove, pane!" ozval se seržant.
"Ne. T'rusove by okamžitě zaútočili, seržante."
"Promiňte," řekl Karotka, "mám jim říci, aby zaútočili? Byli byste raději, kdyby se na vás vrhli?"
T'rusove už obsadili všechny okolní duny. Stoupající slunce se odráželo od jejich zbraní a kovových součástek výstroje.
"To mi chcete říct," obrátil se velitel ke Karotkovi, "že vy dokážete přesvědčit T'rusy, aby neútočili?"
"Bylo to velmi komplikované, ale nakonec pochopili princip věci," přikývl Karotka.
Velitel zvažoval svou situaci. Tam, na druhé straně, stáli T'rusove. Jeho oddíly byly shromážděny na malém prostoru a obklíčeny. A tenhle velký rudovlasý a modrooký muž se na něj usmíval.
"Jak se dívají na milosrdné nakládání se zajatci?" zeptal se.
"Myslím, že i o tom by se dalo mluvit, když na tom budu trvat," přikývl Karotka.
Velitel se znovu rozhlédl po mlčících T'rusech.
"Ale proč?" zeptal se nakonec. "Proč se na nás nevrhli?" nechápal.
"Můj velitel nechce, aby došlo ke zbytečným ztrátám na životech, pane," vysvětloval Karotka. "Tím myslím velitele Elánia, pane. Sedí támhle na té duně."
"Vy dokážete přesvědčit T'rusy, aby neútočili, a to ještě máte velitele?!"
"Přesně tak, pane. On říká, že tohle je policejní akce."
Velitel polkl. "Vzdáváme se," řekl. ^
"Cože? Jen tak, pane? Bez boje?" ohradil sp seržant. \
"Ano, seržante. Bez boje. Tenhle muž dokáže přinutit vodu, aby tekla do kopce, a to má ještě velitele. Miluju tu představu, že se vzdáme bez boje. Válčím už deset let a celou tu dobu toužím po tom vzdát se jednou bez boje."

Voda odkapávala z kovového stropu Člunu a s tichým pleskáním dopadala na papír před Leonardem dá Quirm. Bezmyšlenkovitě jej stíral. Mohlo to být nudné, čekat v malém kovovém sudu pod neznámým přístavištěm, ale Leonardo výraz nuda neznal.
Nepřítomně načrtl jednoduchý obrázek vylepšeného větracího systému.
Pak začal pozorovat svou ruku. Téměř bez jeho vůle, jako kdyby čerpala pokyny z nějaké tajné schránky v jeho hlavě, načrtla řez mnohem větší verze Člunu. Tady a tady a tady... by měla být držadla stovky vesel, spíš než šlapadel, každé z nich osazeno - tužka se zamíhala po papíře - jedním svalnatým a nepřfliš oblečeným mladým vojákem. Loď, která by nepozorovaně proplouvala pod obyčejnými loděmi a dopravila muže kamkoliv, to by bylo zapotřebí. Tady by se umístila obrovská pila, připevnila by se na střechu, takže kdyby člun plul dostatečně lychle, dokázala by pila prořiznout trup nepřátelské lodi. A sem a sem by se umístila takováhle trubice...
Zarazil se a chvilku si kresbu prohlížel. Pak si povzdechl, a začal náčrt pečlivě trhat na malé kousky.

Elánius si zřídil pozorovatelnu na vrcholu jedné z dun. Tam nahoře toho moc neslyšel, ale nebylo to ani zapotřebí. Angua si sedla vedle něj. "Funguje to, že?" řekla.
"Funguje."
"Co bude dělat?"
"Hm, řekl bych, že jim asi sebere zbraně a pustí je."
"Jak to, že za ním všichni lidé takhle jdou?" zavrtěla Angua hlavou.
"No, vy jste přece jeho přítelkyně, takže byste měla-"
"To je něco jiného. Já ho miluju, protože je hodný a laskavý a nepřemýšlí o tom. Nemusí hlídat své myšlenky jako většina lidí. Když dělá dobré věci, je to proto, že se rozhodl udělat dobro, není v tom nic jiného, žádná zištnost ani touha po chvále, nic takového. Je tak jednoduchý. A vezměte to takhle; já jsem vlk, který žije mezi lidmi, a takovým vlkům se nějak říká. Kdyby zapískal, běžela bych za ním světa kraj."

Elánius se snažil zakrýt rozpaky.
Angua se usmála. "Nelamte si tím hlavu, sire Elánie. Vy sám jste to řekl. Dříve či později se každý z nás stane něčím psem."
"Jako kdyby je zhypnotizoval," pospíšil si Eláni-us. "Lidé za ním jdou proto, aby viděli, co se bude dít dál. Říkají si, že se jen tak na chvíli přidají, že mohou přestat, kdykoliv budou chtít, ale pak už nikdy ne-chtějí. Je to jako nějaká magie."
"Tak to není. Sledoval jste ho někdy opravdu pozorně? Vsadila bych se, že mu stačilo deset minut rozhovoru a věděl o Jabbarovi všechno. Vsadila bych se, že zná jméno každého velblouda, který je v táboře. A bude si je pamatovat. Lidé se obyčejně o jiné lidi ani o své okolí takhle nezajímají." Prsty nepřítomně kreslila jakýsi obrazec do písku. "On prostě způsobí, že se cítíte důležitý."
"To dělají politikové -" začal Elánius.
"Ale jinak než on, věřte mi. Předpokládám, že lord Vetinari si také pamatuje spoustu věcí o lidech -"
"No to si tedy pište!"
"- ale Karotka se o lidi zajímá. Ani o tom nepřemýšlí. On si prostě v hlavě na lidi vždycky udělá místo. Zajímá se o ně a lidé si pak myslí, že jsou zajímaví. Cítí se... lip, když je nablízku."
Elánius sklopil oči. Anguiny prsty stále ještě podvědomě kreslily obrazce do písku. V poušti se všichni měníme, pomyslel si. Je to úplně jiné než ve městě, které spoutává vaše myšlení. Tady cítíte, jak se vaše myšlenky rozbíhají až k obzoru. Není divu, že tady vznikala různá náboženství. A najednou jsem se tady ocitl já, pravděpodobně dokonce ilegálně, a pokouším se dělat svou práci. Proč? Protože jsem příliš hloupý na to, abych nejdřív myslel a pak se pustil do pronásledování, proto. Dokonce i Karotka má víc soudnosti než já. Já bych se pustil za Ahmedovou lodí rovnou, zatímco on měl dost rozumu na to, aby mi přišel podat hlášení. On udělal přesn2 to, co má udělat zodpovědný důstojník, zatímco já...
"Vetinariho teriér," pronesl nahlas. "Nejdřív pronásledovat, potom přemýšlet -"
Očima zachytil vzdálený obrys Gabry. Tam někde byla klačská armáda a někde támhle byla ankh-morporská armáda, a on byl tady, s hrstkou lidí a bez jakéhokoliv plánu, protože se dal nejdřív do pronásledování a myšlení si nechal až...
"Ale udělat jsem to musel," řekl. "Žádný pořádný policajt by nenechal podezřelého, jako je Ahmed -"
A najednou měl znovu dojem, že ten problém, proti kterému stojí, vlastně vůbec žádným problémem není. Že je to naprosto jasné. Jediným problémem je vlastně on. Nemyslel tím správným způsobem.
Když tak o tom přemýšlí, tak vlastně nemyslel vůbec.
Podíval se dolů na obklíčený oddíl. Muži se svlékli do bederních roušek, polehávali na písku a vypadali rozpačitě, jak už ostatně většina mužů ve spodním prádle vypadá.
Karotkovo bílé volné roucho stále mírné povlávalo ve větru. Ještě tady není ani den, pomyslel si Elánius, a už nosí pouť jako obnošené sandály.
"...ehm... kvrk-ping, ping-cink, píp?"
"Není to ten váš démonický diář?" zeptala se Angua.
Elánius obrátil oči v sloup. "Ano. I když dojem, jako kdyby mluvil o někom jiném."
"...ehm... patnáct nula nula," huhlal démonek pomalu, "...datum nevyplněno... zkontrolovat hradební opevnění..."
"Vidíte? On si myslí, že jsem v Ankh-Morporku! Stál Sibylu tři sta tolarů a nedokáže si ani uvědomit, kde jsem."
Odhodil zbytek cigarety a vstal.
"Myslím, že bych se tam dolů měl zajít podívat," řekl. "Konec konců, přece jen jsem tady šéf."
Pomalu sklouzl po úbočí duny a došel ke Karotkovi, který ho pozdravil vzorným salaamem.
"Zasalutování by bylo stačilo, kapitáne, díky."
"Promiňte, pane. Dal jsem se trochu unést."
"Proč jste je nechal vysvléct?"
"Udělá to z nich terče žertů všech ostatních vojsk, pane, až se vrátí. Zasadí to ránu jejich pýše." Pak se naklonil blíž k Elániovi a zašeptal: "Jejich veliteli jsem ale šaty nechal. Není dobře příliš zesměšňovat důstojníky."
"Opravdu?" pozvedl Elánius obočí.
"A někteří z nich by se k nám chtěli přidat, pane. Muibarakův kluk a několik dalších. Naverbovali je do armády teprve včera. Nevědí ani, za co bojují. Tak jsem jim řekl, že jim to jistě dovolíte."
Elánius si vzal kapitána stranou. "Ehm... nepa-matuju si, že bychom stah* o to, aby se k nám někdo ze zajatců přidal," řekl tiše.
"Víte, pane... napadlo mě, že když už se blíží naše armáda a spousta těch mladíků je z různých koutů říše a nemají Klačany o nic raději než my... Prostě jsem si myslel, že takový rychlý oddíl gerilových válečníků by-"
"My nejsme vojáci!"
"Ehm, já myslel, že jsme vojáci -"
"No, ano, dobrá, svým způsobem..., ale doopravdy jsme policajti, jako jsme byli vždycky. Nezabíjíme lidi, dokud -"
Ahmed? Kdekoliv se objeví, jsou všichni neobyčejně nervózní, děsí lidi, všude kolem shání informace, jde si, jak se zdá, kamkoliv se mu zlíbí, a kdekoliv se něco ošklivého semele, je nablízku - sakra, sakra, sakra...
Elánius se spěšně vydal zástupem k Jabbarovi, jenž pozoroval Karotku s obvyklým, nechápavým úsměvem, který kapitán pravidelně vyvolával na tvářích nevinných přihlížejících.
"Tři dýni," prohlásil Elánius. "Tři dny. To jsou sedmdesát dvě hodiny!"
"A co, uffendi?" podíval se na něj Jabbar. Byl to hlas někoho, kdo znal východ slunce, poledne a západ slunce a tomu, co bylo mezitím, ponechával naprostou volnost.
"Tak proč se mu říká Jedenasedmdesátihodinový Ahmed? Co tak zvláštního je na té jedné hodině?"
Jabbar se nervózně usmál.

"Dělá snad po jedenasedmdesáti hodinách něco zvláštního?"
Jabbar si založil ruce na prsou. "To neřeknu."
"Řekl ti, abyste nás tady zdrželi?"
"Řekl."
"Ale nezabíjeli nás."

"Ohó, já bych nikdy nezabíjel svůj kámo, sir Semmula Elánius -"
"A nezkoušej na mě všechny ty pitomosti alias ovčí oko," rozehříval se Elánius. "Potřeboval čas někam dojít a něco tam udělat, že je to tak?"
"To neřeknu."
"To ani nemusíš," prohlásil Elánius. "Protože my odcházíme. A jestli nás pobiješ... ano, jistě bys to dokázal. Ale řekl bych, že Jedenasedmdesátihodinovému Ahmedovi by se to nelíbilo."
Jabbar vypadal jako muž stojící před obtížným rozhodnutím.
"On se vrátí!" oznámil nakonec. "Zítra. Žádné starosti."
"Já na něj čekat nebudu! A myslím, že nestojí o to, abych byl zabit, Jabbare. Chce mě živého. Karotko?"
Karotka přispěchal. "Ano, pane?"
Elánius si byl vědom toho, že Jabbar na něj zírá v hrůze.
"Ztratili jsme Ahmeda," pokračoval. "Dokonce ani Angua by nedokázala najít jeho stopy, protože jsou dávno zaváté pískem. Tohle není naše místo. Tady nás nepotřebují."
"Ale potřebují, pane!" vybuchl Karotka. "Mohli bychom pomoci pouštním kmenům -"
"Hm, takže vy byste tady chtěl zůstat a bojovat proti Klačanům?"
"Proti špatným Klačanům, pane."
"Aha, tak v tom je to, co? Když se na vás některý z nich vrhne s řevem a taseným mečem, jak chcete zjistit, je-li hodný, nebo zlý? No, jestli chcete, můžete tady zůstat a bojovat ve jménu Ankh-Morporku. Bude to velmi krátký boj. Ale já jdu. Kuňkinsovi se patrně ještě nepodařilo dostat loď na vodu. V pořádku, Jabbare?"
T'rus upíral pohled do písku pod svýma nohama.
"Ty víš, kde teď Ahmed je, že?" pokračoval Elánius.
"Vím."
"Řekni mi to."
"Ne. Slíbil jsem mu to."
"Ale každý ví, že T'rusove své přísahy porušují."
Jabbar se na Elánia pohrdavě usmál. "Co to přísahy? Hloupárny. Já jemu dal své slovo."
"To on neporuší, pane," vmísil se do hovoru Karotka. "V takových věcech jsou T'rusove velmi důslední. To jen když přísahají při bozích a takových věcech, dokážou přísahu porušit."
"Neřeknu vám, kde je," prohlásil Jabbar. "Ale..." znovu se usmál, a v tom úsměvu nebylo veselí ani za nehet, "jak mnoho vy máte odvaha, sir Elánius?"

"Přestaň si už konečně stěžovat, Noby!"
"Dyť já si nestěžuju. Já jenom říkám, že do těch kalhot táhne, nic jinýho neříkám."
"Ale musím říct, že na tobě vypadají moc dobře."
"A k čemu jsou tady ty dvě cínový misky?"
"Ty mají za úkol chránit kousky těla, který ty nemáš, Noby."
"Při tom, jak studenej fouká vítr, bych spíš potřeboval něco, co by mi chránilo ty kousky, který mám."
"Jen to hezky zkus a chovej se jako dáma, rozumíš, Noby?"
Což bude jistě těžké, jak seržant Tračník v duchu připouštěl. Ta dáma, pro niž byly šaty zhotoveny, musela být vysoká a jistě měla plnou postavu, zatímco Noby bez brnění se mohl ukrýt i za suchou pláňku, kdybyste k ní zhruba ve dvou třetinách výšky přidali stojánek na topinky. Vypadal jako hubená tahací harmonika ověšená spoustou šperků. Teoreticky vzato byl původní kostým tanečnice velmi odhalujícím, pokud by ovšem byl desátník Nóblhóch něčím, co byste si přáli odhalit. Teď tady však vzniklo tolik záhybů a nařasení, že jediné, co se dalo říci s jistotou, bylo to, že se pod látkou někdo ukrývá. Navíc vedl Noby osla, kterému se, jak se zdálo, zalíbil. Nobyho měla ráda většina zvířat. Neměl ten odpuzující lidský pach.
"A ty boty se k tomu taky hrozně nehodí," pokračoval seržant Tračník.
"A proč ne? Ty sis taky nechal svý!"
"Jo, jenže ode mě se nečeká, že jsem květina pouště, chápeš? Luna něčího potěšení by neměla při každém kroku vykřísnout z dláždění spršku jisker, nemám pravdu?"
"Patřily mýmu dědečkovi a já je tady nenechám, aby mi je někdo šlohnul, a co se týče ty luny, tak nemám v úmyslu dělat nikomu blbce, jasný?" odpověděl Noby vzpurně.
V čele kráčel lord Vetinari. Ulice se pomalu naplňovaly lidmi. Al Kali a jeho obyvatelé vždy začínali své obchody za časného rána, dříve než den nad městem rozpumpoval svůj plamenomet. Nově příchozích si nikdo nevšímal, i když několik lidí se otočilo a se zájmem pozorovalo desátníka Nóblhócha. Jak procházeli uličkami, kůzlata a kuřata jim prchala z cesty.
"Dávej si pozor na lidi, kteří ti budou chtít prodat sprosté obrázky, Noby," upozorňoval Tračník. "Můj strýček tady kdysi byl a vyprávěl mi, jak se mu jeden chlap pokoušel prodat za pět tolarů celý balíček takových pohlednic. Byl znechucený."

"Bodejť, když na Stínově můžeš dostat takovej paklík za dva toláče!" přikyvoval Noby.
"Přesně to mi řekl taky. A to ještě byly vyrobené v Ankh-Morporku. Chápeš to? Pokoušejí se nám prodat naše vlastní sprostý obrázky? Tomu já taky říkám nechutný!"
"Dobré ráno, sultáne!" ozval se veselý a poněkud známý hlas. "Pánové jsou ve městě noví, že?"
Všichni tři se obrátili k postavě, která se před nimi téměř magicky zjevila v ústí uličky.
"Samozřejmě," přikývl Patricij.
"Hned jsem to poznal. Kdekdo je dneska ve městě nováčkem. A máte šťastný den, šáhinšáhu! Potkali jste mě, abych vám posloužil! Vy něco chcete, já vám to dodám!"
Seržant Tračník na nově příchozího chvilku zíral. Pak řekl poněkud nepřítomným hlasem: "Vy se musíte jmenovat nějak jako K'ilok, nebo tak nějak, že?"
"Takže jste o mně už slyšel, co?" prohlásil obchodník žoviálně.
"Jo, tak nějak by se to dalo říct," přikývl Tračník pomalu. "Jste mi úžasně... povědomej."
Lord Vetinari ho odstrčil stranou. "Jsme potulní umělci," řekl. "Doufali jsme, že se nám podaří vystoupit v princově paláci... Třeba byste nám mohl pomoci?"
Muž si zamyšleně promnul plnovous a v důsledku toho se do malých misek na jeho podnosu sesypal celý vodopád různých drobků, smítek a omrvinek.
"No, s tím palácem nevím," zavrtěl pak hlavou. "A co vlastně umíte?"
"Předvádíme žonglování, polykám ohně, klauniádu, umělecký tanec a takové věcičky," odpověděl Vetinari. f
"To všechno umíme?" podivil se Tračník.
K'ilok hodil bradou směrem k Nobymu. "A ona..."
"...ona..." řekl lord Vetinari mnohoznačně.
"...dělá co?"
"Provozuje exotické tance," řekl nakonec Vetinari a Noby tiše zasténal.
"Řekl bych, že pěkně exotické, co?" usmál se významně K'i-o
"To byste se divil."
Odněkud se vynořilo několik ozbrojených mužů a vydalo se směrem ke skupince. Seržantu Tračníkovi pokleslo srdce. V těch vousatých tvářích viděl sebe sama a Nobyho. I oni dva se byli při obchůzkách v rodném městě ochotni zastavit u čehokoliv, co skýtalo alespoň nějaké vytržení z té celodenní nudy.
"Vy jste žongléři, co?" zeptal se jeden z nich. "Tak nám ukažte, jak umíte žonglovat."
Lord Vetinari na něj vrhl lhostejný pohled a pak se zadíval na podnos, který měl K'ilok zavěšený na krku. Mezi těmi snáze identifikovatelnými předměty tam mimo jiné zahlédl i několik zelených melounů.
"Dobrá," řekl a vzal tři z nich.
Seržant Tračník zavřel oči.
Po několika vteřinách je zase otevřel, protože slyšel, jak strážník říká: "No dobrá, ale se třema melounama to umí skoro každej."
"V tom případě požádám pana K'iloka, aby mi půjčil ještě nějaký."
Seržant Tračník znovu zavřel oči.
Po chvilce strážný řekl: "Sedm už je opravdu dost. Ale pořád jsou to jenom melouny."
Tračník otevřel oči.
Klačský strážník odhrnul roucho a pod ním se zablesklo několik vrhacích nožů právě tak, jak se mu v ústech zableskly zuby.
Lord Vetinari přikývl. K Tračníkovu rostoucímu úžasu se zdálo, že poletující melouny očima ani nevnímá.
"Čtyři melouny a tři nože," řekl. "Kdybyste byl tak laskav a předal ty nože mé asistentce - Krásné Bětě..."
"Komu?" zajímal se Noby.
"Ale? A proč ne sedm nožů?"
"Drazí pánové, to by bylo příliš jednoduché," odpověděl lord Vetinari.*19 "Jsem jen ubohý akrobat. Prosím dovolte, abych se pocvičil ve svém umění."
"Krásná Běta ?" opakoval Noby a pod svými závoji zčervenal.
Z oblouku letících předmětů vyletěly tři zelené koule a lehce dopadly na K'ilokuv podnos. Strážníci se dívali ostražitě, a podle Tračníka dost nervózně, na v závojích zahalenou tajemnou postavu utajeného desátníka.
"Nebude se pokoušet tady tancovat, že ne?" rozhodl se nakonec ujistit jeden z nich.
"Ne!" odsekla Krásná Běta.
"Slibuješ?"*20
Noby najednou uchopil rukojeti tří nožů a vytáhl je muži z opasku.
"Já bych je dal jeho lord... jemu, Běto, ano?" řekl Tračník, který si v náhlém záblesku jasnozřivosti uvědomil, že udržet lorda Vetinariho naživu je pravděpodobně jediný způsob, jak se vyhnout cigaretě za úsvitu před obílenou zdí.
Uvědomoval si také, že se kolem stahují další lidé, kteří se rozhodli sledovat představení.
"Tak mi je podej, Ale," přikývl Vetinari.
Tračník vzal Nobymu nože z rukou a jeden po druhém je pomalu a neohrabaně hodil Patricijovi. Pokusí se zabít policisty, pomyslel si. Je to válečná lest. A pak se na nás všichni vrhnou a roztrhají nás na kusy.
Ve slunci se zableskl lesklý kruh. Z davu se ozvalo pochvalné mručení.
"Vidíte, a přesto je to tak trochu nudné," řekl Patricij a jeho ruce se začaly pohybovat po složitých křivkách, které dávaly tušit, že jeho zápěstí musí při každé z nich projít alespoň dvakrát sama sebou.
Do vzduchu vyletěl složitý obrazec ovoce a nožířských výrobků.

Tři melouny dopadly na zem, rozříznuty přesně napůl.
Tři nože se zabodly do prachu, jen několik centimetrů od špiček nohou jejich majitele.
A seržant Tračník zvedl oči právě včas, aby uviděl rostoucí zelenou...
Meloun vybuchl a stejně tak vybuchlo obecenstvo, i když dobrá nálada diváků se seržantu Tračníkovi poněkud vyhnula a jejich smích ho dost popouzel. Měl totiž plné ruce práce s tím, aby si z uší a očí vytřel přezrálou rudou dužinu plnou černých zrnek.
Pak ale znovu zasáhl pud sebezáchovy. Zapotácej se dozadu, nabádal ho. Tračník se tedy zapotácel dozadu. A teď padni ztěžka na zadek a zvedni neohrabaně nohy. Padl ztěžka na zadek, zvedl neohrabaně nohy a málem při tom rozmáčkl kuře. Zahoď svou důstojnost, protože ze všech věcí, které ti ještě zbývají, je to ta, kterou si můžeš dovolit ztratit nejsnáz.
Lord Vetinari mu pomohl na nohy. "Naše životy závisejí na tom, abys ze sebe dokázal dělat neschopného tlustého hlupáka," sykl mu do ucha a dal Tračníkovi zpět na hlavu jeho fez.
"Já nejsem zrovna nejlepší herec, sire -"
"Zatím je to výborné!"
"Rozkaz, sire."
Patricij sebral ze země tři poloviny melounů a před očima všech doskákal ke stánku, který si právě opodál postavila jedna žena. Jak poskakoval kolem, ukradl jí z košíku jedno vejce. Seržant Tračník nevěřícně zamrkal. Tohle přece není... skutečnost. Patricij přece takové věci nedělá...
"Dámy a pánové! Račte se podívat - co vidíte? Vejce! A tady máme slupku z poloviny melounu! Vejce, meloun! Meloun, vejce! A teď položíme meloun přes vejce!" Patricijovy ruce se míhaly nad třemi polovinami melounů a přesouvaly je neuvěřitelnou rychlostí. "Protočíme je sem a zase tam, sem a tam, tuhle sem, tuhle tam a tuhle na její místo! A teď, kde je vejce. Co byste řekl, velkovezíre?"
K'ilok přimhouřil oči.
"Pod tím vlevo," prohlásil. "Bylo tam celou dobu."
Lord Vetinari zvedl meloun. Deska pod ním byla prázdná.
"A co myslíte vy, šlechetný ochránce pořádku?"
"Tak musí bejt v prostředku," zabručel strážník.
"Jistěže, to je ono..., ale tohle... není tam!"
Zástup upřeně pozoroval poslední meloun. Byli to lidé z ulice. Věděli, o co jde. Když měl být nějaký předmět pod jedním ze tří jiných předmětů a už se ukázalo, že pod dvěma z nich není, pak jediné místo, kde určitě nebude, je předmět třetí. Něčemu takovému by teď mohl věřit jen skutečně velký prosťáček. Samozřejmě, že je v tom nějaký trik. Vždycky je v tom nějaký trik. Ale vy jste se na to dívali právě proto, abyste viděli dobře provedený trik.
Lord Vetinari zvedl i třetí meloun a publikum spokojeně přikývlo. Vejce nebylo ani tam. Samozřejmě, že tam nebylo. To by byl pěkně ubohý den a pěkně ubohé pouliční kejklířství, kdyby se věci objevily tam, kde se předpokládá, že by se měly objevit.
Seržant Tračník věděl, co teď přijde, a věděl to z toho důvodu, že poslední minutu cítil, jak se mu na hlavě pod fezem něco hýbe.
Vědom si toho, že teď nastal jeho okamžik, smekl fez a odhalil malé, načepýřené kuře, které mu sedělo na hlavě.
"Nemáte někdo ručník, pánové?" zahlaholil. "Obávám se, že si právě spletlo mou hlavu s nočníkem!"
Ozval se smích, tu a tam dokonce i potlesk, a k jeho údivu na dlažbu k jeho nohám s cinkotem dopadl nezanedbatelný počet mincí.
"A nakonec, vážení, vám Krásná Běta předvede jeden ze svých exotických tanců."
Dav ztichl.
Pak někdo v pozadí řekl: "A kolik by vzala za to, aby netančila?"
"No sakra! Tak teď už toho mám ale fakticky akorát!" Krásná Běta se vrhla do davu. Závoje za ní vlály, rolničky a penízky cinkaly a za pomoci tvrdých loktů a bot, které vykřesávaly z dláždění jiskry, se prodírala do pozadí davu. "Kdo to řek? No?"
Lidé před ní ustupovali. I armády by byly ustoupily. A úplně vzadu, opuštěný davem, jako malá ubohá hvězdice, kterou zanechal na pobřeží odliv, krčil malý mužík. Ten se teď měl smažit na pánvi vzteku blížícího se Nobyho.
"Já... neměl jsem v úmyslu se tě nijak dotknout ó krásnooká -"
"Cože? A nechtěls říct volooká? No?" Noby napřáhl ruku a za chřestění náramků srazil mužíka k zemi. "Ty se máš o ženách ještě hodně co učit mladíku!" A pak, protože Noby nikdy neodolal po-hledu na bezmocného protivníka, napřáhla Krásná Běta nohu v okované botě a...
"Běto!" vyštěkl Patricy.
"No dobrá, dyť je dobře," huhlal Noby se špatné zastřeným nesouhlasem. "Takže každej mi může poroučet, co mám dělat, jo? A jenom proto, že jsem chudák ženská, tak to musím všechno snášet, jo?"
"Ne, akorát se od tebe nečeká, že ho nakopneš do kou... rozkroku," sykl na něj Tračník, který ho táhl nazpět.
"Nevypadá to dobře," dodával, když se mu zdálo, že ženy v zástupu byly tím náhlým ukončením představení dost zklamány.
"A známe množství podivných příběhů a historek, které bychom vám mohli vyprávět!" zvolal Patricij.
"Běta každopádně," zahuhlal si Tračník pod vousy a byl za to odměněn kopnutím do kolena.
"Můžeme vám předvést množství podivných obrazů!"
"Běta by každopádně - auvajs!"
"Ale pro tuhle chvíli vyhledáme stín támhle toho karavanseraje..."

"Cože to uděláme?"
"Zapadneme do hospody."
Zástup se začal rozcházet, ale lidé při tom vrhali na naši trojici spokojené a pobavené pohledy.
Jeden ze strážníků kývl na Tračníka. "Fajn představení," prohlásil. "Zvlášť ten kus, kde vaše dáma nestáhne jedinej závoj -" Pak se rychle ukryl za své druhy, protože Noby se obrátil na podpatku jako anděl pomsty.
"Seržante," zašeptal Vetinari. "Je velmi důležité zjistit toho co možná nejvíc o princi Sakapakovi, rozumíte? V tavernách lidé hodně mluví. Musíme mít uši na stopkách."
Taverna, do které vstoupili, nebyla Tračníkovou představou hospody. Tak především, větší část neměla střechu, jen několik příčných trámů. Nádvoří obklopovaly zdi s obloukovými průchody. Z několika velkých nádob vyrůstaly plazivé rostliny a ty se vinuly po dřevěných trámech nahrazujících strop. Prostorem se nesl jemný zvuk bublající vody, a to ne proto, že jako u Zašitého bubnu byly těsně za barem záchody, ale díky malému vodotrysku, prýštícímu z dláždění do malého jezírka uprostřed místnosti. A bylo tady chladno, mnohem chladněji než na ulici, i když listy popínavé zeleně částečně propouštěly slunce.
"Nevěděl jsem, že umíte žonglovat, sire," zašeptal Tračník lordu Vetinarimu.
"To chcete říct, že vy to neumíte, seržante?"
"Ne, pane!"
"Zvláštní. Vždyť to vůbec nic není, věříte? Jeden ví, kde ty předměty jsou a kde by měly být. Pak už to není nic jiného než nechat je zaujmout správné postavení v prostoru a čase."
"Jste v tom nepřekonatelný, sire. Cvičíte často, že?"
"Až do dneška jsem to nikdy nezkoušel." Lord Vetinari se chvíli bavil při pohledu na seržantovu užaslou a nevěřící tvář. "Víte, seržante, po Ankh-Morporku představuje přehršle letících melounů zcela zanedbatelný problém."
"Já nemám slov, sire."
"A v politice, seržante, je vždycky důležité vědět, kam se kuře podělo."
Tračník si nadzvedl fez. "Mám ho pořád ještě na hlavě?"
"Zdá se, že usnulo, a já bych ho na vašem místě nebudil."
"Hej ty tam, žonglére... Ona sem nesmí!"
Zvedli hlavy. Stál nad nimi člověk s obličejem a zástěrou, které říkaly v několika stech jazycích "hospodský", a v každé ruce držel džbán s vínem.
"Sem ženské nesmějí," pokračoval.
"Proč ne?" zajímal se Noby.
"Ženské tady nesmějí ani mluvit, natož se vyptávat."
"Proč ne?"
"Protože je tak psáno, proto."
"A kam mám tedy jít?"
"Hospodský pokrčil rameny. "Kdo ví, kam chodí ženy?"
"Tak běž ven, Běto," řekl Patricij. "A... poslouchej, každá informace nám bude dobrá."
Noby vytrhl Tračníkovi z ruky džbán s vínem a nadvakrát jeho obsah prolil hrdlem.
"Tak nevím," zasténal potom. "Není to ani čtvrt hodiny, co jsem ženskou, a už vás, vy hnusný chlapi, nenávidím!"
"Nevím, co to do něj vjelo, sire," šeptal Tračník patricijovi, když Noby s dusotem vyšel z místnosti. Obyčejné takový nebývá. Myslel jsem si, že klačské ženy udělají, co se jim řekne."
"A vaše žena dělá, co jí řeknete, seržante?"
"No, víte, jasně, faktem je, že chlap by měl bejt pánem ve svým vlastním domě, to já říkám vždycky -"
"Tak proč, jak se mi často donese, kupujete tolik nového kuchyňského nádobí, seržante?"
"No, člověk občas musí naslouchat i argumentům té-"
"Abych vám řekl pravdu, celá klačská historie je plná úžasných příkladů žen, které se svými muži dokonce válčily," řekl Patricij.
"Cože? A to jako na stejné straně?"
"Žena prince Arkvena, Tistam, jezdila do boje po boku svého manžela a podle legend zabila deset tisíc tisíců mužů."
"To je nějakejch mužskejch."
"Legendy mají sklony přehánět. Ale na druhé straně vím, že existují jisté historické důkazy o tom, že královna Sowawondra ze Sumatří dala během své vlády popravit více než třicet tisíc lidí. Říká se o ní, že prý byla velmi nedůtklivá."
"Měl byste slyšet mou ženu, když někdy neutřu a neuklidím nádobí," prohlásil zachmuřeně Tračník.
"Teď jsme se ale zamíchali mezi místní populaci, seržante," řekl Patricij, "a musíme zjistit, co a jak. I když je invaze jistě naplánována, jsem si jistý, že si princ Sakapak ponechal nějaké síly v záloze pro případ pozemního útoku. Bylo by skvělé, kdyby se nám podařilo zjistit, kde se tahle záložní síla nalézá, protože tam bude i on."
"Správně."
"Myslíte, že to zvládnete?"
"Jistě, pane. Znám Klačany, sire. Nedělejte si s tím žádné starosti, sire."
"Tady máte nějaké peníze. Kupte sem tam někomu pití. A snažte se nenápadně vmísit mezi lidi, námořníky a vojáky."
"Dobrá."
"A seržante? Raději míň pít a víc se mísit!"
"Ve vměšování jsem skvělý, sire."
"Tak do toho."

"Sire?"
"Ano?"
"Dělám si tak trochu starosti o... Bětu, sire. Že je sama tam někde venku. Může se m... jí přihodit cokoliv." Tračník mluvil dost váhavě. Člověk si jen těžko dokázal představit, že by se desátníku Nóblhóchovi mohlo něco přihodit.
"Myslím, že kdyby došlo k nějakým potížím, jistě bychom se o tom doslechli," uklidňoval ho Patricij.
"Asi máte pravdu, sire."
Tračník se odsunul ke skupině mužů, kteří seděli v nepravidelném kruhu na podlaze, jedli z velké mísy a tiše mezi sebou hovořili.
Usedl mezi ně. Muži po obou stranách se vychovaně odsunuli stranou, aby mu udělali místo.
A teď tedy, jak by to... aha, takhle... každý přece ví, jak se v Klači mluví...
"Buďtež pozdraveni, bratři pouště," řekl. "Neznám vás, ale co takhle talíř ovčích očí, ten by bodnul, co? Vsadil bych se, že se vy, hoši, už taky nemůžete dočkat, až budete v sedle svých velbloudů, já tedy rozhodně. Pliju na nečisté psy z Ankh-Morporku. Kdo z vás v poslední době dostal nějaký tučný bakšiš? Říkejte mi Al."

"Promiňte, ale vy jste ta dáma, která je tady s těmi klauny?"
Desátník Nóblhóch, který zachmuřeně přecházel sem a tam, zvedl hlavu. Oslovila ho mladá žena s milou tváří. To, že se s ním z vlastní vůle pustila do hovoru žena, pro něj bylo příjemnou novinku. A aby se při tom ještě usmívala, to byla věc skutečně nevídaná.
"Ehm... ano. Správně. To jsem já." Noby polkl. "Krásná Běta."
"Já se jmenuji Bana. Nechtěla bys jít se mnou a popovídat si?"
Noby se jí podíval přes rameno. Kolem starobylé studny tam posedávalo větší množství žen různého věku. Jedna z nich na něj stydlivě zamávala.
Zamrkal. Tohle pro něj bylo dokonale nezmapované území. Podíval se na své šaty, jejichž stav se od chvíle, kdy je vzal na sebe, citelně zhoršil. Každé šaty, byť byly sebenovější, vypadaly deset minut po tom, co si je vzal na sebe, jako velmi obnošené.
"Oh, jen si nedělej starosti," uklidňovala ho dívka. "My víme, jak to chodí. Ale vypadalas tak opuštěná. A možná, že bys nám mohla pomoci..."
Během hovoru došli ke skupince. Byly v ní ženy každého tvaru, věku a velikosti a zatím ani jedna z nich neřekla "zmiz!", což byla událost, jakou Nobyho vlastní kronika ještě nezaznamenala. Jakýmsi odosobněným způsobem, při němž se mu maličko točila hlava, cítil desátník Nóblhóch, že vstupuje do Ráje, a to, že tam vchází nesprávnými dveřmi, už pro něj byl jen nepodstatný detail.
"Pokoušíme se tady utišit Netalu," vysvětlovala dívka. "Její Omilovaný si ji zítra nevezme."
"Ten čuňák!" rozhorlil se Noby.
Jedna z dívek, s červenýma uplakanýma očima, prudce zvedla hlavu.
"On chtěl" zavzlykala, "ale odvedli ho k vojsku a má bojovat v Gabře! A to všechno kvůli nějakému ostrovu, o němž nikdo neslyšel! A na svatbu přijela celá naše rodina!"
"Kdo ho odvedl?" zajímal se Noby.
"Ten se určitě odvedl sám!" vyštěkla jakási starší žena. Šaty sem, šaty tam, na té(ženě bylo něco nesmírně známého a Noby si uvědomil, že je jedno, z které strany se na ni díváte, protože je to tchyně skrz naskrz.
"Och, paní Atbaro," protestovala Netala, "on říkal, že je to jeho povinnost! A kromě toho, nastoupit museli všichni mládenci."
"Ti muži!" zvolal Noby a obrátil oči k nebi.
"Předpokládám, že ty budeš vědět o rozkoších mužů až až," ozvala se tchyně kysele.
"Matko!"
"Kdo, já?" užasl Noby, který se na okamžik zapomněl. "Aha. Ó ano, spoustu."
"Vážně?"
"Jakpak by ne? Největší rozkoší mužů je pivo," vysvětloval Noby. "Ale šanci nemáte ani proti dobrému cigáru, zvláště je-li zadarmo."
"Fí!" Tchyně sebrala svůj košík vypraného prádla a nasupeně oddusala pryč, následována většinou starších žen. Ostatní se smály. Dokonce i zklamaná Netala se usmívala.
"Já si myslím, že to není to, co myslela ona," řekla Bana. Za sborového chichotu přítomných se naklonila Nobymu k uchu a chvilku mu něco šeptala.
Jeho výraz se nezměnil, ale zdálo se, že mu tvář pomalu kamení.
"Ach, tohle," přikývl nakonec.
Znal některá z těch slov a věděl, o čem je řeč, i když celkově se musel pohybovat dosti naslepo. Samozřejmě že byly časy, kdy hlídkoval na Stínově v jistých uličkách, kde postávaly mladé dámy, které, jak se zdálo, neměly celkem nic na práci a oblékaly se tak, že se bezpochyby musely každou chvíli nastydnout. Jenže v posledních letech se o tyhle uličky, které by v jiných městech spadaly pod pravomoc mravnostní policie, staral sám Cech švadlen a šiček. Lidé, kteří odmítli poslouchat... ne zákony, ony to nebyly ani tak zákony, jako spíše, nepsaná pravidla..., jak je sestavila paní Dlaňová a její výbor těch nejzkušenějších dam,*21 k sobě přivolali pozornost Tetiček bolestné slasti, Sadušky a Brutálie, a mohlo se také stát, že už je pak nikdy nikdo nespatřil. Tenhle stav respektoval dokonce i sir Elámus, protože mu nepřidával papírování. Spíše naopak.
"Ó ano," zapředl Noby, jako kdyby se díval na jakousi skrytou obrazovku.
On věděl, co a jak...

"Tak o tohle vám jde," zabručel znovu. "No, pravda je, že už jsem pár věciček viděla," dodal. Hlavně na nemravných pohlednicích, připouštěl v duchu.
"Musí to být úžasné, mít tolik svobody jako ty," nadhodila Bana. "Hmm..."
Netala zase propukla v pláč. Její družky se kolem ní spěšně seběhly.
U studny seděla jakási stařena, která se teď skřípavě rozesmála. "Řeknu vám, proč to tak je, drahouškové. Protože válka je lepší než celý den lézt po poli a pěstovat melouny. Je lepší než ženské."
"Muži si myslí, že válka je lepší než ženy?"
"Je vždycky nová, svěží a mladá, a dobrá bitva často vydrží celý den."
"Ale vždyť tam umírají!"
"Říkají přece ‚lepší umřít v boji než v posteli', ne?" Znovu se zasmála bezzubými ústy. "Ale existuje dost pěkných způsobů, jakými může chlap umřít i v posteli, co, Bětko?"
Noby doufal, že mu doruda rozpálené uši nepřipalují závoj. A najednou měl pocit, že dohonil celou přehršli své budoucnosti. Tu, kterou si koupil za penci.
"Promiňte," řekl, "nejsou některé z vás náhodou Mondéňanky?"
"Co je to Mondéňanka?"
"Mondénie... to je taková země tady kousek," mávl Noby neurčitě rukou. "Neznáte to tam?"
Ani jediná z přítomných tváří nevypadala na to, že by znala Mondénii.
Noby si povzdechl. Ruka se mu zvedla k uchu pro cigaretu, ale nakonec se vrátila prázdná.
"Řeknu vám jednu věc, děvčata," prohlásil. "Teď bych si přála, abych se rozhodla pro tu desetitolarovou možnost. Vám se nechce někdy jen tak si sednout a brečet?"
"Teď vypadáš ještě smutnější než Netala," řekla Bana. "Není něco, čím bychom tě mohly rozveselit?"
Noby se na ni chvilku díval a pak se žalostně rozvzlykal.

Všichni vytřeštěně zírali na Tračníka, většina s rukama na půli cesty k ústům.
"Važně jsem ho slyšel říct ty pitomosti, Faifale, nebo se mi to jen zdá1o? Proč bych měl toužit po tom být na hřbete velblouda? Vždyť já jsem instalatér!"
"Myslém, že je to ten klaun, co přišel s tím žonglérem. Chudák chlap, asi to má nahoře v oáze trochu vyschlý."
"Dyť je znáte, ty zatracený mrchy, plivají, a zkuste na nich vyjet do schodů, když máte přes rameno montérbrašnu-"
""No tak, on za to asi nemůže, tak s ním mějme trochu soucitu." Mluvčí si odkašlal. "Dobré ráno, příteli. Můžeme tě pozvat a podělit se s tebou o náš kuskus?"
Seržant Tračník nahlédl do mísy, pak do ní strčil prst a ten olízl.
"Poslyšte, ale vždyť to je krupice! Vy tady jíte krupici? To je fakticky docela normální-" Zarazil se a odkašlal si. "Jo. No jasně, jakpak ne. Díky. Nemá někdo trochu jahodové marmelády?"
Hostitel se podíval po svých přátelích. Pokrčili rameny.
"Nevíme, co je to ta jahodová marmeláda, o níž mluvíš. My to tady jíme raději s jehněčím." Nabídl Tračníkovi velkou dřevěnou vidlici.
"Ale to je nesmysl, musíte mít přece jahodovou marmeládu," rozhorlil se Tračník, který se dal unést vzpomínkami.
"Když jsme byli malí kluci, vždycky jsme ji do krupice zamíchali a... a..." rozhlédl se po okolních tvářích. "Jenže to bylo v Uru." dodal.
Muži se podívali jeden po druhém a přikývli. Teď bylo všechno jasné.
Tračník si hlasitě říhl.
Podle toho, jak se všichni zatvářili, byl on jediný, kdo o tomto bohulibém klačském zvyku slyšel.
"Tak, tak," pokývl hlavou. "A kde je tak dneska armáda. Asi?"
"Proč se ptáš, ó, muži plný plynů?"
"Oh, mysleli jsme si, že bysme si mohli přivydělat nějakým tím představením pro vojáky," odpověděl Tračník. Byl na svůj nápad neobyčejně pyšný. "Víte... úsměv, píseň, exotický tanec. Ale k tomu musíme vědět, kde vojska najít, chápete?"
"Promiň, tlusťochu, ale rozumíš tomu, co teď říkám?"
"Ano, máte pravdu, je velmi šťavnaté," riskoval to Tračník.
"Aha, hned jsem si to myslel. Takže je to špeh. Ale čí?"
"Myslíš? Kdo tnj byl tak pitomý A použil hlupáka, jako je on. jako špióna?"
"Ankh-Morpork?"
"Ale no tak! On asi jenom předstírá, že je ankh-morporkský zvěd. Ale je pravda, že ti tam jsou pěkně mazaní -"
"Myslíč? Lidi tam vaří kari z prášku, kterému se říká koření kari. a ty si myslíš, že jsou mazaní?"
"A já bych řekl, že je z Muntabu. Ti nás taky v jednom kuse pozorujou."
"Takže je z Muntabu a předstíírá, že přisel z Ankh-Morporku?"
"No uvažuj, kdybys chtěl vypadat jako hloupý Ankh-morporčan, který předstírá, že je Klačan, nevypadal bys přesně takhhle?"
"Ale proč bys měl předstírat, že je zrovna odtamtud?"
"Oho... politika!"
"Tak zavolejme hlídku."
"Zbláznil ses? Nčjakou chvíli jsme se s ním bavili! Oni by... zbytečně by se nás vyptávali."
"No jo, to je pravda. známe je..."
Faifal se na Tračníka široce usmál. "Já slyšel, že armáda byla přesunuta k Al Sams la Laisa," řekl. "Ale neříkej to

nikomu."
"Vážně?" Tračník se rozhlédl po ostatních. Opláceli mu pohled podivně nehybnými výrazy.
"Podle jména to vypadá na nějaké velké místo," zauvažoval nahlas.
"Obrovské," přikývl jeho soused. Jednomu z mužů uniklo něco, co by se dalo považovat za potlačovaný smích.
"A je to daleko?"
"Ne, je to velmi blízko. Prakticky na tom sedíš," odpověděl mu Faifal. Loktem strčil do kolegy, jemuž se třásla ramena.
"Výborně. Je to velká armáda?"
"Mohla by být velká, ano."
"Fajn. Prima," liboval si Tračník. "Ehm... nemá-té někdo tužku? Byl bych přísahal, že jsem jednu měl když jsem..."
Před tavernou se ozval jakýsi hluk. Byl to mno-hohlasý smích žen, zvuk, který většinu mužů bůhvíproč popouzí.*22
Hosté začali nenápadně vyhlížet mezi popínavkami ven z karavanseraje.
Tračník a část ostatních pokukovali zpoza jednoho sloupu na skupinu u studny. Stařena se válela smíchy po zemi a mladší ženy podpíraly jedna druhou, aby se jim nestalo totéž. Některé se smály tak, že jim z očí stříkaly slzy.
Slyšeli, jak jedna z nich trhaně vykřikuje: "Cože to řekl?"
"Von řek: ‚To je divný, když jsem to zkoušel já, tak se nikdy nic takovýho nestalo!'"
"No jo, to měl pravdu!" dusila se smíchem stařena. "Ani nemohlo!"
"To je divný, když jsem to zkoušel já, tak se nikdy nic takovýho nestalo!" opakoval Noby.
Tračník zasténal. Tohle byl hlas a tón desátníka Nóblhócha v tom nejlepším rozmaru, v takovém, kdy při jeho vtipech hnědlo dřevo v okruhu deseti metrů.
"Promiňte," zamumlal a protlačil se zástupem ke vchodu.
"A slyšely jste ten o tom kra... sultánovi, kterej se bál, že ho jeho žena... jedna z jeho žen podvádí, když je na cestách?"
"My jsme nikdy neslyšely podobné historky, Běto!" vydechla Bana.
"Vážně? No já takových znám tisíc a jednu. Dobrá, tak on tedy šel a vyhledal starého moudrého kováře, a ten mu řekl -"
"Nemůžeš tady vyprávět takovéhle příběhy, des... Běto!" zarazil ho udýchaný seržant.
Noby si uvědomil, že nálada skupinky se změnila. Teď byl obklopen ženami, mezi něž přišel muž. Známý muž, opravil se.
Několik žen se červenalo. Předtím se nečervenaly.
"Proč ne?" nadhodila Běta vzpurně.
"Mohla by ses třeba někoho nevhodně dotknout," zkoušel to Tračník nejistě.
"Ehm, nás se to nijak nedotklo, pane," ozvala se Bana velmi uctivým a pokorným tónem. "Myslíme si, že Bětiny příběhy jsou velmi... poučné. Zvláště ta o muži, který šel do hostince s tím maličkým hudebníkem."
"A víš, jak těžké bylo to přeložit," nafoukl se Noby, "když oni tady v Klači neznají piáno? Naštěstí se ukázalo, že mají podobný strunný -"
"A zajímavá byla i ta o tom muži, který měl v obvazech obě ruce i nohy," přidala se Netála.
"Bodejť, a to se smály, i když tady mají úplně jiný zvonky u dveří," řekl Noby. "Poslyšte, to se hned nemusíte -"
Ale skupina kolem studny už se začala rozcházet. Nádoby s vodou se zvedaly na hlavy a na tvářích žen se objevil výraz člověka, který pro práci ani neví, co "lu na hlavě stojí.
Bana kývla Bětě na rozloučenou. "Ehm... děkuju ti. Bylo to velmi... zajímavé. Ale teď už musíme jít. Jsi moc hodná, že jsi s námi pohovořila."
"Ehm, ne, nechoď..."
Ve vzduchu zůstal viset jen slabý náznak jemné vůně.
Běta se obrátila k Tračníkovi. "Občas mám fakticky děsnou chuť ti jednu fláknout přes tu tvoji vyžranou chlebárnu," zavrčela zuřivě. "První šance po letech a ty si to přihasíš -"
Pak se zarazila. Za Tračníkem bylo vidět zástup mužských obličejů, z nichž některé byly nechápavé, ale některé se nesouhlasně mračily.
Všechno mohlo skončit mnohem hůř, kdyby se odněkud shora neozvalo oslí hýkání.
Ukradený osel - abychom byli přesní, byla to oslice - se snadno vysmekl z Nobyho neumělé ohlávky a vydal se hledat něco na zub. Žrádlo vzdáleně spojoval s dveřmi do své stáje a potažmo tedy s dveřmi jako takovými. Proto vlezl do nejbližšího dveřního otvoru, který našel.
Uvnitř bylo úzké točité schodiště, ale úzké a schody byly pro osla vychovaného v ulicích Al Kali tou nejmenší překážkou.
Bylo to ovšem velké zklamání, když osel dorazil na konec schodů a nenašel ani snítku sena.
"No to snad ne," zasténal někdo za Tračníkem, "nahoře na minaretu je už zase osel."
Kolem se ozvaly vzdechy a otrávené poznámky.
"A co má být? Co vylezlo nahoru, musí slézt dolů," nechápal Tračník.
"Copak tomu nerozumíš?" nadhodil někdo. "Vy v Uru snad nemáte minarety?"
"No -" začal Tračník opatrně.
"Máme spoustu oslů," vmísil se do hovoru lord Vetinari. Ozval se sborový smích a většina z kolem-stojících se obracela směrem k Tračníkovi.
Jeden z mužů ukázal na tmavý vchod do minaretu.
"Podívej... Vidíš?"
"Velmi úzké točité schodiště," přikývl Patricij. "Takže...?"
"Tam nahoře není, kde se otočit, jasný? Nahoru, na minaret, dostane osla každý pitomec. Ale už z vás někdo zkoušel takový zvíře přinutit, aby sestoupilo pozpátku a v temnotě po tom úzkým schodišti? To je prostě nemožné."

"Na stoupajícím schodišti něco je," ozval se někdo v zástupu. "Přitahuje to osly. Oni si myslí, že tam nahoře něco je."
"Toho posledního jsme museli strčit dolů, že?" vzpomněl si jeden ze strážníků.
"Jo. Pamatuju si, jak se dole rozpleskl," přikývl jeho druh ve zbrani.
"Tak Valérii nikdo odnikud strkat nebude!" zavrčela Krásná Běta. "Jestli se někdo z vás o něco tako-výho pokusí, přísahám, že na něj vemu -" zarazil se a po obličeji pod závojem se mu rozlil děsivý úsměv. "Chtěla jsem říct, že každý, kdo by se o to pokusil, ode mě dostane dlouhý ulepený polibek!"
Několik mužů, stojících vzadu mezi přihlížejícími, vzalo nohy na ramena.
"Nemáte důvod být hned tak hnusná," ozval se jeden za strážníků.
"Myslela jsem to vážně!" zvolala Krásná Běta a pokročila kupředu.
Ustupující strážník se zoufale zadíval na Tračníka s Vetinarim. "Nemůžete s ní něco udělat, pánové?"
"My?" podivil se lord Vetinari. "Obávám se, že nikoliv. Jen se děsím, aby to nedopadlo jako tenkrát v Mžilibabě, Ale, co říkáš?"
"U bohů, jen to ne!" zvolal Tračník, který se vpravil do hry. Zástup, nebo alespoň ta jeho část, která si myslela, že je od Krásné Běty v dostatečné vzdálenosti, se začal usmívat. Tohle bylo pouliční divadlo.
"Ani nevím, jestli toho chlápka nakonec dostali dolů z toho vlajkového stožáru," pokračoval Vetinari.
"Ale jo, tedy alespoň většinu z něj ano," řekl Tračník.
"Tak počkejte, mám jeden návrh, heleďte," začal volat jeden ze strážníků spěšně. "Co kdybysme ho přivázali na lano -"
"- ji -" zavrčela výhružné Běta.
"Ji, jasně, a pak bysme -"
"Na to bys tam nahoře potřeboval přinejmenším tři chlapy, a víš, že tolik místa tam není!"
"Heleďte, já mám vážně jeden nápad," zašeptal další strážník.
"No tak sem s ním, ale rychle, protože když se dá Běta jednou do pohybu, nikdo ji pak nezastaví," řekl Tračník.
Strážníci se začali šeptem dohadovat.
"Jestli uděláme tohle, dostanem se určitě do maléru! Víte, co všechno nám řekli o válce a válečným úsiíi! Proto je taky všechny zabavili!"
"Když si je vypůjčíme na pět minut, nikdo si toho nevšimne!"
"To ne, ale chtělo by se ti pak vysvětlovat princi, že jsme o jeden z nich přišli?"
"To je sice pravda, ale to bys to teda raději vysvětloval jí?"
Oba strážníci se podívali směrem ke Krásné Bětě.
"A řídí se velmi snadno," zašeptal jeden z nich.
"Valérie?" ozval se seržant Tračník zamyšleně.
"Nějakej problém?" zajímala se Krásná Běta.
"Ne! Ne. Proč? Je to pěkné jméno, pro osla jako dělané, N... Běto."
"Nikdo nic nedělejte," ozval se náhle jeden strážný. "Za chvilku jsme zpátky."
"O co to tady vlastně šlo?" vrtěl Tračník hlavou a díval se za nimi.
"No, oni asi šli pro koberec," řekl někdo.
"To je sice hezké, ale nevím, jak by nám to mohlo pomoct," uvažovala nahlas Běta.
"Létající."
"Aha, tak to ano," přikývl s pochopením Tračník. "Na univerzitě mají taky jeden -"
"Ur má univerzitu?"
"No jistě," odpověděl okamžitě Patricij. "Kde jinde myslíte, že by se Al dozvěděl, jak vypadá osel?"
A jako už předtím, i tentokrát smích odvál všechny pochybnosti. Tračník se nejistě usmál.
"Tak mám dojem, že začínám být v tom pitomým vtipkovaní čím dál tím lepší," řekl omluvně. "Ale když se mi to stane každou chvíli!"
"Je to skvělé," uklidňoval ho lord Vetinari.
Shora se k nim doneslo další zoufalé zahýkání.
"Potíž je, že je všechny zamkli kvůli válce," pokračoval hlas za nimi.
Nedaleko hloučku dopadl na zem kus cihly.
"No, podle toho, jak kope, se zdá, že stejné nakonec spadne sama."
"Možná by se mi ji podařilo přemluvit, aby slezla dolů," řekl Patricij.
"To nepude, uffendi. Nedostaneš se kolem ní po schodech, otočit ji v tom prostoru taky nedokážeš a pozpátku ti dolu nepude."
"Musím uvážit situaci," pokýval hlavou Patricij.
Na okamžik zmizel v karavanseraji, ale zanedlouho se vrátil. Viděli, jak vchází do mešity, a slyšeli, jak vystupuje po schodišti.
"To jsem fakt zvědavej na tu srandu," ušklíbl se muž vedle Tračníka.
Po nějaké chvíli hýkání ustalo.
"Nedokáže ji vobrátit, to je jasný. Je to tam moc ouzký," oznamoval všem expert na vysoce postavené osly. "Nevotočí se a pozpátku dolů nepude. Známá věc." ?
"Takový, co vždycky věděj všechno, se najdou všude, žejo Běto?"
"Jo. Vždycky."
Věž byla nabita tichem. Většina přítomných cítila, jak je ztichlý minaret magicky přitahuje.
"Heleďte, kdyby tam nahoru vylezli čtyři chlapi, což nejde, poněváč je to tam tak hrozně úzký, tak byste ji mohli dostat dolů tak, že byste jí jako popotahovali jednu nohu po druhý, kdyby vám ovšem nevadilo, že budete pokopaný a

pokousaný k smrti..."
"Dobrá, dobrá, ustupte od té věže laskavě, ano?"
Strážníci se vrátili. Jeden z nich nesl přes rameno stočený koberec.
"Tak pozor tady, uhněte, udělejte místo -"
"Já slyším kopyta," řekl v tu chvíli někdo.
"Aha, to určitě, to jako že by náš přítelíček ve fezu vedl toho osla zpátky?"
"Počkejte, ale já už je slyším taky," užasl Tračník.
Všechny oči se obrátily k úzkým dveřím.
V otvoru se objevil lord Vetinari a v ruce držel konec provazu.
Hlas za Tračníkem znejistěl. "No jo, zatím vidím jenom kus provazu. A místo kopyt asi plácal kokosovejma skořápkama!"
"Myslíš, že je našel někde nahoře v minaretu?"
"Je jasný, že je měl s sebou!"
"To jako myslíš, že u sebe furt nosí kokosový skořápky?"
"Osla tam prostě nemůžeš otočit - no dobrá, to je kašírovaná oslí hlava..."
"Hele, hejbá ušima!"
"Má je na provázku, tahá za provázek - dobrá, je to celej osel, tak jo, ale neni to ten samej osel. Tohodle měl v tajný kapse... No no, co se na mě tak koukáte. Tohle znám, dělaj to s holubama a králíkama a..."
Pak i tenhle poslední nevěřící utichl.
"Osel - minaret," usmál se lord Vetinari, "minaret - osel."
"Jenom tak?" divil se jeden ze strážníků. "Jak se vám to podařilo? Byl v tom nějaký trik, že?"
"Samozřejmě, že v tom byl trik," souhlasil lord Vetinari.
"Já to věděl, že v tom musel bejt trik."
"Správně, byl v tom trik," přikývl znovu lord Vetinari.
"No a... jak jste to teda udělal?"
"To chcete říci, že jste na to nepřišel?"
Lidé v zástupu jako jeden muž natáhli krky, aby lépe viděli.
"Ehm... máte nafukovacího osla -"
"Napadá vás jediný důvod, proč bych se tady měl potulovat s nafukovacím oslem?"
"No, co třeba takhle -"
"Ale rozumný důvod, takový, jaký byste se nebál předložit své nebožce matce?"
"No, když to berete takhle -"
"Je to jednoduchý," ozval se Al. "V tom minaretu je úplně nahoře tajná místnost. Musí bejt."
"Ne, ne, všichni se pletete. To je jenom iluze, obraz osla... no, faktem je, že je to skvělá iluze..."
Polovina lidí se tlačila kolem osla a ostatní se mačkali ve dveřích minaretu, v němž se chystali hledat tajné místnosti. ?
"A já si myslím, Ale a Běto," ozval se těm dvěma náhle za zády hlas lorda Vetinariho, "že v tomhle místě odejdeme ze scény. Půjdeme támhle tou úzkou uličkou. A až dojdeme na roh, dáme se do běhu."
"A proč bysme měli běžet?" nechápala Krásná Běta.
"Protože jsem právě ukradl létající koberec."

Elánius se ztratil. Jistěže, na nebi bylo slunce, ale to jen určovalo směr. Cítil, jak ho pálí do jedné tváře.
A velbloud se kýval ze strany na stranu. Neexistoval jediný způsob, jak odhadnout vzdálenost, kterou urazili, snad jedině podle hemoroidů.
Sedím se zavázanýma očima na velbloudu, kterého vede T'rus, a to je podle všeobecného mínění nejméně důvěryhodná osoba na světě. Ale já jsem si téměř jist, pomyslel si Elánius, že mě nezabije.
"Takže," promluvil, jak se tak kýval ze strany na stranu, "teď už mi to vlastně můžeš říci. Proč Jedenasedmdesátihodinový Ahmed?"
"Zabil muže," odpověděl Jabbar.
"A takové věcičky T'rusům tolik vadí?"
"V jeho vlastním vstaně! A on už jeho hosťa skoro tří dýně! Kdyby on počekal jeden hodina -"
"Aha. Už je mi to jasné. To jsou skutečně velmi špatné způsoby. A udělal ten muž něco, čím si to zasloužil?"
"Vůbec nic! Jen snad -"
"No?"
"Ten muž zahubil El-Ysu." T'rusův tón naznačoval, že to není nijak důležité, ale že se o tom zmiňuje spíš pro úplnost.
"Co to bylo za ženu?"
"El-Ysa, ona vesnice. On tam otrávil stydnu. Měli nějaký hádání o věření," dodával. "Jeden věc vede k druhá..., ale i tak, tak zneoužit a prošlápnout svatej zákon pohuštění..."
"Ano, je mi jasné, že to bylo opravdu velmi hrozné. Téměř... neslušné!"
"Ta chodina byla velmi hodně důležitá. Některý věci by se doopravdicky dělat neměly."
"No když nic, tak alespoň v tomhle máš pravdu."
Zhruba v polovině odpoledne dovolil Jabbar Elániovi, aby si stáhl pásku z očí. Z okolního písku se zvedaly skupiny větrem modelovaných černých skal. Elánius si pomyslel, že to je to nejpustější místo, jaké kdy v životě viděl.
"Říká se, že tady bylo kdysi samá zelená strom a trav," rozhlížel se Jabbar. "Prý tady byl prima zavlažovací zem."
"A co se stalo?"

"Proměnil vítr."
Při západu slunce vjeli do vádí mezi dalšími větrem tvarovanými skalisky a byla to jen délka stínů, která prohloubila mělké reliéfy, co obrovským balvanům alespoň zdánlivě vrátilo jejich původní tvar.
"To vypadá jako budovy, že?" ozval se Elánus.
"Kdysi, před mnoha léta tady stojí město. To vy nevěděl?"
"A proč bych to asi měl vědět?"
"Stavěli ho tvůj člověk. Jmenovalo Takticum. Po jeden váš válečňák."
Elánius se rozhlédl po rozpadlých zdech a zborcených pilířích.
"Takže po něm pojmenovali i město..." prohlásil spíš pro sebe.
Jabbar do něj strčil loktem. "Pozoruje Ahmed."
"Nikde ho nevidím."
"Samo. Slezni z velmbloud. A doufám, že my znovu vidíme v místo, co vy říkáte ráj,"
"Dobrá, dobrá..."
Jabbar obrátil svého velblouda. Pak odjel mnohem rychleji, než přijel.
Elánius chvíli seděl na jednom z balvanů. Kolem nebylo slyšet nic jiného než svist větru mezi balvany a vzdálený křik jakéhosi ptáka.
Měl pocit, že slyší tlukot svého vlastního srdce.
"Kvrk-ping, ping-cink, píp." Dezorganizátor mluvil ustaraně a velmi nejistě.
"Elánius si povzdechl. "No? Schůzka s Jedena-sedmdesátihodinovým Ahmedem, co?"
"Ehm... ne..." odpověděl pidiskřet. "Ehm... klač-ská flotila na dohled... ehm..."
"Lodě pouště, co?"
"Ehm... ne... chybový kód 746, rostoucí časová nestabilita..."
Elánius krabičkou zatřásl. "Copak? Nejsi v pořádku?" dotazoval se. "Pořád se mi snažíš vnutit nějaké cizí schůzky, ty blbá škatule!"
"Ehm... ty schůzky jsou přesné pro sira Samuela Elánia..."
"To jsem já!"
"Který z vás?" vyzvídal démonek.
"Cože?"
"...píp..."
Víc krabička odmítla sdělit. Elánius nejdřív uvažoval o tom, že ji zahodí, ale kdyby to Sibyla zjistila, bylo by jí to líto. Zasunul proto krabičku zpět do kapsy a pokusil se soustředit na okolní krajinu.
Místo, na němž seděl, mohlo být kdysi částí nějakého sloupu. Opodál viděl ležet podobné kusy a pak si uvědomil, že ta hromada kamení je pravděpodobně spadlá zeď. Šel podél ní, zvuk jeho kroků se odrážel od útesů a najednou mu bylo jasné, že prochází mezi starými budovami, nebo alespoň mezi tím, co z prastarých budov zbylo. Tady byly trosky nějakého schodiště, támhle pahýl sloupu, ještě dál pravidelná hromada kamení.
Zbytek jednoho pilíře byl o něco vyšší než ostatní. Vytáhl se nahoru a spatřil zbytky obrovských nohou. Původně tam musela stát socha. Pravděpodobně, pokud Elánius o sochách něco věděl, v nějakém velmi vznešeném postoji. Teď byla pryč a na plochém vrcholku podstavce po ní zbyly jen nohy ulomené v kotnících. Ty už moc vznešeně nevypadaly.
Když se zase spouštěl dolů, všiml si, že na téhle straně, kde byl kámen chráněn před větrem, zbyla část kdysi hluboko vytesaného nápisu. Pokusil se jej přečíst ve slábnoucím světle zapadajícího slunce:
AB HOC POSUM VIDERE DOMUM TUUM.
Takže... "domum tuum" znamená "tvůj dům", ne? ... a "videre" - ‚já vidím"...
"Cože?" zvolal nahlas. "Odsud shora vidím tvůj dům? Co je to za nafoukanou vznešenost?"
"Myslím, že to bylo napůl vychloubání a napůl hrozba, sire Samueli," řekl Jedenasedmdesátihodinový Ahmed. "Jistým způsobem typické pro Ankh--Morpork, alespoň já jsem si to vždycky myslel."
Elánius stál naprosto nehybně. Hlas mu zněl těsně za zády.
A byl to skutečně Ahmedův hlas. Zmizel z něj jen onen náznak velbloudího plivání a přesýpajícího se hrubého písku, který v něm bylo slyšet v Ankh--Morporku. Teď v něm zněl jen táhlý přízvuk gentlemana.
"To ty místní ozvěny," pokračoval Ahmed. "Já mohu být kdekoliv. Mohl jsem na vás právě v téhle chvíli mířit samostřílem."
"Jenže byste z něj stejně nevystřelil. Oba máme v sázce příliš mnoho."
"Och, takže vy si myslíte, že mezi zloději ještě existuje nějaká čest?"
"To nevím," zavrtěl hlavou Elánius. No, dobrá...je čas zjistit, jestli jsem střílel do černého, nebo jen do tmy, pomyslel si.
"A co takhle policajtská čest?"

Oči seržanta Tračníka se mírně vypoulily.
"Mám přenést váhu na jednu stranu?"
"Tak se řídí všechny kouzelné létající koberce," přikývl lord Vetinari chladně.
"No dobře, ale co když se skutálím?"
"Tak tady bude mnohem víc místa," odpověděla mu Krásná Běta zcela bezcitně. "No tak, seržo, vždyť vy víte, jak tomu či onomu dodat váhu."
"Já ničemu svou váhu dodávat nebudu," odpověděl Tračník pevně. Ležel jak dlouhý, tak široký na koberci a obě ruce křečovitě zatínal do okrajů. "Tohle není přirozené, vždyť je to jen koberec, takové nic mezi vámi a jistým ‚plác'!"

Patricij se podíval dolů. "Ale jděte, seržante, vždyť nejsme nad vodou."
"Já vím, co říkám, sire!"
"Nemohli bychom trochu zpomalit?" řekla Běta. "Ten vítr mi táhne do soukromí, pokud chápete, co tím myslím."
Lord Vetinari si povzdechl. "Ale my vlastně vůbec neletíme rychle. Myslím, že tenhle koberec už bude hodně starý."
"Támhle je velkej prodřenej kus," všimla si Běta.
"Mlč laskavě," zasténal Tračník.
"Hele, je tak prodřenej, že tam klidně prostrčím prst-"
"Buď zticha!"
"A vším sis, jak se jako když kejvá ze strany na stranu pokaždý, když se pohneš?"
"Zavři tu svou klapačku!"
"Žjó! Podívej se! Támhle dole ty palmy vypadaj doopravdy hrozně maličký!"
"Drž hubu!"
Několik metrů letěli beze slov,
"Noby," vypravil ze sebe po chvíli s námahou Tračník, "ty se taky bojíš výšek. Já vím, že se bojíš výšek."
"To vycházíš ze sexuálního stereotypu!"
"To teda ne!"
"Samozřejmě, že jo! Ty si myslíš, že si každou chvíli zvrtnu kotník a hned potom se pokaždé dám do strašného křiku. A je na mně, abych ti dokázal, že ženská je stejně dobrá jako chlap!"
"To je v tvém případě prakticky totéž. Ale podle toho, jak mluvíš, se bojím, žes byl moc dlouho na sluníčku. Ty přece nejsi ženská, Noby!"
Bětka popotáhla. "To je přesně ta sexistická poznámka, která se od tebe dala čekat!"
"Co to žvaníš?"
"To je základ všech těch věcí!"
"No, alespoň teď máme trochu slušnou dopravu," řekl lord Vetinari a podle tónu jeho hlasu bylo jasné, že zábava končí. "Naneštěstí jsem neměl dost času na to, abych zjistil, kde je ležení armády."
"Aha! Myslím, že v tom bych vám mohl pomoci, sire!" Tračník se pokusil zasalutovat, ale byl to skutečně jen pokus, protože vzápětí se znovu křečovitě zachytil okrajů koberce. "Zjistil jsem to lstí, sire!"
"Vážně?"
"Jistě, sire! Je na místě, kterýmu se říká... ehm... Al Sams la Laisa, sire."
Koberec chvíli letěl dál v naprostém tichu.
"Na místě, kam slunce nesvítí?" řekl pak Patricij.
Znovu zavládlo ticho. Tračník se pokoušel na nikoho se nedívat.
"A existuje nějaký místo, který se menuje Gabra?" zeptal se váhavě Noby.
"Ano, Bět... desátníku. To existuje."
"Tak odtáhli tam. Jenže musím říct, že to jsem slyšel jenom od ženskejch."
"Skvělá práce, desátníku! Zamíříme k pobřeží."
Lord Vetinari se uvolnil. Ve svém rušném a složitém životě nikdy nepotkal lidi, jako byli Tračník s Noblhóchem. Neustále mluvili, ale bylo v nich něco... téměř uklidňujícího.
Pečlivě pozoroval prachem zakalený obzor, zatímco se prastarý koberec stáčel k pobřeží. Pod paží tiskl kovový válec, který mu připravil Leonardo da Quirm.
Drastické časy vyžadují drastické metody.
"Sire?" ozval se Tračníkův hlas, tlumený kobercem.
"Copak, seržante?"
"Musím to vědět... Jak jste... jak jste dostal toho..., no víte... toho osla dolů?"
"Přesvědčování, seržante."
"Cože? Vy jste ho jako ukecal?"
"Přesně tak, seržante. Přesvědčování. A připouštím, ještě špičatá hůl."
"Aha! Já už -"
"Ten trik, jak dostat osla dolů z minaretu, spočívá v tom," vysvětloval Patricij, zatímco pod kobercem ubíhala poušť, "najít tu část osla, která se dolů skutečně dostat chce."

Vítr se konečně utišil. Pták ve skalách se uložil na noc. Jediné, co Elánius slyšel, byl sykot malé pouštní fauny.
Pak se ozval Ahmedův hlas: "Udělal jste na mě opravdu velký dojem, sire Samueli."
Elánius se zhluboka nadechl. "Víte, skutečně jste mě oklamal," řekl. ",Nechť jsou vaše bedra plná ovoce.' To byla vydařená taškařice. V té chvíli jsem si myslel, že jste skutečně jen další -" zarazil se. Ahmed však pokračoval:
"-jen další poháněč velbloudů s ručníkem kolem hlavy? Och božíčku! A až doteď jste si vedl tak skvěle, sire Samueli. Na prince jste skutečně ohromně zapůsobil."
"Ale no tak. Vždyť jste skoro neustále trousil sugestivní poznámky o melounech. Co jsem si měl myslet?"
"Jen se nezlobte, sire Samueli. Já to všechno myslel jako výraz upřímného obdivu. Můžete se otočit. Ani ve snu by mě nenapadlo vám ublížit, pokud neuděláte něco... nějakou hloupost."
Elánius se otočil. V šeru před sebou spatřil obrysy postavy.
"Všiml jsem si, že jste obdivoval tohle místo," pokračoval Ahmed. "Takticovi muži ho postavili, když se pokoušeli dobýt Klač. Podle dnešních měřítek to vlastně ani není město. Měl to být spíš jakýsi opěrný bod. Něco jako ‚Tady jsme a tady zůstaneme'. Jenže pak se změnil vítr."

"To vy jste zavraždil Zavátého Límečka, že?"
"Správný výraz by byl ‚popravil'. Mohu vám ukázat přiznání, které před tím podepsal."
"Dobrovolně?"
"Více méně ano."
"Cože?"
"Řekněme, že jsem ho upozornil na možností, které má, když ho nepodepíše. Byl jsem dost laskavý, když jsem vám ponechal jeho zápisník. Konec konců, potřeboval jsem udržet váš zájem. A netvařte se takhle, sire Samueli. Já vás potřebuji."
"Jak v té tmě poznáte, jak se tvářím?"
"Dovedu si to představit. Ale stejně na něj měl smlouvu Cech vrahů. A šťastnou shodou okolností jsem členem cechu i já."
"Vy?" Elánius se to slovo pokusil v poslední chvíli spolknout. Ale pak ho napadlo: A proč ne on ? Mnoho dětí z těch nejlepších rodin je posíláno tisíce kilometrů z domova, aby vystudovaly v cechovní škole vrahů...
"No ano! Nejlepší léta mého života, jak se říká. Byl jsem ve třídě Zmijí. Škola - hó! Škola - hó! Škola - hó!" Povzdechl si jako princ a odplivl jako poháněč velbloudů. "Když zavřu oči, dokážu si stále ještě vybavit chuť toho zvláštního pudinku, který jsme dostávali vždycky v neděli. Ach, bohové, jak se to najednou člověku všechno vrací... Pamatuju si každou špinavou uličku. Prodává mistr Kolík pořád ještě ty svoje strašlivé uzenky v rohlíku v ulici u Melasového dolu?"
"Samozřejmě."
"Tentýž starý Kolík Ať'sepicnu?"
"Pořád ty samé párky."
"Jednou ochutnat, nikdy nezapomenout."
"Pravda."
"Nejen žádné rychlé pohyby, sire Samueli. Jinak se obávám, že bych musel picnout vás. Vy nevěříte mně a já nevěřím vám."
"Proč jste mě sem přilákal?"
"Přilákal? Musel jste poškodit mou loď, abyste mě neztratil!"
"Ano, ale... vy jste... věděl, jak zareaguju." Elaniovi začalo klesat srdce. Každý věděl, jak bude Sam Elánius reagovat...
"To je pravda. Dal byste si cigaretu, sire Samueli?"
"Myslel jsem, že žvýkáte ten zatracený hřebíček."
"To v Ankh-Morporku. Ať jste kde jste, je vždycky dobře vypadat trochu jako cizinec, protože každý ví, že cizinci jsou mírně přihlouplí. Kromě toho tyhle jsou opravdu skvělé!"
"Čerstvé, přímo z pouště?"
"Pch! Ano, každý přece ví, že klačské cigarety se vyrábějí z velbloudího trusu." Vzplanula zápalka, a zatímco si Ahmed zapaloval cigaretu, Elánius na okamžik zahlédl jeho zahnutý nos. "To je jedna z toho mála věcí, kde, jak musím s politováním přiznat, mají předsudky jisté opodstatnění. Ale ne, tyhle cigarety byly dovezeny ze Sumatří. Z ostrova, kde, jak se říká, nemají ženy duši. Já o tom osobně pochybuji."
Elánius rozeznal ruku s balíčkem cigaret. Na okamžik ho napadlo, že kdyby ji pevně sevřel a trhnuli
"Jak jste na tom se štěstím?" zeptal se Ahmed.
"Myslím, že mi v posledních dnech dochází."
"Hm. Muž by měl vědět, kdy by své štěstí neměl příliš zneužívat. Chtěl byste vědět, proč si myslím, že jste dobrý člověk, sire Samueli?" V záři vycházejícího měsíce viděl Elánius, jak Ahmed vytáhl odněkud cigaretovou špičku, natočil do ní cigaretu a téměř dychtivě si zapálil.
"Povězte mi to."

"Po útoku na princův život jsem podezříval každého. Ale vy jste podezíral jen vaše vlastní lidi. Nedokázal jste se přesvědčit, že by něco takového mohli udělat Klačané. Protože to by vás postavilo do stejné řady s takovými, jako je seržant Tračník a další z té party ‚klačská cigára jsou z velbloudích hoven'."
"Vy jste policajt. V čích službách?"
"No, řekněme, že svůj plat pobírám jako wali prince Sakapaka."
"Tak nevím, ale mám dojem, že z vás právě není příliš nadšený, co? Vy jste měl hlídat jeho bratra, neměl?" To já taky, pomyslel si Elánius. Ale k čertu s tím...
"Pravda. A my oba myslíme stejným způsobem, sire Samueli. Vy jste si myslel, že to byli vaši lidé, a já si zase myslel, že naši. Rozdíl je v tom, že já měl pravdu. Khufhrova vražda byla naplánována v Klači."
"Ale vážně? A proto se snažili, aby si Hlídka myslela, že -"
"Ne, sire Samueli. Důležité je, co ten někdo chtěl, abyste si myslel vy."
"Vážně? Myslím, že jste to chybně pochopil. Všechny ty kejkle se sklem a pískem na podlaze, vždyť to jsem velmi... rychle... prohlédnul... a..."
Hlas se mu pomalu vytratil.
Po nějaké chvíli se ozval Ahmed a v jeho hlase bylo skoro slyšet náznak sympatie. "Ano, prohlédl jste to..."
"K sakru."
"Počkejte, ale v některých věcech jste měl pravdu. Ossie původně dostal zaplaceno v tolarech. Pak, později, se k němu někdo vloupal, dal si pozor, aby většinu skla vyhodil ven, a vyměnil peníze. A rozházel po místnosti písek. Musím říct, že i mně se zdálo, že s tím pískem už zašel trochu daleko. Nikdo by nebyl tak hloupý. Ale oni se chtěli ujistit, že to bude

vypadat jako nezdařený pokus."
"Kdo to byl?"
"Jen takový malý zlodějíček. Bob. Bob Hujojo. Nevěděl dokonce, ani proč to dělá, stačilo mu, že mu byl někdo ochoten zaplatit. Vaše město musím pochválit, veliteli. Vždycky v něm najdete někoho, kdo za dostatečnou sumu peněz udělá cokoliv."
"Někdo mu musel zaplatit."
"Potkal nějakého muže v hospodě."
Elánius zachmuřeně přikývl. Bylo až neuvěřitelné, kolik lidí je ochotno dělat obchody s někým, koho potkali v hospodě.
"Tomu nevěřím."
"Víte, kdyby dokonce proslavený velitel Elánius, kterého znají i někteří starší klačští politikové jako neochvějně počestného a svědomitého muže, i když ne přetékajícího inteligencí..., kdyby i on prohlásil, že ten čin spáchali jeho lidé - nuže, svět se dívá, že? A svět se to brzo dozví. Začít válku kvůli .nějaké skále? No... takové činy vyvolávají v okolních zemích nejistotu. Každá z nich má na svém pobřeží nějakou tu skálu. Ale začít válku, protože nějaký cizí pes zabil muže na diplomatické misi... Tomu by podle mě svět rozuměl."
"I když ne právě přetékající inteligencí?" zamračil se Elánius.
"Oh, z toho si vůbec nic nedělejte, veliteli. Ta záležitost s ohněm na vyslanectví. To bylo skutečné hrdinství."
"To spíš byla nepředstavitelná hrůza!"
"No, víte, hranice mezi takovými věcmi bývá často velmi nezřetelná. Ale byla to jedna z těch věcí, které jsem nepředpokládal."
Na zeleném sukně kulečníkového stolu Elániova vědomí konečně zapadla černá koule do příslušného otvoru.
"Takže ten oheň jste čekal?"
"Budova měla být téměř prázdná."
Elánius se pohnul. Ahmed byl zvednut ze země a Elánius, který ho oběma rukama svíral kolem krku, ho zády přirazil na balvan.
"Ta žena tam byla v pasti! Byla by tam uhořela!"
"Bylo... to... nevyhnutelné!" řekl Ahmed přiškrceným hlasem. Muselo se udělat něco..., co odláká... pozornost! Jeho život... byl... v nebezpečí, potřeboval jsem ho dostat pryč! O té ženě jsem se... dozvěděl... pozdě..., už bylo pozdě... Dávám vám své slovo..."
I přes rudý závoj zuřivosti si začal Elánius uvědomovat jakýsi ostrý tlak v oblasti žaludku. Sklopil oči a spatřil nůž, který se jako zázrakem objevil Ahmedovi v ruce.
"Poslyšte..." zasyčel Ahmed. "To princ Khufhr nařídil bratrovu smrt... Jak lépe dokázat... zrádnou obludnost požíračů párků... Zabili přece toho, kdo chtěl vyjednat mír..."
"Jeho vlastní bratr? A to čekáte, že vám uvěřím?"
"Na vyslanectví přišlo několik... kódovaných... depeší..."
"Starému velvyslanci? Tomu nevěřím!"
Ahmed stál chvilku nehybně.
"Ne, vy tomu opravdu nevěříte, že? Ale buďte velkomyslný, sire Samueli. Zkuste posuzovat všechny lidi stejně. Přiznejte i Klačanům právo být spiklenci, kteří kují pikle, hmm? Abych vám řekl pravdu, tak starý velvyslanec je jenom obyčejný nafoukaný pitomec. Jenže ty zprávy přebíral jeho zástupce. To je... mladý a... ambiciózní muž..."
Elánius uvolnil svůj stisk. "Ten? Myslel jsem si o něm hned od začátku, že je pěkné kluzký."
"Měl jsem podezření, že jste si o něm hned od začátku myslel, že je pravý Klačan, ale chápu váš názor."
"A vy dokážete ten jejich kód přečíst, že?"
"Ale no tak, jděte. Vy snad nečtete Vetinariho papíry vzhůru nohama, když stojíte před jeho stolem? Kromě toho jsem policista prince Khufhra..."
"Takže on je váš boss, mám pravdu?"
"Kdo je váš boss, sire Samueli? Když dojde na lámání chleba?"
Oba muži chvíli stáli v těsném sevření. Ahmed sípavě oddechoval.
Elánius ustoupil. "A ty depeše... máte je?"
"Mám. I s pečetěmi." Ahmed si opatrně masíroval krk.
"Bohové! To myslíte originály? Myslel jsem, že něco takového bude bezpečně uloženo pod důkladným zámkem."
"Také že bylo. Na vyslanectví. Jenže během ohně bylo zapotřebí mnoha rukou, aby odnesly důležité dokumenty do bezpečí. Byl to velmi... užitečný oheň."
"Rozsudek smrti nad vlastním bratrem.. .no, s tín byste mohl jen velmi těžko vystoupit před soud..."
"Před jaký soud? Král je zákon!" Ahmed si sedl. "My nejsme jako vy. Vy krále zabíjíte."
"Správný výraz je ‚popravujete'. A i to jsme udělali jen jednou, a ještě k tomu hrozně dávno," odpověděl mu Elánius.
"Je snad tohle důvod, proč jste mě sem přilákal? Na co všechny ty dramatické okolnosti? Mohl jste za mnou klidně zajít v Ankh-Mor-porku."
"Vy jste velmi podezřívavý člověk, veliteli. Věřil byste mi? Kromě toho, musel jsem odtamtud dostat prince Khufhra dřív, než by - hm - ‚zemřel na svá zranění'."
"Kde je princ teď?"
"Nedaleko. A v bezpečí. Je bezpečnější v poušti, než by byl kdekoliv v Ankh-Morporku."
"A je v pořádku?"
"Začíná se uzdravovat. Stará se o něho jedna stará žena, které plně důvěřuji."
"Vaše matka?"

"Oh ne! Moje matka je T'ruska! Hrozně by se jí dotklo, kdybych jí věřil! Vyčítala by si, že mě špatně vychovala."
Tentokrát si Elániova výrazu všiml. "Myslíte si, že jsem jen vzdělaný divoch?"
"Řekněme spíš, že já bych dal Zavátému alespoň nějakou šanci."
"Vážně? Rozhlédněte se, sire Samueli. Vy... vsázíte... město, které se dá přejít rychlou chůzí za půl hodiny. Já... tři a půl milionu čtverečních kilometrů pouště a hor. Moji druhové jsou velbloud a meč, a upřímně řečeno, ani jeden z nich toho moc nenapovídá. Já vím, městečka i města mají své hlídky, strážníky a gardisty. Jsou to lidé s jednoduchým myšlením. Ale mojí povinností je vydávat se do opuštěných míst a pronásledovat tam bandity a vrahy. Bývám často osm set kilometrů od nejbližšího člověka, který by stál na mé straně. To je důvod, proč potřebuji vyvolávat hrůzu a proč musím vždy zasadit první ránu, protože nedostanu šanci zasadit ránu druhou. Myslím, že svým způsobem jsem čestný člověk. Přežívám. Přežil jsem sedm let v ankh-morporské škole, urážen a zesměšňován syny gentlemanů. Ujišťuji vás, že ve srovnání s tím je život mezi T'rusy poklidnou selankou. Já vykonávám spravedlnost rychle a levně."
"Slyšel jsem o tom, jak jste přišel ke svému jménu."
Ahmed pokrčil rameny. "Ten muž otrávil studnu. Jedinou studnu v okruhu dvaatřiceti kilometrů. To zabilo pět mužů, sedm žen, třináct dětí a jedenatřicet velbloudů. A upozorňuji vás, že někteří z těch velbloudů byli opravdu cenní. Měl jsem svědectví muže, který mu prodal jed, a důvěryhodnou svědkyni, která ho té inkriminované noci viděla u studny. Jakmile jsem potom získal svědectví jeho sloužícího, proč ještě celou hodinu čekat?"
"U nás míváme soudy," řekl Elánius optimisticky.
"Ano. Rozhodne váš lord Vetinari. Nuže, tady jsem osm set kilometrů odkudkoliv zákon já." Ahmed mávl rukou. "Je samozřejmé, že ten muž mohl uvést na svou obhajobu mnoho věcí, polehčující okolnosti, jako že měl nešťastné dětství nebo že je psychicky labilní a je stižen neodolatelným nutkáním k otravování studní. Já mám zase neodolatelné nutkání stínat zbabělé vrahy."
Elánius se vzdal. Na tom, co Ahmed říkal, něco bylo. Mělo to zvuk. Meče.
"Takže vy tyhle věci řešíte jednoduše ranami. Padni kam padni."
"Zjistil jsem, že většinou stačí jedna, a to ve výši ramen," odpověděl mu Ahmed. "A nedělejte zase ten obličej, tohle měl být žert. Věděl jsem, že princ něco připravuje, a pomyslel jsem si: to není správné. Kdyby zabil nějakého význačného Ankhmorporčana, to by byla politika. Ale tohle... tak jsem si řekl, mám pronásledovat nějaké hloupé lidi do hor, a přitom sám být spoluviníkem na tak velkém zločinu? Princ chce sjednotit celý Klač. Já osobně mám rád malé kmeny a malé země, dokonce i jejich malé války. Ale nevadilo by mi, kdyby bojovaly proti Ankh-Morporku, protože by se jim zachtělo nebo proto, že se jim nelíbí vaše odporné osobní způsoby či nepředstavitelná arogance... Existuje spousta důvodů, proč bojovat proti Ankh-Morporku. Ale lež k nim nepatří."
"Myslím, že vím, co tím myslíte," přikývl Elánius.
"Ale co mohu sám dělat? Zatknout a uvěznit svého prince? Jsem policista v jeho službách, jako vy jste policista ve službách Vetinariho."
"Ne. Já jsem policista ve službách zákona."
"Jediné, co vím, je, že musí existovat i policista pro krále."
Elánius se zamyšleně zadíval do pouště. Tam někde byla ankh-morporská armáda, nebo alespoň to, čemu se tak říkalo. A někde jinde číhala klačská armáda. Tisíce mužů, kteří se mohli, kdyby se potkali za jiných okolností, spřátelit, vyrazí jedni proti druhým a začnou se zabíjet a po první srážce už každý z nich bude mít dostatek důvodů, proč zabíjet zas...
Vzpomněl si, jak jako malý chlapec naslouchal u nich v ulici stařík̊m, kteří mluvili o válce. V té době mnoho válek nebylo. Městské státečky Stoských plání se hlavně snažily docílit svého úplatky a to, co nešlo vyřídit penězi, vyřizoval Cech vrahů na základě hesla "Jeden proti jednomu". Lidé se neustále hašteřili, ale i když to bylo velmi únavné, pořád to bylo lepší než mít meč v játrech.
Kromě popisů jezírek plných krve a poletujících končetin si nejvíce pamatoval slova, která řekl jeden starý muž: "A když vám v něčem uvázla noha, bylo lepší se nedívat v čem, pokud jste stáli o to, aby vám zůstalo jídlo v žaludku."
Nikdy nevysvětlil, co tím myslí. Jak se zdálo, ostatní muži to věděli. Žádná vysvětlení však nemohla být děsivější než ta, která si malý Sam představoval v duchu. A pamatoval si také to, že ti tři starci, kteří trávili dny vysedáváním na lavici na sluníčku, měli dohromady pět rukou, pět očí, čtyři a půl nohy a dva a tři čtvrtě obličeje. A sedmnáct uší.
(Šílený Vaněček neváhal přinést svou sbírku kvůli hodnému chlapci, který pak vypadal patřičně vyděšeně.)
"On chtěl začít válku..." Elánius musel otevřít ústa, protože jinak se mu ten šílený nápad nechtěl vejít do hlavy. Ten muž, o kterém všichni říkali, že je čestný, vznešený a dobrý, chtěl válku!
"Ale jistěže ano," přikývl Ahmed. "Nic nesjednotí lidi tak jako pořádná válka."
Jak je možné se domluvit s někým, kdo uvažuje takhle? ptal se Elánius sám sebe. U obyčejného vraha. .. tam je celá řada možností. S obyčejným vrahem by si poradil. Máte četníky a máte kriminálníky a ti spolu udržují jakýsi rovnovážný stav, tak trochu jako na houpačce. Ale jakou rovnováhu můžete udržovat s chlapem, který si sedne a rozhodne se začít válku? Na to je třeba policajta velkého jako celá zem.
Vojákům nemůžete dávat vinu. Ti jen narukovali a někdo jim ukázal, kterým směrem mají pochodovat.
Něco kleplo o padlý pilíř. Elánius sklopil oči a vytáhl z kapsy velitelskou hůlku. Zaleskla se v měsíčním světle.
K čemu byla taková hloupá věcička? Jediné, co to doopravdy znamenalo, bylo, že smí pronásledovat malé grázlíky a podvodníčky. Ale se zločiny, které byly tak obrovské, že jste je nestačili přehlédnout, ani když jste se podívali dvakrát, nemohl dělat vůbec nic. Žil v nich. Takže... bezpečnější bude držet se těch malých zločinů, Same Elánie.
"TAK HURRÁÁ, SYNCI! TEĎ JIM TO DÁME SEŽRAT HEZKY HORKÝ!"
Nad padlým pilířem se objevilo několik postav.
Ozvalo se kovové zasyčení, jak Ahmed tasil svůj meč.
Elánius viděl, jak se k němu blíží halapartna -ankh-morporská halapartna! - a velení převzaly jeho návyky z nočních ulic.

Nemařil čas tím, aby se šklebil na někoho, kdo je tak hloupý, že použije halapartnu na pěšího vojáka. Uhnul před hrotem, chytil zbraň za ratiště a trhl tak prudce, že majitel halapartny doslova naběhl na Elániovu napřaženou nohu. Elánius pak ukročil stranou a horečně se pokoušel vytáhnout meč, ukrytý v záhybech nezvyklého roucha. Uhnul před další temnou postavou, která se ho pokusila seknout mečem, a podařilo se mu zasáhnout loktem další postavu. Zapotácel se.
Když se narovnal, zíral přímo do tváře muže, který právě pozvedl meč nad hlavu -
- ozvalo se tiché zasvištění -
- a muž s mečem se zapotácel dozadu, zatímco na tváři hlavy, která odlétala stranou, byl neobyčejně užaslý výraz, Elánius si strhl pokrývku z hlavy.
"Já jsem z Ankh-Morporku, vy pitomci!"
Najednou se před ním vztyčila mohutná postava, meč v každé ruce.
"TAK A TEĎ TI VYPITVÁM VOLIZOVÁK Z TOHO TVÝHO SMRDUTÝHO POŽERÁKU... Ale jejda, to jste vy, sire Samueli?"
"Cože? Jeefes?"
"Jak račte, sire." Butler se narovnal.
"Jeefes?!"
"Omluvte mě na okamžik, sire. ZABALTE TO, VY ČUBČÍ SYNI! Neměl jsem ani tušení o vaší přítomnosti, sire."
"Tenhle se chce prát, seržante!"
Ahmed se opíral zády o zbytek pilíře. U jeho nohou už ležel jeden muž. Tři další se pokoušeli k walimu dostat dost blízko, aby ho mohli zabít, ale zároveň se při tom snažili udržet natolik daleko, aby byli mimo stříbrolesklou stěnu tvořenou čepelí jeho širokého meče.
"Ahmede! Tihle jsou na naší straně!"
"Ale, vážně? V tom případě se omlouvám!"
Ahmed sklonil meč a vytáhl si z úst cigaretovou špičku. Kývl na vojáky, kteří na něj útočili, a řekl: "Přeji vám hezký den."
"Hele, tak ty ses taky jeden z našich?"
"Ne, já jsem jeden z -"
"On je tady se mnou," vyštěkl Elánius. "Jak jste se sem dostal, Jeefesi? Seržante Jeefesi, jak vidím."
"Byli jsme na hlídce, pane, a zaútočilo na nás pár klačských gentlemanů, sire. Poté co došlo k jistým nepříjemnostem -"
"- Byste na něj zíral, sire. Jednomu z těch pastelků ukous nos, jen to chruplo!" doplňoval ochotně podrobnosti jeden z vojáků.
"Snažil jsem se, sire, přispět k dobrému jménu Ankh-Morporku. Dobrá, pak jsme se tedy-"
"- a jednu hadrovou hlavu, co po nás vyrukovala, píchnul seržant zrovínka do -"
"Vojíne Bouřko! Snažím se sira Elánia rámcově seznámit s událostmi."
"Seržant by měl dostat metál!"
"Nás pár, co jsme to přežili, se pokusilo dostat zpátky, sire, ale pořád jsme se museli schovávat před jejich hlídkami a právě jsme se rozhodli, že se tady mezi těmi balvany ukryjeme a vyčkáme do rána, když jsme zpozorovali vás, sire, a tady toho gentlemana."
Ahmed na něj zíral s otevřenými ústy.
"Kolik mužů bylo v té klačské hlídce, seržante?"
"Devatenáct, pane."
"To jste stačil spočítat v tomhle špatném světle?"
"Měl jsem možnost spočítat je pak v klidu a pomalu, pane."
"Tím chcete říct, že jste je všechny zabili?"
"Ano, pane," odpověděl klidně Jeefes. "Ale i my jsme ztratili pět mužů, pane. A to do toho nepočítám vojíny Hoblíka a Síťku, kteří bohužel odešli z tohoto světa až při tomto politováníhodném nedorozumění. S vaším dovolením, pane, dal bych je odnést a pohřbít."
"Chudáci," zabručel Elánius, který si uvědomoval, že ta slova nejsou nic moc, ale také to, že by v tomto případě nestačila žádná slova.
"Válečné štěstí, sire. Vojín Hoblík, kamarádi mu říkali Zrzek, měl devatenáct a bydlel v Kapraďové ulici, kde až do nedávná vyráběl tkaničky do bot." Jeefes chytil mrtvé tělo za ruce a zatáhl. "Dvořil se mladé dámě jménem Grace. Byl tak laskav a ukázal mi včera večer její obrázek. Je pokojskou u lady Adventuriové, jak jsem vyrozuměl. Kdybyste byl tak laskav, sire, a podal mi jeho hlavu, už bych to dál zařídil. ROZMÁZL, KDO VÁM ŘEKL, ABYSTE SI DŘEPNUL, OKAMŽITĚ VSTAŇTE, OKAMŽITĚ TASTE POLNÍ LOPATKU, SUNDEJTE SI HELMU, UKAŽTE TROCHU SLUŠNOSTI A DEJTE SE DO KOPÁNÍ!"
Kolem Elániovy tváře proletěl oblak kouře.
"Vím, co si myslíte," ozval se Ahmed. "Ale tohle je válka, sire Samueli... Probuďte se a ucítíte krev."
"Ale... v jedné chvíli jsou živí-"
"Tady váš přítel ví, jak to chodí. Vy ne."
"Ale on je osobní sluha!"
"A co? Je to zab, nebo budeš zabit, dokonce i pro sluhy. Vy nejste bojovník od přírody, sire Samueli."
Elánius mu přistrčil těsně před oči svou velitelskou hůlku.
"Já nejsem zabiják od přírody! Vidíte tohle? Vidíte, co se tady píše? Čeká se ode mé, že budu chránit a udržovat klid a mír, to mám dělat! Ale že bych kvůli tomu měl zabíjet lidi? To mi asi přiložili špatný návod!"

Jeefes se vrátil a chopil se druhého těla. "Tohoto mladíka jsem neměl čest znát tak dobře," řekl, když ho táhl za kámen. "Říkali jsme mu Pavouk," pokračoval, když se narovnal. "Hrál dost špatně na harmoniku a toužebně mluvil o domově. Dal byste si čaj, sire? Vojín Šmíd s sebou má všechny náležitosti. Hmm..." Butler si významně odkašlal.
"Ano, Jeefesi?"
"Hrozně nerad se zmiňuji o takové věci, sire..."
"Tak ven s tím, člověče!"
"Nemáte s sebou náhodou nějaké sušenky, sire? Neodvážil bych se podávat čaj bez sušenek, ale my už jsme dva dny nejedli."
"Ale vždyť jste byli na hlídce?"
"Na zásobovací hlídce." Jeefes vypadal velmi rozpačitě.
Elánius se zatvářil nevěřícně. "To chcete říci, že Rzezacz vytáhl do pole tak rychle, že s sebou nevzal ani proviant?"
"Ale ano, sire. Ale jak se ukázalo -"
"Poznali jsme, že něco není v pořádku, když začaly vybuchovat sudy se skopovým," zabručel vojín Bouřka. "Suchary se už taky hýbaly. Ukázalo se, že ten zasranej Rzezacz koupil žrádlo, jaký by nežraly ani hadrový hlavy -"
"A my sežerem všechno," řekl Ahmed ledovým hlasem.
"VOJÍNE BOUŘKO, VY DĚSÍVEJ CHLAPE, JAK SI DOVOLUJETE MLUVIT TAKHLE O SVÉM NADŘÍZENÉM DŮSTOJNÍKOVI, JEŠTĚ JEDNOU, A DÁM VÁS DO HLÁŠENÍ! Omlouvám se, sire, ale jsme trochu zesláblí a všichni jsou nervózní."
"Dlouhé pauzy mezi příděly, co?" řekl Jedenase-dmdesátihodinový Ahmed.
"Hahaha, sire," řekl Jeefes.
Elánius si povzdechl. "Jeefesi... až skončíte, chtěl bych, abyste šel vy a vaši muži se mnou."
"Jistě, pane."
Elánius kývl na Ahmeda.
"A vy taky," dodal. "Došlo na lámání chleba."

Horký vítr vlnil praporci. Sluneční světlo se odráželo od hrotů kopí. Lord Rzezacz přehlédl svou armádu a zjistil, že je dobrá. Ale malá.
Naklonil se ke svému šikovateli.
"Nezapomeňme, že dokonce i generál Takticus byl v menšině deset ku jedné, když dobyl průsmyk Al-Ibi," řekl.
"Jistě, sire. I když mám dojem, že tehdy jeli všichni jeho muži na slonech," odpověděl nadporučík Srš-ňál. "A měli skvělé zásoby," dodal významně.
"Možná, možná. Máme ale onen příklad, kdy jízda lorda Kolkobola před mnoha lety zaútočila na celou pseudopolskou armádu a dodnes je vzpomínána v písních a baladách."
"Ale ti všichni padli, sire!"
"Pravda, ale každopádně to byl překrásný útok. A nezná snad každé dítě příběh o jednom stu Efebijců, kteří porazili celou tsortskou armádu? Naprosté vítězství, co? Co?"
"Ano, sire," připustil šikovatel neochotně.
"Připouštíte to?"
"Ano, sire. Ale je pravda, že některé prameny tvrdí, že jim dost pomohlo zemětřesení."
"Tak alespoň připusťte, že sedm hrdinů od Hergenu porazilo Velkonohé lidi, kteří byli v přesile sto na jednoho?"
"Snad, pane. Ale to je pohádka, to se nikdy nestalo."
"To mi tady chcete tvrdit, že je moje chůva lhářka, mladíku?!"
"Ne, sire," pospíšil si Sršňál.
"Pak musíte uznat, že baron Potrubec sám porazil armádu říše Švestkového pudinku a vlastnoústně snědl jejich sultánku?"
"To mu závidím, sire," přikývl nadporučík. Muži byli skutečně vyhládlí, i když Rzezacz by o nich řekl, že jsou elegantně štíhlí. A věci by byly ještě mnohem horší, kdyby byl vojska na přesunu nazastihl nenadálý déšť vařených humrů.
"Ehm... nemyslíte si, sire, že když teď máme chvíli času, měli bychom promyslet rozložení mužů?"
"Mně se zdají v dobrém rozpoložení. Stateční muži a dychtiví vrhnut se do boje!"
"Jistě, sire. Já měl ale na mysli spíš jejich... postavení... sire."
"No, to je ale v nejlepším pořádku, člověče. Stojí překrásně vyrovnáni! Co? Hohó! Ocelová stěna! Klín namířený do černého srdce klačského agresora!"
"Jistě, sire. Ale - a já si samozřejmě uvědomuji, sire, že je to velmi nepravděpodobná šance, sire - ale mohlo by se stát, že zatímco budeme útočit na srdce klačského agresora -"
"- na černé srdce -"
"- na černé srdce klačského agresora, sire, armády klačského agresora, myslím jejich oddíly tady a. tady, by nás mohly obejít klasickým obchvatem a sevřít nás do kleští."
"Náš ocelový klín nám skvěle posloužil i v minulé válce s Quirmem!"
"Tu jsme prohráli, sire."
"Ale bylo to jen o chlup!"
"O chlup nebo o dva, stejně jsme prohráli."
"Co jste dělal v civilu, nadporučíku?"
"Byl jsem zeměměřič a umím klačsky. Proto jste mě jmenoval důstojníkem."
"Takže vy nevíte, jak správně bojovat?"

"Jen jak správné počítat, sire."
"Pch! Seberte trochu odvahy, člověče! I když si myslím, že to ani nebudete potřebovat. Tihle Klačani nemají na pořádný boj žaludek. Jakmile jednou okusí naší oceli, jen se za nimi zapráší."
"Slyšel jsem, co jste říkal, sire," řekl šikovatel, který osobně prohlédl klačské linie a udělal si o celé situaci vlastní obrázek.
Jeho mínění bylo následující: Hlavní jádro klačských vojsk v minulých letech bojovalo s kdekým. Tato skutečnost byla pro jeho prostou selskou mysl důkazem, že vojáci, kteří přežili, jsou ti, kteří mají zvyk zůstat na konci bitev naživu. A mají také bohaté zkušenosti ve srážkách s nepřítelem všeho druhu. Ti hloupí a nešikovní už byli mrtví.
Oproti nim ankh-morporská armáda nestála proti nepříteli přinejmenším sto let, i když každodenní zkušenosti z života ve městě, nebo jeho drsnějších Čtvrtí, by se snad mohly započítat. Věřil spolu s generálem Takticem, že odvaha, síla a nezlomný lidský duch jsou sice skvělé vlastnosti, ale přesto je třeba je zařadit až na druhé místo, když proti nim stojí kombinace odvahy, sfly, nezlomného lidského ducha a přesila jedna ku šesti.
V Ankh-Morporku to všechno znělo tak jednoduše. Doplujeme do Klače a kolem páté budeme v Al Kali popíjet šerbet s půvabnými mladými ženami v Roxy. Klačanům bude stačit jediný pohled na naše zbraně a dají se na útěk.
No, Klačané se dnes ráno na jejich zbraně podívali, a nejednou. A zatím neutekli. Zdálo se, že se všichni zlomyslně pochechtávají.

Elánius obrátil oči k nebi. Zatím to fungovalo..., ale jak?
Slyšel mnoho skvělých řečníků, a kapitán Karot-ka mezi ně nepatřil. Váhal, ztrácel nit, opakoval se a většinu věcí pěkně zapletl.
A přesto...
A přesto...
Elánius pozoroval tváře, které pozorovaly Karot-ku. Byli tam T'rusove, několik Klačanů a Jeefes a jeho zdecimovaný oddíl. Všichni poslouchali.
Byl to jakýsi druh magie. Karotka řekl mužům že jsou skvělí chlapíci, a i když věděli, že nejsou dobří, způsob, jakým to řekl, jim umožnil tomu alespoň na chvíli věřit. Tady byl někdo, kdo věřil, že jste vznešený a cenný člověk, a bylo nemyslitelné, abyste ho zklamali. Byla to zázračná řeč, řeč jako zrcadlo, které odráželo přesně to, co jste chtěli slyšet. A Karotka to myslel vážně.
I tak muži občas obraceli oči k Elániovi a Ahmedovi a ti dva viděli, jak si muži, každý po svém, myslí: "Všechno musí být v pořádku, když v tom jedou i ti dva." To byla, jak si s provinilým pocitem uvědomil, jedna z výhod armády. Lidé čekali, že dostanou rozkazy od někoho jiného.
"To je nějaký trik?" zeptal se Ahmed.
"Není. On žádné takové triky nezná," řekla Angua. "Vážně ne. Oh, ale to..."
V řadách mužů se něco dělo.
Karotka tam došel, sehnul se a zvedl v jedné obrovské pěsti za límec vojína Bouřku a v druhé jednoho z T'rusu.
"Tak co se děje, vy dva?"
"On mi nadává do prasečích bratrů, pane!"
"Lháři! Ale ty jsi mně nejdřív řekl, že jsem umaštěná hadrová hlava!"
Karotka zavrtěl hlavou. "A zatím jste si tak skvěle vedli," řekl smutně. "Tohle přece vážně nemáte zapotřebí. A teď bych byl rád, Haš-še, kdybyste si tuhle s Vincentem podali ruce, hm? A omluvili se jeden druhému, hm? Všichni jsme zažili ošklivé časy, ale já vím, že uvnitř jste oba skvělí chlapi, takže -"
Elánius slyšel, jak si Ahmed mumlá:
"Oh, bohové, tak teď je po všem..."
"- takže když si hezky podáte ruce, tak už o tom nebudeme mluvit."
Elánius se podíval na Jedenasedmdesátihodinového Ahmeda. Tomu právě tvář ztuhla jako vosková maska.
Oba výtržníci si letmo podali ruce, jako kdyby čekali, že v mezeře mezi nimi přeskočí jiskra.
"A teď, Vinco, omluv se tuhle Haš-šovi..."
Ozvalo se něco jako váhavé "-miň".
"A co ti má prominout?"
"Že sem mu řek, že je umaštěná hadrová hlava..."
"To bylo slovo. A teď ty, Haš-še, omluv se vojínovi Bouřkoví."
"-miň."
Že ?"
"- že jsem ti řek, že jsi bratr prasete..."
Karotka oba muže postavil na zem a vzal je kolem ramen.
"Výborně! Jsem si jistý, že spolu budete skvěle vycházet, jen co trochu poznáte jeden druhého -"
"Řekněte, že se mi to jenom zdálo?" dožadoval se Ahmed Elánia. "Není přece možné, aby mluvil jako nějaký učitýlek, nějaký kantůrek z jednotřídky, s Haš-šem, který, jak náhodou vím, kdysi udeřil jednoho muže tak silně, že mu nos vylezl uchem?"
"Ale ano," přikývla Angua. "Přesně to jste viděl. A teď se dobře dívejte dál."
Když ostatní muži znovu obrátili svou pozornost ke Karotkovi, výtržníci se podívali jeden na druhého jako nešťastníci, kteří společně prošli děsivě trapnou situací.
Vojín Bouřka neohrabaně nabídl Haš-šovi cigaretu.
"Funguje to jen v jeho blízkosti, ale funguje."

Jen ať to fungovat nepřestane, modlil se v duchu Elánius.
Karotka zatím došel ke klačskému velbloudovi a vylezl do sedla.
"Ale to je Zlý šakalův švagr," užasl Ahmed. "Jabbarův velbloud. Ten pokouše každého, kdo se na něj pokusí sednout!"
"Ano, ale tohle je Karotka."
"Vždyť ta obluda pokousala dokonce i samotného Jabbara."
"A všiml jste si, jak hbitě nasedá na velblouda?" zeptal se Elánius. "Jak nosí haik a všechno, co k tomu patří? On tomu padne! Ten mládenec byl vychován v trpasličím dole. Trvalo mu jen měsíc, než se naučil znát to moje zatracené město lip než já."
Velbloud vstal. Teď vlajka, pomyslel si Elánius, teď potřebuje vlajku. Když jdete do války, musíte mít vlajku!
Na povel podal policista Půlbotka Karotkovi oštěp, na jehož horní polovině byla pevně natočená látka. Policista vypadal velmi pyšně. Ušil tu věc za velkých tajností před půlhodinou. Jednu věc je třeba zombiím přiznat. Když nějakou znáte, vždycky máte po ruce někoho, kdo se umí ohánět jehlou a nití.
Nerozvinuj ji, pomyslel si Elánius. Neukazuj jim ji. Stačí, když budou vědět, že pochodují pod zástavou.
Karotka potřásl zástavou.
"A slibuju vám tohle," vykřikl. "Když zvítězíme, nikdo si nevzpomene. A jestli padneme, nikdo nezapomene!"
Pravděpodobně jeden z nejhorších válečných pokřiků od dob proslulého pokřiku generála Pidleye "Tak a teď si yšichni jdeme dát podříznout krky, mládenci!", pomyslel si Elánius, ale i tak vyvolal nadšenou odezvu. A znovu se zamyslel nad tím, že musí existovat nějaká magie člověka, ukrytá kdesi hluboko, jako morek v kostech. Lidé opravdu následovali Karotku ze zvědavosti.
"Dobrá," zabručel Ahmed, "tak se zdá, že máte armádu. A co teď?"
"Jsem policista. Vy taky. Má být spáchán zločin. Nasedejte, Ahmede."
Ahmed mu vysekl hluboký salaam. "Jsem šťasten, že mi bude velet bílý důstojník, uffendi."
"Já tím nemyslel, že -"
"Už jste jel někdy na velbloudu, sire Samueli?"
"Ne!"
"Ale?" Ahmed se mírně usmál. "Tak tedy, když chcete vyjet, šťouchněte do něj hůlkou. A až budete chtít zastavit, udeřte ho silně tlustým koncem hůlky a křikněte ‚Huthuthut!'."
"Když chcete zastavit, tak je bijete?"
"Existuje nějaký jiný způsob?" podivil se Jedena-sedmdesátihodinový Ahmed.
Elániův velbloud se na velitele podíval a pak mu plivl do oka.

Princ Sakapak a jeho generálové si ze sedel prohlíželi vzdáleného nepřítele. Před Gabru byly přesunuty různé klačské armády. Ve srovnání s nimi vypadaly ankh-morporské oddíly jako skupina turistů kterým ujel kočár.
"A to jsou všichni?" podivoval se. "Ano, sire," řekl generál Uššál. "Ale nezapomeňte, že si myslí, že štěstí přeje statečným."
"A to je snad důvod, proč vytáhnout do pole s tak opovrženíhodně malou armádou?"
"Víte, oni si totiž myslí, že se dáme na útěk, jakmile okusíme chladné ocele."
Prince se otočil a podíval se na klačskou armádu a její praporce, které se táhly do nedohledna. "Proč?" "To nevím, sire. Jak se zdá, je to otázka víry." "Zvláštní." Princ pokynul jednomu ze svých tělesných strážců. "Půjčte mi nějakou chladnou ocel." Po spěšné diskusi byl princi podán dost nešikovně, rukojetí napřed, meč. Princ se na něj chvilku díval a pak jej s teatrálním výrazem olízl. Přihlížející vojáci se rozesmáli.
"Ne," zavrtěl nakonec hlavou. "Myslím, že s tím absolutně nemohu souhlasit. Je ta ocel tak chladná, jak obvykle bývá?"
"Lord Rzezacz to pravděpodobné myslel metaforicky, sire."
"Aha. No, on je ten typ, který si hraje se slovíčky. Nuže vydejme se vpřed, abychom se s ním setkali. Musíme se přece chovat civilizovaně."
Pobídl koně kupředu. Jeho generálové ho následovali.
Princ se za jízdy naklonil ke generálu Uššálovi. "A proč se s ním máme setkat ještě před bojem?" "Je to... je to takové gesto dobré vůle, sire. Válečníci, kteří si navzájem vzdávají čest."
"Ale ten muž je absolutně neschopný!"
"Máte pravdu, sire."
"A oba se právě chystáme poslat tisíce našich soukmenovců proti sobě, že?"
"Jistě, sire."
"Tak co od nás ten šílenec chce? Říci nám, že vůči nám nechová žádnou zášť?"
"Všeobecně řečeno, sire... nejspíš ano. Pokud vím, tak motto jeho staré školy zní ‚Není důležité zvítězit, ale zúčastnit se'."
Princovy rty se slabě pohybovaly, když si slova několikrát opakoval. Nakonec řekl: "A jeho lidé to vědí a stále ještě od něj přijímají rozkazy?"
"Zdá se, že ano, sire."
Princ Sakapak zavrtěl hlavou. Od Ankh-Morpor-ku se můžeme učit, říkával mu jeho otec. Občas také to, jak se věci dělat nemají. A tak se začal učit.
Nejdříve se naučil, že Ankh-Morpork kdysi vládl pěknému kousku Klače. Navštívil trosky jedné z kolonií.
A také objevil jméno muže, kterému se podařilo něco takového dokázat, a přikázal svým agentům v Ankh-Morporku,

aby o něm zjistili všechno, co se dá.
Jmenoval se generál Takticus. A princ Sakapak si přečetl všechny knihy o něm i od něj, a nejen přečetl, ale i pamatoval.
"Taktika" pak byla velmi účinným nástrojem při rozšiřování říše. Mělo to samozřejmě i jisté nevýhody. Máte hranice a přes ty hranice k vám pronikají bandité. Pošlete vojenskou sílu, aby je zahnala, ale chcete-li je zničit, musíte obsadit jejich území a netrvá dlouho a máte na krku další malý vazalský stát, další vzpurné a neklidné území, kterému máte vládnout. A ten stát teď obklopují hranice přes něž jednoho časného rána přejede horda čerstvých jezdců. Vaši noví poddaní, kteří platí daně, se dožadují ochrany před útočníky, kteří daně neplatí a ještě okrádají ty poctivé. A tak znovu seberete vojsko a vyrazíte zahnat nájezdníky, ať se vám chce nebo ne, ale chcete-li je zničit...
Povzdechl si. Pro poctivého budovatele říše něco takového jako hranice neexistuje. Pak tady byl ještě jeden problém. Kdyby ho tak lidé pochopili...
Neexistovalo nic takového jako válečné hry. To generál Takticus dobře věděl. Zjisti si o svém protějšku všechno, co můžeš, a respektuj jeho přednosti, má-li jaké. Ale nikdy nepředstírej, že se pak sejdete na nějakou sklenku, abyste si v klidu probrali bitvu útok po útoku.
"Možná že je nepříčetný, sire," pokračoval generál.
"Aha, výborně."
"Na druhé straně mi bylo řečeno, že se nedávno vyjádřil o Klačanech jako o .nejlepších vojácích na světě, sire."
"Skutečně?"
"Dodal ovšem ,když jim velí bílí důstojníci'."
"Ale?"
"A my mu nabídneme snídani, sire. Bylo by od něj velmi nespolečenské, kdyby odmítl."
"Skvělý nápad. Máme dostatečnou zásobu ovčích očí?"
"Dovolil jsem si přikázat kuchaři, aby se jimi pro tuto příležitost patřičně zásobil."
"Pak musíme dohlédnout, aby je servíroval. Konec konců bude lord Rzezacz náš čestný host. Dobrá, ať je všechno, jak má být. Prosím, zkuste se tvářit, jako kdybyste nenáviděli chuť chladné oceli."
Klačané vztyčili na písku mezi oběma armádami rozlehlý stan s vykasanými obvodovými stěnami. V jeho vítaném stínu byl prostřen nízký stůl. Lord Rzezacz a jeho doprovod už čekali a čekali už déle než půl hodiny.
Když přijel princ Sakapak, všichni povstali a neohrabaně se uklonili. Kolem stanu stáli členové klačské a ankh-morporské čestné gardy a vrhali na sebe nedůvěřivé pohledy.
"Řeknete mí... Mluví některý z vás klačsky, gentlemani?" zeptal se princ Sakapak po dlouhém představování.
Společensky škrobený výraz na tváři lorda Rzezacze ještě o něco ztuhl. "Sršňále?" sykl.
"Nejsem si tak docela jistý, co řekl, sire," odpověděl nadporučík nervózně.
"Myslel jsem, že umíte klačsky!"
"Umím číst klačsky, sire. To není totéž..."
"Oh, to nic," usmál se princ. "Jak se u nás v Klači říká, tak tehnhle šašek velí jejich armádě?"
Tváře všech klačských generálů ve stanu najednou ztuhly.
"Sršňále?"
"No... říkal něco o... někom, kdo má kotrolu, nebo vedení hm..."
Sakapak se na Rzezacze usmál. "Nejsem s tímhle zvykem obeznámen," řekl. "Scházíte se často před bojem se svými nepřáteli?"
"Považuje se to za čestné," přikývl lord Rzezacz. "Vím například, že večer před bitvou u Pseudopolisu navštívili důstojníci obou válčících stran ples u lady Žralounové."
Princ se tázavě podíval na generála Uššála, který přikývl.
"Skutečné? Je vidět, že se máme ještě hodně co učit. Jak říká básník Mišh-ad, já tomu chlapovi nevěřím!"
"Ach, ano," přikývl lord Rzezacz. "Klačtina je velmi poetický jazyk."
"Promiňte, sire," naklonil se k němu Sršňál.
"Co je, člověče?"
"Támhle... se něco... děje..."
V dáli se zvedl sloup prachu. Něco se rychle přibližovalo.
"Okamžik," řekl generál Uššál. Vrátil se od svého velblouda se zdobenou kovovou trubkou, kterou vytáhl ze sedlové brašny. Přiložil oko k jednomu konci a druhý konec obrátil směrem ke sloupci prachu.
"Jezdci," řekl. "Velbloudi a koně."
"To je to proslulé zařízení ,udělejme věci větší', že?" ozval se lord Rzezacz. "U bohů, vy jste ale moderní! Vždyť to bylo vynalezeno teprve vloni!"
"To jsem si nekoupil, vaše lordstvo. Zdědil jsem to po svém dědečkovi -" generál znovu přiložil oko k dalekohledu.
"Asi čtyřicet mužů."
"Ale podívejme," řekl princ Sakapak. "Vaše posily, lorde Rzezaczi?"
"V čele jede... V čele mají jezdce s vlajkou, myslím, že je pořád ještě svinutá -"
"No to snad ne, sire!" zvolal lord Rzezacz. Lord Žraloun, který stál za ním, obrátil oči k nebi.
"- aha, teď ji rozvinuli... Je to... Je to bílá vlajka, sire."
"Někdo se chce vzdát?"
General sklopil dalekohled. "Mně se to... nevím, sire... Zdá se, že mají hrozně naspěch, aby to udělali, sire."
"Pošlete oddíl, aby je zadržel."
"Vyšleme také oddíl," ozval se lord Rzezacz spěšně a pokynul nadporučíkovi.
"Výborně, spojenými silami!" přikývl princ.

O několik vteřin později vyrazil z každé armády oddíl mužů a vydal se vstříc přijíždějící skupině.
Každý spatřil, jak se v blížícím mraku zablesklo. To byly taženy zbraně.
"Chtějí bojovat pod bílou vlajkou? To je ale... nemorální!" zvolal lord Rzezacz.
"Každopádně novinka," řekl princ.
Tři oddíly by se byly srazily, nebýt toho, že i odborník dokáže jen velmi těžce odhadnout rychlost běžícího velblouda. Ve chvíli, kdy si oba velitelé uvědomili, že by měli se svými muži obracet, měli už dávno mířit příslušným směrem.
"Zdá se, že vaši muži nepřesně odhadli stav věcí," prohlásil lord Rzezacz.
"Vím, že by mým oddílům měli velet bílí důstojníci," zabručel princ. "Ale... podívejte, zdá se, že vaši muži taky neuspěli -"
Zarazil se. Rozpoutal se nějaký zmatek. Oba oddíly sice měly své rozkazy, ale ty se samozřejmě netýkaly toho, co mají dělat, kdyby se náhodou srazily s nepřítelem. Oba oddíly byly -jak jinak - sestaveny z mužů vycvičených a připravených k boji, a ti ještě navíc věděli, že nepřátelé jsou umaštěné hadrové hlavy, nebo zrádní pojídači vepřových párků. A tohle navíc bylo válečné pole. Jeden každý z nich měl strach, a proto i zlost. A všichni měli zbraně.
Samuel Elánius za sebou slyšel nějaký hluk, ale myslel v té chvíli na jiné věci. Je nemožné jet na běžícím velbloudovi a nesoustředit se na svá játra a ledviny. Člověk má totiž strach, že mu ta jízda vytřese z těla nejen tyhle, ale i další orgány. Byl si jistý, že nohy toho tvora se nepohybují tak, jak by měly. Nic na normálních nohou by s ním nedokázalo nadhazovat takovým způsobem. Obzor se pohyboval sem a tam a nahoru a dolů.
Co to říkal Ahmed?
Elánius udeřil velblouda a vykřikl: "Huthuthut!"
Zvíře zrychlilo. Jednotlivé nadhozy se slily, takže velbloud už sebou netrhal, ale ocitl se ve stavu jakéhosi permanentního nadhozu.
Elánius jej znovu udeřil a pokusil se zaječet "Huthuthut!", i když z jeho zaťatých zubů se vydralo něco, co spíš připomínalo "Hnghnghng!". Každopádně se zdálo, že velbloud měl někde ukrytu zásobní sadu kolen.
Za Elániem se ozvaly další výkřiky. Když otočil hlavu, o kolik se odvážil, zjistil, že někteří z T'rusu z jeho doprovodu zůstávají pozadu. Měl dojem, že slyší ječet Karotku, ale protože ječel sám, nebyl si jistý.
"Stůj, ty mrcho!" zařval.
Stan se rychle přibližoval. Elánius znovu udeřil velblouda, přitáhl ze všech sil otěže a zvíře, které uvažovalo citlivou velbloudí logikou, došlo k názoru, že nadešel nejvhodnější okamžik k zastavení, a zastavilo. Elánius sklouzl kupředu, sevřel ruce kolem velbloudího krku, vycpaného podle pohmatu a pachu starými rohožkami, a napůl spadl a napůl seskočil do písku.
Kolem něj s dusotem zastavovali ostatní velbloudi. Přiběhl k němu Karotka a uchopil ho za paži.
"Jste v pořádku, pane? To bylo úžasné! Víte, jaký jste udělal na T'rusy dojem svými vzdornými výkřiky? A to jste ještě pobízel velblouda, zatímco se hnal nejvyšší rychlostí!"
"Gngn?"
Gardisté kolem stanu byli v rozpacích, ale ty jim jistě nevydrží dlouho.
Vítr zachytil bílou vlajku na Karotkově kopí a zapleskal s ní.
"Sire, je to v pořádku, že? Víte, myslel jsem, že bílá vlajka obvykle -"
"Berte to tak, že ukazuje, za co bojujeme, hm?"
"Asi to tak bude, sire."
T'rusové obklíčili stan. Vzduch byl plný prachu a výkřiků.
"Co se stalo tam vzadu?"
"No, došlo tak trochu k šarvátce, pane. Naši -" Karotka zaváhal a pak se opravil, "tedy, ankh-mor-porští a klačští vojáci se pustili do boje, pane. A T'rusové, bojují proti těm i těm."
"Cože? Dřív než byl oficiálně zahájený boj? Nemohli by za to někoho diskvalifikovat?"
Elánius se podíval na gardisty a ukázal na vlajku.
"Víte, co je to za vlajku?" řekl. "Dobrá, takže bych byl rád, abyste -"
"Nejste vy sir Elánius?" ozval se v té chvíli jeden z Ankhmorporčanů. "A tady to je kapitán Karot-ka, že?"
"Ale, zdravím, pane Fošinko," odpověděl mu Ka-rotka. "Krmíváš slušně?"
"Ano, pane!"
Elánius zamrkal. Zase ten Karotka. Zná každého. A ten člověk mu uctivě říkal pane. "Potřebujeme jen projet, nebudeme dlouho zdržovat."
"No, víte, pane, tyhle had-" Fošinka zaváhal. Některá slova vám z úst jdou mnohem hůře, když ten, koho jimi označujete, stojí na doslech, je velký a ještě k tomu ozbrojený. "Tihle Klačani tady stojí na stráži s námi, takže -"
Někdo vyfoukl obláček dýmu Elániovi těsně vedle ucha.
"Dobrý den, pánové," řekl Jedenasedmdesátihodinový Ahmed. V každé ruce svíral klačský samostříl. "Všimli jste si, doufám, že ti muži za mnou jsou také dokonale ozbrojeni? Výborně. Říkají mi Jedena-sedmdesátihodinový Ahmed. Zastřelím posledního muže, který odhodí zbraň. Dávám vám na to své slovo."
Ankhmorporčané vypadali zmateně. Klačané si mezi sebou začali zuřivě šeptat.
"Položte je, hoši," řekl Elánius.
Ankhmorporčané spěšně odhodili meče. Klačané udělali totéž vzápětí.
"Takže ten muž úplně vlevo a ten vysoký šilhavý byli nerozhodní," řekl Jedenasedmdesátihodinový Ahmed a pozvedl oba samostříly.
"Poslyšte," ozval se Elánius, "nemůžete přece -"
Tětivy zadrnčely. Oba muži s výkřiky padli k zemi.

"Na druhé straně," řekl Ahmed, podal T'rusovi, který stál za ním oba samostříly a převzal od něj dvojici nabitých, "z úcty k citlivosti zde přítomného velitele Elánia se spokojím s jedním stehnem a jedním chodidlem. Konec konců je pravda, že jsme na mírové výpravě."
Obrátil se k Elániovi: "Promiňte, sire Samueli, aleje důležité, aby muži věděli, jak si se mnou stojí."
"Ti dva si s vámi nestojí."
"Ale budou žít."
Elánius přistoupil blíže k walimu.
"Tak ‚huthuthut', ano? Řekl jste mi, že to znamená-"
"Myslel jsem si, že to bude dobrý příklad pro všechny, když skupinu povedete," zašeptal Ahmed. "T'rusove vždycky půjdou za mužem, který pospíchá do boje."
Ze stanového stínu vystoupil lord Rzezacz a zamžikal ve slunci.
"Elánius? Co tady k čertu děláte?"
"Snažím se nebýt slepý, můj pane."
Elánius prošel kolem Rzezacze do stínu stanu. Tam stále ještě seděl princ Sakapak. A kolem byla skupina ozbrojených mužů. Ti, jak si všiml při letmém pohledu, nevypadali jako obyčejní vojáci. Měli mnohem ostřejší vzhled oddané osobní gardy.
"Takže," řekl princ, "vy jste sem přišli pod bílou vlajkou a ozbrojeni?"
"Jste princ Sakapak?" zeptal se Elánius.
"I ty, Ahmede?" pokračoval princ, který Elánia ignoroval.
Ahmed přikývl, ale mlčel.
Jen ne teď, pomyslel si Elánius. Je tuhý jako nevydělaná kůže a divoký jak rozdrážděná vosa, ale teď je v přítomnosti svého krále...
"Jste zatčen," řekl.
Princ ze sebe vydal tichý zvuk, něco mezi zakašláním a smíchem.
"Jsem co?"
"Zatýkám vás z důvodného podezření z přípravy spiknutí za účelem vraždy vašeho bratra. A možná dojde i k dalším obviněním."
Princ si na okamžik přikryl tvář rukama a pak ruce stáhl k bradě jako unavený muž, který se pokouší vyrovnat se složitou situací.
"Pane-"
"Sir Samuel Elánius, ankh-morporská Městská hlídka," řekl Elánius.
"Nuže, sire Samueli, stačí, abych pozvedl ruku, a ti muži za mnou vás rozsekají na -"
"Zabiju prvního muže, který se pohne," ozval se Ahmed.
"Pak ten druhý muž, který se pohne, zabije tebe, zrádče!" vykřikl princ.
"To by se musel pohnout opravdu velmi rychle," oznámil mu Karotka a tasil meč.
"Nějaký dobrovolník, který by chtěl být třetím mužem?" rozhlížel se Elánius. "Je tady někdo?"
Pohnul se generál Uššál, ale pohyboval se velmi pomalu a s rukama pozvednutýma. Osobní stráže se poněkud uvolnily.
"Co jste to tady říkal za... lež o nějaké vraždě?" zeptal se.
"Zešílel jste, Uššále?" zarazil ho princ.
"Oh, sire, než se rozhodnu nevěřit těm odporným lžím, potřebuji alepoň vědět, o čem hovoří!"
"Elánie, vy jste se zbláznil," zavrčel Rzezacz. "Nemůžete zatknout velitele armády!"
"Abych vám řekl pravdu, sire Elánie," ozval se v té chvíli Karotka, "myslím si, že to právo máme. Máme dokonce právo zatknout celou armádu. Nevidím jediný důvod, proč by to nešlo. Můžeme je obvinit z činů vedoucích k porušení míru, sire. A myslím si, že válka nic jiného není!"
Na Elániově tváři se objevil široký úsměv. "To se mi líbí!"
"Ale abychom udělali spravedlnosti zadost... Víte, je tady ještě ankh-morporská armáda a její případ je stejný jako -"
"Pak uděláme lip, když zatkneme i tu," přikývl Elánius. "Seberte je všechny. Spiknutí za účelem vyvolání výtržnosti," začal vypočítávat na prstech, "nedovolené ozbrojování s úmyslem spáchat zločin, odporování stráži, výhružné postoje i poleze, aha, ilegální překročení hranic se zbraní, cestování za účelem spáchání zločinu, potulka a nošení skrytých zbraní."
"Sire, to poslední snad -" začal Karotka.
"Já jejich zbraně neviděl."
"Elánie, já vám přikazuji, abyste se okamžitě vzpamatoval!" zařval lord Rzezacz. "To jste byl tak dlouho na slunci?"
"A jeho lordstvu ještě přidejte agresivní chování při zatýkání," kývl Elánius na Karotku.
Princ stále ještě nespouštěl z Elánia oči.
"Vy si vážně myslíte, že můžete zatknout armádu?" řekl. "Možná si myslíte, že máte větší armádu?"
"Nepotřebuju ji," zavrtěl hlavou Elánius. "Soustředěná síla, říká Takticus. A tu tady máme pěkně soustředěnou na hrotu Ahmedova samostřílu. T'rusa by to nezastrašilo, ale vás... Myslím, že vy uvažujete jinak. Řekněte svým mužům, ať si dají rozchod. A chci, aby ten rozkaz dostali okamžitě."
"Ani Ahmed by nezastřelil svého prince s chladnou krví," řekl princ Sakapak.
Elánius vytrhl Ahmedovi samostříl z rukou. "To bych po něm taky ani nežádal!" zamířil zbraň. "Okamžitě vydejte ten rozkaz!"
Princ se na něj nehybně díval.

"Počítám do tří!" zvolal Elánius.
Generál Uššál se sehnul k princi a něco mu zašeptal. Princova tvář ztuhla a pak obrátil pohled znovu k Elániovi.
"Říká pravdu," zavrčel Elánius. "U nás to máme v rodině."
"To by byla vražda!"
"Vážně? Za války? Jsem z Ankh-Morporku. Nepředpokládá se snad, že jsou naše země ve válce? Jestli je válka, tak jakápak vražda? Myslím, že je to dokonce někde i napsáno."
Generál se znovu naklonil k princi a znovu mu něco zašeptal.
"Jedna," začal počítat Elánius.
Oba muži se spěšně dohadovali.
"Dvě," pokračoval Elánius.
"Můjprincsipřejeabychřeklže -" začal generál.
"Dobrá, můžete pomaleji -"
"Jestli vám to udělá radost, pošlu tam rozkaz," řekl generál. "Ať poslové vyrazí!"
Elánius přikývl a spustil samostříl. Princ si nejistě poposedl.
"A ankh-morporská armáda se taky rozejde," pokračoval Elánius.
"Ale, Elánie, vždyť vy jste na naší straně -" začal Rzezacz.
"Krucinál, já dneska nakonec doopravdy někoho zastřelím, a jestli to chcete být zrovna vy, tím líp, Rzezaczi!" zavrčel vztekle Elánius.
"Sire?" Nadporučík Sršňál zatahal svého velitele za kabát. "Mohl bych něco říci?"
Elánius slyšel, jak si šeptají, a pak mladý důstojník odešel.
"Dobrá, takže jsme odzbrojeni a zatčeni," řekl Rzezacz. "A co teď, veliteli?"
"Teď bych jim měl přečíst jejich práva, pane," řekl Karotka.
"O kom to mluvíte?" zajímal se Elánius.
"O těch mužích tam venku, pane." •
"Aha. Ano. Správné. Udělejte to."
Och, bohové, zabásnul jsem celé bojiště, pomyslel si Elánius. A něco takového se snad ani udělat nedá.
Jenže já to udělal. A ve Dvoře máme jenom šest cel a v jedné z nich je uloženo uhlí na zimu.
To nemažeš udělat.
Byla to tahle armáda, co vám vlezla do země, madam? Ne, důstojníku, ti vojáci byli vyšší než tihle...
A co tahle? No, nejsem si jistá, mohla by se mi trochu projít sem a tam...
Zvenčí sem tlumeně dolehl Karotkův hlas:
"Takže... slyšíte mě všichni ? I pánové tam vzadu ? Ten, kdo mě neslyší, ať zvedne... dobrá, nemá tady někdo megafon? Kus lepenky? Dobrá, v tom případě budu křičet..."
"Co teď?" zeptal se princ.
"Vezmu vás s sebou zpět do Ankh-Morporku -"
"To těžko. To by byl válečný akt."
"Vy z celé té záležitosti děláte šaškárnu, Elánie!" prohlásil lord Rzezacz.
"No dobrá, tak se na to podíváme jinak," řekl Elánius a kývl na Ahmeda.
"Pak se ze svého zločinu můžete zodpovídat přímo tady, na místě, sire," řekl.
"U jakého soudu?" zajímal se princ.
"Ahmed se naklonil k Elániovi. "A jaký máte plán teď?"
"Nikdy jsem nevěřil, že se dostaneme tak daleko."
"Aha. No... bylo to rozhodně zajímavé, sire Samueli."
Princ Sakapak se na Elánia usmál. "Nedal byste si trochu kávy, než uvážíte svůj další postup?" řekl. Pokynul rukou k jedné ozdobné konvici na stole.
"Máme důkaz," zkusil to Elánius, ale cítil, jak to slovo ztrácí zvuk. Když se rozhodnete za sebou spálit mosty, nesmíte na nich stát, když na ně házíte sirku.
"Skutečně. To je ale opravdu úžasné. A komu ten důkaz hodláte předložit, sire Samueli?"
"Budeme muset najít nějaký soudní dvůr."
"Velmi zajímavé. Myslíte například v Ankh-Morporku? Nebo tady?"
"Někdo mi řekl, že se svět dívá," odpověděl Elánius.
Rozhostilo se ticho, jen slabě rušené Karotkovým hlasem zvenčí a občasným bzukotem hmyzu.
"...kvrk-ping, ping-cink, píp..." Dezorganizáto-rův hlas ztratil svůj ostře cvrkavý zvuk, zněl ospale a zmateně.
Hlavy se otočily.
"... Sedm dopoledne... Sekupit obránce Vodní brány... Sedm dvacet pět... boj muže proti muži v ulici Broskvové bublaniny... Sedm čtyřicet osm... shromáždit ty, kdož přežili na náměstí Náhlého osvícení.... Dnes nezapomeň udělat: stavět, stavět, stavět barikády..."
Uvědomil si jakýsi kradmý pohyb za sebou a slabý tlak zezadu. Ahmed se postavil tak, že se mu opíral zády o záda.
"O čem to ta věcička mluví?"
"Já nevím. Zní to, jako by byla v nějakém cizím světě, že?"
Cítil, jak věci pádí ke vzdálenému konci slepé uličky. Oči mu zalil pot. Už si ani nepamatoval, kdy se naposled trochu slušně vyspal. Nohy se pod ním podlamovaly. Paže, zatížené těžkým samostřílem, ho bolely.
"...kvrk-ping ...Osm nula dvě dopoledne umírá strážnice Řiťka... Osm nula tři dopoledne... umírá seržant Navážka... Osm nula tři tři tři... a sedm vteřin... umírá strážník Postihnout... Osm nula tři dopoledne a devětdevětdevět vteřin... umírá

umírá umírá..."
"Říká se, že jeden z vašich předků zabil v Ankh-Morporku krále," naklonil se princ kupředu. "Jeho prý také potkal ošklivý konec."
Elánius ho neposlouchal.
"... umírá strážník Dorfl... Osm nula tři a čtrnáct vteřin odpoledne..."
Zdálo se, že postava na trůnu zastiňuje celý svět.
".. .smrt kapitána KarotkyRudykopalssona.. .píp..."
A Elánius si pomyslel: Málem jsem nešel. Málem jsem zůstal v Ankh-Morporku.
Vždycky přemýšlel o tom, jak se asi cítil jeho předek, kterému říkali Kamenná tvář. Jak se citil starý Elánius onoho mrazivého rána, když pozvedl těžkou sekeru, která byla bez úředního požehnání, protože král neuznával žádný soud, i kdyby se bylo podařilo sestavit porotu. Co mu běželo hlavou onoho mrazivého rána, když se rozhodl štít hlavu člověku, kterého lidé považovali za spojovací článek mezi člověkem a bohem...
"...cink... dnes dnes dnes nezapomeň udělat: Umřít..."
Ten pocit mu zaplavil žíly jako čerstvá, horká krev. Byl to ten pocit, který máte, když už došlo veškeré právo a vy se díváte na posměvačnou jízlivou tvář na druhé straně a v tom okamžiku dojdete k poznání, že pokud nepřekročíte hranici a neuděláte tu poslední pořádnou a poctivou věc ve svém životě, nemůžete dál žít...
Venku se ozvaly výkřiky. Zamrkal, aby dostal z očí pot.
"Ach... velitel Elánius..." ozval se hlas někde za ním, za hranicí.
Nespustil rozbolené oči z mířidel zbraně. "Ano?"
Odněkud vyletěla ruka a vytrhla střelu z drážky. Prst automaticky stiskl spoušť. Tětiva se s tupým dzingg vymrštila. A Elánius věděl, že výraz princovy tváře ho bude zahřívat za chladných zimních noci až do smrti, pokud se po tomhle ovšem ještě nějakých chladných nocí dožije.
Slyšel je všechny umírat. Ale nebyli mrtví. A přece ta zatracená věc zněla tak... přesvědčivě...
Lord Vetinari upustil šíp gestem vznešené dámy, která musela vzít do ruky něco nechutného.
"Skvělá práce, Elánie. Vidím, že se vám podařilo zahnat osla na minaret. Dobrý den, pánové." Obdařil společnost šťastným úsměvem. "Vidím, že jdu stále ještě včas."
"Vetinari?" zamračil se Rzezacz, který jako by se právě probudil. "Co vy tady děláte? Tohle je bojiště -"
"No nevím." Patricij na něj vrhl svůj charakteristický, kratičký úsměv. "Zdá se, že venku posedává velké množství mužů. Většina z nich, jak by řekl kolega Nóblhóch, vypaluje zobáky. A kapitán Karot-ka organizuje fotbalové utkání."
"Co že to dělá?" podíval se na něj Elánius a sklonil kuši. Zdálo se, že svět najednou začal být normální. Jestliže dělal Karotka něco tak pitomého, pak musel být svět normální.
"Ale musím vám říct, že je to tam samý faul. Ale v žádném případě bych to nenazval bojištěm."
"Kdo vede?"
"Ankh-Morpork. O dvě odřené holeně a jeden naražený nos."
Poprvé po dlouhé době pocítil Elánius jistý záchvěv patriotismu. Všechno ostatní teď bylo bůhví kde, ale když přišlo na skrčení nebo pořádný kopanec, věděl Elánius dobře, na čije straně.
"Kromě toho," pokračoval Vetinari, "pokud vím, větší počet lidí je, technicky vzato, zatčen. A prakticky vzato neexistuje válečný stav, jen stav fotbalového zápasu. Proto jsem se rozhodl, abych to tak řekl... vrátit. Promiňte, sire, ale tohle zabere jen kratičký okamžik."
Uchopil kovový váleček a začal odšroubovávat jeho vršek.
Elánius měl z nějakého důvodu nutkání o několik kroků ustoupit. "Co je to?"
"Myslel jsem si, že by se tohle mohlo ukázat jako velmi potřebné," řekl Vetinari. "Vyžádalo si to jisté přípravy, ale jsem si jistý, že to bude fungovat. Doufám, že budou čitelné. Udělali jsme, co jsme mohli, abychom je uchránili před vlhkem."
Na podlahu dopadla silná rolička papírů.
"Veliteli? Nemáte nic jiného na práci?" dodal Vetinari. "Co takhle soudcovat?"
Elánius zvedl roličku a přečetl si několik úvodních řádků.
"Jelikož... až po časy tyto... atd. atd. ...město Ankh-Morpork... kapitulace?"
"Cože?" zvolali princ i Rzezacz současně.
"Ano, kapitulace," opakoval Vetinari spokojeně. "Jen takový malý kousek papíru a je po všem. Věřím, že zjistíte, že je ten dokument v nejlepším pořádku."
"Nemůžete přece -" začal lord Rzezacz.
"Nemůžete přece -" začal princ.
"Bezpodmínečná?" vskočil jim do řeči generál Uššál.
"Ano, myslím, že ano," přikývl Vetinari. "Vzdáváme se veškerých nároků na Lepš ve prospěch Klače, slibujeme stáhnout všechna vojska z vašeho území a naše občany z ostrova a poskytneme vám reparace ve výši... řekněme... čtvrt milionu tolarů? Plus různé oblíbené obchodní artikly, status nejoblíbenějšího souseda a tak dál a tak dál. Všechno je to tady. Můžete si to přečíst hned a pak znovu dle libosti."
Podal dokument přes princovu hlavu generálovi, který zalistoval stránkami.
"Ale my jsme přece ne-" začal Elánius. Možná že mě přece jen zabili, pomyslel si. Jsem na druhé straně, nebo mě někdo silně uhodil do hlavy a tohle všechno se míjen tak zdá...
"To je padělek!" vykřikl princ. "Nějaký trik!"
"Poslyšte, sire, tenhle muž opravdu vypadá jako lord Vetinari a tohle jsou úřední pečetě Ankh-Mor-porku," zavrtěl hlavou generál. "Z čehož vyplývá... pro všechny časy... bez předsudků... podpis během čtyř dnů... způsoby obchodu... Ano, musím říci, že to vše vypadá velmi pravě."

"Na něco takového odmítám přistoupit!"
"Rozumím, sire. Ale musím říci, že tenhle dokument řeší i všechny sporné body, o nichž jste se zmínil v projevu minulý týden -"
"A já na něco takového teprve nepřistoupím!" vykřikl lord Rzezacz. Zamával Vetinarimu prstem pod nosem. "Za tohleto půjdete do vyhnanství!"
Ale my přece nemáme žádné peníze, opakoval si v duchu Elánius. Jsme velmi bohaté město, ale v hotovosti prakticky nemáme nic. Bohatství Ankh-Morporku je v jeho lidech, jak se říká. A peníze nevypáčíš ani těmi největšími kleštěmi.
Cítil, jak se mění vítr.
Cítil, jak ho Vetinari pozoruje.
A generál Uššál byl tak zvláštní. Čišelo z něj něco jako hlad...
"Souhlasím s Rzezaczem," řekl Elánius. "Tohle by pošpinilo dobré jméno Ankh-Morporku blátem." Ke svému mírnému překvapení onu větu vyřkl, aniž se při tom usmál.
"Nemáme co ztratit, sire," naléhal generál Uššál. "Stáhnou se z Klače i Lepše -"
"Ať mě vezme ďábel, jestli uděláme něco takového!" ječel lord Rzezacz.
"Dobrá! A vědí všichni, že jsme byli poraženi?" zeptal se Elánius. "Ošáleni?"
Podíval se na prince, jehož pohled bloudil z muže na muže a občas ulpíval v prostoru, jako kdyby princ pozoroval nějaké obrazy, které viděl v duchu jen on sám.
"Čtvrt milionu není dost," řekl princ.
Lord Vetinari pokrčil rameny. "O tom můžeme jednat."
"Potřebuji nakoupit spoustu věcí."
"Bezpochyby věcí kovově ostré povahy," řekl Vetinari. "Samozřejmě, pokud bychom hovořili o zboží namísto peněz, měli bychom mnohem větší... prostor k.... manévrování..."
A teď ho ještě ke všemu vyzbrojíme, pomyslel si Elánius.
"Do týdne jste z města!" ječel Rzezacz.
Elánius měl dojem, že se generál slabě usmál.
Ankh-Morpork bez Vetinariho... pod vládou lidí, jako je Rzezacz. Pro generála budoucnost jistě vypadala lákavě.
"Vaše kapitulace ovšem bude muset být podepsána oficiálně a za přítomnosti formálních svědků," ujišťoval se Uššál.
"Mohu navrhnout Ankh-Morpork?" řekl Vetinari.
"Ne. Musí se to udělat na neutrální půdě," zavrtěl generál hlavou.
"Ale kde mezi Ankh-Morporkem a Klačem najdeme neutrální místo?" zamračil se Vetinari.
"No řekl bych... Je tady přece Lepš," řekl nakonec zamyšleně generál.
"A to je skvělý nápad," rozzářil se Patricij. "To by mě nenapadlo."
"To místo patří nám!" ozval se princ.
"Bude vám patřit, sire. Bude," uklidňoval ho generál. "Obsadíme ho. Docela legálně. A svět může klidně přihlížet."
"A to je všechno? A co má zatčení?" zajímal se Elánius. "Nemám v úmyslu od nich -"
"To jsou státní záležitosti," odpověděl mu Vetinari. "A existují jisté... diplomatické ohledy. Obávám se, že dobrý chod mezinárodních vztahů nemůžeme dát všanc proto, aby vám a spravedlnosti bylo učiněno zadost ve věci činů jediného muže."
A znovu Elánius cítil, že slova, která slyší, nejsou ta, která byla řečena.
"Já nemíním -" začal.
"Jsou tady ve hře mnohem větší věci."
"Ale-"
"Každopádně to byla poctivá a dokonalá práce."
"Takže máme malé zločiny a velké zločiny a ty musíme rozlišovat, je to tak?" zeptal se Elánius.
"Proč si neuděláte nějaké to právem zasloužené volno, sire Samueli? Vy jste," Vetinari na Elánia vrhl jeden ze svých bleskových úsměvů, "muž akce. Vy se zabýváte meči a pronásledováním, abych tak řekl. A teď, ouha, nadešel čas pro muže slov, kteří se zabývají sliby, nedůvěrou a názory. Pro vás válka skončila. Užijte si sluníčka. Věřím, že to nebude trvat dlouho a budeme všichni na cestě domů. Vy byste tady měl zůstat, lorde Rzezaczi."
Ahmed následoval Elánia ze stanu. "Tak tohle je váš pán?"
"Ne! Je to jen muž, který mi vyplácí výplatu."
"Někdy se to těžko rozlišuje," přikývl Ahmed s porozuměním.
Elánius usedl na písek. Nebyl si jistý, jestli se mu ještě někdy podaří vstát. Teď ale existovala jistá budoucnost. Neměl nejmenší představu, co ho v ní čeká, ale byla tady. Ještě před pěti minutami před sebou neviděl žádnou. Teď si chtěl popovídat. Jedině tak mohl nemyslet na Dezorganizátorův výčet mrtvých. Znělo to tak... přesvědčivě.
"Co se stane s vámi?" zeptal se, aby vyhnal tu nepříjemnou myšlenku z hlavy. "Myslím tím, až bude po všem. Váš šéf z vás rozhodně radost neměl."
"To nic, mě klidně polkne poušť."
"Pošle za vámi lidi. Vypadá jako ten typ."
"Ty polkne poušť."
"Bez žvýkání?"
"Tomu věřte!"
"Takhle by to všechno být nemělo!" vykřikl Elánius jen tak bezmocně k nebi. "Chápete to? Občas se mi zdá, že si dokážeme poradit i s velkými zločiny, že dokážeme vytvořit a uplatnit zákony pro vztahy mezi zeměmi, nejen mezi lidmi, a lidé jako on by -"

Ahmed jej zvedl na nohy a poplácal ho po rameni.
"Vím, jaké to je," řekl. "I mně se zdají sny."
"Vážně?"
"Jistě. Hlavně o rybách."
Ze zástupu mužů se ozval křik.
"Podle toho, jak to zní, někdo spáchal pěknou sprosťárnu," řekl Elánius.
Pomalu vylezli po úbočí duny a pozorovali, co se děje pod nimi.
Někdo vyrazil ze skrumáže, a zatímco se ohánět a kopal kolem sebe, potácel se ke klačské brance.
"Není ten muž váš osobní sluha?" zajímal se Ahmed.
"Je."
"Jeden z vašich vojáků tvrdil, že právě on v boji někomu ukousl nos."
Elánius pokrčil rameny. "A kdybyste viděl, jak se na mě dokáže podívat, když si dám cukr do čaje rukou místo kleštičkami..."
Mezi rozvášněnými hráči se autoritativně proplétala postava v bílém a pískala na píšťalku.
"A věřil bych, že tamten muž je váš král."
"Není."
"Skutečně ne? Pak já jsem královna Koondjhaba ze Sumatří."
"Karotka je policajt jako já."
"Takový muž by dokázal sebrat hrstku zničených mužů a dobýt s nimi půlku světa."
"Ať si to klidně zkusí. Ale až bude mít volný den."
"A ten od vás taky přijímá rozkazy? Vy jste sku-tečně výjimečný muž, sire Elánie. Ale stejně si myslím, že byste byl prince nezabil."
"Ne, ale kdybych to byl udělal, byl byste zabil vy mě, že?"
"To ano. Jasná vražda před svědky. Konec konců, jak vidíte, jsem taky jen policajt."
Došli k velbloudům. Ten, na kterého se Ahmed chystal nasednout, se ohlédl a očividně naněj chtěl plivnout, pak si to raději rozmyslel a trefil Elánia. S neuvěřitelnou přesností.
Ahmed se ohlédl zpět k fotbalistům.
"Nahoře v Klačistanu hrají nomádi podobnou hru," řekl. "Ale na koních. Cílem je dostat objekt za branku."
"Objekt?"
"No, pravděpodobně bude lepší, když o tom budeme uvažovat jako o objektu, sire Samueli. Myslím, že bych se měl vydat tím směrem. V horách jsou zloději. Je tam čistý vzduch. A jak víte, policajt si najde práci všude."
"Nenapadlo vás, že byste se někdy vrátil do Ankh-Morporku?"
"Viděl byste mě tam rád, sire Elánie?"
"Je to otevřené město. Ale buďte tak laskav a hned po příjezdu zajděte do Pseudopolského dvora."
"Ach ano, zavzpomínat na staré časy."
"Ne. Odevzdat ten svůj meč. Dáme vám na něj potvrzení a můžete si jej vyzvednout, až budete odjíždět."
"To byste mě musel hodně přemlouvat, sire Samueli!"
"Myslím, že by vám to stačilo říct jednou." Ahmed se zasmál, kývl Elániovi na rozloučenou a vyjel.
Za několik minut už byl jen malou postavičkou na úpatí prachového pilíře, pak roztřesenou tečkou v závojích rozpáleného vzduchu, až ho nakonec polkla poušť.

Den se pomalu chýlil k západu. Do stanu byli přivoláni různí klačští hodnostáři a důležitější Ankhmorporčané. Elánius několikrát prošel kolem nadoslech a zachytil zvuk hlasů pozvednutých ve vzrušenéxdebatě.
Armády si zatím zakopaly. Někdo z Ankhmorpor-čanů dokonce vztyčil hrubý ukazatel, který naznačoval směr cesty k domovům rozličných oddílů. Protože domovy všech ležely v Ankh-Morporku, mířily ukazatele jedním směrem.
Větší část členů Hlídky našel sedět v závětří, zatímco jakási vrásčitá klačská žena jim vařila nad malým ohněm nějaké dost komplikované jídlo. Zdálo se, že jsou všichni plní života, samozřejmě s oním malým otazníčkem v případě Rega Půlbotky.
"Kde jste byli, seržante Tračníku?" zeptal se Elánius.
"Byl jsem zapřísáhnut mlčenlivostí, sire, jeho lordstvem, sire."
"V pořádku." Elánius dál nenaléhal. Dostat informace ze seržanta Tračníka, to bylo jako dostat vodu ze silného flanelu. To mohlo počkat. "A Noby?"
"Zde, pane!" zasalutovala sešlá ženština za hlasitého chřestění náramků.
"To jste vy?"
"Rozkaz, pane! Dělám zase tu špinavou ženskou práci, jak už to v životě bejvá, i když jsou tady služebně mnohem mladší policisté, pane!"
"No tak, Noby," zabručel Tračník. "Řiťka neumí vařit, Reg to dělat nemůže, protože by trousil do pánve kousky, a Angua -"
"- prostě nevaří," dopověděla Angua. Ležela na velkém balvanu na zádech a s rukama pod hlavou. Ten balvan byl dřímající seržant Navážka.
"Kromě toho jsi začal vařit sám vod sebe, jako kdybys věděl, že to budeš muset stejně udělat."
"Nedáte si nějaký kebabče, pane?" zeptal se Noby. "Máme jich spoustu."
"Vidím, že jste přišli k slušnému množství jídla," komentoval jeho nabídku Elánius.
"To ten klačskej ubytovatel," prohlásil Noby a ušklíbl se pod svým závojem. "Použil jsem na něj svý sexuální lákadla."

Elániův kebab se zastavil na půli cesty k ústům a velitel si pokapal nohy jehněčím tukem. Viděl, jak Angua najednou otevřela oči a v hrůze je upřela k nebi.
"Řek sem mu, že si sundám šaty a budu křičet, estli mi nedá nějaký jídlo, pane."
"Tak to je jiná, to by mě taky vyděsilo k smrti," přiznával Elánius. Viděl, jak se Angua s úlevou nadechla.
"Jo. Tak si myslim, že dybych to hrál hezky při zdi, mohla by ze mě bejt jedna z těch fatálních fémin," pokračoval Noby. "Mně stačí na chlapa mrknout, aby běžel celý kiláky. Todle by se mohlo fakticky hodit."
"Řekl jsem mu, že se může převléct zpátky do uniformy, ale on tvrdí, že se takhle cejtí pohodlněji," šeptal Tračník Elániovi. "Abych vám řekl pravdu, začíná mi to dělat tak trochu starosti."
Ale s tím těžko co udělám, pomyslel si Elánius, to není ve sbírce zákonů a nařízení.
"Hm... jak bych vám to... vysvětlil?" začal.
"Nechci slyšet žádný takový ty pitomosti o vmej-šlení se do jinejch lidůch," řekl Noby. "Já neříkám nic jinýho než to, že není špatný ujít nějakejch pár stovek kiláků v cizejch botách."
"No, pokud tady šlo opravdu jen o bo-"
"Prostě jsem se dostal do kontaktu se svým jemnějším já, rozumíte? Podařilo se mi podívat se na to tak nějak očima jiného člověka, přestože to je žena."
Pak se podíval na jejich obličeje a neurčitě zamával rukama. "Dobrá, dobrá, dobrá! Tak já se teda převleču zase do svý uniformy, ale až poklidím v táboře. Udělá vám to dobře?"
"Tady něco skvěle voní!"
To přiběhl Karotka a v poklusu si dribloval míčem. Na provázku na krku mu poskakovala píšťalka.
"Odpískal jsem poločas," řekl a sedl si. "Tak jsem poslal pár mládenců do Gabry pro čtyři tisíce pomerančů. A za chvíli spojené oddílové ankh-morporské hudby předvedou parádní zpáteční pochod a k němu zahrají směs oblíbených vojenských evrgrýnů."
"Doufám, že se ten zpáteční pochod neučili v praxi?"*23 zeptala se Angua.
"Myslím, že ne."
"Tak by to mohlo být v pořádku."
"Karotko," začal opatrně Elánius, "nechci být nijak dotěrný, ale mohl bys mi říci, kde jsi, u všech všudy, tady, uprostřed pouště, vzal fotbalový míč?" A hlas v jeho mysli slabě, ale neustále dotíral: slyšel jsi ho umřít, slyšel jsi je všechny umřít... někde jinde.
"Víte, pane, poslední dobou nosím jeden vyfouknutý v báglu. To je velmi mírumilovná a uklidňující věcička, takový balón. Jste v pořádku, pane?"
"Prosím? Cože? Ano, ano, díky. Jsem jenom trochu... unavený. Tak kdo vede?" Elánius si prohledal kapsy a vytáhl svůj poslední,doutník.
"No, abych tak obecně řekl, pane, je to plichta. Musel jsem vyloučit sedm set sedmdesát tři chlapy. Bohužel musím říct, že Klač teď na fauly vede."
"Sport jako náhražka války, co?" řekl Elánius. Přehrábl se v popelu Nobyho ohně a vytáhl kus napůl shořelého... Dost pomáhalo, když jste tomu říkali pouštní uhlí.
Karotka na něj vrhl vážný pohled. "Jistě, pane. Nikdo nepoužívá zbraně. A všiml jste si, jak se klačská armáda zmenšuje? Náčelníci z některých vzdálenějších oblastí už se svými muži odcházejí. Říkají, že nemá cenu tady zůstávat, protože stejné žádná válka nebude. Ale abych vám řekl pravdu, mám dojem, že o to být tady a pustit se do nějaké války stejně vůbec nestáli. A myslím si, že by nebylo snadné přemluvit je, aby se ještě jednou vrátili..."
Kdesi za nimi se ozval křik. Ze stanu vycházeli muži a v chůzi se hádali. Byl mezi nimi i lord Rzezacz. Zatímco se dohadoval se svými společníky, rozhlížel se kolem. Když uviděl Elánia, vztekle se k němu rozeběhl.
"Elánie!"
Elánius se na něj podíval, ruku s uhlíkem téměř u doutníku, který svíral v zubech.
"Byli bychom zvítězili, abyste věděl," vrčel Rze-zacz. "Byli bychom zvítězili! Ale byli jsme zrazeni těsně před konečným úspěchem!"
Elánius se na něj mlčky díval.
"A je to vaše vina, Elanie! Teď se nám všichni v Klači vysmějí! Víte, jakou cenu tihle lidé přikládají takzvanému uchování si tváře, a my teď nemáme žádnou! S Vetinarim je konec! A s vámi jakbysmet! A zrovna tak je konec s tou vaší pitomou, hybridní, zbabělou Hlídkou! Co na to řeknete, Elanie? No?"
Členové Hlídky seděli jako sochy a čekali na to, co Elánius řekne. Nebo udělá.
"No? Elanie!"
Rzezacz začichal. "Co se to tady pálí?"
Elánius pomalu přesunul pohled ke svým prstům. Stoupal z nich kouř. Byl slyšet tichý sykot.
Vstal a zvedl uhlík Rezaczovi přímo před obličej.
"Vezměte to do ruky," řekl.
"To je... jenom... nějaký trik..."
"Vezměte to," opakoval Elánius.
Rzezacz jako hypnotizován si olízl prsty a nešikovné uchopil uhlík. "To jistě nepálí -"
"Ale ano, pálí," oznámil mu Elánius.
"Abych řekl pravdu tak - jauvajs!"
Rzezacz uskočil, upustil uhlík a vstrčil si popále-né prsty do úst.
"Ten trik je v tom, přesvědčit se, že vás to nepálí," řekl Elánius. "A teď běžte pryč."
"Dlouho se nafukovat nebudete," zašklebil se Rzezacz. "Jen počkejte, až se vrátíme do města Jen počkejte." Pak se dal

na ústup a svíral si popálenou ruku.
Elánius se vrátil a sedl si k ohni. Po chvíli se zeptal: "Kam šel?"
"Zpátky k liniím, pane. Myslím, že vydá rozkazy k návratu."
"Vidí nás?"
"Ne."
"Určitě ne?"
"V cestě je příliš mnoho lidí, pane."
"Jste si naprosto jistý?"
"Jsem, pokud se nedokáže dívat skrz velbloudy, pane."
"Výborně." Elánius si strčil prsty do úst. Po tváři se mu řinul pot. "Sakra, sakra, sakra! Nemáte někdo trochu studené vody?"

Kapitánu Kuňkinsovi se podařilo dostat loď znovu na vodu. Vyžádalo si to mnoho kopání a hodně opatrné práce s dřevěnými kůly a výpomoc klačského kapitána, který se rozhodl, že nedovolí, aby nevhodný patriotismus stál v cestě jeho zisku.
Spolu s posádkou teď Kuňkins odpočíval na pobřeží, když se odněkud shora ozvalo volání na pozdrav. Zašilhal do slunce.
"To... to nemůže být Elánius, že ne?"
Posádka vrhala vyděšené pohledy všemi směry.
"Naloďme se. Ihned!"
Po úbočí duny se začala spouštět postava. Pohybovala se klikatě, sem a tam a velmi rychle, mnohem rychleji, než by to v pohyblivém písku dokázal obyčejný člověk. Když se přiblížila, ukázalo se, že je to muž, který stojí na štítě.
Štít zatočil elegantní křivkou a zastavil se jen několik kroků od užaslého Kuňkinse.
"To od vás bylo hezké, kapitáne, že jste na nás počkal!" řekl Karotka. "Mnohokrát děkujeme! Ostatní tady budou v minutce."
Kuňkins obrátil pohled k vrcholku duny. Objevily se tam další tmavé postavy.
"Ale vždyť to jsou T'rusove!" zvolal.
"No ano. Skvělí lidé. Už jste se s nimi vůbec někdy setkal?"
Kuňkins se nevěřícně obrátil ke Karotkovi. "Vy jste vyhráli?"
"No jasně. Ale teprve na trestňáky, co se kopaly nakonec."

Maličkými okny Člunu pronikalo slabé modrozelené světlo.
Lord Vetinari upravoval postavení řídicích pák tak dlouho, až si byl jist, že míří k příhodné lodi, a pak řekl:
"Co to tady cítím, seržante?"
"To je Bět-, to je Noby, pane," odpověděl Tračník a s nesmírně soustředěnou tváří se věnoval šlapání.
"Desátníku Nóblhóchu?"
Noby se téměř začervenal. "Koupil jsem láhev voňavky. Pro svý děvče, sire."
Lord Vetinari se rozkašlal. "Co myslíte tím pro své děvče?"
"No, až si nějaký pořídím, sire," odpověděl Noby.
"Aha." Zdálo se, že v hlase lorda Vetinariho zazněla nezastíraná úleva.
"Na základě očekávání, že si ji pořídím, sire, páč sem v posledních dnech důkladně prozkoumal svou sexuální přirozenost a teď se cejtím sám se sebou dokonale vyrovnanej, sire," vysvětloval Noby.
"Vy se cítíte vyrovnaný sám se sebou?"
"Ano, sire!" odpověděl Noby šťastně.
"A až si najdete tu mladou dámu, dáte jí tuhle láhev -"
"- se to menuje Noc v Kasbě*24, sire."
"Aha. Jistě. Je velmi... květinová, že?"
"Jasně, sire. To kvůli tomu, že je v ní jasmín a velmi vzácné druhy paznehtníků."
"A je zajímavé, že je současně tak zvláštně... pronikavá."
Noby se spokojeně usmál. "Skvělá koupě, za ty peníze. Za málo peněz hodně vůně,"
"No nevím, dobrého pomalu!"
Noby drobné ironie nevnímal. "Koupil jsem ji v tom samým kšefte, kde si seržant koupil ten hrb, sire."
"Aha... tak to ano."
Ve Člunu nebylo mnoho místa a většinu z něj zabíraly suvenýry seržanta Tračníka. Byla mu povolena krátká nákupní expedice "abych dovezl nějakou pitomost svý starý, sire, jinak s ní nevydržím".
"A myslíte, že se paní Tračníkové bude opravdu líbit vycpaný velbloudí hrb, seržante?" zeptal se pochybovačně Vetinari.
"Jasněže, sire. Ona si do něj bude ukládat různý věci."
"A ta sada mosazných stolků, které pasují jeden na druhý?"
"Jejej, víte, co na ně naskládá krámů?"
"A co ta -" ozvalo se hlasité zazvonění, "- sada ovčích zvonců, ozdobná konévka na kávu, miniaturní velbloudí sedlo a tady to... ta podivná skleněná trubička, ve které jsou vrstvy barevných písků... Na co je to?"
"To jsou všechno hovorové předměty, sire."
"Myslíte, že se někdo třeba jako já zeptá: ‚K čemu je to dobré?', ano?"

Bylo vidět, že Tračník je sám sebou potěšen.
"Vidíte, pane? A už o tom hovoříme."
"Znamenité."
Seržant Tračník zakašlal a pohybem hlavy ukázal na schoulenou postavu Leonarda dá Quirm, který seděl s hlavou ve dlaních a skoro se nehýbal.
"Je nějaký tichý, sire," zašeptal. "Nemůžeme z něj dostat jediné slovo."
"Má toho příliš mnoho na mysli," uklidňoval ho Patricij.
Strážníci šlapali nějaký čas mlčky, ale stísněné poměry v Člunu jim dodávaly odvahu k činům a dotazům, ke kterým by se na pevnině nikdy neodhodlali.
"Je mi moc líto, že vám dali kopačky, sire," ozval se po chvíli Tračník.
"Hm," odpověděl lord Vetinari.
"Kdyby vypsali volby, můj hlas byste měl jako první, sire."
"To jsem rád."
"Já si myslím, že lidi nad sebou docela chtěj cítit tvrdou ruku, sire."
"Výborně."
"Váš předchůdce, lord Picbudka, to byl šílenec, to vám řeknu rovnou. Jenže, jak já vždycky říkal, s lordem Vetinarim lidi věděj, na čem jsou..."
"Skvělý úsudek."
Lord Vetinari zvedl hlavu. Byli přímo pod lodí a zdálo se, že pod takovou, která pluje příhodným směrem. Řídil Člun dál, až uslyšel tiché dummm trupu narážejícího na trup, a hned nato několikrát otočil vrtákem.
"Dostal jsem kopačky, seržante?" opakoval a opřel se v sedadle.
"No, jako kvůli tomu, že jsem slyšel, jak vám říká, že jestli ratlí... ratlik..."
"Ratifikuji," napověděl mu lord Vetinari.
"Jo todlencto, tak jestli ratlifikujete příští týden tu kapitolaci, pošlou vás do vyhnanství, sire."
"Týden je v politice dlouhý čas, seržante."
Tračníkovu tvář pokryl výraz, který on sám považoval za vědoucí. Poklepal si ze strany na nos.
"Jo, politika," řekl. "Aha, no tak to jste měl říct."
"Jasňačka, kdo se směje poslední, ten se směje každýmu, žejo?" řekl Noby.
"Takže vy máte nějaký tajný plán, to mě mělo napadnout hned," liboval si Tračník. "Vy teda fakticky víte, kde je to kuře schovaný."
"Jak vidím, před tak zkušenými pozorovateli karnevalu života, jako jste vy, člověk nic neutají," řekl lord Vetinari. "Ano, je to pravda, mám něco v plánu."
Upravil postavení vycpaného velbloudího hrbu, který ve skutečnosti páchl kozlem a už teď začínal propouštět písek, a pohodlně se o něj opřel.
"Mám v plánu nedělat nic. Vzbuďte mě, kdyby se stalo něco zajímavého."

I na moři se dějí věci. Vítr se obrátil tolikrát, že korouhvičky mohly být připojeny k mlýnkům na obilí. V jednom okamžiku se snesl déšť ančoviček.
A velitel Elánius se pokoušel spát. Kuňkins mu ukázal hamak a Elánius pochopil, že to je další ovčí oko. Nikdo nemůže spát v něčem takovém. Námořníci je mají pravděpodobně jenom proto, aby je mohli ukazovat, a skutečné postele mají zřejmě někde schované.
Pokusil se udělat si pohodlí v podpalubí a zdřímnout si, zatímco ostatní si povídali v koutě. Velmi uctivě se mu drželi z cesty.
"...tinari teď přece všecko nevzdá, ne? Za co bysme potom bojovali?"
"Bude mít co dělat, aby se udržel v zaměstnání, to je jasný. To všechno vrhá špínu na poctivý méno Ankh-Morporku, jak řek sir Elánius."
"No nevím, jestli zrovna bahno je pro Ankh-Mor-pork taková tragédie." To byla Angua.
"Jo, ale na druhý straně, všichni eště dejchaj." Navážka.
"To byla životistická poznámka -"
"Promiň, Regu. Co se tak škrábeš?"
"Obávám se, že jsem chytil nějakou ošklivou cizozemskou chorobu."
"Ale jdi?" Znovu Angua. "Co může taková zombie ještě chytit?"
"Raději bych se o tom nezmiňoval..."
"Mluvíš s někým, kdo zná značku každého prášku proti hmyzu, který se v Ankh-Morporku prodává,
"No, když už to teda musíš vědět, tak-jsou to... myši, slečno. Je to hrozná ostuda. Udržuju se v čistotě, ale ty mrchy si někde našly cestičku -"
"A vyzkoušels už všechno?"
"Kromě fretek."
"Když jeho lordstvo vysypou, kdo to dostane po něm?" To byla Pleskot Řiťka. "Rzezacz?"
"To ti těch posledních pár minut s ním nestačilo?"
"Možná se spojej cechy a -"
"Ty by se mezi sebou okamžitě servaly jako -"
"- jako fretky," dodal Reginald Půlbotka. "Lék horší než choroba."
"No tak, hlavu vzhůru! Hlídka tady zůstane." To byl Karotka.

"Asi jo, ale pana Elánia vyrazej na to tata! Kvůli blbý politice."
Elánius se rozhodl oči raději neotvírat.

Když loď konečně přirazila, čekal na nábřeží tichý dav. Lidé pozorovali, jak po přístavním můstku schází na molo Elánius a jeho muži. Ozvalo se jedno nebo dvě rozpačitá zakašlání a pak někdo zavolal: "Řekněte, že to není pravda, sire Elánie!" U konce můstku prkenně salutoval strážník Dorfl.
"Loď lorda Rzezacze přistála dnes ráno, sire," hlásil gólem.
"Viděl někdo Vetinariho?"
"Ne, pane."
"Má strach se tady ukázat!" vykřikl někdo.
"Lord Rzezacz řekl, že máte konat svou povinnost, k čertu," oznamoval Elániovi Dorfl. Golemové měli tendenci užívat v řeči jistou doslovnost.
Podal Elániovi list papíru. Elánius se ho chopil a přečetl si několik řádků.
"Co to má být? ‚Rada ohrožení'? A tohle?.... Zrada? A. na. Vetinariho? Tak s tímhle já nechci mít nic společného! Tenhle rozkaz odmítám!"
"Mohl bych se podívat, pane?" zeptal se Karotka.
Byla to Angua, kdo si všiml té vlny, zatímco ostatní fascinovaně zírali na zatykač. I v lidské podobě má vlkodlak uši velmi citlivé.
Přešla na okraj mola a podívala se směrem po proudu.
Vzhůru Ankhem se hnala stěna zpěněné vody vysoká dva tři metry. Jak probíhala kolem, zmítaly se menší čluny a větší lodi se kývaly ze strany na stranu.
Vlna proběhla kolem místa, kde Angua stála, zamlaskala o kamenné nábřeží a rozhoupala Kuňkinsovu loď. Odněkud z podpalubí se ozval třeskot nádobí.
Pak byla vlna ta tam, viditelná už jen jako linka pěny mířící k nejbližšímu mostu. Na okamžik nebyl vzduch cítit proslulou ankhskou eau de latrine, ale mořským větrem a solí.
Kuňkins vyšel z kajuty a podíval se přes palubu.
"Co to bylo? Měnil se příliv?" zavolala na něj Angua.
"My jsme s přílivem vpluli do přístavu," odpověděl Kuňkins. "Nevím, co to bylo. Jeden z těch nepochopitelných úkazů, řekl bych."
Angua se vrátila zpět ke skupině. Elánius už byl ve tváři červený jako holandská kráva.
"Ale ono je to opravdu podepsáno většinou městských cechů, pane," prohlásil Karotka.-Abych řekl pravdu, podepsali to zástupci všech cechů s výjimkou Cechu zlodějů a Cechu švadlen a šiček."
"Vážně? Dobrá, kašlu na ně! Kdo si myslí, že jsou, aby mi takhle rozkazovali?"
Angua viděla, jak Karotkovi přeběhl po tváři bolestivý výraz.
"Ehm... někdo nám ty rozkazy dávat musí. To myslím samozřejmě více méně všeobecně. Nepředpokládá se, že si budeme vydávat vlastní rozkazy, pane. V tom je ten... jistý háček."
"To chápu..., ale... nějako..."
"A předpokládám, že představují vůli všeho lidu -"
"Ta smečka? Na mě s těmi kecy nechoďte. Kdybychom bojovali, byli bychom zmasakrováni! A pak bychom byli v téže situaci, jako jsme, jenže -"
"Ale tohle vypadá jako pravé a legální, pane!"
"Toje ale nehoráznost!"
"Podívejte se, vždyť to přece nejsme my, kdo ho obviňuje. My máme jen zajistit, aby se dostavil do Krysího sálu. Podívejte, pane, máte za sebou několik opravdu těžkých dní -"
"Ale... zatknout Vetinariho? Já přece nemůžu -"
Elánius se zarazil, protože jeho uši konečně dohonily jeho jazyk. A protože to byla podstata věci. Jestli máte někoho zatknout, tak to taky uděláte. Nemůžete se podívat na zatykač a říci tohohle ne. Tomu by se Ahmed vysmál. Starý Kamenná tvář by se obracel v každém ze svých pěti hrobů.
"Ale můžu, že?" přiznal nakonec smutně. "No dobrá. Vylepte popisy, Dorfle."
"To nebude zapotřebí, pane."
Dav se rozestupoval, protože po nábřeží přicházel lord Vetinari. Za ním kráčeli Noby s Tračníkem. Tedy pokud to nebyl seržant Tračník, byl to velmi podivně deformovaný velbloud.
"Myslím, že jsem vyslechl větší část vaší diskuse, veliteli," řekl lord Vetinari. "Prosím, konejte svou povinnost."
"Jedinou vaší povinností, sire, je vrátit se do paláce, sire. Co kdybychom -"
"To mi nedáte ani pouta?"
Elániovi spadla dolní čelist. "Proč bych to dělal?"
"Zrada je jeden z nejtěžších zločinů, sire Samueli. Myslím, že bych měl na poutech trvat."
"Dobrá, když jinak nedáte." Elánius pokynul Dor-flovi. "Dejte mu náramky."
"A nějaké řetězy na nohy náhodou nemáte?" zajímal se Vetinari, když Dorfl odněkud vytáhl pár pout. "Když už to děláme, tak bychom to měli udělat, jak to má být -"
"Ne. Žádné řetězy na nohy nemáme!"
"Snažil jsem se jenom spolupracovat, sire Samueli. Můžeme jít?"
Zástup nejásal. Bylo to téměř děsivé. Všichni mlčeli, byli jako hlediště, které se zatajeným dechem pozoruje kouzelníka a čeká, jaký trik teď provede. Lidé se znovu rozdělili, když se Patricij vydal zpět do středu města. Po několika krocích se

zastavil a otočil.
"Co bylo to další... aha, ano, nemusíte mě vézt na košatince, nebo ano?"
"To jen kdybyste měl být skutečně popraven, sire,"'odpověděl mu vesele Karotka. "Tradiční je, že zrádci jsou přivezeni na místo popravy v košatince. A pak byste byl pověšen, natažen narkůl a rozčtvr-cen." Karotka se zatvářil poněkud rozpačitě. "Vím, jak se věší i čtvrtí, sire, ale jak bychom vás natahovali - to nevím."
"Umíte pořádně zacházet s tužkou, kapitáne?" zeptal se lord Vetinari nevinně.
"Ne, to tedy neumí!" odpověděl Elánius.
"Máte opravdu košatinku?"
"Nemáme!" odsekl Elánius.
"Ne? No, pro všechny případy, sire Samueli, na Strmé ulici je takový luxusní sportovní obchod, kde mají všechno."

Po udupaném písku nedaleko Gabry kráčela postava a ta se zastavila ve chvíli, kdy na ni zavolal jakýsi hlásek plný naděje. Zněl na úrovni země. "Kvrk-ping, ping-cing, píp?"
Dezorganizátor cítil, jak je zvedán ze země.
COPAK TY JSI TO ZA VĚCIČKU?
"Jsem Dezorganizátor Mk II, s mnohofunkčním použitím, zapište své jméno!"
JAKÝM, TŘEBA?
Dokonce i maličký Dezorganizátorův mozeček pocítil jakousi nejistotu.
"Vím, kolik je hodin, ať jsem kde jsem," zkusil pro začátek.
TO JÁ TAKY. .
"Ehm... dovedu vést na deset minut přesný rozpis nezbytných a dohodnutých schůzek..." Dezorganizátor zaznamenal pohyb, který naznačoval, že jeho nový vlastník nasedá na koně.
ALE? JÁ MÁM OBROVSKÉ MNOŽSTVÍ SCHŮZEK.
"No vidíte to," prohlásil démonek a pokoušel se udržet si rychle vysychající optimismus. "No, takže já si udělám různé poznámky, a pokud chcete s některým z těch lidí znovu mluvit -"
TO JÁ NEPOTŘEBUJI. NEPAMATUJI SE, AŽ NA NĚKTERÉ ZŘÍDKAVÉ VÝJIMKY, ŽE BYCH SE S NĚKTERÝM Z NICH SEŠEL DVAKRÁT.
"No jo... tak teda máte moc schůzek?" Chviličku bylo slyšet dusot kopyt a pak už nic, jen svist větru.
VÍC, NEŽ SI DOKÁŽEŠ PŘEDSTAVIT. NE... MYSLÍM SI, ŽE TVŮJ TALENT BY BYL MNOHEM LÉPE VYUŽIT NĚKDE JINDE.
Pak další svištící vítr a nakonec šplouchnutí.

Krysí síň byla přeplněna. Představení cechů měli oficiální právo vstupu, ale našlo se ještě velké množství dalších lidí, kteří usoudili, že mají také právo být u stržení vysoké. Byli tam dokonce i někteří starší mágové. Každý chtěl mít tu možnost říci jednou svým vnoučatům: "Tenkrát jsem byl u toho."*25
"Jsem si naprosto jistý," ozval se Vetinari, když se zastavili u vchodu a přehlédli shromážděný zástup, "že jsem měl mít mnohem více řetězů."
"To mluvíte vážně, sire?" zeptal se Elánius.
"Nesmírně vážně, veliteli, ujišťuji vás. Ale kdybych nějakou shodou okolností přežil, okamžitě vám dám povolení k nákupu nějakých železa řetězů. Musíme se naučit dělat tyhle věci pořádně."
"Budu je mít po ruce, slibuju."
"Výborně."
Patricij mávl na pozdrav lordu Rzezaczovi, vedle něhož seděli pan Tichošlap a pan Odkraglli.
"Dobrý den," zvolal. "Mohli bychom si s tím pospíšit? Dneska to bude nabitý den!"
"Vidím, že vám dělá potěšení i nadále dělat z Ankh-Morporku předmět všeobecného posměchu," začal lord Rzezacz. Jeho pohled na okamžik přeletěl k Elániovi a vynesl ho do pustin za hranicemi vesmíru. "Toto není formální soud, lorde Vetinari. Je to zasedání obžalovací, aby každý věděl, z čeho jste viněn. Pan Kosopád mi řekl, že bude trvat mnoho týdnů, než bude váš proces připraven."
"Drahých týdnů, o tom nepochybuji. Tak, mohli bychom s tím pohnout?" přikývl Vetinari.
"Pan Kosopád přečte obvinění, jež jsou vám kladena za vinu," řekl lord Rzezacz. "Ale v podstatě shrnuto, jak si, Havelocku, jistě uvědomujete, jste obviněn z velezrady. Vzdal jste se velmi nešlechetně a zbaběle -"
"- ale nic takového jsem -"
"- a zcela proti všem zájmům a historickým právům města jste se vzdal vlastnictví země známé jako Lepš -"
"- ale žádné takové místo přece neexistuje."
Lord Rzezacz udělal krátkou odmlku. "Jste si jist, že jste příčetný, sire?"
"Podmínky kapitulace měly být podepsány na ostrově jménem Lepš, lorde Rzezaczi. Takové místo ale neexistuje."
"Propluli jsme kolem něj na cestě sem, člověče!"
"A podíval se tam někdo v posledních hodinách?"
Angua poklepala Elániovi na rameno.
"Těsně po tom, co jsme přistáli, se po řece nahoru přehnala podivná vlna, sire -"
Mezi mágy došlo ke krátké vzrušené diskusi a nakonec povstal arcikancléř Výsměšek.
"Jak se zdá, vaše lordstva, vznikl tady jistý problém. Děkan říká, že Lepš tam skutečně není."
"Je to ostrov. To nám tady naznačujete, že ho někdo ukradl? Jste si jistý, že víte, kde leží?"
"My víme, kde leží, ale on tam už neleží. Teď je tam jen množství řas a trosek," odpověděl děkan odměřeně. Vstal a v

rukou držel malou křišťálovou kouli. "Pozorovali jsme ostrov skoro každý večer. Kvůli těm pranicím, chápejte. Obraz na tu vzdálenost je sice dost mizerný, ale -"
Rzezacz na něj mlčky zíral. Ale děkan byl příliš mohutný, než aby ho někdo jen tak odstranil ze scény.
"Ale celý ostrov přece nemůže jen tak zmizet," zkoušel to lord Rzezacz.
"Teoreticky vzato se nemůže ani objevit, můj pane, ale tenhle to udělal."
"Třeba se zase potopil," ozval se Karotka.
Teď Rzezacz přesunul pohled k Vetinarimu.
"Vy jste o tom věděl?" zeptal se.
"Jak bych mohl vědět něco takového?"
Elánius pozoroval tváře v místnosti.
"Vy jste o tom něco věděl!" zvýšil Rzezacz hlas. Podíval se směrem k panu Kosopádovi, který spěšně listoval v jakémsi objemném svazku.
"Jediné, co vím, pánové, je to, že princ Sakapak, v době, která je pro něj politicky nebezpečně vypjatá, vyměnil obrovskou vojenskou výhodu za ostrov, který, jak se zdá, zmizel v moři," odpověděl Vetinari. "Klačané jsou velmi pyšní lidé a mě by opravdu zajímalo, co si budou myslet."
A Elánius si vzpomněl na generála Uššála, stojícího vedle princova trůnu. Klačané mají rádi úspěšné vůdce, pomyslel si. Zajímalo by mě, co se stane s těmi neúspěšnými. Když se tak podívám, co děláme my, když si myslíme, že někdo...
Někdo ho zatahal za kabát.
„'sme my, pane," hlásil se Noby. "Voni říkaj, že žádný košatinky nevedou, ale maj tam bezvadnej pingpongovej stůl jenom za deset tolarů. Pak tam maj taky malou trampolínu, na který bysme ho mohli vléct, ale serža říká, že by to bylo hloupý."
Elánius vyšel ze sálu a Nobyho táhl s sebou. Venku přitiskl malého mužíka ke stěně.
"Kde jste to byli s Vetinarim, desátníku? A nezapomeňte, že poznám, když mi lžete. Hýbe se vám pusa!"
"My... my... my.. .jeli smě akorát na malej vejlet, pane. Von řek, že nesmíme říct, že jedeme pod ten vostrov, pane!"
"Takže vy jste - pod Lepš ?"
"Ne, pane! My tam nepluli! Kromě toho to byla děsně smrdutá díra! Smrdělo to tam zkaženejma vejcema, celá ta pitomá jeskyně, a že byla velká jako město, to mi věřte, pane!"
"No, vsadím se, že jste moc rád, že jste tam nejel, že?"
Zdálo se, že se Nobymu ulevilo. "No bodejť, pane."
Elánius začichal. "Používáte nějakou vodu po -" opravil se, "- místo holení, Noby?"
"Ne, pane?"
"Něco tady voní po zkvašených květinách."
"Aha, to je jenom suvenýr, který jsem si dovezl z ciziny, pane. Je tak trochu..., jak bych to řekl... vytrvalá, jestli víte, co tím myslím."
Elánius pokrčil rameny a vrátil se do Krysího sálu.
"- a zásadně odmítám podezření, že jsem jednal s Jeho Jasností princem, a věděl přitom cokoliv o... ach, sire Samueli. Poprosil bych vás o klíček k těm poutům."
"Věděl jste to! Vy jste to věděl!" křičel Rzezacz.
"Je lord Vetinari z něčeho obviněn?" zeptal se Elánius.
Pan Kospád listoval jiným svazkem. Na zombii vypadal velmi zmateně. Jeho šedozelená pleť na sebe vzala viditelně zelenější odstín.
"Z ničeho, co bych mohl..." zamumlal.
"Ale bude!" prohlásil lord Rzezacz.
"Dobrá, až zjistíte, co to bude, dejte mi vědět a já půjdu a zatknu ho," ušklíbl se Elánius a odemkl lordu Vetinarimu pouta.
Uvědomoval si, že venku se ozývá jásání. V Ankh-Morporku se nic dlouho neutajilo. Ten mizerný ostrov už tam skutečně nebyl. A z jakéhosi neznámého důvodu to zase všechno dobře dopadlo.
Jeho pohled se potkal s pohledem Vetinariho. "To bylo vážně štěstí, co?" řekl.
"Víte, vždycky existuje nějaké to kuře, sire Samueli. Jenom ho musíte opravdu hledat."

Ten den, jak se ukázalo, byl skoro stejně rušný jako válka. Z Klače přiletěl koberec a mezi palácem a vyslanectvím se rozproudila čilá výměna poselství. Před palácem se stále ještě zdržoval hustý zástup lidí. Děly se věci, a i když lidé nevěděli jaké věci, byli rozhodnuti neminout z nich ani tu jedinou. Jestliže se mělo dít něco historického, oni to chtěli vidět na vlastní oči.
Elánius šel domů. K jeho úžasu mu přišel otevřít Jeefes. Měl vyhrnuté rukávy a na sobě dlouhou zelenou zástěru.
"Vy? Jak jste se, ke všem čertům, dostal tak rychle domů?" podivil se Elánius. "Promiňte, nechtěl jsem být nemístně zvědavý, ale -"
"Ve všeobecném zmatku jsem se vloudil na loď lorda Rzezacze, sire. Nechtěl jsem, aby tady věci došly do nějakého neúnosného stadia. No, musím říci, že stříbro už je opravdu v hrozném stavu. Zahradník neměl ani tu nejmenší představu, co s ním. Dovolte, abych se vám už předem omluvil za strašný stav příborů, sire."
"Před několika dny jste ukusoval lidem nosy!"
"Nesmíte vojínovi Bouřkovi všechno věřit, sire," odpověděl sluha, když Elánius vstoupil do haly. "Byl to jen jeden nos."
"A teď jste spěchal zpět, abyste mohl leštit stříbro?"

"Je chyba upustit od zavedených zvyků, sire." Jeefes se najednou zarazil. "Sire?"
"Prosím?"
"Zvítězili jsme?"
Elánius se podíval do té okrouhlé růžové tváře.
"Ehm... neprohráli jsme, Jeefesi," odpověděl.
"Nemohli jsme přece dovolit, aby nějaký cizí despota vztáhl ruku na Ankh-Morpork, že ne, sire?" pokračoval butler.,Hlas se mu mírně chvěl.
"Myslím, že opravdu ne..."
"Takže to, co jsme udělali, bylo správné."
"Myslím, že ano..."
"Zahradník říkal, že lord Vetinari zase ty Klačany převezl, sire..."
"Nevidím důvod, proč by to neudělal. Dělá to přece každému..."
"To je skvělé, sire. Lady Sibyla je v Lehce růžovém salonu, sire."
Když Elánius vstoupil, pletla nějaký jednoduchý vzor, ale vstala a políbila ho.
"Slyšela jsem novinky," řekla. "Skvělá práce." Prohlédla si ho od hlavy k patě. Pokud mohla usoudit, tak na první pohled mu nic nechybělo.
"Nejsem si jistý, jestli jsme vyhráli..."
"Když jsi se dostal domů živý a zdravý, počítám to jako vítězství, Same. I když něco takového bych pochopitelně před lady Žralounovou neřekla." Sibyla na něj zamávala pletením. "Zorganizovala výbor pro pletení ponožek našim odvážným hochům na frontě, ale vzápětí se ukázalo, že už jste zpět. A já se ještě ani nenaučila, jak dělat patu. Té se to pravděpodobně dost dotkne. Myslím lady Žralounové."
"Ehm... jak dlouhé myslíš, že mám nohy?" "Hm... a nepotřebuješ šálu?" Znovu ji políbil.
Rád bych si dal koupel a pak něco k jídlu," oznámil jí.
Voda byla jen vlažná. Elánius měl mlhavé podezření, že Sibyla má dojem, že opravdu horká voda za války zaváněla zradou na bojujících.
Ležel ponořen ve vaně, z níž mu vyčníval jen nos, když zaslechl hlasy doprovázené tím zvláštním gloinggloing, jaké můžete slyšet, jen když naslouchá te vzdálenému hovoru a máte při tom uši potopené pod vodou. Pak se otevřely dveře.
"Je tady Fred. Chce s tebou mluvit Vetinari," oznámila mu Sibyla.
"Už? Ale vždyť jsme se ještě ani nenajedli!" "Půjdu s tebou, Same. Nemůže tě takhle volat, kdy si vzpomene."
Sam Elánius se pokusil vypadat vážně, alespoň do té míry, jak to dokáže nahý muž, který v ruce drží pemzu na paty.
"Sibylo, jsem velitel Hlídky a on je vládce města. Myslím, že se nehodí stěžovat si učiteli, když se nedokážu naučit zeměpis..."
"Řekla jsem, že jdu s tebou, Same."

Člun sklouzl po kolejích a zmizel pod vodou. Na hladině se objevil řetízek bublin.
Leonardo si povzdechl. Dával si velký pozor, aby Člun nezašpuntoval. Proudy ho mohou zanést kamkoliv. On doufal, že ho odvalí do největších hlubin oceánu, nebo dokonce přes Okraj.
Nikým nepovšimnut procházel zástupem, až nakonec dorazil k paláci. Vešel do tajné chodby a bezmyšlenkovitě se vyhnul všem pastem a nástrahám. Konec konců, sám je navrhoval.
Došel ke dveřím své vzdušné pracovny a odemkl je. Když byl uvnitř, pečlivě za sebou zamkl a vstrčil klíč pode dveře.
Pak si zhluboka oddechl.
Tak takhle vypadal svět? Nade vši pochybnost šílené místo plné ještě šílenějších lidí. Dobrá, od dnešního dne bude velmi opatrný. Bylo jasné, že někteří lidé by se pokusili udělat zbraně z čehokoliv.
Uvařil si šálek čaje, proces, který se poněkud zdržel tím, že vymýšlel lepší lžičku a malé zařízení, které zajišťovalo účinnější oběh vařící vody.
Pak si sedl do své speciální židle a zatáhl za páku. Protizávaží začala klesat. Kdesi se začala přelévat voda z jedné nádrže do druhé. Části křesla zaskřípaly a přesunuly se do pohodlné polohy.
Leonardo nepřítomně zíral ven světlíkem pod stropem. V modrém obdélníku se líně a pomalu otáčelo několik ptáků, kroužili ve vzdušných proudech a sotva hýbali křídly...
Po několika minutách, zatímco čaj začal stydnout, se Leonardo pustil do kreslení.

"Lady Sibyla? Ale to je nečekané a milé překvapení," řekl lord Vetinari.
"Dobrý večer, sire Samueli! Když dovolíte, ta šála je překrásná. A tady máme kapitána Karotku. Prosím, posaďte se. Musíme společně dokončit mnoho věcí." Sedli si.
"Ze všeho nejdříve," začal Vetinari, Jsem připravil prohlášení určené především městským křiklounům. Mám pro vás skvělé novinky."
"Takže válka úředně skončila, je to tak, sire?" řekl Karotka.
"Válka, kapitáne, nikdy nezačala. To všechno bylo jen... nedorozumění."
"Nebyla?" Elánius se zamračil. "Vždyť přišli o život lidé!"
"Právě," přikývl Vetinari. "A to znamená, alespoň já si to myslím, že bychom se měli pokusit co nejvíce pochopit jeden druhého."
"Co princ?"
"Hm, jsem si jistý, že s ním můžeme udělat dobrý obchod, Elánie."

"Já si to ale nemyslím!"
"Co máte najednou proti princi Khufhurovi? Měl jsem dojem, že se vám ten člověk docela líbil."
"Cože? A co se stalo s tím druhým?"
"Jak se zdá, vydal se na dlouhý výlet na venkov," odpověděl Patricij. "A prý ve spěchu."
"Máte na mysli takový ten výlet, na který člověk vyráží, aniž měl čas si sbalit svých pět švestek?"
"Ano, tak by se to dalo vyjádřit. Zdá se, že proti sobě něčím popudil lidi."
"A víme, kam měl namířeno?" zajímal se Elánius.
"Myslím, že do Klačistanu - promiňte, ale řekl jsem snad něco směšného?"
"Ne, to ne. Jen mě tak něco napadlo."
Vetinari se opřel v křesle. "A tak zas mír rozepjal své všeobjímající perutě."
"Klačané z toho nejsou právě nejšťastnější, řekl bych,že?"
"Je v lidské povaze obrátit se proti svým vůdcům, když věci dopadnou špatně," dodal Vetinari, aniž změnil výraz obličeje. "Není pochyb o tom, že budou nějaké potíže. Ale ty budeme muset... projednat. Princ Khufhr je přátelský člověk. Jako většina jeho předků. Džbán vína, krajíc chleba a nějaká ta dívčí společnost, nebo lépe výběr z dívčí společnosti, a politika ho nebude nijak zvlášť zajímat."
"Jsou stejně chytří jako my," uvažoval Elánius.
"Proto před nimi musíme mít neustále náskok," odpověděl mu Vetinari.
"Takže něco jako závod mozků," podíval se na něj Elánius.
"Lepší než závod ve zbrojení. A levnější," řekl Patricij. Prolistoval papíry, které měl před sebou na stole. "Takže co bychom to tady... aha, ano. Otázka dopravy."
"Doprava?" Elániovy myšlenky se pokusily udělat obrat o sto osmdesát stupňů.
"Ano. Naše staré ulice začínají být v poslední době strašlivě přeplněné. Slyšel jsem, že na Královské cestě je nějaký povozník, který se, zatímco čekal, až se uvolní cesta, aby mohl projet na druhou stranu, usadil, oženil a vychoval děti. A zodpovědnost za průchodnost ulic je, a to je neoddiskutovatelné, jedna z nejstarších a nejdůležitějších povinností Hlídky."
"To je možné, sire, ale v posledních dnech -"
"Takže vy, sire Samueli, vytvoříte nové oddělení, které se tím bude zabývat. Bude se starat jen o tyhle věci. Ukradené vozy a tak dále. A bude se starat o to, aby byly hlavní křižovatky neustále průjezdné. Možná že byste měli taky dohlédnout na povozníky a formany, kteří někde stojí a překážejí příliš dlouho, a napařit jim nějaký trestný poplatek. A tak dále. Myslím si, že seržant Tračník a desátník Nóblhóch budou pro tuto práci výjimečně vhodné osoby zvláště proto, že se jejich činnost, abych tak řekl, bude snadno sama financovat. Co si o tom myslíte?"
Možnost "samofinancování", a to bez nebezpečí, že po nich bude někdo střílet. Ti dva si budou myslet, že zemřeli a přišli do nebe, pomyslel si Elánius. "To má být pro ty dva něco jako odměna, sire?" "No, řekněme to spíše tak, Elánie, že když člověk zjistí, že má hranatý kolík, měl by pro něj hledat hranatý otvor."
"Předpokládám, že to bude v pořádku, sire. Samozřejmě to znamená, že budu muset někoho povýšit do jejich-"
"Jsem si jistý, že detaily mohu ponechat na vás. Možná že by nebylo od věci dát jim nějakou malou odměnu - deset tolarů? Aha, je tady ještě jedna věc, Elánie. A jsem skutečně velmi rád, že je tady lady Sibyla s vámi, aby to také slyšela. Jsem nucen změnit název vašeho úřadu." "Ano?"
."Velitele má člověk plná ústa. Pak mi někdo připomenul, že to slovo, velitel, pochází ze slova ‚vojvoda'."
"Vojvoda Elánius?" nechápal Elánius. Slyšel, jak se Sibyla užasle nadechla.
Uvědomoval si, že kolem nastalo ono bezdeché ticho, jaké zažíváme ve chvílích, které uběhnou od zapálení doutnáku k výbuchu nálože. Převracel si to slovo v duchu na jazyku.
"Vévoda?" řekl. "To ne, - Sibylo, mohla bys chvíli počkat venku?"
"Proč, Same?"
"Potřebuju s jeho lordstvem probrat něco velmi osobního."
"To myslíš pohádat se s ním?"
"Diskutovat."
Lady Sibyla si povzdechla. "No dobrá. Je to tvoje věc, Same. Ty to víš nejlíp."
"Jsou tady ještě nějaké věci, které jsou s tím spojené," řekl lord Vetinari, když se za lady Sibylou zavřely dveře.
"Ne!"
"Možná byste si je měl poslechnout."
"Ne! Už jste mi to udělal jednou! Máme Hlídku zorganizovanou, počty jsou téměř plné, fond pro vdovy a sirotky je tak tučný, že se mi lidé stavějí do fronty na nebezpečné úkoly, a terč na šipky je skoro nový! Tentokrát není nic, čím byste mě mohl podplatit, abych to přijal. Není nic, co bychom ještě chtěli!"
"Vždycky jsem si myslel, že Elánius Kamenná tvář byl velmi pomlouvaný muž," prohlásil Vetinari s naprosto neutrálním výrazem.
"Já vám o nic z těch vašich... Cože?" Elániovy myšlenky začaly najednou v plné rychlosti prokluzovat.
"Já si to taky vždycky myslel," přidal se Karotka loajálně.
Vetinari vstal a postavil se k oknu, ze kterého byl výhled na Broad Way - Širokou cestu, jednu z hlavních ankh-morporských tříd. Stál a s rukama sepjatýma za zády se pohupoval na patách.
"Tak mě napadlo, že teď by možná byl vhodný čas pro... přehodnocení jistých starých předsudků a domněnek," řekl.
Význam jeho slov obklopil Elánia jako chladná mlha.
"Nabízíte mi, že změníte historii?" řekl. "Je to tak? Přepsat-"
"Můj drahý Elánie, historie se mění neustále. Je neustále se zpětnou platností zkoumána, posuzována, přeceňována a

tak dále, jak jinak by se historici zaměstnali? Neměli bychom asi dovolit lidem s jejich myšlením chodit jen tak kolem a dělat si s minulým časem, co se jim zlíbí. Což mi ostatně ještě něco připomenulo. Vím, že představený Cechu historiků plně souhlasí s mým názorem, že ústřední role vašeho předka v historii města je zralá k... novému rozboru a... přehodnocení."
"Takže vy už jste to s ním probral, co?" zavrčel Elánius.
"Ještě ne."
Elánius několikrát otevřel a zavřel ústa, ale nevydal ze sebe ani hlásku. Patricij se vrátil ke stolu a zvedl aršík papíru.
"A pak by se vyřešily ještě další maličkosti..." dodal.
"Jako které?"
"Byl by pochopitelně očištěn a znovu uznán elániovský erb. Musel by být. Vím, že lady Sibyla byla velmi rozrušena, když zjistila, že na žádný erb nemáte právo. A korunka, myslím, že dokonce s perlami a -"
"Tu svoji korunku si můžete vzít a i s těmi perlami si ji klidně-"
"- kterou, jak doufám, budete nosit při oficiálních příležitostech, jako je například odhalení sochy, a která tak dlouho zpochybňovala čest vašeho předka a vděčnost města svou nepřítomností."
Poprvé během tohoto rozhovoru se Elániovi podařilo v myšlenkách předeběhnout rozhovor.
"Zase starý dobrý Kamenná tvář? To je součást toho všeho? Socha Elánia Kamenné tváře?"
"Uhodl," přikývl lord Vetinari. "Ne vaše, to je jasné. Vztyčit sochu někomu, kdo se pokusil zabránit válce, není právě... nejvděčnější. Kdybyste zmasakroval pět tisíc vlastních mužů díky své naduté bez-starostnosti, to už bychom tavili bronz. Ne. Myslel jsem na prvního Elánia, který se pokusil vytvořit budoucnost a vytvořil kus minulosti. Myslel jsem si, že někde v ulici Broskvové bublaniny -"
Pozorovali jeden druhého jako dvě kočky, nebo hráči pokeru.
"Na Široké cestě," řekl najednou Elánius chraptivým hlasem. "Přímo před palácem."
Patricij vyhlédl z okna. "Souhlasím. Budu se na ni rád dívat."
"A hned u zdi, aby byla pěkně za větrem."
"Jistě."
Zdálo se, že Elánius na krátký okamžik ztratil nit. Pak ale řekl: "Přišli jsme o nějaké lidi -"
"Bylo jich sedmnáct, zapletli se do drobných srážek a šarvátek," přikývl lord Vetinari.
"Chci, aby-"
"Vydám nařízení, aby jejich vdovy a lidé na nich závislí dostali dostatečné finanční vyrovnání."
Elánius se vzdal.
"To je skvělé, sire!" zvolal Karotka.
Nový vévoda se poškrábal na bradě.
"Ale to znamená, že moje žena bude vévodkyní," řekl. "To je ale slovo, vévodkyně Sibyla se o tyhle věci nikdy zvlášť nezajímala."
"Skláním se před vaší znalostí ženské psychiky," usmál se Vetinari. "Všiml jsem si před chvilkou jejího obličeje. Není pochyb, že až příště uspořádá čaj pro své přítelkyně, mezi které patří, jak vím, i vévodkyně z Quirmu a lady Žralounová, nejenže to nedá najevo, ale ani ji nenapadne mít sebenevinnější narážky."
Elánius zaváhal. Sibyla byla samozřejmě neuvěřitelně vyrovnaná a klidná žena a takovéhle věci... Nechala to všechno úplně na něm, že?... Takovéhle věci by ji přece... Určitě, něco takového by ji přece ne... ona... Houby, samozřejmě, že ano! Ne že by se vytahovala, ale bude se cítit skvěle, když bude vědět, že ony vědí, že ona ví, že ony vědí...
"Dobrá," řekl, "ale podívejte, měl jsem dojem, že vévodou může člověka udělat jen král. To není jako všechna ta hrabata a knížata, která vzniknou díky... dejme tomu politické situaci, ale hrabě potřebuje -"
Podíval se na Vetinariho. A pak na Karotku. Vetinari řekl, že mu to něco připomnělo...
"Jsem si jist, že i kdyby byl v Ankh-Morporku znovu král, jistě by mé rozhodnutí schválil a podepsal," odpověděl Vetinari uhlazeně. "A pokud se žádný král neobjeví, pak v tom nevidím už vůbec žádný problém."
"Takže jsem byl zase koupen a prodán, že?" prohlásil Elánius a zavrtěl hlavou. "Koupen a prodán."
"Vůbec ne," odporoval mu Vetinari.
"Samozřejmě, že ano. To je vlastně každý z nás. I Rzezacz. A všichni ti ubožáci, kteří vytáhli do pole, aby se dali zmasakrovat. My nejsme součástí celého obrazu, že? My jsme jen koupeni, abychom byli po nějaké době zase prodáni."
Vetinari se najednou jediným pohybem ocitl před Elániem, zatímco za stolem dopadla s třeskem na zem jeho židle.
"Opravdu? Muži vytáhli do pole. A muži připochodovali zpět. Jak slavné to mohly být bitvy a boje - ty, které nevybojovali!" Zaváhal, ale pak pokrčil rameny. "Říkáte koupeni a prodáni? Budiž. Já říkám: Ale ne zbytečně utraceni!"
Patricijovi přeběhl po tváři jeden z těch vzácných kratičkých úsměvů - jako vždy, když se chystal říci něco, co sice nebylo příliš veselé, ale co ho pobavilo. "Veni, vici... Vetinari."

Na zmatených proudech se pohupovaly chomáče řas. Kromě zbytků dřeva nebylo vidět nic, co by dokazovalo, že tady Lepš vůbec kdy byl.
Ve vzduchu kroužili ptáci. Jejich křik však byl více méně přehlušen hádkou, která se rozpoutala zhruba na úrovni mořské hladiny.
"Je to prostě naše dřevo, ty zapíranej příbuznej prašivýho psa!"
"Ano? Vážně? Na vaší straně ostrova? To bych neřekl!"
"Plave!"
"A jak víš, že jsme na naší straně ostrova taky neměli nějaké naplavené dříví, aha? Kromě toho, my pořád ještě máme

celý sud pitné vody, ty smrade z velbloudí tlamy!"
"Dobrá, tak se rozdělíme! Můžete mít polovinu voru!"
"Aha! Aha! Teď jste ochotní jednat, když vidíte, že je všechno na vodě, co? Teď byste rádi načali z jiného soudku! Z našeho, co?"
"Nemohli bysme jim prostě říct ‚ano', táto? Už mám toho šlapání vody po krk."
"A budete muset odvést svůj díl pádlování."
"Samozřejmě."
Ptáci plachtili a točili se v širokých kruzích, bflé skvrnky na hluboce modrém nebi.
"Do Ankh-Morporku!"
"Do Klače!"
Zatím se potopená hora Lepš usadila pevněji v hlubinách na mořském dně a Zvědavé olihně se zvědavě rozhlížely po jeho zvláštních ulicích. Neměly nejmenší tušení, proč jejich město v nesmírně dlouhých intervalech mizí někde u oblohy, ale věděly, že tam nikdy nezůstává příliš dlouho. Tak to prostě bývá. Věci se stávají nebo taky ne. Zvědavé olihně byly přesvědčeny, že se to dříve nebo později všechno srovná.
Kolem proplul žralok. Kdyby se někdo odvážil a přiložil mu ucho k boku, byl by zaslechl: "Kvrk-ping, ping-cink, píp! Tři nula nula, ráno. Jíst. Hlad. Plavat. Dnes nezapomeň: Plavat. Mít hlad. Jíst. Tři nula pět: Přežrat se k prasknutí. Plavat..." Nebyl to zvlášť zajímavý rozvrh, ale bylo velmi jednoduché ho organizovat.

Oproti všem zvyklostem se seržant Tračník napsal do rozpisu hlídek. Myslel si, že mu udělá dobře, když se trochu projde na čerstvém vzduchu. Kromě toho se k němu také donesla jistá zajímavá věc. Městem se z neznámého důvodu šířily pověsti, že Hlídka měla něco společného? s tím, čemu lidé říkali vítězství. To znamenalo, že uniforma Hlídky bude u zadních dveří některých hostinců poukázkou na nějakou tu pintu zdarma.
Byl na obchůzce s desátníkem Nóblhóchem. Procházeli městem sebevědomým krokem mužů, kteří byli leckde a viděli věci.
S pravým policejním instinktem je kroky zavedly k Pozemským jídlům. Pan Muibarak právě leštil výklad. Když je spatřil, přestal pracovat a zmizel uvnitř.
"Tak tomu se říká vděčnost?" povzdechl si Tračník.
Muž se znovu objevil ve dveřích a v rukou nesl dva objemné balíčky.
"Moje žena to uvařila zvlášť pro vás," vysvětloval. Pak dodal: "Říkala, že se jistě brzo ukážete."
Tračník odtáhl voskovaný papír.
"No tohle!" vydechl.
"Speciální kari a la Ankh-Morpork," oznamoval jim pyšně pan Muibarak. "Je v něm žluté koření kari, velké kusy tuřínu, zelený hrášek a sultánky -"
"- velké jako malá vejce!" zvolal Noby.
"Děkujem vám mnohokrát," usmíval se Tračník. "A jak se má ten váš mládenec, pane Muibaraku?"
"Řekl, že jste mu dal skvělý příklad, a že až vyroste, stane se taky policistou."
"No výborně," přikyvoval Tračník šťastně. "To bude mít pan Elánius radost. A synkovi řekněte, že se na nás může -"
"V Al Kali," dokončil Muibarak. "Zůstal tam u mého bratra."
"Ah. Dobrá.... proč ne... že. No... tak tedy... díky za to kari."
"A jaký příklad to myslel?" zeptal se poněkud nejistě Noby, když se vydali na další cestu.
"No, jistě dobrý," zahuhlal Tračník ústy plnými mírně kořeněného turínu.
"No jo, no ne, asi určitě."
Za pomalého žvýkání a ještě pomalejší chůzí zamířili k dokům.
"Chystal jsem se napsat Baně dopis," řekl Noby po chvíli.
"Proč ne, jenže... ona si myslela, že jsi ženská,
Noby."
"No. Takže viděla my nejniternější já, mou duši..." Nobyho rty se soustředěně pohybovaly, "mou duši obnaženou až na samotný... tentononc. To říkala Angua. Pak jsem si ale uvědomil, že ten její mládenec se vlastně taky vrátí z války, a myslel jsem si, že by vode mě bylo šlechetný, kdybych sejí vzdal."
"Taky by to mohl být dvoumetrovej chlap a ranař, ten její mládenec."
"Na to jsem ani nepomyslel, seržo."
Chvilku kráčeli mlčky.
"Tohle je, co já vim, mnohem, mnohem lepší věc, než jsem kdy v životě udělal," řekl pak Noby.
"Správně," přikývl seržant Tračník. Zase kráčeli chvíli v tichu a pak seržant dodal: "Taky na tom není nic těžkého."
"Pořád eště mám ten šnuptychlík, co mi dala. Koukni."
"To je fakt prima, Noby."
"Je to pravý klačský hedvábí, abys věděl."
"Jo, vypadá moc hezky."
"Nikdy ho nevyperu, seržo."
"Noby, ty sentimentální chlape," zjihl Fred Tračník.
Pozoroval, jak se desátník Nóblhóch vysmrkal.
"No... tak snad, abys ho už přestal používat... ne?" řekl pochybovačně.
"Von se pořád eště vohejbá, seržo, hele," předváděl ochotně Noby.
"No jo, máš pravdu, že se tak hloupě ptám."

Nad hlavami se jim se skřípěním začaly otáčet korouhvičky.
"Ta zkušenost mi pomohla mnohem víc pochopit ženy," uvažoval Noby nahlas.
Tračník, léta ženatý muž, mlčel.
"Dneska vodpoledne jsem potkal Pravdomluvu Strkvorovou," pokračoval Noby ve svých úvahách, "a zeptal jsem se jí, jestli by si se mnou večer nevyšla, že mně vůbec nevadí, jak šilhá, a že mám exostickej parfum, kterej zakryje každej zápach, a vona řekla, ať vodprejsku, a hodila po mně ouhoře."
"Tak to je špatné," zasmušil se Tračník.
"To se mejlíš, seržo, protože normálně, když mě viděla, začala rovnou nadávat. A pořád eště mám toho ouhoře, a to je prima bašta, takže si myslím, že to byl krok k dobrýmu."
"Možná. Možná. Hlavně abys už co nejdřív někomu tu voňavku daroval, jo? Já jenom, že už si začínají stěžovat i lidi přes ulici."
Jejich nohy, přitahované jako včelky vonným květem, zamířily k přístavišti. Oba se zálibně podívali na Klačanovu hlavu na kůlu.
"Je jenom dřevěná," řekl Tračník.
Noby mlčel.
"A je taky asi součástí našeho tradičního dědictví a tak dále," pokračoval Tračník, ale nějak váhavé, jako by nevěřil vlastnímu hlasu.
Noby se znovu vysmrkal, což byla produkce, která se všemi svými trylky a fanfárami trvala jistý čas.
Pak se seržant vzdal. Musel připustit, že některé věci už nebyly takové jako dřív. "Nikdy se mi tady nelíbilo. Pojďme raději ke Hroznové partě, co ty na to?"
Noby přikývl.
"A kromě toho, pivo, co tady čepujou - to jsou stejně pěkný chcanky."

Lady Sibyla nastavila manželovi kapesník.
"Plivni!" přikázala.
Pak mu pečlivě setřela čmouhu z tváře.
"V pořádku. Teď vypadáš opravdu velmi -"
"- vévodovsky," ušklíbl se Elánius zachmuřené. "A já už si myslel, že to mám za sebou."
"Po tom strašlivém zmatku už convivium nedokončili," připomínala lady Sibyla a smetla mu jakési mikroskopické smítko z kabátce. "A být musí."
"Člověk by si myslel, že když je vévodou, nemá zapotřebí nosit všechny ty hloupé věci, co říkáš?"
"No, vždyť jsem ti vysvětlovala, že si můžeš vzít slušný civilní oděv a vévodské symboly, drahý."
"Jo. Já ty šaty viděl. Bílé hedvábné punčochy - to není nic pro mě."
"Víš, podle mě do nich máš nohy, takže -"
"Ne, raději zůstanu u velitelské uniformy," pospíšil si Elánius.
Odněkud přispěchal ai;cikancléř Výsměšek. "Tak už vás čekáme, lorde E1-"
"Říkejte mi sire Same," přerušil ho Elánius. "To je oslovení, které ještě stačím překousnout."
"No, našli jsme kvestora v jedné z mansard, takže myslím, že můžeme vyrazit. Kdybyste laskavě zaujal své místo..."
Elánius došel do čela procesí. Cítil na sobě stovky pohledů a slyšel tlumený šepot. Třeba je možné být vyloučen z řad šlechty? Musí se na to podívat do knih. I když na druhé straně, když si vzpomene na některé věci, které lordi v minulosti napáchali, musel by provést něco opravdu velmi odporného.
Náčrtky sochy ale vypadají velmi dobře. A viděl už, co bude v historických knihách. Jak se ukázalo, dělat historii bylo docela snadné. Historie byla to, co se zapsalo. Tak snadné to bylo.
"Je to skvělé!" zvolal Výsměšek do všeho okolního hukotu a lomozu. "Tak a když se teď všichni vydáme na cestu a budeme následovat lor... velit... sira Samuela, měli bychom se tady sejít k obědu ne později než v půl druhé. Sbor je připraven? Nikdo nikomu nešlape na roucho? Tak tedy - kupředu!"
Elánius vykročil pomalým, vycházkovým krokem. Slyšel, jak se procesí za ním dalo do pohybu.
Bezpochyby docházelo k různým drobným potížím, jak k nim dochází u všech veřejných událostí, jichž se účastní i staří a hluší a mladí a hloupí. Už teď pravděpodobně několik lidí vyrazilo špatným směrem.
Když vyšel na náměstí Náhlého osvícení, ozval se pískot a různé obhroublé zvuky a mumlání jako "heleďte na něj, koukněte, jak se nese ten se vydařil" a podobné výroky, kterými dav při podobných příležitostech vždycky hýří. Ale ozvalo se i několik výkřiků pozdravných.
Snažil se upírat zrak přímo před sebe.
Hedvábné punčochy. S podvazky. To nepřipadalo v úvahu. Bylo hodně věcí, které by byl pro Sibylu ochoten udělat, ale jestliže v jejich vztahu hrály nějakou roli podvazky, nebyly a nebudou to podvazky jeho. A každý říkal, že by si měl obléci purpurový plášť obšitý žužmelínem. Tak na to mohou taky klidně zapomenout.
Strávil zoufalou hodinu v knihovně, ale všechny ty řeči kolem zlatých koulí a hedvábných punčoch pro něj měly stejnou přitažlivost jako bahenní plyn. Tradice? On už jim ukáže tradice! Podle toho, co zjistil, tak každý trochu normální vévoda nosil pořádnou kroužkovou zbroj, nejlépe potřísněnou krví, a ještě lépe krví cizí...
Ze zástupu se ozval výkřik. Hlava se mu automaticky otočila stranou a uviděl mohutnou ženštinu, která seděla na zemi a mávala rukama.
"Ukradl mi kabelku! A přitom mi ani neukázal odznak cechu!"
Procesí se zastavilo, když se Elánius zarazil na místě a pohledem sledoval postavu pádící napříč náměstím.
"Hej, okamžitě zastav, Šimone Vyšťárale!" vykřikl a vykročil stále rychlejším krokem kupředu.

A - což je pochopitelné - jen málo lidí ví, jak to při takových tradičních událostech chodí. Je v tom už od samého prapůvodu věci jistá podivná nelogika - kdysi býval důvod, proč lidé nosili každé úterý o svátcích Pečené duše kytičku petrklíčů, ale dnes ji nosí, protože.. . protože... protože se to tak prostě dělá. Kromě toho inteligence patvora zvaného dav se rovná druhé odmocnině z počtu přítomných.
Elánius se rozeběhl, a proto se za ním rozeběhlo i univerzitní procesí. Lidé za procesím zase viděli, jak se mezera mezi nimi a posledními členy sboru zvětšuje, a podlehli nutkání ji zmenšit a uzavřít. Nakonec běželi všichni, protože všichni ostatní běželi.
Občas se ozval výkřik nebo kletba těch, jejichž srdce, plíce, nebo končetiny a klouby nebyly stavěny na takové věci, a pak mocný řev arcikancléře, který se pokusil zastavit a vzdorovat tomuto splašenému lidskému stádu. Teď ležel na dlažbě a pokaždé, když mu na hlavu dopadla další noha, přirazila mu obličej mezi kameny.
A zloděj-učedník Šimon Vyšťáral pádil jak zajíc, protože jediným pohledem přes rameno zjistil, že ho honí výkvět celé ankh-morporské společnosti, a to zjištění dospívajícího mládence vyděsilo téměř k smrti.
Sam Elánius běžel. Strhl si plášť, odhodil klobouk s pérem a běžel a běžel.
Později z toho budou nepříjemnosti. Lidé budou klást otázky. Ale to bude později - teď měl před sebou jen jedinou, nádherně jednoduchou a úžasně osvobozující povinnost. Doufal, že to nikdy neskončí. Pod čistou oblohou, v neposkvrněném světě... vnímal jen to pronásledování.

---

*1 Pozn. překl.: Jak je známo, byla Hlídka v poslední době na základě Patricijova nařízení rozšířena o zástupce všech skupin obyvatelstva Ankh-Morporku, a to včetně samiček všech ras. V Hlídce tedy jsou nejen lidé, trollové a trpaslíci, ale i zástupci skupin menšinových - neživí, chrliče, vlkodlaci a další. Strážnice Pleskot Řiťka, trpaslice, patřila k posledním nováčkům. Jak každý ví, rozlišit pohlaví trpaslíků pouhým pohledem je nemožné, protože obě pohlaví nosí plnovous i zbroj a zvláště na skupinových fotografiích Hlídky, kde jsou zobrazení označeni jen jmény, je to velmi matoucí.
*2 Pozn. překl.: Convivium -jeden z četných obřadů konaných na Neviditelné univerzitě. Pořádá se v souvislosti s udělováním titulů a akademických hodností. Původně se slavil v prostorách univerzity, později se však přenesl do ulic města a má především udělat co nejmocnější dojem na prosté obyvatele. Účastní se ho i Patricij a celá městská smetánka.
*3 Pozn. překl.: Další důkaz o paralelních vesmírech - počátkem 18. století řádila v Londýně banda mladých aristokratů, kteří si říkali Mohockové
*4 Pozn. autora: Vypadá to tak, že dlaně jsou drženy v pravém úhlu k sobě a není jimi tleskáno, ale máváno. Mávající při tom upřeně, někdy i výhružně zírají na přítomnéjako kdyby chtěli říci: "Buď tady budeme mít pěkný hlasitý aplaus, nebo budou všichni po škole."
*5 Pozn. překl.: Já se těm rybářům ani nedivím. Pozemští rybáři na tom nejsou o moc lip. Cituji z knihy B. Heuvelmanse Po stopách mořských oblud (česky edice Kolumbus, Mladá fronta 1968): " U kalmara rodu Architeuthis, jehož tělo včetně hlavy je dlouhé n metrů, dosahuje průměr největších přísavek téměř n centimetrů. Největší rohovíte kroužky (přísavky) ulovených kal-marů mají průměr asi 4 palce (10 cm). Přesto se na tělech zabitých vorvaňů našly jizvy, jejichž průměr přesahuje 18 palců (45 cm). Tato velmi zajímavá skutečnost byla vynesena na světlo a pak - litujeme, že to musíme říci - pečlivě ignorována. "A teď si to přeberte.
*6 Pozn. autora: To ženy dělají vždycky.
*7 Pozn. autora: Možnost, že by se mezi přítomnými nacházel někdo, kdo by byl zcela bez viny, byla tak malá, že ji ani nebral v potaz.
*8 Pozn. autora: Je to termín vymyšlený mágem Blamužem Holením†, který zjistil, že pomocí systému odměn a trestá dokáže vycvičit psa tak, že když zazní zvonek, pes okamžitě sežere meruňku.
† Holeňovi, jeho rodiče, byli jednoduší venkovští lidé a chtěli holčičku. Předpokládali, že se bude jmenovat Blažena.
*9 Pozn. autora: Civil - to byl v Hlídce problém. Oba muži byli zvyklí na uniformu, v níž chodili téměř celý život. Jediné šaty, které se sehnaly na seržanta Tračníka, patřily původně muži o nějaké to kilo lehčímu a o mnoho let mladšímu, takže jejich knoflíky sténaly napětím. Nobyho představa civilu zase vycházela z koloritu jakéhosi národního kroje, zdobeného prýmky a rolničkami, který nosil jako člen ankh-morporského Souboru písní a tanců. Je pravda, že se za nimi po ulici táhl dav dětí, které chtěly vědět, kde bude představení.
*10 Pozn. autora: Policista Postihnout-hříšné-vysvětlující--brožurkouje dobrý polda, jak vždycky říkal sám Elánius, a to byla od Elánia ta nejvyšší pochvala. Postihnout byl Omnijec a měl, což byl charakteristický rys všech jeho krajanů, téměř patologický zájem o evangelickou víru a utratil většinu svých peněz za náboženské knihy a brožurky. Měl dokonce i svůj vlastní, i když velmi primitivní tiskařský lis. Výsledky svých nákupů a snažení pak rozdával každému, kdo projevil sebemenší zájem, stejně jako těm, kdo žádný zájem neprojevili. Ani Navážka nedokáže tak rychle rozptýlit dav jako strážník Postihnout se svými brožurkami, říkal Elánius. Ve volných dnech jste ho mohli vidět působit v ulicích s kolegou jménem Zdrť-nevěřícího-mazanými-argumenty. Zatím se jim nepodařilo obrátit na víru jediného člověka. Elánius si myslel, že Postihnout je pod vším tím religiózním nátěrem velmi příjemný člověk, ale tak nějak se nikdy neodhodlal chopit se toho úkolu a zjistit pravdu.
*11 Pozn. autora: A tedy nebude letos úředně vykraden. Ankh-Morpork měl velmi přímý přístup k otázkám pojištění. Když byly odstraněny zbytečné mezičlánky, fungovalo to téměř bez chyby.
*12 Pozn. autora: Je to dlouho s láskou pěstovaná tradice u jistých vojenských myslitelů, že nejdůležitější ze všeho jsou co největší ztráty. Jsou-li pak tyto ztráty dokonce na nepřátelské straně, je to vítané vylepšení.

*13 Pozn. autora: Jedním ze základních, i když nepsaných zákonů, štěstí je: Vždycky se měj na pozoru před jakýmkoliv užitečným, zařízením, které váží míň než jeho manuál.
*14 Pozn. autora: Vymýšlení vhodných jmen byla kupodivu jedna oblast, v níž Leonardův génius neměl ani poradní hlas.
*15 Pozn. autora: Snad kromě výjimky v podobě Sebastiána Pokřwala, který pobíral dva tolary denně z městské pokladny za to, že nosil pytel přes hlavu, jež mu obvykle ležela na rameni. Nebylo to ani tak proto, že by byl nějak strašlivě zohaven, ale proto, že ti, kdo ho spatřili bez pytle, měli pak celý den neodbytný dojem, že chodí obráceně.
*16 Pozn. autora: To ten Sebastián Pokříval.
*17 Pozn. překl.: Najdete v každém slovníku cizích slov. Mohl jsem vám to přeložit, ale když ono to takhle vypadá učeněji.
*18 Pozn. překl.: V originále je to WUM a MUM. Dlouho jsem si s tím lámal hlavu, ale řešení je zřejmě v tom, že po prvním písmenu^šéNoby probral a Jehličkový Ned mu už zbytek dotetoval v té správné poloze.
*19 Pozn. autora: Žongléři by vám řekli, že žonglování stejnými předměty je mnohem jednodušší než žonglování předměty různých velikostí a tvarů. To platí i pro běžící motorové pily, ale je třeba říci, že když žonglér mine první pilu, jeho problémy teprve začínají. Další nastanou vzápětí.
*20 Pozn. autora: Tento dialog snad nejlépe vystihuje vzhled desátníka Nóblhócha.
Jedním z vedlejších zákonů vesmíru příběhů a dobrodružství je, že jakmile se kterýkoliv obyčejný muž z nějakého důvodu, ať už z nutnosti, nebo z vlastní vůle a za nějakým cílem, přestrojí za ženu, začne být přitažlivým a vytouženým objektem jiného, jinak zcela normálního muže a celá situace mívá, jak říkají prastaré svitky, velmi komické následky. V tomto případě však onen zákon vedl boj proti faktické existenci desátníka Nóblhócha a poměrně brzo to vzdal.
*21 Pozn. autora: A pan Hořejš z klubu U modrého ptáka. To, že byl připuštěn do spolku, vyvolalo v Cechu švadlen, který poznal každou konkurenci na sto honů, ostrou diskusi, ale paní Dlaňová nakonec překřičela opozici na základě teorie, že nepřirozené akty jsou vlastně docela přirozené.
*22 Pozn. autora: Důvod je v tom, že si většina mužů myslí, že se ženy baví na jejich účet.
*23 Pozn. překl.: Angua jistě naráží na vojenskou terminologii, která si často nezadá s mysliveckou latinou. Zpáteční pochod je prakticky totéž jako známé "vojska se takticky stáhla do předem připravených pozic".
*24 Pozn. překl.: Na to, abyste si udělali obrázek, jaká to pravděpodobně byla síla, byste museli zhlédnout stařičký film Pepé le Mocco s mladičkým Jeanem Gabinem. I když taková ťruská Vonavka Bílé noci si s ní příliš nezadá.
*25 Pozn. autora: Samozřejmé až na mágy, ti jim to říkat nesmějí, protože nemají povoleno mít vnoučata.